

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ

Επικίνδυνη η στάση της Τουρκίας στην Αν. Μεσόγειο

Η στάση της Άγκυρας στην Αν. Μεσόγειο είναι επικίνδυνη, εκτιμά ο τέως υπουργός Εθνικής Άμυνας της Ελλάδας Ευάγγελος Αποστολάκης σε συνέντευξή του στην «Κ». Κατά την εκτίμησή του δεν υπάρχει κίνδυνος θερμού επεισοδίου με την Τουρκία και λέει, ότι πρέπει να υπάρχει συνεχής πίεση προς όσους μπορούν να επηρεάσουν την κατάσταση. Μάλιστα, εξηγεί ότι επειδή οι Αμερικανοί θέλουν να κρατήσουν κοντά τους την Τουρκία έναντι οποιουδήποτε τιμήματος, οι πιέσεις είναι χαλαρές, ενώ και η Ε.Ε., για άλλους ευνόπτους λόγους, δεν επιθυμεί να έρθει σε ευθεία σύγκρουση με την Τουρκία. **Σελ. 8**

ΑΜΥΝΑ

Σε ρυθμούς νέων εξοπλιστικών η Ε.Φ.

Σε περίοδο άνοιξης έχουν εισέλθει τα εξοπλιστικά προγράμματα της Εθνικής Φρουράς, τα οποία υλοποιούνται αθόρυβα και μεθοδικά. Τα νέα αποκτήματα που παρουσιάστηκαν στην παρέλαση της 1ης Οκτωβρίου δεν είναι τα μοναδικά που έχουν παραληφθεί το τελευταίο διάστημα. Εκτός από το σύστημα Αλεξάντερ στην Κύπρο βρίσκεται αριθμός μη επανδρωμένων αεροσκάφη για σκοπούς επιτήρησης. Εκτός από την αγορά και δεύτερου πλοίου για το Ναυτικό η Κύπρος ενδιαφέρεται και για γερμανικά άρματα μάχης. **Σελ. 3**

ΠΑΙΔΕΙΑ

Τα Μουσικά Ταλέντα ανεβάζουν την ένταση

Η συμφωνία Υπ. Παιδείας και Πανεπιστημίου Κύπρου για διατήρηση του Προγράμματος υπό την «κδέμονια» του Πανεπιστημίου, προκάλεσαν την έντονη αντίδραση των βουλευτών της Επιτροπής Παιδείας της Βουλής. Αρκετά μέλη της Επιτροπής κάνουν λόγο για ασέβεια προς τις υποδείξεις του Σώματος, αλλά και την ανάγκη για εξηγήσεις από τον ίδιο τον υπουργό. Την ίδια στιγμή τα εμπλεκόμενα μέρη κάνουν λόγο για σεβασμό στις νομικές υποχρεώσεις. **Σελ. 6**

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

- ✓ **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ** Σελ. 2
Απερήμωση και χαμηλές πιέσεις
- ✓ **ΠΕΤΡΟΣ ΖΑΡΟΥΝΑΣ** Σελ. 6
Το «Γιαβούζ» στο 7 σε μία επικίνδυνη γεωπολιτική συγκυρία
- ✓ **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ** Σελ. 13
Με το βλέμμα στον τελικό στόχο
- ✓ **ΚΩΣΤΑΣ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗΣ** Σελ. 13
Οι «ταραξίες» της σήμερον

Τριμερής και πενταμερής πριν το τέλος 2019

«Ο γ.γ. του ΟΗΕ άφησε να εννοηθεί ότι σε όλες αυτές τις εργασίες θα προχωρήσει πριν από το νέο έτος»

Πριν εκπνεύσει το τρέχον έτος, θέλει ο γ.γ. του ΟΗΕ να έχουν πραγματοποιηθεί τόσο η τριμερής διάσκεψη όσο και η άτυπη πενταμερής, λέει ο Τ/κ νγέτης στη συνέντευξή του στην «Κ», επιβεβαιώνοντας πλήρως το πρωτοσέλιδο της «Κ» της περασμένης Κυριακής, ότι ο Γκουτιέρρες επιμένει να τους έχει όλους ενώπιόν του και δεσμευμένους στους όρους αναφοράς, αν είναι δυνατόν, πριν να υποβάλει την έκθεσή του τον προσεχή Νοέμβριο. Μιλώντας για τα εμπόδια στους όρους αναφοράς

ο Μ. Ακιντζί ισχυρίζεται ότι και την 9η Αυγούστου 2019, ο Ν. Αναστασιάδης όπως έκανε τα τελευταία δύο χρόνια, δεν αποδέχθηκε το έγγραφο της 30ης Ιουνίου 2017, λες και υπάρχει άλλο. Αναφερόμενος στην κρίση στην ΑΟΖ ο κ. Ακιντζί λέει ότι η Τουρ-

Συνέντευξη
Μουσταφά
Ακιντζί
στην «Κ»

κία και οι Τ/κ δεν πρόκειται να παραμείνουν με τα χέρια δεμένα, ενώπιον των εργασιών που διεξάγουν ξένες εταιρίες για λογαριασμό των Ε/κ στη θάλασσα και θα ήταν καλό να υπάρξει πρόοδος στα ζητήματα αυτά πριν από τη λύση. **Σελ. 6**

Στην Αθήνα για τη συμφωνία ο Μάικ Πομπέο

Στην Αθήνα βρίσκεται από το βράδυ της Παρασκευής ο υπ. Εξωτερικών των ΗΠΑ Μάικ Πομπέο, με σκοπό την υπογραφή της νέας ελληνοαμερικανικής αμυντικής συμφωνίας. Παράλληλα, το γεωπολιτικό παιχνίδι στην Ανατολική Μεσόγειο περιπλέκεται μετά τις κινήσεις της Άγκυρας. **Σελ. 17**

ΚΥΠΡΙΑΚΟ

Στρατηγική αμφίσημων αποτελεσμάτων

Ενώ η κυβέρνηση ανακοίνωνε την προσφυγή της στο Συμβούλιο Ασφαλείας για να καταγγείλει τις τουρκικές ενέργειες στην Αμμόχωστο, το «Γιαβούζ» έμπαινε στο οικόπεδο 7, προκαλώντας πανικό στο εσωτερικό για το πώς η Κύπρος βάλλεται από παντού. Η Λευκωσία επιζητεί μέτρα, τη στιγμή που η χρονική συγκυρία διεθνώς δεν είναι με το μέρος μας. **Σελ. 3**

ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Οι επιδιώξεις Άγκυρας στην ΑΟΖ

Τρεις είναι οι στόχοι της Τουρκίας πίσω από την εισβολή του «Γιαβούζ» στην ΑΟΖ και σε αδειοδοτημένο τεμάχιο, όπως εκτιμούν διπλωματικές πηγές. Στόχοι που δεν σχετίζονται με τις διακρίξεις της Άγκυρας για προστασία των συμφερόντων των Τ/κ. **Σελ. 7**

Μετωπική Τραμπ με Δημοκρατικούς

Εμφυλιοπολεμακή η ατμόσφαιρα

Πώς να εξηγήσει κανείς την τόσο αυτοκαταστροφική συμπεριφορά Τραμπ; Αναλυτές υποστηρίζουν ότι δεν μπορεί να ωνέψει την αμφισβήτηση της νίκης του, το 2016, και θέλει να συντρίψει όλους όσοι ενεπλάκησαν στις εναντίον του έρευνες. Υπό αυτό το πρίσμα αναζητεί σωσίβιο από Κίνα, Ουκρανία και Αυστραλία. **Σελ. 22**

Μείωση αιτήσεων για πολιτογραφήσεις

Φρένο στις άδειες για πύργους

Μειωμένες ήταν από το Μάιο οι αιτήσεις από επενδυτές τρίτων χωρών για το πρόγραμμα πολιτογραφήσεων, λόγω των πρόσθετων μέτρων που λήφθηκαν. Δεν θα δοθούν άλλες άδειες για πύργους, αφού ήδη μπορούν να καλυφθούν οι ανάγκες για τα επόμενα χρόνια. **Οικονομική, σελ. 6**

Ο Τσιπρας σαν ενήλικας στο πανί

Η «πρωική αφήγηση» Βαρουφάκη και το θρίλερ του Κ. Γαβρά

Στην ταινία του Κώστα Γαβρά, που βασίστηκε στο βιβλίο του Γιάννη Βαρουφάκη, ο Αλέξης Τσιπρας παρουσιάζεται ως νγέτης που λιποψύχησε και δεν τόλμησε να δώσει τη χαριστική βολή σε μια Ευρώπη που υποτίθεται πως είχε κλονιστεί από το «Όχι» του ελληνικού λαού. Η ταινία, όπως άλλωστε και το βιβλίο, που ο Guar-

dian τοποθέτησε στα «100 καλύτερα του 21ου αιώνα», είναι πειρασμός για όσους αρέσκονται στα πολιτικά θρίλερ. Πολλοί, ωστόσο, υποστηρίζουν ότι το φιλμ είναι κατάλληλο μόνο για πολιτικά «ανηλίκους» που πιστεύουν ότι η Ελλάδα έπρεπε να πέσει στον γκρεμό για να πετάξει προς το μέλλον. **Σελ. 19**

Αισιοδοξία παρά τα κενά αέρος

Κινήσεις για αντιμετώπιση των επιπτώσεων από τα λουκέτα

Το ντόμινο των αρνητικών εξελίξεων στο τουριστικό πεδίο από τον περασμένο Οκτώβριο, προκάλεσε μεγάλη ανησυχία σε όλους τους φορείς του τουρισμού. Στα λουκέτα της Cobalt και της Germania, την κατάρρευση της Thomas Cook και την αναστολή του πτητικού προγράμματος της TUS Air, ήρθε να προστεθεί η

Cyprus Airways, η οποία κινείται δικαστικώς κατά του κράτους, λόγω της απόφασής του να τερματίσει το σχέδιο αποζημίωσης προς τις κυπριακές εταιρίες εξαιτίας του τουρκικού εμπάργκο. Ωστόσο, εκφράζεται αισιοδοξία ότι τα κενά θα καλυφθούν και οι επιπτώσεις στον τουρισμό θα είναι μικρές. **Οικονομική, σελ. 5**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Εθνικό Συμβούλιο

Δεν είναι η πρώτη φορά που η «εμφάνιση» του Εθνικού Συμβουλίου δεν είναι η πρόποσα. Τόσο που να είναι εξόφθαλμο ότι το Σώμα δεν μπορεί πλέον να αρθεί στο ύψος των περιστάσεων. Διότι την ώρα που δημοσιώς τα μέλη του κόπτονται για τις προκλήσεις της Τουρκίας στις θάλασσές μας, έξω από την Πάφο, ανοικτά της Καρπασίας και στο «οικόπεδο 7», και ο κοσμάκης τους ακούει «μετά φόβου Θεού», στη σύνοδο του Σώματος όπου μαζεύονται τάχατες για να δώσουν λύσεις σε κορυφαία ζητήματα ο καθένας λέει το κοντό του και το μακρύ του και στο φινάλε παίζουν επικοινωνιακά παιχνίδια μπροστά στις κάμερες. Έχει αποδειχτεί, από τον βίο και τις ημέρες του Σώματος, που χαρακτηρίστηκε από μέλη του και σαν «γουμάς», ότι η ύπαρξή του δημιουργεί περισσότερη ζημιά παρά όφελος.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΦΕΣΤΙΒΑΛ

Πολιτιστική κυψέλη η Λευκωσία

Σε λίγες ημέρες η Λευκωσία θα έχει την ευκαιρία να παρακολουθήσει είκοσι και πλέον παραστάσεις υψηλού επιπέδου, στο πλαίσιο του 1ου Διεθνούς Φεστιβάλ Λευκωσίας, στο ανακαινισμένο Δημοτικό Θέατρο της πόλης. Ο Δήμος ανεβάζει τον πολιτιστικό πήχη ψηλά. **Ζωή, σελ. 1**

ΦΕΣΤΙΒΑΛ

9ο Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Κύπρου

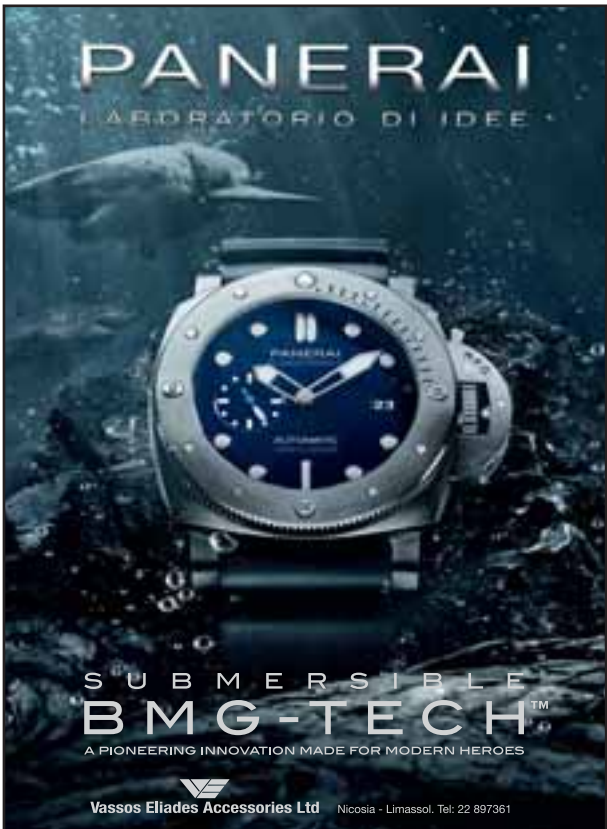
Ο Ιωακείμ Μυλωνάς και η Αλεξία Ρότερ μιλούν στην «Κ» για το 9ο Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Κύπρου, και φέτος για πρώτη χρονιά είναι επίσημος εταίρος στο Δίκτυο των Φεστιβάλ της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Κινηματογράφου. **Ζωή, σελ. 3**

ΘΕΑΤΡΟ

Η «Αμίλητη» του Π. Μπουκάλα στη Λυρική

Το ποιντικό κείμενο του Παντελή Μπουκάλα η «Αμίλητη» βασίζεται σε μια αληθινή ιστορία τη δεκαετία του 1840, στη Μάνη. Ανεβαίνει στην Εναλλακτική Σκηνή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής στην Αθήνα σε σύνθεση της Δήμητρας Τρυπάνη. **Ζωή, σελ. 4**

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Απερήμωση και χαμηλές πτήσεις

Τον προηγούμενο μίνα και ενόψει γενικής συνέλευσης του ΟΗΕ και με την ευκαιρία της Ειδικής Συνόδου Κορυφής για το Κλίμα, είχαμε βομβαρδισθεί από τις καλές προθέσεις κυβερνώντων όλου του πλανήτη για το κλίμα. Ο πρόεδρος Αναστασιάδης μάλιστα εκτός από το ότι συνυπέγραψε τη διακήρυξη 32 αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων, υπέβαλε προς τον γ.γ. του ΟΗΕ πρόταση της Κ.Δ. για πρωτοβουλία συνεργασίας και συντονισμού των χωρών της Αν. Μεσογείου και Εγγύς Ανατολής για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής. Προσωπικά εκτιμώ ότι κι αυτή η κίνηση ήταν για το θεαθήναι. Για να δείξουμε ότι είμαστε χώρα που μπορεί να καταστεί καταλύτης για τις χώρες της περιοχής. Κι όμως τι δείχνει η ζωή και τι αποδεικνύει η πολιτική αυτού του κράτους, δεξιών, αριστερών και βένετων μια κομματικής συνοπαρτζιάς (συν απαρτίας) που λυμαινεται τον τόπο; Σε μια χώρα που έχει όλες τις δυνατότητες να ζει με καθαρή ενέργεια κάθε άλλο παρά αυτό είναι το πρώτευον. Εδώ που λόγω υψηλής πλιοφάνειας θα μπορούσαμε να σκεπαζόμαστε κυριολεκτικά με ηλικιακά πλαίσια, σε μια χώρα-νησί που δέρνεται από ανέμους και θα μπορούσαμε να είχαμε αρκετά αιολικά πάρκα, καταντήσαμε, τον 21ο αιώνα, σιδηροδέσμιοι του μαζούτ και αιχμάλωτοι των συντεχνιακών συμφερόντων της υδροκέφαλης Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου και των πετρελαϊκών εταιρειών που τα έχουν πλακάκια με το κατεστημένο. Δεν είναι τυχαίο που όσοι ιδιώτες ασχολήθηκαν με τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας φαλίσρισαν. Τώρα αναλαμβάνουμε τάχα πρωτοβουλία συντονισμού των χωρών της περιοχής μας ενώ ως Κύπρος είμαστε στην κόκκινη ζώνη της απερήμωσης εδώ και χρόνια χωρίς να καίγεται καρφί και νενός. Το έχω γράψει και παλαιότερα ότι το πρώτο εθνικό θέμα είναι πλέον η απερήμωση της Κύπρου και όχι η κατοχή! Η κυβέρνηση θα έπρεπε, λοιπόν, να αναλάβει πρωτοβουλία διάσωσης του τόπου και των παιδιών μας από τον ενόπιόν μας κίνδυνο και δευτερευόντως να απελευθερώσει τον ανώνυμο πολίτη από το χαράτσι και

το δηλητήριο της ΑΗΚ. Κι αν θέλετε, αγαπιπτε πρόεδρε Αναστασιάδη, να αναδειχθείτε υπερασπιστής του κλίματος στην περιοχή, γιατί παίζετε τότε σε ένα παιχνιδί άκρως επικίνδυνο κλιματικά, όπως είναι οι υδρογονάνθρακες; Δεν είδατε την περασμένη εβδομάδα που η φωτογραφία του CEO της Exxon ήταν το κυρίαρχο πανό στις διαδηλώσεις διαμαρτυρίας κατά των «φονιάδων» του πλανήτη; Ένα παιχνίδι που είναι άκρως επικίνδυνο και πολιτικά για μας, όπως βλέπετε από την αντίδραση της Τουρκίας. Κι αυτό γιατί δεν έχουμε το εκτόπισμα για να ξιφουλκούμε με την Άγκυρα. Όμως πριν από 10-12 χρόνια επί Χριστόφια που είδαμε τη φλόγα στην «Αφροδίτη», άρρισαν τα σάλια όλων υιών των πολιτικών να στάζουν, διότι η μυρωδιά του γκαζιού ισοδυναμούσε με χρήμα κι όποιος κυβερνά και βάζει υπογραφή, είναι γνωστό ότι εισπράττει και ως δημόσιο κι ιδιωτικός. Φουριόζοι εφόρμησαν στα θαλασσοτεμάκια κι έφεραν Ιταλούς, Γάλλους κι Αμερικάνους. Η Άγκυρα αφού είδε ότι αφήσαμε στην απ' έξω Τ/κ και εμμέσως και την ίδια έφτιαξε σχετικό στολίσκο και μας δοκίμασε με άσφαιρα στο «οικόπεδο 3». Όταν είδε ότι είμαστε ανυπεράσπιστοι προχώρησε στο σχέδιο. Όπως είδατε από τον περασμένο Φεβρουάριο, οι νοικάρηδες των θαλασσοτεμαχίων μας πάγωσαν τις εργασίες τους και τα τουρκικά σκάφη όργωσαν τις θάλασσες μας μέχρι λίγο πριν αρχίσει η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ. Τώρα ήλθαν βόλτα από το οικόπεδο 7 και θα μας πιλάανε μέχρι τον Νοέμβριο, εκτός αν νωρίτερα συνανέσουμε σε τυπική πενταμερή. Αντί, λοιπόν, το μέλλον του τόπου, δείχνετε προτίμηση σε πτήσεις ιδιωτικών τζετ από και προς Νέα Υόρκη, χωρίς να δίνετε λογαριασμό σε κανέναν. Διότι δεν θα υπήρχε ψόγος αν η Προεδρία έβγαζε μια ανακοίνωση που να εξηγεί απλά ότι η Κ.Δ. βγήκε σε προσφορές και επέλεξε την καταλλήλότερη για τις μετακινήσεις του προέδρου βάσει μάλιστα σχετικού πρωτοκόλλου. Αλλά από ό,τι αντιλαμβανόμαστε ούτε προσφορές υπάρχουν ούτε και κανείς να ελέγξει πόσα πάνε και πόσα έρχονται. Απερήμωση στην κυριολεξία!

paraschosa@kathimerini.com.cy

Ο χαμός στο Εθνικό, το πείσμα του Άντρου και η έρευνα του Οδυσσέα για τα τζετ

Χαμός έγινε στο Εθνικό Συμβούλιο της Παρασκευής το οποίο δεν πέτυχε να εκδώσει μια κοινή ανακοίνωση για να καταγγέλλει τη νέα τουρκική εισβολή στην ΑΟΖ. Το παρασκήνιο σάς το είχα περιγράψει λεπτομερώς και με ακρίβεια στη στήλη της ηλεκτρονικής έκδοσης της Παρασκευής, πολύ πριν ολοκληρωθεί το Εθνικό Συμβούλιο. Βλέπετε οι αντιδράσεις των πολιτικών αρχηγών είναι, δυστυχώς τόσο προβλέψιμες που έχουν καταργήσει ακόμα και τους... πράκτορες. Ωστόσο, κανένας δεν περίμενε ότι οι αντιδράσεις θα ήταν τέτοιες που θα οδηγούσαν σε ναυάγιο μια κοινή ανακοίνωση για τον κοινό εχθρό. Εκτός κι αν κατά βάθος υπάρχει αμφιβολία ότι ο κοινός εχθρός είναι η Τουρκία και η πειρατεία που ασκεί στην κυπριακή ΑΟΖ. Το σκόλιο δεν είναι δικό μου, αλλά από ότομο που βίωσε τη «συνεδρίαση» του Εθνικού Συμβουλίου και όπως ανέφερε: «πραγματικά έφριξα».

Και για να έχετε σωστή γνώση για όσα διαδραματίστηκαν, όντως την εισήγηση για κοινή καταδικαστική ανακοίνωση την έκανε ο Φούλης, με την πρόταση αυτή να συμπεριλαμβάνει αναφορά στη διζωνική, δικονοτική ομοσπονδία. Το ΔΗΚΟ, η ΕΔΕΚ και άλλοι του λεγόμενου Ενδιάμεσου υποστήριξαν πως δεν θα έπρεπε να υπάρχει αναφορά στο Πλαίσιο Γκουτιέρρες, ενώ κάποια κόμματα ζήτησαν να μην υπάρχει ούτε αναφορά στη διζωνική ομοσπονδία. Τότε ο Άντρος Κυπριανού υποστήριξε πως δεν επρόκειτο το ΑΚΕΛ να συμφωνήσει σε κοινή ανακοίνωση αν δεν γίνεται αναφορά στη διζωνική, δικονοτική Ομοσπονδία ως βάση λύσης και αρνήθηκε να υπογράψει την ανακοίνωση ακόμα κι αν γινόταν αναφορά στα ψηφίσματα του ΟΗΕ, όπως εισηγήθηκαν πολιτικοί αρχηγοί. Μάλιστα, ο Άντρος υποστήριξε πως το κοινό ανακοινωθέν δεν μπορεί να εκδοθεί εάν δεν υπάρχει συμφωνία όλων για τη βάση της επιδιωκόμενης λύσης. Και δεν άλλαξε τη γνώμη του ούτε όταν του υποδείχθηκε πως δεν είναι ανάγκη να συμφωνούν όλοι στην ίδια βάση λύσης για να εκδώσουν κοινή καταδικαστική απόφαση κατά της τουρκικής επιδρομής στην ΑΟΖ. Έτσι οι πολιτικοί αρχηγοί καταδίκασαν ο καθένας από μόνος του τις τουρκικές ενέργειες και με την ένταση και το λεξιλόγιο που αυτοί επέλεξαν...

Ποικίλα σχόλια προκάλεσε στον Λόφο η απόφαση του Οδυσσέα-Τσακ Νόρις να ασχοληθεί με τα ταξίδια του προέδρου και άλλων, ειδικά των άλλων με ιδιωτικά τζετ. Όπως άκουσα από πηγή μου που γνωρίζει, ο ίδιος ο Νίκαιος είναι

«Θέλεις να σου δώσω και φωτογραφίες ποιοι μπαίνουν στην προεδρική λιμουζίνα;»

ενοχλημένος από τον τρόπο που αναλήφθηκε η πρωτοβουλία και τη δημοσιότητα που δόθηκε. Παράλληλα έδωσε εντολή να δοθούν στην Ελεγκτική Υπηρεσία όλα τα στοιχεία που ζητούνται, δηλώνοντας πως «δεν έχουμε τίποτα να φοβηθούμε». Σε ένα κόμμα ακούω πως αναμένουν με μεγάλη αγωνία τα αποτελέσματα της έρευνας. Κάποιο στέλεχος του εν λόγω κόμματος μάλιστα δήλωνε προχθές πως και μόνο το γεγονός ότι διεξάγεται η συγκεκριμένη έρευνα, «αποτελεί κέρδος για το κόμμα μας, ανεξαρτήτως αποτελέσματος». Από άλλο μεγάλο κόμμα διατυπώθηκε η απορία «κατά πόσον ο Οδυσσέας θα ασχοληθεί μόνο με την προεδρία του Αναστασιάδη ή και των προηγούμενων προέδρων; Και γιατί να ερευνήσει μόνο τα έτη 2018 και 2019 και όχι ολόκληρη τη θητεία του νυν προέδρου;».

Συνεχίζεται η έντονη συζήτηση για το γραφείο που θα λειτουργήσει ο ευρωβουλευτής του ΑΚΕΛ, Νιαζί Κιζιλγιουρεκ στα Κατεχόμενα. Όχι μόνο στα κόμματα του λεγόμενου Ενδιάμεσου Χώρου, αλλά και στο ίδιο το ΑΚΕΛ. Οι πληροφορίες για αντιδράσεις και εντός του κόμματος για τη λειτουργία του γραφείου επιβεβαιώνονται, αφού κάποια στελέχη διατύπωσαν την θέση ότι αυτό μπορεί να λειτουργήσει αρνητικά για το κόμμα. Όπως με πληροφόρησε η κυρία Γιαννούλα, η οποία ως γνωστόν ακούει όλα όσα ψιθυρίζονται στους διαδρόμους του ΑΚΕΛ και ακόμη περισσότερα, από δύο στελέχη του κόμματος διατυπώθηκαν τρία σημαντικά ερωτήματα προς την ηγεσία του κόμματος τα οποία έμει-

ναν αναπάντητα: 1. Το γραφείο θα λειτουργήσει με άδεια και έγκριση από το ψευδοκράτος; 2. Ο ευρωβουλευτής θα αναρτήσει στο γραφείο του τη σημαία της Κυπριακής Δημοκρατίας της οποίας είναι ευρωβουλευτής και θα έχει πινακίδα στην οποία θα αναφέρεται ως ευρωβουλευτής της Κυπριακής Δημοκρατίας; 3. Μέσω του γραφείου του στα Κατεχόμενα θα εξυπηρετεί μόνο Τουρκοκύπριους ή και έποικους;

Η κυρία Γιαννούλα μου είπε πως το αφτί της πήρε και μια προτροπή προς τον Άντρο Κυπριανού να αποφύγει να παρευρεθεί στα εγκαίνια για να μην προκαλέσει αρνητικά σχόλια και στις ελεύθερες και στις κατεχόμενες περιοχές.

Πόντους κέρδισε η Ειρήνη Χαραλαμπίδου από την αντιπαράθεση που είχε με τον Τούρκο αντιπρόσωπο στον ΟΑΣΕ. Η βουλευτής του ΑΚΕΛ του τα «είπε» του Τούρκου εκπροσώπου για τις τουρκικές προκλήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ. Σε βαθμό που κάποιος σχολίασε: «Μακάρι το κόμμα της να ιιοθετούσε το λεξιλόγιο και την μαχητικότητα της»

ΚΟΥΙΖ: Ποιος πολιτικός αντίκρισε με ειρωνεία την ανακοίνωση της «Παράλληλης Βουλής» από τον Συλλορήν; Από τη στιγμή που δεν το έπραξε ο ίδιος δημόσια, δεν πρόκειται να τον αποκαλύψω. Όπως είπε: Ας καταφέρει πρώτα ο Συλλοήρης να οργανώσει την κανονική Βουλή και ας προχωρήσει μετά και στην Παράλληλη...

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πριν στην «Κ»
6.Χ.1939

«**ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ**»: [...] το ελληνικό ατμόπλοιο «Διαμαντής Πατέρας» εβλήθη υπό γερμανικού υποβρυχίου εις απόστασιν 60 μιλίων από των αγγλικών ακτών. Το πλοίομα διεσώθη. Εξ μέλη του πληρώματος μετεφέρθησαν εις νοσοκομείον. Ο πλοίαρχος εδήλωσεν ότι το πλοίον είχαν ειδοποιηθή υπό του υποβρυχίου προτού καταβυθισθή. Οι διασωθέντες έφθασαν εις την Ξηράν διά μικρός λέμβου ανηκούσης εις το υποβρύχιον. [...] Ο πλοίαρχος Πανάγος του ελληνικού ατμοπλοίου αναφέρει: [...] «Κατά την διάρκειαν των 36 ωρών καθ' ας εμείναμεν εντός του υποβρυχίου ελαμβάνομεν την αυτήν τροφήν την οποίαν και το πλοίομα. Το φαγητόν ήτο πολύ καλόν και μας προσέφεραν μάλιστα και γερμανικά σιγαρέττα». Ο Έλλην πλοίαρχος Πανάγος περιγράφει κατόπιν [...] πώς το υποβρύχιον απεβίβασε το πλοίομα του «Διαμαντή» έξωθι της ιωλιανδής ακτής διά μιας πεταλωμένης λέμβου. «Καθ' ην στιγμήν εξηρχόμην του υποβρυχίου ο κυβερνήτης του, λέγει ο πλοίαρχος Πανάγος, μου έσφιξε το χέρι και με απεχωρήσθη ευχηθείς ώραν καλήν και καλήν τύχην. Όταν όλοι πλέον εξήλθομεν εις την Ξηράν ο κυβερνήτης του υποβρυχίου από τον πύργον μός έκαμε πάλιν σημείον αποχωρητικού και κατόπιν το υποβρύχιον απεμακρύνθη».

Με άριστα
το 10

1 Τα κριτήρια. Στο πανεπιστήμιο, στις Σχολές δημοσιογραφίας μάς μάθαιναν πως αν θέλαμε να μην πούμε τίποτα να λέγαμε πολλά. Αν θες να πεις κάτι λες δυο κουβέντες.

2 Στις κουβέντες. Εδώ και μίνες μιλάμε για «όρους αναφοράς» και πράσινα λόγια τα οποία ο κόσμος δεν καταλάβει και νομίζω ούτε τον ενδιαφέρει να καταλάβει.

3 Στο παράδειγμα. Μην πάθουμε, όμως, στο Κυπριακό ό,τι έπαθαν οι γιατροί με το ΓεΣΥ. Συζητούσαν κάποιοι το νομοσχέδιο που κανείς δεν καταλάβαινε και δεν ενδιαφερόταν τα καταλάβει. Όταν το κατάλαβαν ήταν ήδη αργά.

4 Στον ανασχηματισμό. Ξέρω το θέμα είναι βαρετό όσο δεν πάει. Ενδιαφέρει μόνο αυτούς που τους αφορά. Γι' αυτό σας καταγράφω τις νέες ιδέες (που θα έλεγαν και Τσαβούσογλου - Νίκαιος) που θα μπορούσαν να πέσουν στο τραπέζι για να υπάρξει και ενδιαφέρον για τον κόσμο.

5 Στις ανατροπές. Που λέτε, ο Χριστοδουλίδης, το θείο βρέφος, μετακινείται στο Υπουργείο Οικονομικών για να τσαλακωθεί που θα έλεγε κι ο Χάρης. Ο

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ / Γράφει ο **ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Στο μυαλό του Τζων Μάλκοβιτς.

Τετρίδης πάει στο Μεταφρών και Συγ-

κωνιών για να τελειώσουν τα έργα της Λευκωσίας, όπως είναι το Μουσείο και ο περιφερειακός. Σε αυτό αντιδρούν οι Λεμεσισανοί και ζητούν ο Γιάννης Λούτσιος να διοριστεί στο Εμπορίου. Το αίτημά τους γίνεται αποδεκτό.

6 Στα στανταράκια. Ο Ιωάννης Νικολάου επιστρέφει στο Εσωτερικών και εισαγγελέας πάει ο Σαββάς Αγγελίδης, γνωστός ποινικολόγος. Ο Χαμπιαούρης μετακινείται στο Άμυνας για να είναι μονίμως σε πολεμικό κλίμα που του αρέσει. Στο νέο Υφυπουργείο Καινοτο-

μίας πηγαίνει ο Λακκοτρήνης.

7 Στη λογική. Υφυπουργός παρά τω προέδρω αναλαμβάνει ο Τσιόλας προς χαρά της λαϊκής δεξιάς. Ο νυν υφυπουργός Βασίλης Πάλμας αναλαμβάνει το Υγείας και ο Κωνσταντίνος Ιωάννου καταλήγει στο Τουρισμού, κάτι που ξέρει να κάνει καλά άλλωστε. ΥΠΕΞ ανακαλείται από την εφεδρεία ο Ιωάννης Κασουλίδης και επιστρέφει, κάτι σαν τον Αυγουστή με τον Απόλλωνα.

8 Στα λόγια μου. Η στήλη, όπως θα θυμούνται οι φανατικοί της αναγνώ-

στες, είχε στηρίξει τον πρόεδρο Χριστόφια στο δικαίωμά του να μετακινείται με ιδιωτικό αεροπλάνο. Ο λόγος είναι απλός: Είναι θέμα στάτους του προέδρου μιας χώρας, είναι θέμα ασφάλειας του, και είναι θέμα καλύτερης εκμετάλλευσης του χρόνου του εκάστοτε προέδρου, να μην περιμένει στα lounge των αεροδρομίων για να πιάσει connecting flights, ειδικά στην καθημερινότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και στα επίσημα ταξίδια. Σε μια σοβαρή χώρα αυτό θα έπρεπε να επεκτείνεται με μικρό και οικονομικό αεροπλάνο και στον ΥΠΕΞ και στους υπουργούς που μετέχουν στα Ευρωπαϊκά Συμβούλια.

9 Στα υπερατλαντικά. Όμως, γιατί πάντα υπάρχει ένα «όμως»... Πρόεδρε, έχουμε ξεφύγει κάπως να θέλουμε να πηγαίνουμε και υπερατλαντικά ταξίδια με ιδιωτικό αεροσκάφος. Και μην ακούσω πως ήταν φτηνό το ναύλο, γιατί αν ήταν φτηνό σημαίνει πως κάποιος άλλος πλήρωσε. Και δεν μας τμή αυτό σαν χώρα. Ούτε εσένα. Τι θα πάθαινες αν πήγαινες από Λονδίνο με τη γραμμή first class με το κρεβάτι σου και την καμπίνα σου;

10 Στο θαύμα. Πάντως, η αλήθεια είναι πως μόνο ως τέτοιο μπορεί να εκληφθεί το γεγονός ότι χώνεψαν τα δημαρχεία πως θα ενωθούν σε μεγαλύτερους δήμους και θα χάσουν τα μικρά χαλιφάτα τους. Και αν υπάρχει και καμιά διαφωνία θα τους φωνάξει ο Νίκαιος πάνω να παίξουν μαζί μονόπολη, να τα βρουν.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ
Αρχισυντάκτης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Η επιστροφή στα εξοπλιστικά της Ε.Φ.

Το πυροβόλο των 155 mm και ο ατομικός οπλισμός των ειδικών δυνάμεων δεν είναι τα μοναδικά νέα αποκτήματα του στρατού

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η παρουσίαση νέων οπλικών συστημάτων στη φετινή στρατιωτική παρέλαση για την 1η Οκτωβρίου, αναμφίβολα άφησε πίσω αισθήματα ικανοποίησης, κατέδειξε όμως πως η Εθνική Φρουρά άφησε πίσω της τα πέτρινα χρόνια, τουλάχιστον στο κομμάτι των εξοπλιστικών προγραμμάτων. Τα νέα οπλικά συστήματα έρχονται σε μια περίοδο που η τουρκική παραβατικότητα διαρκώς αυξάνεται και αναμένεται ότι θα τονώσουν, το αίσθημα ασφάλειας των πολιτών. Η εικόνα που παρουσίασε η Εθνική Φρουρά στη φετινή παρέλαση κατά γενική ομολογία σκόρπισε χαμόγελα τόσο στο κομμάτι των μηχανοκίνητων όσο και πεζοπόρων τμημάτων. Το ενδιαφέρον ήταν εστιασμένο περισσότερο στο νέο αυτοκινούμενο πυροβόλο Αλεξάντερ, το οποίο θα καλύψει τα όποια κενά υπήρχαν αλλά και θα αυξήσει σημαντικά τη δύναμη πυρός του Πυροβολικού. Αίσθηση προκάλεσε και ο νέος ατομικός οπλισμός που έφεραν τα τμήματα των Ειδικών Δυνάμεων που συμμετείχαν στην παρέλαση. Ωστόσο, εκτός προγράμματος, έμειναν και άλλα νέα οπλικά συστήματα τα οποία έχει αγοράσει η Εθνική Φρουρά. Ένα από αυτά είναι τα μη επανδρωμένα αεροσκάφη για σκοπούς επιτήρησης, τα οποία βρίσκονται ήδη στην Κύπρο και δεν είναι τα μοναδικά.

Άρματα μάχης

Τα ρωσικά Τ80 U συνεχίζουν να αποτελούν την αιχμή του δόρατος στον τομέα των αρμάτων μάχης. Σύμφωνα με πληροφορίες που έχουν διαρρεύσει, η Κύπρος εμφανίζεται να έχει επιδείξει ενδιαφέρον για το γερμανικό Leopard 2A4. Το ενδια-

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ

Η παρουσίαση του πυροβόλου Nora-B52 155 mm αλλά και οπλικών συστημάτων που έμειναν εκτός παρέλασης δείχνει πως η αναβάθμιση της Εθνικής Φρουράς παραμένει ψηλά στις προτεραιότητες του Υπουργείου Άμυνας.

φέρων εστιάζεται στην αγορά μια επιληρξία, μεταχειρισμένων αρμάτων. Μια επιλογή προμήθειες είναι η Ελλάδα, η οποία διαθέτει τον συγκεκριμένο τύπο και μάλλον είναι διατεθειμένη να πωλήσει μια επιληρξία για αναβάθμιση των υπολοίπων. Επιπλέον, όπως υποστηρίζεται, δεν αναμένονται σοβαρές αντιδράσεις από τη Γερμανία μετά την αποκάλυψη για μεταφορά Leopard από την Τουρκία στα Κατεχόμενα.

Το Αλεξάντερ

Το αυτοκινούμενο σύστημα Αλεξάντερ, σεβηθικά κατασκευής και προέλευσης, θεωρείται μια αξιοπληθής λύση στα κενά που είχε η Εθνική Φρουρά με τα υπάρχοντα οπλικά συστήματα, στην κατηγορία των 155 mm. Το Sora-B52 155 mm, όπως είναι η ονομασία του συγκεκριμένου αυτοκινούμενου πυροβόλου, θα ανα-εωσει σημαντικά το πλοιστόλισμα του Πυροβολικού, αυξάνοντας την

κανότητα κρούσας της Εθνικής Φρουράς. Η παραγγελία και παραλβή του συγκεκριμένου όπλου κρατήθηκε μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας. Η πρώτη μοίρα του συστήματος Αλεξάντερ παραλήφθηκε αρχές του προηγούμενου μήνα και το επόμενο διάστημα αναμένεται να παραληφθούν και άλλες. Κατασκευαστής του νέου αποκτήματος της Ε.Φ. είναι η εταιρεία ΥγιοImport. Το συγκεκριμένο μοντέλο NORA - B52 είναι αποτέλεσμα συνεχών αναβαθμίσεων του αρχικού, με τις οποίες βελτιώθηκαν οι επιδόσεις του.

- Κατασκευαστής: YugoImport.
- Χώρα προέλευσης: Σερβία.
- Μέγιστο βεληνεκές με βλήμα M107: 32 χλμ.
- Μέγιστο βεληνεκές με βλήμα ERFB-BB 41,85 χλμ.
- Βλήματα ανά στοιχείο: 12 βλήματα-τα έτοιμα για χρήση, 24 βλήματα αποθηκευμένα πάνω στο στοιχείο.

- Ταχυβολία: 4 βολές ανά λεπτό
- Τροχοφόρο όχημα: 8x8
- Μέγιστη ταχύτητα οχήματος: 90 χλμ. την ώρα
- Βάρος στοιχείου: 34 τόνοι.

Δrones από Ισραήλ

Η αγορά μη επανδρωμένων αεροσκαφών είναι μια ιστορία που πάει πολλά χρόνια πίσω. Η αγορά σύμφωνα με τις πληροφορίες που υπάρχουν είχε κολλήσει στις διαδικασίες προμήθειας, ακολούθησε η κρίση του 2013 με αποτέλεσμα το όλο θέμα να βρεθεί στα αζήτητα. Η ενδυνάμωση των σχέσεων με το Ισραήλ και στον αμυντικό τομέα, επανάφερε το όλο θέμα στο προσκήνιο. Η Εθνική Φρουρά που εξελίσσεται σε καλός πελάτης για την πολυμηχική βιομηχανία των γειτονικών χώρων, επέλεξε την αγορά τεσσάρων μη επανδρωμένων αεροσκαφών για σκοπούς επιτήρησης. Τα μη επανδρωμένα AeroStar Tactical UAS

Το Ναυτικό θα ενισχυθεί
με ένα δεύτερο πλοίο
ανοικτής θαλάσσης.
Ενδιαφέρον φαίνεται να
υπάρχει για ενίσχυση
της δύναμης πυρός των
αρμάτων μάχης με μια
επιλαρχία Leopard.

(TUAS) αγοράστηκαν από την εταιρεία Aeronautics Ltd, έναντι 3 εκατ. ευρώ έκαστο. Το συγκεκριμένο μοντέλο έχει χαρακτηριστεί αποδοτικό και οικονομικό στην κατηγορία του, και σύμφωνα με τους κατασκευαστές έχει καταγράψει 250 χιλιάδες ώρες πτήσεων, επιπλέον των περιοχών ανά το παγκόσμιο. Η παραγγελία από κυπριακές πλευρές έκλεισε το Δεκέμβριο του 2018. Το σύστημα του Aerostar Tactical UAS αποτελείται από τον επίγειο σταθμό ελέγχου και το αεροσκάφος. Με βάση τα χαρακτηριστικά που δίνει ο κατασκευαστής, το Aerostar Tactical UAS (TUAS) έχει:

- Ανοιγμα φτερών 8,7 μέτρα
- Μήκος 4,5 μέτρα
- Πλάτος στράκατος 1,2 μέτρα
- Βάρος 230 κιλά
- Ωφέλιμο φορτίο 50 κιλά
- Μέγιστη αυτονομία πτήσης 12 ώρες
- Ταχύτητα πτήσης 110 kt
- Εύρος πτήσης πάνω από 250 χλμ.
- Ύψος πτήσης έως 18.000 πόδια.

Στο νευραλγικό κομμάτι της επιτήρησης, η Εθνική Φρουρά τα τελευταία χρόνια και από τότε που η κυβέρνηση προσχώρησε σε ξέπαιγμα των κονδυλίων για τα εξοπλιστικά, έχει προχωρήσει σε σημαν-

τικές αγορές και επιλογές που έχουν ενισχύσει σε μεγάλο βαθμό την ανταεριοπορική ομπρέλα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Εδώ καταγράφεται στενή συνεργασία με τη Γαλλία, με αναβάθμιση υφιστάμενων τεχνολογικών υποδομών και την προμήθεια νέων, όπου κρίθηκε απαραίτητο.

Ναυτικό

Η ενίσχυση του Ναυτικού δεν περιρίζεται στην απόκτηση του πρώτου πλοίου ανοικτής θαλάσσης, επίσης από το γειτονικό Ισραήλ. Οι τεράστιες ανάγκες που έχουν δημιουργηθεί με τα ενεργειακά προγράμματα της Δημοκρατίας, καθώς και οι αυξημένες υποχρεώσεις στον κομμάτι Έρευνας και Διάσωσης, εντός των ορίων δικαιοδοσίας πέραν για την αγορά ενός δεύτερου πλοίου ανοικτής θαλάσσης. Επί του προκειμένου, οι πληροφορίες που υπάρχουν για την πορεία αγοράς είναι ελάχιστες, ωστόσο, η Λευκωσία φαίνεται να στρέφει την προσοχή της, προς την Ευρώπη. Η στενή συνεργασία με τη Γαλλία στο στρατιωτικό τομέα κατατάσσει την πολεμική βιομηχανία της χώρας ως την υπ' αριθμόν ένα επιλογή, ναυπήγησης του νέου πλοίου της Εθνικής Φρουράς.

Ειδικές Δυνάμεις

Στο πνεύμα ενίσχυσης της επιχειρησιακής ικανότητας του ανθρώπινου δυναμικού της Ε.Φ., ενισχύθηκε σημαντικά ο ατομικός εξοπλισμός των Ειδικών Δυνάμεων με την προμήθεια σύγχρονων μέσων, όπως το Tavor X95 που κατασκευάζεται από την αμερικτική βιομηχανία των Ισραήλ, Israel Weapon Industries Ltd (IWI). Ο νέος οπλισμός των ειδικών δυνάμεων είναι διαμετρητικά 5,56 mm.

Αποκτήστε
το δικό σας διαμέρισμα
στην Costa Navarino

Με την αγορά ενός διαμερίσματος στην καρδιά του The Westin Resort Costa Navarino, εξασφαλίζετε μοναδική εμπειρία διακοπών και σταθερό εισόδημα.

Απολαμβάνετε τις βραβευμένες ξενοδοχειακές υπηρεσίες έως οκτώ εβδομάδες τον χρόνο, ενώ ταυτόχρονα επωφελείσθε από σταθερό εισόδημα ενοικίασης για τα πέντε πρώτα χρόνια, ίσο με το 4% της αξίας αγοράς του.

THE RESIDENCES AT

THE WESTIN
RESORT
COSTA NAVARINO

ΟΙ ΤΙΜΕΣ ΞΕΚΙΝΟΥΝ ΑΠΟ

€500,000

 costanavarino.com/real-estate

 +30 6987 100 310

✉ info@navarinoresidences.com

COSTA
NAVARINO

The Residences at The Westin Resort, Costa Navarino ανήκουν στην ανώνυμη εταιρεία ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ Α.Ε. The Residences at The Westin Resort, Costa Navarino δεν ανήκουν ούτε διατίθενται προς πώληση από τις εταιρείες Marriott International, Inc., Starwood EAME License, Services Company BVBA ή της συνδεδεμένες με αυτές επιχειρήσεις. Η ανώνυμη εταιρεία ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ Α.Ε. χρησιμοποιεί το όνομα Westin® με την άδεια της Starwood EAME License and Services Company BVBA. The Residences at The Westin Resort, Costa Navarino δεν προσφέρονται προς πώληση σε πρόσωπα που κατοικούν ή διαμένουν στις Η.Π.Α ούτε σε νομικά πρόσωπα που έχουν συσταθεί σύμφωνα με το δίκαιο των Η.Π.Α ή έχουν την έδρα τους στις Η.Π.Α.

Εξωτερική πολιτική

αμφίσημων αποτελεσμάτων

Η κυπριακή κυβέρνηση ελπίζει σε μέτρα από την Ε.Ε. κατά της Τουρκίας

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Την ώρα που η κυβέρνηση ανακοίνωνε την προσφυγή της Κυπριακής Δημοκρατίας στο Συμβούλιο Ασφαλείας για να καταγγείλει τις τουρκικές ενέργειες στην περίκλειστη περιοχή της Αμμοχώστου, το «Γιαβούζ» έμπαινε στο οικόπεδο 7, προκαλώντας πανικό στο εσωτερικό για το πώς η Κύπρος των τριμερών και της διασφαλισμένης ΑΟΖ βάλλεται από παντού. Και αυτό γιατί αποτελεί σημαντική εξέλιξη που δημιουργεί νέα τετελεσμένα και για το φυσικό αέριο και για το Κυπριακό. Για το ενδεχόμενο έλευσης του «Γιαβούζ» στο οικόπεδο 7 είχε, βεβαίως, πληροφόρηση η κυβέρνηση τουλάχιστον από τις αρχές του καλοκαιριού, ενώ ακόμα και στελέχη της αντιπολίτευσης προειδοποιούσαν από νωρίς για την κάθοδό του. Δεν αποτέλεσε συνεπώς κεραυνό εν αιθρία ούτε τους έπιασε στον ύπνο, καθώς εκτός από την εσωτερική πληροφόρηση που είχε η κυβέρνηση για το τι σχεδιάζει να κάνει η Άγκυρα, το είχε δηλώσει και δημοσίως ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών Μεβλούτ Τσαβούσογλου τον περασμένο Ιούλιο ότι θα ενισχυθούν οι δραστηριότητες στην κυπριακή ΑΟΖ.

Ετεροχρονισμένες κινήσεις, λανθασμένες εκτιμήσεις ή απουσία στρατηγικής; Αυτό θα είναι το κύριο ερώτημα για το οποίο η κυβέρνηση αναμένεται να δεχτεί σωρεία επιθέσεων στο εσωτερικό, όπως επίσης και απαιτήση να λογοδοτήσουν για τα επόμενα βήματα. Το πώς θα κινηθούν η κυβέρνηση Αναστασιάδη, μπροστά στις νέες προκλήσεις, αλλά και η διεθνής κοινότητα είναι το μεγάλο ερωτηματικό. Το σίγουρο είναι πως η χρονική συγκυρία δεν είναι με το μέρος της Κύπρου, καθώς σειρά παραγόντων καταδεικνύουν πως ο διεθνής παράγοντας δεν είναι διατεθειμένος να μπει σε ευθεία αντιπαράθεση με την Τουρκία.

Τα μέτρα

Με την ανακοίνωση, πάντως, της έλευσης του «Γιαβούζ» στο αδειοδοτημένο οικόπεδο, η κυβέρνηση εξέδωσε NAVTEX, προειδοποιώντας πως θα αντιμετωπίσουν όλες τις συνέπειες σύμφωνα με το ευρωπαϊκό και το διεθνές δίκαιο και θα εκδοθεί διεθνές ένταλμα σύλληψης εναντίον τους. Η κυβέρνηση διέρρευσε στο κρατικό κανάλι το βράδυ της Πέμπτης πως προχώρησε στην αγορά τεσσάρων μη επανδρωμένων αεροσκαφών (drones) από το Ισραήλ με στόχο την επιτήρηση της κυπριακής ΑΟΖ και την παρακολούθηση των τουρκικών ενεργειών, σημειώνοντας πως θα έχουν καθοριστική δράση. Κίνηση η οποία προκάλεσε ερωτήματα και προς την αποτελεσματικότητα, αλλά και προς τους κινδύνους που ελλοχεύουν από μία τέτοια διαρροή. Πέραν των μη επανδρω-

μένων αεροσκαφών από το Ισραήλ, η κυβέρνηση θα καταγγείλει την τουρκική ενέργεια μέσω επιστολής που θα αποστείλει στους Ευρωπαίους αξιωματούχους, στα μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας και στον γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών όπου από την Ε.Ε. θα ζητεί στοχευμένα μέτρα κατά της Άγκυρας μετά και τις τουρκικές προκλήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ και ιδιαίτερα μετά την έλευση του «Γιαβούζ» στο αδειοδοτημένο οικόπεδο 7. Πέραν των κυρώσεων θα επιδιωχθούν και μέτρα εναντίον συγκεκριμένων προσώπων.

Καθόλου τυχαίο το ντόμινο τηλεφωνικών επικοινωνιών της Λευκωσίας με Ευρωπαίους αξιωματούχους και την Αθήνα την Παρασκευή που πέρασε. Πρώτη ήταν η δημοσιοποίηση της τηλεφωνικής επικοινωνίας του υπουργού Εξωτερικών Νίκου Χριστοδουλίδη με την ύπατο εκπρόσωπο της Ε.Ε. για την εξωτερική πολιτική Φεντερίκα Μονγκερίνι, ανακοινώνοντας πως θα εγγράψει το θέμα στην ατζέντα του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων στις 14 Οκτωβρίου στο Λουξεμβούργο. Ακολούθησε η τηλεφωνική επικοινωνία Αναστασιάδης-Τουσκ όπου δημοσιοποιήθηκε η συμπερίληψη των τουρκικών προκλήσεων στην ατζέντα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 17 Οκτωβρίου. Όταν δηλαδή θα συζητείται και η έξοδος του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ε.Ε. Τις προηγούμενες μέρες συζητήθηκαν διάφορες ενέργειες και ακούστηκαν διάφορα για το πώς θα δράσει η Λευκωσία. Αφαίρεση υπηκοοτήτων από κάποιους αξιωματούχους του ψευδοκράτους, ακόμη και κλείσιμο οδοφράγματος ως προσπάθεια εκτόνωσης της έντονης αντίδρασης του κόσμου στο εσωτερικό. Υπενθυμίζεται πως πολιτικά μέτρα είχαν ληφθεί εναντίον της Τουρκίας από την Ε.Ε. τον περασμένο Ιούνιο με την επιδίωξη να ληφθούν στοχευμένα μέτρα το επόμενο διάστημα. Θα διαφανεί βεβαίως αν «το επόμενο διάστημα» είναι τώρα, μετά και την κορύφωση των προκλήσεων.

Αθήνα από μακριά

Πάντως, είναι κοινώς παραδεκτό πως η χρονική συγκυρία διεθνώς δεν ευνοεί τη Λευκωσία για συγκεκριμένα μέτρα εναντίον της Τουρκίας. Η πρώτη κίνηση για παράδειγμα που έκανε η κυβέρνηση ήταν να επιδιώξει την παρουσία ελληνικού πλοίου στην περιοχή, που θα περιοριστεί στην παρακολούθηση των τουρκικών ενεργειών. Μία κίνηση για επικοινωνιακούς λόγους περισσότερο, στο πλαίσιο και της εκτόνωσης των ανησυχιών στο εσωτερικό μέτωπο. Επί του παρόντος δεν έχει αποφασιστεί κάτι τέτοιο από την Αθήνα, χωρίς, ωστόσο, να αποκλείεται. Είναι, όπως λέγεται από διπλωματικές πηγές, δύσκολο, καθώς η Αθήνα και συγκε-

Ο Νίκος Αναστασιάδης θα δεχτεί πιέσεις στο εσωτερικό για κατάρρευση του αφηγήματος περί διασφαλισμένης ΑΟΖ και απουσίας συγκεκριμένης στρατηγικής.

ΗΠΑ με άλλες προτεραιότητες

Στο κάδρο άλλων προτεραιοτήτων μπαίνουν και οι ΗΠΑ. Όπως αναφέρουν διπλωματικές πηγές, η Κύπρος απευθύνθηκε στην Ουάσινγκτον για τις τουρκικές προκλήσεις χωρίς ωστόσο να υπάρξει επί του παρόντος καμία ουσιαστική ανταπόκριση. Αναλύσεις ειδικών επισημαίνουν πως ο βασικός λόγος είναι ότι στόχος της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής είναι να αποτρέψουν την Τουρκία από το να επέμβει στα σύνορα Συρίας-Τουρκίας και να κτυπήσει τους Κούρδους, που αποτελούν δυνητικούς συμμάχους των ΗΠΑ. Η Κύπρος σε αυτή την περίοδο αποτλεί τον πιο αδύναμο κρίκο, καθώς το τελευταίο που θέλουν οι Αμερικανοί είναι να ανοίξουν και δεύτερο μέτωπο με την Τουρκία.

Νέα τετελεσμένα και για το φυσικό αέριο αλλά και για το Κυπριακό προκαλούν οι τουρκικές κινήσεις στο οικόπεδο 7, με τη Λευκωσία να επιζητεί μέτρα, αλλά και να επικεντρώνεται στην επανέναρξη των συνομιλιών.

κριμένα η νεοεκλεγείσα κυβέρνηση Μητσοτάκη έχει θέσει ως προτεραιότητα την οικονομία, δεύτερο το μεταναστευτικό, που συνδέεται με την Τουρκία και στη συνέχεια οτιδήποτε άλλο. Η «Κ» είχε καταγράψει εδώ και καιρό πως η κυβέρνηση Μητσοτάκη κρατά μία στάση επιφυλακτική γύρω από την κίνηση τοποίησης στο Κυπριακό. Καθόλου τυχαίο το φρένο που έβαλε στην πενταμερή, με την πρώτη του επίσκεψη στη Λευκωσία μετά τις εκλογές. Το τελευταίο που θέλει η ελληνική κυβέρνηση, όπως λέγεται από αθηναϊκές πηγές, είναι μία αντιπαράθεση με την Άγκυρα και ένταση στο Αιγαίο. Με νωπή τη λαϊκή εντολή ο κ. Μητσοτάκης, οι ίδιες πηγές λένε πως δεν θέλει να συνδέσει το όνομά του με μία αποτυχία στο Κυπριακό αλλά και με ένταση στα ελληνοτουρκικά. Καθόλου τυχαία και η απόφασή της να μην αποστείλει τα F-16 κατά την παρέλαση της 1ης Οκτωβρίου. Κίνηση που προκάλεσε την ενόχληση της Λευκωσίας.

Μειωμένων αντιστάσεων

Όμως δεν είναι μόνο η Ελλάδα αλλά και ευρύτερα. Έγκυρες διπλωματικές πηγές, σημειώνουν πως το Συμβούλιο Ασφαλείας θα τοποθετηθεί στο τέλος της βδομάδας

για την περίκλειστη περιοχή της Αμμοχώστου και τις τουρκικές προκλήσεις, αλλά το παρέπεμψε για την επόμενη εβδομάδα, καταδεικνύοντας πως υπάρχουν δυσκολίες. Το αφήγημα της Άγκυρας, πάντως, στην περίπτωση της Αμμοχώστου είναι πως πρόκειται για μία απλή καταγραφή περιουσιακών στοιχείων και δεν αποκλείεται η επιχειρηματολογία τους να έπαιξε τον δικό της ρόλο στην αναστολή των οποίων τοποθετήσεων και δηλώσεων.

Ζήτημα προκύπτει και στο ευρωπαϊκό σκηνικό, καθώς πρώτιστος στόχος για την Ε.Ε. είναι το μεταναστευτικό στο οποίο εμπλέκεται άμεσα η Τουρκία και το τελευταίο που θα ήθελαν τα κράτη μέλη της Ε.Ε. είναι να πιέσουν τον θερμόαιμο Ερντογάν για άλλα ζητήματα που αφορούν το Κυπριακό. Καθόλου τυχαίο ότι την περασμένη Πέμπτη ο Γερμανός υπουργός Εσωτερικών ευχαριστούσε την Τουρκία για την «πολύτιμη βοήθεια της» στο μεταναστευτικό. «Η Τουρκία έχει προσφέρει μια μεγάλη υπηρεσία όχι μόνο στη Γερμανία, αλλά και σε ολόκληρη την Ευρώπη. Όπου μπορούμε να προσφέρουμε, είμαστε πρόθυμοι να βοηθήσουμε την Τουρκία, σε ό, τι επιθυμεί» έλεγε χαρακτηριστικά Χορστ Ζεεχόφερ προειδάζοντας με αυτό πως δύσκολα θα πειστεί η Γερμανία να συναντήσει τη δεδομένη στιγμή σε αυστηρά μέτρα κατά της Τουρκίας. Το ερώτημα είναι τι θα κάνει η Γαλλία δεδομένου και του διαιμοισμού που έχει με την ιταλική ΕΝΙ στο οικόπεδο 7. Όπως λένε έγκυρες διπλωματικές πηγές ο Εμανουέλ Μακρόν έθεσε το θέμα στον Τούρκο πρόεδρο στη Νέα Υόρκη με τον τελευταίο να είναι ανένδοτος στο ενδεχόμενο αναδιπλώσης. Όπως λέγεται, οι Γάλλοι αναμένεται να στείλουν πλοίο στα σύνορα των οικόπεδων 6 και 7.

Η αλλαγή του ΑΚΡ και ο ρόλος Ερντογάν

Το ερώτημα που εγείρεται όμως είναι μέχρι πού θα φτάσει η Τουρκία και αν θα προχωρήσει σε γεωωτρήσεις. Οι πρώτες εκτιμήσεις της Λευκωσίας ήταν ότι η Τουρκία δεν θα τα καταφέρει, καθώς δεν θα μπορεί να βρει πλατφόρμα-γεωτρύπανο, αλλά ούτε προσωπικό να εργαστεί σε αυτή. Εκτιμήσεις για τις οποίες ελέγχεται σήμερα η κυβέρνηση Αναστασιάδη μπροστά και στην κορύφωση των προκλήσεων. Όπως αναφέρουν πολιτικοί αναλυτές, η Άγκυρα μετατρέπει σε μείζον εθνικό ζήτημα τις «έρευνες στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο». Καθόλου τυχαίο ότι όλα τα πολιτικά κόμματα πλην του Κουρδικού, έβγαλαν μετά από χρόνια κοινό ανακοινωθέν που χαιρετίζουν τις ενέργειες Ερντογάν στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο και την εκεί παρουσία της Άγκυρας. Οι κινήσεις Ερντογάν συνδέονται και με την τριχοτόμηση του ΑΚΡ και τη δημιουργία άλλων δύο κομμάτων από τα σπλάχνα της. Όπως σημειώνουν αναλυτές της περιοχής το ΑΚΡ άλλαξε την εκλογική του βάση. Ενώ στο παρελθόν το ακροατήριό του αποτελείτο από ανθρώπους που ήθελαν τη χώρα εντός της Ε.Ε. τώρα ρέπει προς ένα πιο εθνικιστικό ακροατήριο. Σε αυτό το πλαίσιο δεν θα πρέπει να αγνοηθεί και η στάση που τηρούν στα Κατεχόμενα. Έχει ήδη συζητηθεί στο παρασκήνιο πως η Άγκυρα δεν επιχειρήσει να κλείσει καμία συνάντηση του Τ/κ ηγέτη Μουσταφά Ακιντζί στη Νέα Υόρκη σε αντίθεση με τις συναντήσεις που κλείδωσε για τον Τ/κ «υπουργό εξωτερικών» Κουντρέτ Οζερσάι.

Μία διαδικαστική νίκη

Όσο πάντως και αν τα κόμματα στη Τουρκία βγαίνουν με κοινό ανακοινωθέν χαιρετίζοντας το τι διαμείβεται στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο, το ίδιο βεβαίως δεν γίνεται και στη Λευκωσία. Διαφάνηκε κατά τη διάρκεια του Εθνικού Συμβουλίου όταν η σκέψη για έκδοση κοινού ανακοινωθέντος ναυάγησε. Και αυτό καθόλου τυχαίο, καθώς επικρατεί χάος μεταξύ των κομμάτων για το ποια

θα είναι η πολιτική στο Κυπριακό. Προς το τέλος του Εθνικού Συμβουλίου συγκεκριμένα, ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου πρότεινε την έκδοση κοινού ανακοινωθέντος για τις τουρκικές προκλήσεις. Ο γ.γ. του ΑΚΕΛ συμφώνησε, υποστηρίζοντας πως θα πρέπει να μιλάει για επανέναρξη των συνομιλιών στο πλαίσιο της διζωνικής, δικονομικής ομοσπονδίας και για άμεση συνομιολογηση άλλων δύο κομμάτων από τα σπλάχνα της. Τοποθέτηση που προκάλεσε την αντίδραση του Μαρίνου Σιζόπουλου αλλά και του προέδρου των Οικολόγων Γιώργου Περδίκη, ο οποίος διαμαρτυρήθηκε πως κατά τη διάρκεια του Εθνικού Συμβουλίου δεν τέθηκε ζήτημα κοινού ανακοινωθέντος ούτως ώστε να γίνει ανταλλαγή απόψεων. Θετικός στην έκδοση κοινού ανακοινωθέντος ήταν ο πρόεδρος της ΔΗΠΑ Μάριος Καρογιάν ούτως ώστε να διαφανεί συναίνεση μπροστά στις τουρκικές προκλήσεις. Ο Άντρος Κυπριανού υποστήριξε πως από τη στιγμή που υπάρχουν διαφωνίες δεν υπάρχει λόγος κοινού ανακοινωθέντος. Πέραν πάντως των διαφωνιών για κοινό ανακοινωθέν, δεν υπήρξε καμία νέα ενημέρωση γύρω από το Κυπριακό και τις συναντήσεις του Νίκου Αναστασιάδη στη Νέα Υόρκη. Στο πλαίσιο των τουρκικών προκλήσεων αλλά και των διαφωνιών στο Εθνικό Συμβούλιο, διέρρευσε στα ΜΜΕ η τριμερής που επικείται είτε στη Γενεύη είτε στο Παρίσι. Μία έστω και διαδικαστική νίκη της Κυπριακής Δημοκρατίας, δεδομένου ότι η Τουρκία επέμενε πρώτα σε πενταμερή και μετά σε τριμερή θεωρείται σημαντική αυτή τη στιγμή για την Λευκωσία. Ενδεικτική άλλωστε της τάσης που καλλιεργείται και η δήλωση του συναγερμικού προέδρου περί «οριακών συνθηκών για το Κυπριακό». «Δεν υπάρχει άλλος δρόμος από την επανέναρξη των συνομιλιών στη βάση της ΔΔΟ» ανέφερε στο τέλος του Εθνικού Συμβουλίου ο Αβέρωφ Νεοφύτου και αυτή φαίνεται πως θα είναι το επόμενο διάστημα η στρατηγική που θα ακολουθήσει η κυβέρνηση.

jumpstart

Υποτροφίες Ελληνικής Τράπεζας

20 Υποτροφίες
για νέους φοιτητές

Μάθε περισσότερα

jumpstart.hellenicbank.com

Λυδία λίθος η πολιτική ισότητα για Κυπριακό

Ανάληψη πρωτοβουλιών από τον γ.γ. του ΟΗΕ, Αντόνιο Γκουτιέρρες, το αργότερο μέχρι τα τέλη του έτους αναμένουν στα Κατεχόμενα

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Ο Τ/κ ηγέτης Μουσταφά Ακιντζί θεωρεί ότι οι επαφές που είχε με την Ε/κ πλευρά στην Νέα Υόρκη δεν ολοκληρώθηκαν όπως έπρεπε, αφού τόσο ΟΗΕ και οι ηγέτες των δύο κοινοτήτων δεν κατάφεραν να καταλήξουν σε συγκεκριμένη ημερομηνία για την τριμερή διάσκεψη. Γι' αυτόν τον λόγο, άλλωστε, λίγο μετά τη συνάντησή του κ. Ακιντζί με τον γενικό γραμματέα του ΟΗΕ, ο ίδιος επέλεξε να αναφερθεί σε μια πιθανή ημερομηνία για τη νέα διάσκεψη, κατά το διάστημα Οκτωβρίου-Νοεμβρίου.

Μπορεί, βέβαια, στη Νέα Υόρκη να μην έκλεισε το νέο ραντεβού των δύο ηγετών με τον Αντόνιο Γκουτέρες, ωστόσο, εμφανίστηκαν τα πρώτα τροχιοδεκτικά σημάδια για την πορεία του Κυπριακού. Έτσι, κύκλοι του «Προεδρικού» επισημαίνουν ότι ο γ.γ. των Η.Ε. παρουσιάζει αποφασιστικότητα για την ανάληψη πρωτοβουλιών στο Κυπριακό, το αργότερο μέχρι τα τέλη αυτού του έτους. Από την άλλη δε στην Αγκυρα το συνολικό κλίμα για το Κυπριακό είναι πολύ πιο διαφορετικό, με την τουρκική πλευρά να επιμένει στο γεγονός ότι υπάρχει ανάγκη για να ξεκαθαρίσει το τελικό μοντέλο λύσης του Κυπριακού.

Συμφωνία εκπρὲς

Σε αντίθεση με την τουρκική πλευρά, ο κ. Ακιντζι επιμένει στη διζωνική, δικονομική ομοσπονδιακή και το εννοεί, ενώ το ομοσπονδιακό μοντέλο βρέθηκε στο επίκεντρο της συνάντησης του κ. Ακιντζι με τον κ. Γκουτιέρρες. Ο κ. Ακιντζι σε αυτήν τη συνάντηση εστίασε κυρίως στο ζήτημα της πολιτικής ισότητας και σύμφωνα με τον ίδιον, στο σημείο που έχουν φτάσει σήμερα τα πράγ-

Συμφωνία Εξηρές για την πολιτική ισότητα μας οδηγεί σε νέα διαδικασία με χρονοδιάγραμμα, σύμφωνα με την τ/κ πλευρά. Δεν συμφωνεί με τον Ακιντζί η Άγκυρα, η οποία επιμένει για νέο μοντέλο λύσης.

ματα, η αρχή της πολιτικής ισότητας είναι η λυδία λίθος για τη λύση του Κυπριακού. Για το επίμαχο ζήτημα όσα υποστηρίζει ο κ. Ακιντζί είναι γνωστά. Η τ/κ πλευρά ζητάει την άμεση αποδοχή και κατοχύρωση της εκ περιτροπής προεδρίας, της αποτελεσματικής συμμετοχής και της μιας θετικής ψήφου σε όλα τα επίπεδα της νέας ομοσπονδίας. Θεωρεί δε ότι αρχικά αυτό το ζήτημα είχε διευθετηθεί κατά την πρώτη περίοδο διαπραγματεύσεων Ακιντζί-Αναστασιάδη το 2015-2017. Ωστόσο, στην πορεία η ε/κ πλευρά άλλαξε στάση. Με βάση αυτήν τη θεωρία, στα Κατεχόμενα προβάλλουν την αρχή της πολιτικής ισότητας ως προϋπόθεση για την τελική αποδοχή της νέας ομοσπονδιακής δομής από τους Τ/κ. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» από τα Κατεχόμενα τ/κ ο κ. Ακιντζί δεν αποκλείει την επίτευξη της τελικής συμφωνίας στο ζήτημα της πολιτικής ισότητας κατά τις επόμενες εβδομάδες. Το σκεπτικό της τ/κ ηγεσίας γι' αυτό το ζήτημα είναι

το εξής: Είτε με άμεση λύση του Κυπριακού είτε με τελική κατάρρησηση των συνομιλιών, οι εμπλεκόμενες πλευρές δεν έχουν άλλη επιλογή από το να παραμείνουν εντός των πλαισίων του διεθνούς δικαίου, σημειώνοντας ότι μονομερή βήματα δεν πρόκειται να φέρουν κανένα αποτέλεσμα. Όπως τονίζεται από την τ/κ πλευρά ο κ. Αναστασιάδης έχει εξαντλήσει όλα τα περιθώρια ειλιγμών στο ζήτημα της πολιτικής ισότητας και πλέον δεν έχει άλλη επιλογή παρά να επιστρέψει στις συγκλίσεις της προηγούμενης περιόδου και να αποδεχθεί την πολιτική ισότητα. Διαφορετικά, όπως σημειώνουν οι τ/κ πηγές, η ε/κ πλευρά θα κινδυνεύσει να χρεωθεί την τελική αποτυχία στο Κυπριακό.

Αποφυγή νέου 2004

Σε περίπτωση που κατά τις επόμενες εβδομάδες, η ε/κ πλευρά αποδεχθεί την αρχή της πολιτικής ισότητας και ανοίξει ο δρόμος για θετικές εξελίξεις στο Κυπριακό, ο κ. Ακιντζί

επιθυμεί η νέα διαδικασία στο Κυπριακό να βασιστεί σε δύο σημαντικούς όρους. Πρώτον, όλες οι εμπλεκόμενες πλευρές θα πρέπει να καταλήξουν σε συμφωνία για ένα ξεκάθαρο χρονοδιάγραμμα. Δίχως το χρονοδιάγραμμα, οι εμπλεκόμενες πλευρές θα μπορούσαν να επιστρέψουν στο τραπέζι και να ξεκινήσουν νέες συνομιλίες επί' αόριστου. Αυτό το σενάριο δεν γίνεται αποδεκτό από την τ/κ πλευρά. Γι' αυτό τον λόγο, ο κ. Ακιντζί επιθυμεί τον καθορισμό καταδικτικών ημερομηνιών στις συνομιλίες. Πριν ακόμη ξεκινήσουν οι νέες συζητήσεις, οι εμπλεκόμενες πλευρές θα πρέπει να γνωρίζουν τα χρονικά περιθώρια και το χρονικό τέλος των νέων επαφών. Δεύτερον, η τ/κ πλευρά χαρακτηρίζει ως «εφιαλτικό σενάριο» την επανάληψη όσων έγιναν το 2004. Έτσι, όπως τονίζουν στα Κατεχόμενα, οι εμπλεκόμενες πλευρές δεν πρέπει να οδεύσουν προς τα δημοψήφισματα με ασφάλειες, αφήνοντας ανοιχτά κάποια κεφάλαια του Κυπριακού.

Όπως σημειώνεται στην τ/κ πλευρά, όλες οι πλευρές θα πρέπει να γνωρίζουν ότι η νέα πορεία αποτελεί μονόδρομο και σε περίπτωση που μία από τις πλευρές απορρίψει τη λύση, αυτή η επιλογή θα έχει σοβαρές επιπτώσεις.

πριακού και ενδεχομένως, τροποποιώντας τις θέσεις τους λίγο πριν από τα δημοψηφίσματα. Σε μια τέτοια περίπτωση η Κύπρος θα οδήγητο σε τελική διχοτόμηση και η γέφυρα κοινότητα θα παρέμενε αντιμέτωπη με σειρά κινδύνων. Για να μην συμβεί κάτι τέτοιο, τη στιγμή που θα ξεκινά η νέα διαδικασία και θα έχει καθοριστεί το χρονοδιάγραμμα, όλες οι πλευρές θα πρέπει να γνωρίζουν ότι η νέα πορεία αποτελεί μονόδρομο και σε περίπτωση που μία από τις πλευρές απορρίψει τη λύση, αυτή η επιλογή θα έχει σοβαρές επιπτώσεις.

Πενταμερή για μοντέλο

Καλά ενημερωμένες τουρκικές πηγές χαρακτηρίζουν ως «αφελή» την αναμονή της ηγεσίας του Κ. Ακιντζί για την αλλαγή στάσης της ηγεσίας του Νίκου Αναστασιάδη. Για τον Άγκυρα, ο ε/κ πλευρά έχει ξεκαθαρίσει τη στάση της στο πεδίο της πολιτικής ισοτιμίας και στο Κυπριακό. «Πώς είναι δυνατόν να αναμένεις συνολική αλλαγή στάσης όταν δηλώνουν ότι δεν είναι πρόθυμοι να εφαρμόσουν την αρχή της πολιτικής ισοτιμίας σε ένα ζωτικής

σημασίας ζήτημα, όπως αυτό του φυσικού αερίου», αναρωτιέται πηγή της «Κ», που παρακολουθεί από κοντά την τουρκική εξωτερική πολιτική και το Κυπριακό.

Ἐπειδὴ οἱ πληροφόροι ἀπὸ τὴν τουρκικὰ πλεῖρὰ δεικνύουν ὅτι αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἡ τουρκικὰ πλεῖρὰ ἐστιάζει τὴν προσοχὴν τὴς στὶς διασκέψεις ποὺ ἀκολουθοῦν γιὰ τὸ Κυπριακὸ. Τὴν τριμερὴ διδασκεψὶν τῶν δύο κατ'ὸν μὲν τὸν Ἀντόνιο Γκουτιέρρες γιὰ τὴς ἐπόμενες ἐβδομάδες, οἱ τουρκικὰς πηγὲς τὴν χαρακτηρίζουσιν ὡς «ἐπένδυση» στὴν προεκλογικὴ ἐκστρατεία τοῦ κ. Ἀκιντζί. «Ὁ Ἀκιντζί χρειάζεται μια θετική ἐξέλιξη γιὰ νὰ δώσει ὠθησὶς στὰ σχέδια τοῦ γιὰ τὴν προεδρικήν. Ἡ ἐ/κ πλεῖρὰ τὸ γνωρίζει αὐτό. Ἐποί, θα σταθεῖ μια νέα ἐπικοινωνιακὴ ἐκστρατεία καὶ θα καλλιεργηθῇ ἡ ἐντύπωση ὅτι τὸ κλίμα στὸ Κυπριακὸ εἶναι θετικὸ δίχως νὰ ὑπάρχει οὐ-σαστικὴ πρόδοος», σημειώνει μια ἄλλη πηγὴ.

Βέβαια, το πραγματικό ενδιαφέρον της τουρκικής πλευράς στρέφεται στην πενταμερή. Η ηγήνη μας προσθέτει τα εξής: «Τα όσα δήλωσε ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών στη συνέντευξη του στην «Κ» μιλούν από μόνα τους. Πάμε σε πενταμερή για να διαπιστώσουμε ότι έχει κλείσει το κεφάλαιο της ομοσπονδίας και ότι υπάρχει ανάγκη να ξεκαθαρίσει το νέο μοντέλο λύσης».

Αξίζει να σημειωθεί ότι τόσο η τ/κ ηγεσία όσο και η Άγκυρα αποδίδουν ιδιαίτερη σημασία στις επόμενες κινήσεις του γ.γ. στο Κυπριακό. Για την τουρκική πλευρά, ο κ. Γκουτιέρρες έχει λάβει προ πολλού τις τελικές αποφάσεις του στο Κυπριακό και την επόμενη περίοδο ετοιμάζεται να πραγματοποιήσει τις τελικές κινήσεις του με απώτερο στόχο το συνολικό ξεκαθάρισμα του τοπίου.

AUTO 2019 DEALS

12 Οκτωβρίου
- 13 10:00 | 18:00

8 ΜΑΡΚΕΣ ∞ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

2 μέρες, 8 κορυφαίες μάρκες, άπειρες ευκαιρίες.
AUTODEALS 2019. Σάββατο 12 & Κυριακή 13
Οκτωβρίου από τον Όμιλο Πηλακούτα, τον μεγαλύτερο
Όμιλο αυτοκινήτων στην Κύπρο. Όλα τα καινούρια,
μεταχειρισμένα και δοκιμασμένα αυτοκίνητα
του Ομίλου, σε τιμές έκπληξη.

Είστε έτοιμοι για ένα test drive;

Με το κύρος και την εγγύηση
του Ομίλου Πηλακούτα.

ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΟΜΙΛΟΥ ΠΗΛΑΚΟΥΤΑ,
Μετεώρων 14, Βιομηχανική Περιοχή Στροβόλου.

Char**Pilakoutas**group

Ο ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΑΚΙΝΤΖΙ ΣΤΗΝ «Κ»

Τριμερής και πενταμερής πριν το νέο έτος

Ο Γκουτιέρρες άφησε να νοηθεί ότι οι δύο διασκέψεις θα πραγματοποιηθούν εντός του τρέχοντος έτους κατά τον Τ/κ ηγέτη

Συνέντευξη στον **ΝΙΚΟ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Πριν εκπνεύσει το τρέχον έτος, θέλει ο γ.γ. του ΟΗΕ να έχουν πραγματοποιηθεί τόσο η τριμερής διάσκεψη όσο και η άτυπη πενταμερής, λέει ο Τ/κ ηγέτης στη σημερινή συνέντευξη του στην «Κ». Ο Μουσταφά Ακιντζί αγγίζει όλα τα φλέγοντα ζητήματα στο Κυπριακό ενώ δεν αποφεύγει να μιλήσει και για την κρίση στην ΑΟΖ και χωρίς να φειδεται σκληρής γλώσσας λέει ότι Τουρκία και Τ/κ δεν πρόκειται να παραμείνουν με τα χέρια δεμένα, ενώπιον των εργασιών που διεξάγουν ξένες εταιρίες για λογαριασμό των Ε/κ στη θάλασσα και θα ήταν καλό να υπάρξει πρόοδος στα ζητήματα αυτά πριν τη λύση.

–Στο επίμαχο ζήτημα των όρων αναφοράς, η θέση που διατυπώνεται από την ε/κ πλευρά είναι πως στις 9 Αυγούστου οι δύο ηγέτες είχατε αρχικά καταλήξει σε συμφωνία, ενώ στη συνέχεια ακολούθησε παρέμβαση της Τουρκίας και οδηγηθήκαμε σε αδιέξοδο. Ποια η θέση σας;

–Ο γ.γ. του ΟΗΕ κινητοποιήθηκε για το Κυπριακό ύστερα από δύο χρόνια. Επικοινωνήσε τηλεφωνικά μαζί μας. Ήταν

“

Τα τελευταία δύο χρόνια ο κ. Αναστασιάδης δεν αποδέχεται το έγγραφο της 30ής Ιουνίου 2017, λες και υπάρχει άλλο έγγραφο. Το ίδιο έκανε και την 9η Αυγούστου.

σε εκείνο το τηλεφώνημα που μίλησε για μια τριμερή συνάντηση. Στη συνέχεια διά της κ. Λουτ διαμήνυσε ότι πρέπει να ολοκληρώσουμε το ζήτημα των όρων αναφοράς. Στη Νέα Υόρκη είχαμε ξεχωριστές συναντήσεις και δεν αναμέναμε μια τριμερή συνάντηση. Παρόλα αυτά ο γ.γ. μελετά το ενδεχόμενο τριμερούς πρώτα και μετά πενταμερούς. Όλα αυτά τα αναφέρω για να τονίσω ότι αν παρήλθαν δύο χρόνια, ο γ.γ. επιθυμεί να συμβάλει στη λύση του Κυπριακού. Ωστόσο, πρέπει πρώτα από όλα, εμείς οι Κύπριοι, να βοηθήσουμε ο ένας τον άλλον. Πρέπει να παραιτηθούμε από παιχνίδια εντυπώσεων και να εξηγήσουμε στις κοινότητές μας τις πραγματικότητες.

–Τι ακριβώς συνέβη την περίοδο Αυγούστου-Σεπτεμβρίου που σας οδηγεί σε αναφορά σε παιχνίδια εντυπώσεων;

–Συζητήσαμε με βάση τρία βασικά στοιχεία: Το Κοινό Ανακοινωθέν με ημερομηνία 11 Φεβρουαρίου 2014, οι συγκλίσεις που έχουν επιτευχθεί μέχρι σήμερα και το Πλαίσιο Γκουτιέρρες. Όπως θα θυμάστε τα τελευταία δύο χρόνια ο κ. Αναστασιάδης δεν αποδέχεται το έγγραφο της 30ής Ιουνίου 2017, λες και υπάρχει άλλο έγγραφο.

–Ο ίδιος αναφέρεται σε ένα έγγραφο με ημερομηνία 4 Ιουλίου 2017...

–Αναφέρθηκε στις 4 Ιουλίου. Επίσης ανέφερε και άλλα πράγματα, ενώ στις 9 Αυγούστου 2019 δεν αποδέχθηκε το έγγραφο της 30ής Ιουνίου 2017.

–Ποια υπήρξε η ένστασή του;

–Είπε πια, να συζητήσουμε τα έξι άρθρα χωρίς να αναφερθούμε σε ημερομηνία. Εγώ του απάντησα ότι υπάρχει η απόφαση του Ιουλίου του Συμβουλίου Ασφαλείας, η οποία αναφέρεται στην 30ή Ιουνίου 2017

Η Τουρκία και οι Τ/κ δεν πρόκειται να παραμείνουν με τα χέρια δεμένα, ενώπιον των εργασιών που διεξάγουν ξένες εταιρίες για λογαριασμό των Ε/κ στη θάλασσα. Ιδανικό θα ήταν τα εμπόδια να ξεπεραστούν με τη λύση, αλλά θα ήταν και πολύ καλό να σημειώσουμε πρόοδο σε τέτοιου είδους ζητήματα πριν επιλυθεί το Κυπριακό, λέει ο Μουσταφά Ακιντζί.

γί' αυτό σε περίπτωση που δεν συμπεριλάβουμε τις ημερομηνίες θα συνεχιστεί η παραπληροφόρηση. Η συζήτηση στις 9 Αυγούστου έληξε με αυτόν τον τρόπο.

–Τι ακολούθησε στη συνέχεια;

–Ο κ. Αναστασιάδης συνέχισε να τηρεί τη γνωστή στάση του για την αποτελεσματική συμμετοχή. Όταν έφτασε η κ. Λουτ καταβλήθηκε προσπάθεια για να γεφυρωθεί το χάσμα, καθώς το ζήτημα περιλαμβάνεται στις εκθέσεις του γ.γ. και στα ψηφίσματα του Σ.Α. Εξάλλου πλέον οι διαδικασίες ανοικτού τέλους ανήκουν στο παρελθόν. Ενώπιόν μας έχουμε μια διαδικασία που επείγει και που θα πρέπει να είναι επικεντρωμένη στο αποτέλεσμα. Οι εκθέσεις του γ.γ. εστιάζουν πια σε μια στρατηγική συμφωνία. Εμείς ζητήσαμε να ενταχθούν και αυτά τα ζητήματα στους όρους αναφοράς.

Ο Αναστασιάδης αιτία...

–Αντιλαμβάνομαι ότι το Πλαίσιο Γκουτιέρρες, η πολιτική ισότητα και τα νέα χρονικά περιθώρια εμπόδισαν την συμφωνία. Η Τουρκία παρενέβη ή όχι;

–Όλοι γνωρίζουν ότι η Τουρκία επιθυμεί πενταμερή πριν από τη συμφωνία στους όρους αναφοράς και συνδέει αυτή την επιμονή με τη στάση Αναστασιάδη, δηλώνοντας ότι στο Κραν Μοντάνα είχε κάνει λόγο για δύο κράτη, ενώ στη Νέα Υόρκη το 2018 αναφέρθηκε στη συνομοσπονδία. Στην Κύπρο, δε, έκανε αναφορά στη χαλαρή ομοσπονδία, στη συνομοσπονδία, στην εκ περιτροπής πρωθυπουργία. Ας ξεκαθαρίσει, λοιπόν, αυτό το οποίο επιθυμεί η ε/κ πλευρά και στη συνέχεια να ξεκινήσουμε την καταγραφή των όρων αναφοράς. Ο ισχυρισμός ότι η Τουρκία ζητάει την πολιτική ισότητα και ο Ακιντζί οπισθοχωρεί είναι μια μεγάλη αδικία προς τον τ/κ λαό. Εδώ και χρόνια

ζητάμε πολιτική ισότητα, αποτελεσματική συμμετοχή, εκ περιτροπής προεδρία. Αυτά έχουν μετατραπεί σε παραμέτρους του ΟΗΕ. Στο σημείο που φτάσαμε σήμερα, σε περίπτωση που δεν βοηθήσουμε ο ένας τον άλλον, δεν συνομιλήσουμε με βάση τις πραγματικότητες, τις προηγούμενες συγκλίσεις, τις παραμέτρους του ΟΗΕ, κανείς δεν πρόκειται να μας βοηθήσει. Πώς είναι δυνατόν να λέμε «ναι» στις συγκλίσεις και να μην αποδεχόμαστε τη μία θετική ψήφο στο Υπουργικό Συμβούλιο, την αποτελεσματική συμμετοχή ή θα διαπραγματευόμαστε εκ νέου την εκ περιτροπής προεδρία; Η εκ περιτροπής προεδρία βρίσκεται στο προσκήνιο από την περίοδο Ταλάτ-Χριστόφια. Στο Σχέδιο Ανάν την ενέκρινε ο κ. Αναστασιάδης. Μαζί μας συζητήσε τα ποσοστά της διασταυρωμένης ψήφου, επειδή η λύση θα συμπεριλάμβανε την εκ περιτροπής προεδρία.

Η πολιτική ισότητα

–Αυτά τα ποσοστά συζητήθηκαν την περίοδο 2015-2017;

–Ναι, την πρώτη περίοδο. Πώς είναι δυνατόν να έχουμε συζητήσει τη διασταυρωμένη ψήφο, αν δεν είχε συζητηθεί πρώτα η εκ περιτροπής προεδρία; Επίσης, στο Μον Πελεράν συμφωνήσαμε το 7-4 για το Υπουργικό Συμβούλιο και τη μία θετική ψήφο. Την αποδοχή αυτού του όρου την ανακοίνωσε στην εναρκτήρια ομιλία του Κραν Μοντάνα ο ίδιος ο κ. Αναστασιάδης. Στο σημείο που φτάσαμε σήμερα κάποιος θα μπορούσε να επικαλεστεί την αρχή της συνολικής λύσης. Ωστόσο, μέχρι να φτάσουμε σε αυτήν υπάρχουν ενδιάμεσοι σταθμοί. Εκεί σημειώθηκαν συγκλίσεις. Καθώς ξεκινάμε μια νέα διαδικασία, οι πλευρές πρέπει να δηλώσουν ότι αποδέχονται τις προηγούμενες συγκλίσεις. Στο μέλλον, οι πλευρές θα μπορούσαν να εστιά-

σουν εκ νέου στις συγκλίσεις. Έχουμε διευκρινίσει ότι θα μπορούσαμε να συζητήσουμε και την αποκεντρωμένη ομοσπονδία. Υπάρχουν 22 καθορισμένες ομοσπονδιακές εξουσίες, θα μπορούσαμε λ.χ. να τις μειώσουμε στις 12. Σε κάθε περίπτωση, όμως, για να προχωρήσουμε πρέπει να αποδεχθούμε με ξεκάθαρο τρόπο τις συγκλίσεις που έχουν επιτευχθεί μέχρι σήμερα.

–Την εβδομάδα που βρέθηκε στην Κύπρο η κ. Λουτ δεν έγινε εφικτό κάτι τέτοιο;

–Για μία ολόκληρη εβδομάδα ούτε εγώ αλλά ούτε και ο εκπρόσωπός μου προβήκαμε σε οποιαδήποτε δήλωση. Από την άλλη πλευρά όμως είχαμε καθημερινά δηλώσεις, ο ΥΠΕΞ του νότου λ.χ. σχολίασε περί ελπίδων την πρώτη ημέρα. Ύστερα είχαμε δηλώσεις περί τάχα αποδοχής από τον κ. Αναστασιάδη του εγγράφου της 30ής Ιουνίου, ότι συμφωνήσαμε στην αποτελεσματική συμμετοχή, ότι εμείς παραιτηθήκαμε από την ενεργό συμμετοχή και δεχτήκαμε διαδικασία ανοικτού τέλους. Τέτοια πράγματα φυσικά και δεν υπήρξαν.

–Πώς προχωράμε στη συνέχεια;

–Τις επόμενες ημέρες ο γ.γ. ενδέχεται

“

Όλοι γνωρίζουν ότι η Τουρκία επιθυμεί πενταμερή πριν από τη συμφωνία στους όρους αναφοράς και συνδέει αυτή την επιμονή της με τη στάση Αναστασιάδη.

να ξεκινήσει νέες επαφές μέσω της κ. Λουτ. Ενδεχομένως αρχικά να πραγματοποιηθεί μια τριμερής διάσκεψη και στη συνέχεια, με καλύτερη προετοιμασία, να ακολουθήσει η πενταμερής. Ο γ.γ. μάς άφησε να εννοηθεί ότι σε όλες αυτές τις εργασίες θα προχωρήσει πριν από το νέο έτος. Προσωπικά θεωρώ ότι πρέπει να φτάσουν στον κ. Γκουτιέρρες τα σωστά μηνύματα από την Κύπρο, διότι αν παρουσιαστεί μια εικόνα των πλευρών που είναι διαρκώς σε αντιπαράθεση, ενδέχεται να διατάσει να προχωρήσει σε διαμεσολάβηση.

–Σε κάθε περίπτωση μέχρι σήμερα, στο πεδίο της πολιτικής ισότητας, δεν έχετε σημειώσει σημαντική πρόοδο σε άλλα ζητήματα εκτός από το Υπουργικό Συμβούλιο;

Το όλο ζήτημα έγινε κατανητό σε επίπεδο Υπουργικού Συμβουλίου. Στα άλλα ζητήματα η διαπραγματευση συνεχιζόταν, όταν διακόπηκαν οι συνομιλίες. Σε αυτά δεν υπήρχε συμφωνία. Ωστόσο, καθώς συνεχιζόταν οι συνομιλίες, ο κ. Αναστασιάδης οπισθοχώρησε από το ζήτημα του Υπουργικού Συμβουλίου.

–Τότε ήταν που προέκυψε και η εμπλοκή στο ζήτημα της εκ περιτροπής προεδρίας.

–Τότε. Η πολιτική ισότητα δεν γίνεται να είναι άνευ περιεχομένου. Για να μη συμβεί αυτό χρειαζόμαστε την ενεργή συμμετοχή και την εκ περιτροπής προεδρία. Την ίδια στιγμή έχουμε το έγγραφο της 30ής Ιουνίου 2017, με τα έξι άρθρα του, το οποίο επιβεβαιώνει την νέα συνάντησή μου με τον γ.γ. του ΟΗΕ. Αυτά τα έξι άρθρα πρέπει να καταγραφούν, δίχως καμία παράφραση. Τέλος, υπενθυμίζω τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να λάβει χώρα η νέα διαδικασία.

Πώς ερμηνεύει την αποτελεσματική συμμετοχή

–Με αφορμή το γεγονός ότι στο επίκεντρο της συζήτησης στην ε/κ πλευρά βρίσκεται η αποτελεσματική συμμετοχή θα ήθελα τη δική σας ερμηνεία.

–Έχει συμφωνηθεί ότι πρόεδρος και αντιπρόεδρος θα αποφασίζουν από κοινού, ομόφωνα για εξωτερική πολιτική, άμυνα και ασφάλεια. Στο Υπουργικό Συμβούλιο, για λήψη αποφάσεων είναι αναγκαία η μία θετική ψήφος και των δύο πλευρών. Στην περίπτωση που θα προκύψει ασυμφωνία θα διαμεσολαβεί –έχει ήδη συζητηθεί– ο μηχανισμός άρσης του αδιεξόδου. Πέρα από αυτό υπάρχει και η Ανώτατη Δικαιοσύνη. Επίσης, μια ασυμφωνία θα μπορούσε να παραπεμφθεί στους προέδρους. Στα όργανα, πέρα από το Υπουργικό, λ.χ. στο συμβούλιο ανταγωνισμού. Μετά το Κραν Μοντάνα οι συνομιλίες σταμάτησαν. Οι ανακοινώσεις του ΟΗΕ για την πολιτική ισότητα, την ενεργή συμμετοχή, το ψήφισμα 716 του Σ.Α. προνοούν την εκπροσώπηση και την ενεργή συμμετοχή και των δύο πλευρών σε όλα τα ομοσπονδιακά όργανα. Αυτά τα έγγραφα δεν αναφέρονται μονάχα στο Υπουργικό Συμβούλιο.

–Πώς θα μπορούσε να βρεθεί διέξοδος;

–Θα μπορούσε αν λ.χ. παραχωρηθούν κάποιες εξουσίες στις ομόσπονδες δομές. Στο συμβούλιο ανταγωνισμού, δημόσιων υπηρεσιών αποφασίστηκε η ίση εκπροσώπηση. Θα υπάρχουν και συμβούλια με ένα άτομο.

–Δηλαδή υπάρχουν περιθώρια ευελιξίας για λύση στο ζήτημα της πολιτικής ισότητας;

–Πιστεύω πως σε περίπτωση που παραμείνουμε δεσμευμένοι στις παραμέτρους του ΟΗΕ θα βρούμε διέξοδο. Τι μας λένε οι παράμετροι του ΟΗΕ; Τουρκοκύπριοι, μην ερμηνεύετε την πολιτική ισότητα ως αριθμητική ισότητα, αυτό δεν μπορεί να συμβεί σε κάθε όργανο. Γι' αυτό τον λόγο απαιτούμε την αριθμητική ισότητα σε όργανα όπως η Γερουσία, το συμβούλιο ανταγωνισμού, το συμβούλιο δημοσίων υπηρεσιών. Δεν απαιτούμε, ωστόσο, κάτι τέτοιο στο Υπουργικό Συμβούλιο και άλλα όργανα. Ωστόσο, σε όργανα όπου αριθμητικά θα είμαστε μειοψηφία ζητούμε δικαίωμα λόγου. Και η δική μας άποψη να έχει σημασία. Η Κύπρος, με μικρότερο πληθυσμό από 1 εκατ. έχει ίση ψήφο με αυτή της Γερμανίας των 80 εκατ.

Οι τρεις επιλογές για την κρίση στην κυπριακή ΑΟΖ

–Στα ανοιχτά της Κύπρου έχουμε νέα εστία έντασης. Ποια η δική σας άποψη για τις εξελίξεις στην ΑΟΖ;

–Να σας επισημάνω όσα δήλωσα προηγουμένως, ό,τι τόνισα και στη Σοσιαλιστική Διεθνή. Υπάρχουν τρεις οδοί στο ζήτημα της ΑΟΖ. Πρώτη, από ό,τι γνωρίζω το επεσήμανε κάποτε και ο κ. Ρολάνδης, το μορατόριουμ. Λύνουμε το Κυπριακό και μετά ψάχνουμε φυσικό αέριο. Αυτό δεν είμαστε σε θέση να το πράξουμε. Δεύτερη, αφού δεν μπορούμε να καταλήξουμε σε μορατόριουμ, τότε ας συνεργαστούμε. Εμείς έχουμε μια πρόταση. Υπάρχουν πτυχές, οι οποίες δεν σας αρέσουν; Προτείνετε τότε κάτι άλλο εσείς. Να υπάρξει διάλογος. Να συνεχίσουμε την εργασία πάνω από την πρόταση. Να βρούμε μια διέξοδο από κοινού. Τρίτη, αν δεν είναι και αυτό εφικτό, τότε θα προχωρήσουμε σε ξεχωριστές εργασίες. Πρόκειται για αυτό που συμβαίνει τώρα. Προσωπικά δεν θεωρώ ότι υπάρχει άλλη οδός. Εφόσον δεν υπάρχει συμφωνία, η Τουρκία θα διεξάγει έρευνες σε περιοχές που διεκδικεί, στη δική της υφαλοκρηπίδα και σε περιοχές όπου έχει λάβει εξουσιοδότηση από τους Τ/κ. Δεν υπάρχει τέταρτη επιλογή. Η Τουρκία και οι Τ/κ να παραμείνουν με τα χέρια δεμένα, σε θέση θεατή ενώπιον των εργασιών που διεξάγουν ξένες εταιρίες για λογαριασμό των Ε/κ στη θάλασσα, δεν πρόκειται. Τα εμπόδια θα μπορούσαν να ξεπεραστούν με τη λύση του Κυπριακού; Αυτό φυσικά είναι το ιδανικό σενάριο. Αλλά θα ήταν και πολύ καλό να σημειώσουμε πρόοδο σε τέτοιου είδους ζητήματα πριν επιλυθεί το Κυπριακό. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να επιταχύνουμε τη διαδικασία για τους όρους αναφοράς, την οποία αναμένει ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ.

Ο Τ/κ ηγέτης μιλάει για τον Νίκο Αναστασιάδη

–Πώς είναι το κλίμα των σχέσεών σας με τον Νίκο Αναστασιάδη;

–Δυστυχώς, κάθε φορά που προβαίνει σε δηλώσεις ο κ. Αναστασιάδης, ενώ διακηρύττει ότι δεν θέλει να εμπλακεί σε blame game, στη δεύτερη πρότασή του αυτό κάνει, μας κατηγορεί. Η Ανατολική Μεσόγειος θερμαίνεται. Η ειρηνευτική δύναμη πλέον δεν λαμβάνει αυτομάτως παράταση. Ο ίδιος ο γ.γ. του ΟΗΕ δυσκολεύεται στο Κυπριακό. Επίσης, η ζωή συνεχίζεται, υπάρχουν και άλλες εξελίξεις. Το στάτους κβο καθίσταται ολόένα και πιο επικίνδυνο. Και όμως, επί δύο χρόνια είχαμε εμπλοκή για το Πλαίσιο της 30ής Ιουνίου 2017 ή της 4ης Ιουλίου 2017, ενώ όταν έπιασε δουλειά η κ. Λουτ είχε

ήδη προκύψει ότι το έγγραφο ήταν της 30ής Ιουνίου, ότι ενώπιόν μας ήταν οι συγκλίσεις και το Κοινό Ανακοινωθέν του 2014. Σήμερα συζητάμε τις συγκλίσεις.

–Τις επόμενες ημέρες ή εβδομάδες η κ. Λουτ θα επιστρέψει στο νησί;
–Δεν αποκλείεται. Η κ. Λουτ θα συνομιλήσει και με τις εγγυήτριες δυνάμεις.

–Μετά την κ. Λουτ θα πάμε σε τριμερή;

–Από ό,τι βλέπω ο γ.γ. εστιάζει σε τριμερή, θέλει όμως να δει αν οι δύο ηγέτες μπορούν να συμφωνήσουν στους όρους αναφοράς.

Στο Μον Πελεράν συμφωνήσαμε το 7-4 για το Υπουργικό Συμβούλιο και τη μία θετική ψήφο. Την αποδοχή αυτού του όρου ανακοίνωσε στην εναρκτήρια ομιλία του Κραν Μοντάνα, ο ίδιος ο κ. Αναστασιάδης.

Σε χαρτογραφημένα νερά οι προκλήσεις

Οι επιδιώξεις της Άγκυρας πίσω από την παρουσία του «Γιαβούζ» στο τεμάχιο 7 και οι δυνατότητες για έρευνες υδρογονανθράκων

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Η **αδυναμία** της Κυπριακής Δημοκρατίας να αντιδράσει, πέραν της διπλωματικής οδού, στην πειρατική συμπεριφορά της Άγκυρας εντός της κυπριακής ΑΟΖ, έχει αποθρασύνει την Τουρκία, βάζοντας σε δεύτερη μοίρα τους λόγους που επικαλείται για την εδώ παράνομη και προκλητική παρουσία της. Συμπέρασμα που ενισχύεται και από τις πραγματικές δυνατότητες των δύο τουρκικών γεωτρήπανων, έτσι όπως αυτές αποκαλύφθηκαν πρόσφατα και δεν διαψεύστηκαν. Η απάντηση στο ερώτημα που τίθεται για το τι πραγματικά επιδιώκει η Τουρκία είναι πως η κάθοδος του «Γιαβούζ» εντός αδειοδοτημένου τεμαχίου της ΑΟΖ, χρησιμοποιείται ανοικτά πλέον ως εργαλείο πίεσης προς τη Λευκωσία, ενώ από την άλλη δοκιμάζει πολιτικές αντοχές τρίτων, που έχουν συμφέροντα εντός της ΑΟΖ.

Στον καμβά των σχεδιαζόμενων επιδιώξεων δεν μπορούν να παραβλεφθούν και οι μακροπρόθεσμες βλέψεις της Τουρκίας για την ανατολική Μεσόγειο και τους υπό αναζήτηση ενεργειακούς διαδρόμους προς τις ευρωπαϊκές αγορές, ένα θέμα ύψιστης προτεραιότητας για την Άγκυρα. Η δημιουργία τετελεσμένων στα βόρεια τεμάχια της κυπριακής ΑΟΖ, πρώτα με το «Φατίχ» δυτικά της Πάφου και τώρα με το «Γιαβούζ» βόρεια στο τεμάχιο 7, στόχο έχει να μπει σφήνα στο

Η παράνομη Navtex που εκδόθηκε από πλευράς Τουρκίας δεσμεύει κομμάτι του τεμαχίου 7 μέχρι και τον Ιανουάριο του 2020. Την περίοδο εκείνη είναι προγραμματισμένη η έναρξη εργασιών στο τεμάχιο από την κοινοπραξία TOTAL-ENI.

ενεργειακό μπλοκ Κύπρου – Ελλάδας – Ισραήλ, καθώς και στις διεργασίες για τους αγωγούς Φ.Α. Μέχρι και την Παρασκευή το βράδυ που η εφημερίδα πήγαινε τυπογραφείο δεν υπήρξε αντίδραση σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αλλά και από πλευράς Γαλλίας και Ιταλίας.

Το «Γιαβούζ»

Το σημείο όπου έριξε άγκυρες το «Γιαβούζ» βρίσκεται στο πάνω μισό του οικοπέδου 7, περιοχή όπου επεκτείνεται και στα γειτονικά 6, 5 και 4, όριο της τουρκικής υφαλοκρηπίδας στην Ανατολική Μεσόγειο κατά τους προκλητικούς ισχυρισμούς της Άγκυρας. Η συγκεκριμένη θέση δεν βρίσκεται στο πεδίο ενδιαφέροντος της κοινοπραξίας του τεμαχίου, με βάση τα σεισμικά δεδομένα που υπάρχουν. Ένα στοιχείο που έρχεται να ενι-

Οι γεωτρήσεις στην περιοχή

Η **περιοχή** όπου βρίσκεται το «Γιαβούζ» είναι δεσμευμένη με παράνομη τουρκική navtex μέχρι τον Ιανουάριο του 2020. Την περίοδο εκείνη με βάση τους προγραμματισμούς που έχουν γίνει αναμένεται να ξεκινήσουν οι εργασίες της κοινοπραξίας TOTAL – ENI, κατά πάσα πιθανότητα στο ίδιο τεμάχιο. Πηγές στη Λευκωσία διαβεβαίωναν πως το πρόγραμμα εργασιών δεν θα διαφοροποιηθεί, ένεκα των τουρκικών παρανομιών στο αδειοδοτημένο κομμάτι. Ωστόσο, το όλο σκηνικό θα ξεκαθαρίσει το επόμενο διάστημα όταν θα υπάρξουν επίσημες ανακοινώσεις από κυβέρνηση και κοινοπραξία. Θεωρητικά δεν αναμένεται να δημιουργηθούν προβλήματα μιας και το σημείο γεώτρησης της κοινοπραξίας βρίσκεται σε μεγάλη απόσταση από το σημείο που επιχειρεί παράνομα το τουρκικό γεωτρήπανο. Με δεδομένο ότι οι προκλήσεις θα έχουν συνέχεια αυτό που φαίνεται να προβληματίζει είναι το επόμενο σημείο πρόκλησης των Τούρκων.

Το «Γιαβούζ» έφθασε στο σημείο της προγραμματιζόμενης γεώτρησης εντός του τεμαχίου 7 το βράδυ περασμένης Πέμπτης με τη συνοδεία δύο πολεμικών πλοίων και ενός πλοίου υποστήριξης εργασιών.

σχύσει το ερώτημα για το τι πραγματικά επιδιώκει η Τουρκία. Πηγές από τον διπλωματικό χώρο που παρακολουθούν τις κινήσεις της Τουρκίας, από την πρώτη συμφωνία οριοθέτησης ΑΟΖ με την Αίγυπτο, πίσω από την παρουσία του τουρκικού γεωτρήπανου, διαβλέπουν τρεις επιδιώξεις της Άγκυρας. Πρώτον και βασικό να δημιουργήσει ένα νέφος για τα κυριαρχικά δικαιώματα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Δεύτερον να σφραγίσει τις παράνομες διεκδικήσεις της, σε περιοχές που δεν θα υπάρξει αντίδραση από ξένες εταιρείες, στις οποίες έχουν παραχωρηθεί τεμάχια. Τρίτον με την παρουσία της να δημιουργήσει εμπόδια στο πολιτικό ζήτημα, με δεδομένη τη θέση της Λευκωσίας ότι διαπραγματεύσεις δεν μπορούν να διεξαχθούν υπό καθεστώς απειλών. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι εκτιμήσεις για το δεύτερο σκέλος των

επιδιώξεων που σχετίζονται με την παρούσα κατάσταση στο 7. Αυτό το οποίο επισημαίνεται είναι πως το τουρκικό τρυπάνι κατέληξε σε περιοχή που δεν συμπεριλαμβάνεται στους προγραμματισμούς εργασιών της κοινοπραξία του τεμαχίου. Επιλογή συνειδητή, όπως υποστηρίζεται, προκειμένου η Άγκυρα να αποφύγει νέο μέτωπο με εταιρείες.

Οι εταιρείες

Μέχρι και την ώρα που έκλεινε το φύλλο της Κυριακής, αντίδραση από πλευράς εταιρειών του τεμαχίου 7 δεν υπήρχε. Το τεμάχιο 7 με βάση πρόσφατη απόφαση του υπουργικού συμβουλίου παραχωρήθηκε, κατά το ήμισυ για έρευνες στον κοινοπραξία TOTAL – ENI. Στο συγκεκριμένο τεμάχιο είναι προγραμματισμένο να ξεκινήσουν ερευνητικές εργασίες αρχές του 2020. Η Τουρκία απέφυγε να με-

τακινήσει το τρυπάνι της, νοτιότερα και σε περιοχή όπου είναι προγραμματισμένη γεώτρηση, από Γάλλους και Ιταλούς προκειμένου να αποφύγει γενίκευση των αντιδράσεων. Αυτό που προκαλεί ανησυχία σε πολιτικούς κύκλους της Λευκωσίας είναι η απουσία άμεσων αντιδράσεων από τις δύο εταιρείες, οι οποίες είναι ευρωπαϊκές και κρατικές. Όπως λέγεται χαρακτηριστικά, η κοινοπραξία θα έπρεπε να είχε αντιδράσει γραπτώς από την πρώτη στιγμή, μιας και ήταν γνωστή εδώ και αρκετές μέρες η πρόθεση της Άγκυρας να εισέλθει σε αδειοδοτημένο τεμάχιο. Το γεγονός ότι η Τουρκία περιορίζεται σε περιοχές που θεωρεί υφαλοκρηπίδα της δεν μειώνει ουδόλως την παραβατικότητα της Άγκυρας, σημείωναν οι ίδιοι κύκλοι και ως ανάδοχοι του τεμαχίου θα έπρεπε να είχαν δημοσιοποιήσει την αντίθεσή τους.

NEO

ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΟΥΡΑΝΟ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΑ

Αναδύεται σαν πολύτιμος λίθος από τη γη και στέκεται επιβλητικά πάνω από τη θάλασσα. Το NEO, ένα αναπτυσσόμενο έργο που αποπνέει τον εκλεπτυσμένο τρόπο ζωής και βρίσκεται μέσα στην καρδιά της Λεμεσού.

Σχεδιασμένο από παγκοσμίως φήμης αρχιτέκτονες και μηχανικούς, το NEO αναδεικνύεται σε διεθνές οικιστικό έργο ορόσημο που θα κοσμήι το παραλιακό μέτωπο της Λεμεσού. Με ασυναγώνιστη θέα στο απέραντο γαλάζιο, πρωτότυπη αρχιτεκτονική και ειδικά περιβάλλον τα Sky Villas του NEO, προσφέρουν ένα ιδιαίτερο προσωπικό καταφύγιο πλημμυρισμένο με μεσογειακό χαρακτήρα.

+357 25 590 880 neolimassol.com

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ: Woods Bagot | BuroHappold | Andy Sturgeon Design | Eraclis Papachristou Architects
Georgiou & Zembylas Partners | Ioannides Acoustics | Marinos N. Panayiotides | P. Papadopoulos and Associates Consulting
Meinhardt | Lighting Design International | IntFire

Pafilia

Επικίνδυνη η στάση της Τουρκίας στη Μεσόγειο

Ο τέως υπουργός Αμυνας στην «Κ»

Συνέντευξη στον **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΛΟ**

Η νέα συμφωνία αμυντικής συνεργασίας (MDCA) ανάμεσα στην Ελλάδα και στις ΗΠΑ και η αύξηση του αμερικανικού στρατιωτικού αποτυπώματος θα συμβάλουν στο αίσθημα ασφάλειας στη χώρα, επισημαίνει στην «Κ» ο τέως υπουργός Εθνικής Αμυνας και πρώην Αρχηγός ΓΕΕΘΑ Ευάγγελος Αποστολάκης. Εκτιμά ότι η ανάπτυξη περισσότερων αμερικανικών δυνάμεων θα βοηθήσει και στην αναβάθμιση ελληνικών στρατιωτικών υποδομών. Η αναδιοργάνωση του στρατεύματος, η αναβάθμιση των μαχητικών F-16 και των φρεγατών ΜΕΚΟ αποτελούν ύψιστες προτεραιότητες, τονίζει μεταξύ άλλων.

– **Πόσο επικίνδυνη είναι για τα ελληνικά κυριαρχικά δικαιώματα η τουρκική στάση στην Ανατολική Μεσόγειο;**

– Είναι επικίνδυνη. Από τα αποτελέσματα των παρεμβάσεων που κάνει η Τουρκία στην Ανατ. Μεσόγειο και ειδικά στην Κύπρο, θα φανεί και ποια θα είναι η συνέχεια στην περιοχή του Αιγαίου. Η συνεχής πίεση και η προσπάθεια της Τουρκίας να επιβάλει τις απόψεις της και να πετύχει τις στρατηγικές της επιδιώξεις, δημιουργεί προβλήματα όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά σε όλα τα κράτη της Ανατ. Μεσογείου. Βασική πτυχή του ζητήματος είναι η σχέση των ΗΠΑ με την Τουρκία. Περιμέναμε ότι οι Αμερικανοί θα ασκήσουν κάποια πίεση ώστε να λογικευθούν οι Τούρκοι στην Ανατ. Μεσόγειο. Βλέπουμε όμως ότι επειδή οι Αμερικανοί θέλουν να κρατήσουν κοντά τους την Τουρκία έναντι οποιουδήποτε τιμήματος, οι πιέσεις είναι χαλαρές. Από την άλλη πλευρά η Ε.Ε. για άλλους λόγους, που όλοι καταλαβαίνουμε, δεν επιθυμεί να έρθει σε ευθεία σύγκρουση με την Τουρκία.

– **Θεωρείτε ότι υπάρχει ακόμα πιθανότητα θερμού επεισοδίου;**

– Δεν μπορεί κανείς να πει ότι δεν υπάρχει κίνδυνος. Ένα θερμό επεισόδιο και μια σύγκρουση, έστω σημειακής μορφής, με την Τουρκία, είναι κάτι το οποίο έχει σχέση με τις περιστάσεις και τη γενικότερη

κατάσταση. Η εκτίμηση είναι ότι δεν συμφέρει την Τουρκία να κάνει κάτι τέτοιο. Θα δημιουργήσει ένα πρόβλημα ακόμα στα όσα ήδη έχει, χωρίς ουσιαστικό κέρδος. Βέβαια, αν της δοθεί μια ευκαιρία να το κάνει, δείχνοντας στη διεθνή κοινότητα ότι έχει δίκιο, υπάρχουν πιθανότητες να προχωρήσει. Αν είμαστε ψύχραιμοι, αντιδράμε με λογική και δεν αφήνουμε την κατάσταση να ξεφύγει, νομίζω ότι δεν υπάρχει κίνδυνος θερμού επεισοδίου. Δεν μπορούμε όμως να βάζουμε τα πράγματα στον αυτόματο και να θεωρούμε ότι δεν υπάρχει θέμα. Πρέπει να υπάρχει συνεχής κινητικότητα και πιέσεις σε όλους όσοι μπορούν να επηρεάσουν την κατάσταση. Εμείς κάναμε συνέχεια επαφές, συζητήσεις με τις ΗΠΑ, το Ισραήλ, την Ε.Ε. Απαιτείται πίεση ώστε να γίνει αντιληπτό ότι δεν υπάρχουν περιθώρια και άνεση να γίνει οτιδήποτε.

– **Τρία χρόνια μετά την αρχή των εκκαθαρίσεων των τουρκικών ενόπλων δυνάμεων (ΤΕΔ), είναι αποδυναμωμένες;**

– Αριθμητικά και σε μέσα οι ΤΕΔ δεν αποδυναμώθηκαν. Κατ' αρχάς έχουν πολεμική εμπειρία, έκαναν τρεις πολέμους, είναι σε συνεχή πολεμική ετοιμότητα. Το θέμα που υπάρχει στην Τουρκία είναι ότι μετά το πραξικόπημα και με όλες αυτές τις διώξεις που έγιναν, έχει χαθεί η εμπιστοσύνη του στρατού τόσο έναντι της πολιτείας, όσο και μεταξύ των στελεχών του. Υπάρχει θέμα συνοχής και εμπιστοσύνης.

– **Είχατε μια άμεση σχέση με τον κ. Ακάρ. Μπορεί μια τέτοια επικοινωνία να λειτουργήσει αποτρεπτικά όταν δημιουργούνται κρίσεις;**

– Η επικοινωνία και οι προσωπικές σχέσεις είναι στη θετική κατεύθυνση. Γρήγορα μπορεί να αξιολογηθεί η σοβαρότητα ενός ριστατικού. Κρατώντας έναν διαύλο ανοικτό, όσο και να μην ελπίζεις ότι μπορεί να προκύψει κάτι, δημιουργείται ένας κώδικας συμπεριφοράς και ειλικρίνειας. Όταν δεν μπορεί κάποιος να πει κάτι, δεν το λέει. Δεν θέλω να μπούμε σε λεπτομέρειες. Αλλά το συμπέρασμα είναι ότι ναι, βοήθησε πάρα πολλές φορές.

– **Στην αναδιοργάνωση, χωρούν παρεμβάσεις στη στρατιωτική θητεία;**

– Το πρόβλημα δεν είναι η στρατιωτική θητεία. Όταν γίνει η αναδιοργάνωση όπως έχει μελετηθεί, θα προκύψουν πολλές οικονομίες σε προσωπικό. Βασικό πρόβλημα είναι ότι έχουν χαθεί τα χαμηλόβαθμα στελέχη. Η πυραμίδα έχει γεμίσει από υψηλόβαθμα στελέχη, τα οποία έχουν συσσωρευτεί στην κορυφή και δεν δουλεύει καθόλου το σύστημα. Αυτό έχει προκύψει διότι έχει μειωθεί η θητεία, έχει σταματήσει η πρόσληψη των ΕΠΟΠ και έχει περιοριστεί η εισαγωγή στις παραγωγικές σχολές κατά 30% σε σχέση με το 2012. Στους αξιωματικούς αυτό έχει αποτέλεσμα αρνητικό, αλλά όχι πολύ σοβαρό. Στους υπαξιωματικούς είναι πολύ σοβαρό το πρόβλημα. Για παράδειγμα, στις ειδικές δυνάμεις ο μέσος όρος ηλικίας έχει φτάσει κοντά στα 40. Είναι έξω από κάθε πραγματικότητα. Δεν υπάρχει τροφοδότηση, ώστε να υπάρξει ο απαραίτητος αριθμός χαμηλόβαθμου στελεχιακού δυναμικού, το οποίο κάνει και όλη την υποστήριξη. Το στράτευμα βασίζει

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ / NTM NEWS

Ευάγγελος Αποστολάκης: Επειδή οι Αμερικανοί θέλουν να κρατήσουν κοντά τους την Τουρκία έναντι οποιουδήποτε τιμήματος, οι πιέσεις είναι χαλαρές. Από την άλλη πλευρά η Ε.Ε. για άλλους λόγους, που όλοι καταλαβαίνουμε, δεν επιθυμεί να έρθει σε ευθεία σύγκρουση με την Τουρκία.

“

Νομίζω ότι δεν υπάρχει κίνδυνος θερμού επεισοδίου με την Τουρκία. Δεν μπορούμε όμως να βάζουμε τα πράγματα στον αυτόματο. Πρέπει να υπάρχει συνεχής κινητικότητα και πιέσεις σε όλους όσοι μπορούν να επηρεάσουν την κατάσταση.

“

Η αναβάθμιση των F-16 έχει δρομολογηθεί. Οπωσδήποτε να σκεφτούμε το νέο αεροπλάνο, πιθανότατα είναι ευκαιρία να μπούμε στο πρόγραμμα των F-35.

Και στην περίπτωση της σύλληψης των δύο έγιναν παρά πολλές προσπάθειες να μην εξελιχθεί η υπόθεση, όπως τελικά εξελίχθηκε. Στην τελική φάση διαχείρισης της υπόθεσης πριν την απελευθέρωση, τον συντονισμό τον κάναμε εγώ με τον Ακάρ. Το γεγονός ότι γνωρίζαμε και υπήρχε επικοινωνία, διευκόλυνε όλη αυτή τη μεθοδευση.

– **Το τουρκικό ναυτικό έχει κάνει άλματα. Η Ελλάδα είναι ανταγωνιστική στην Ανατ. Μεσόγειο, ιδιαίτερα σε μια περίοδο που υπάρχει η νέα παράμετρος του ενεργειακού.**

– Η Ελλάδα παραδοσιακά και ευτυχώς, διατηρεί ένα Πολεμικό Ναυτικό (Π.Ν.) που είναι αξιόμαχο και ισχυρό για την περιοχή, αλλά και αναλογικά με το μέγεθος της χώρας. Αλήθεια είναι ότι με την κρίση, τα προγράμματα των Ενόπλων Δυνάμεων (Ε.Δ.) αλλά και του Π.Ν. κυρίως, έχουν μείνει πίσω. Αυτή τη στιγμή έχουμε έλλειμμα στην Ανατ. Μεσόγειο σε πλοία με δυνατότητες αντιαεροπορικής άμυνας. Γι' αυτό υπάρχει όλη αυτή η αγωνία και η συζήτηση για τις Belh@tta ή όποιο άλλο πλοίο είναι κατάλληλο. Νομίζω ότι έχουμε δυνατότητες και είμαστε το κράτος που μπορεί να παίξει τον κύριο ρόλο προάσπισης των ενεργειακών συμφερόντων στην Ανατ. Μεσόγειο. Απαραίτητες είναι οι συνεργασίες που κάνουμε, όπως οι τριμερείς με Κύπρο, Ισραήλ και Αίγυπτο. Χωρίς αυτές τις συμμαχίες και τη συνεχή

επαφή και ενίσχυσή τους, θα χάσουμε έδαφος στην προσπάθεια να είμαστε σοβαροί δράντες σε αυτή την περιοχή.

– **Ποιες είναι οι άμεσες εξοπλιστικές προτεραιότητες;**

– Η αναβάθμιση των F-16 έχει δρομολογηθεί. Η αναβάθμιση των ΜΕΚΟ πρέπει να γίνει, διότι τα πλοία αυτά έχουν φθάσει στα όριά τους. Πρέπει να πάρουμε καινούργια πλοία. Να ολοκληρωθεί το πρόγραμμα των πυραυλακάτων, έχουμε δύο πλοία εγκλωβισμένα στα Ναυπηγεία Ελευσίνας. Οπωσδήποτε να σκεφτούμε το νέο αεροπλάνο, πιθανότατα είναι ευκαιρία να μπούμε στο πρόγραμμα των F-35.

– **Πώς μπορεί να γίνει αυτό;**

– Κατ' αρχάς πρέπει να μπούμε στο σύστημα που παράγει κομμάτια του F-35. Κυρίως με την ΕΑΒ. Παράλληλα, να δηλώσουμε ενδιαφέρον για έναν αριθμό αεροσκαφών. Νομίζω ότι αυτή τη στιγμή με τους περιορισμούς που έχουν μπει στην Τουρκία, ήδη η Πολωνία έχει συμφωνήσει να πάρει κάποια αεροσκάφη, θα μπορούσαμε να μπορούμε και εμείς. Αν μας δίνεται η δυνατότητα να μπούμε γρήγορα στο πρόγραμμα, θα μπορούσαμε να σκεφτούμε λίγο διαφορετικά και να αναβαθμίσουμε ένα μέρος των F-16.

– **Αρα κομμάτι από τη δαπάνη για τα F-16 να κατευθυνθεί στην αγορά κάποιων F-35;**

– Ακριβώς.

Εχουμε πολλά να κουβεντιάσουμε με τους Αμερικανούς

– **Γιατί έχουμε μείνει πίσω στον τομέα της υψηλής τεχνολογίας (π.χ. UAV);**

– Διότι είχαμε θέματα με την αμυντική βιομηχανία, που επιδεινώθηκαν με την οικονομική κρίση. Οι λύσεις δεν απέδωσαν. Έχει προσδιοριστεί τι πρέπει να γίνει με την ΕΑΒ, με αφορμή και την αναβάθμιση των F-16. Χρειάζεται να γίνουν προσλήψεις σε προσωπικό. Πιθανώς η αμυντική βιομηχανία θα έπρεπε να είναι υπό τον έλεγχο του υπουργείου Εθνικής Αμυνας και του υπουργείου Ανάπτυξης και όχι του υπουργείου Οικονομικών. Το βασικότερο θέμα είναι το οικονομικό. Πρέπει να γίνουν επενδύσεις. Ή συνεργασίες με ιδιωτικές εταιρείες του χώρου. Οι Τούρκοι ξεκίνησαν πριν από 15 χρόνια. Βρίσκονται πλέον κοντά στο 70% εξυπηρέτησης των εγχώριων αμυντικών αναγκών από τη δική τους βιομηχανία. Είχαμε ξεκινήσει πολύ καλύτερα. Και έχουμε μείνει πίσω. Βέβαια, τα χρήματα που ξοδεύουν οι Τούρκοι στις Ε.Δ. δεν συγκρίνονται με αυτά που χρησιμοποιούμε εμείς.

τα στους υπαξιωματικούς του. Αυτοί είναι οι άνθρωποι που βγάζουν τη δουλειά. Επομένως, το πρώτο πράγμα που πρέπει να γίνει είναι να φτάσουμε στα νούμερα εισακτέων στις παραγωγικές σχολές του 2012, πιθανώς και με κάποια ενίσχυση, για να καλύψουμε τα κενά και παράλληλα να προχωρήσει η αναδιοργάνωση. Να αυξηθεί η θητεία δεν αλλάζει κάτι. Θα άλλαζαν τα δεδομένα μόνον αν αποφασίζαμε να κάνουμε στράτευση στα 18 ή στράτευση και των γυναικών. Πριν φτάσουμε όμως εκεί, να γίνει η αναδιοργάνωση.

– **Ολοκληρώθηκε νέα αμυντική συμφωνία Ελλάδας - ΗΠΑ. Πρέπει να υπάρξει στην Αμυνα ενίσχυση σχέσεων και με ευρωπαϊκές χώρες;**

– Η Ελλάδα παραδοσιακά κρατάει ισορροπία μεταξύ Ευρώπης και Αμερικής. Πριν από 25 χρόνια έχει φτάσει ολικό ήταν κυρίως αμερικανικό. Μεγάλωσα στο Π.Ν. σε αμερικανικά πλοία. Αυτή τη στιγμή δεν έχουμε κανένα αμερικανικό πλοίο. Τα αεροσκάφη μας ήταν όλα αμερικανικά, με ελάχιστες εξαιρέσεις. Από το 1980 και

“

Το βασικότερο θέμα με την αμυντική βιομηχανία είναι το οικονομικό. Πρέπει να γίνουν επενδύσεις. Ή συνεργασίες με ιδιωτικές εταιρείες του χώρου.

μετά άρχισε η στροφή. Οι φρεγάτες S είναι ολλανδικές, φτιάξαμε τέσσερα γερμανικού σχεδιασμού πλοία, τις ΜΕΚΟ, οι πυραυλάκατοι και όλα μας τα πλοία είναι ευρωπαϊκά. Τα οπλικά συστήματα, όμως, είναι ή με συνεργαζόμενες ή με αμερικανικές εταιρείες. Φτιάσαμε κάποια στιγμή οι Αμερικανοί να εμπλέκονται στα όπλα και στα συστήματα. Τον τελευταίο καιρό, κυρίως στον τομέα της υποστήριξης, έχουμε πολλά θέματα που μπορούμε να κουβεντιάσουμε με τους Αμερικανούς. Ακόμα και τα

πλοία αντιαεροπορικής άμυνας που λέμε ότι χρειαζόμαστε, τα είχαμε ζητήσει και συνεχίζουμε να ζητούμε αν μπορούν να μας δώσουν δύο Αρλέι Μπερκ. Οι Αμερικανοί βέβαια αρνούνται, διότι τα πλοία αυτά είναι επιχειρησιακά και εκκράζουν τη μεγαλύτερη ισχύ του αμερικανικού στόλου. Εχουμε συμφωνήσει για νέα ελικόπτερα του Ναυτικού, αναβαθμίζουμε τα P-3, προχωρούμε στα F-16, ζητούμε ανταλλακτικά και πυρομαχικά. Αλλά στην ουσία θέλουμε να καταφέρουμε να έχουμε με τις ΗΠΑ συνεργασία στην αμυντική βιομηχανία και συμπαραγωγές στην Ελλάδα. Να έχουμε πολύ καλύτερη συνεργασία στο κομμάτι της εκπαίδευσης. Και, βέβαια, θέλουμε πολύ καλύτερες συνθήκες στις οποιεσδήποτε αγορές που κάνουμε από τις ΗΠΑ. Πιστεύω ότι η κατάσταση θα βελτιωθεί. Ήδη πήραμε δέκα Σινούκ, ήρθαν επισκευασμένα από τις ΗΠΑ, ήδη έχουν ενταχθεί. Παραλάβαμε τα Καϊόβα. Εκεί έχω κάποιες ανησυχίες για το αν μπορούμε να κάνουμε πτήσεις με όλα όσα χρειαζόμαστε, συναντούμε κάποιες δυσκολίες. Εχουμε, βέβαια, ένα πολύ βασικό θέμα που

Τα υποβρύχια

– **Υπάρχουν παραδείγματα επιτυχούς διαχείρισης εκκρεμοτήτων, όπως με τα υποβρύχια...**

– Είναι ένα παράδειγμα που δείχνει ότι το πρόβλημα δεν είναι μόνο οικονομικό. Το 2010, σε έναν κυκλώνα προβλημάτων, με τέσσερα υποβρύχια μισοτελειωμένα στα ναυπηγεία Σκαρμαγκά, είχαμε δύο επιλογές. Να κυνηγάμε τους δικηγόρους ή να δούμε τι θα κάνουμε. Τότε έγινε μια αγωγή στον τότε ιδιοκτήτη των ναυπηγείων, τον κ. Σάφα. Με δεδομένη αυτή την αγωγή ο κ. Σάφα ήρθε να συζητήσουμε. Εκεί, λοιπόν, συμφωνήσαμε να πάρει τα ναυπηγεία Σκαρμαγκά το Π.Ν. για να ολοκληρώσει τα υποβρύχια. Είχε γίνει μια μελέτη από το Π.Ν. Μετά τη μελέτη, ως αρχηγός ΓΕΝ, το πρότεινα στην τότε πολιτική ηγεσία, τον κ. Αβραμόπουλο και προχωρήσαμε. Το αποτέλεσμα ήταν εκπληκτικό. Σύντομα είχαμε ολοκληρώσει τα υποβρύχια με κόστος που ήταν απίστευτα χαμηλό. Τα ναυπηγεία ζητούσαν πάνω από 500 εκατ. ευρώ, τα υποβρύχια ολοκληρώθηκαν με λιγότερα από 75 εκατ. Αυτή τη στιγμή είναι πλήρως επιχειρησιακά, θεωρούνται από τα καλύτερα στον κόσμο. Τότε δέχθηκαν πολλές πιέσεις ως Α/ΓΕΝ να μην το κάνω. Εμπιστεύτηκα τους ανθρώπους του Π.Ν. Κάτι αντίστοιχο έγινε και στην Ελευσίνα, που ήταν ιδιωτικό ναυπηγείο. Υπήρχαν και εκεί τρία εγκλωβισμένα πλοία. Πήραμε το ένα, καταφέραμε να προχωρήσουν τα άλλα δύο. Εγιναν προσπάθειες αλλά δεν έπιασαν όλη την έκταση της αμυντικής βιομηχανίας. Πρέπει να γίνει κάτι συνολικό και για τα ναυπηγεία, και την ΕΑΒ και την ΕΑΣ και την ΕΛΒΟ.

– **Είναι ευνοϊκή η συγκυρία;**

– Ναι, όσο βελτιώνονται οι οικονομικοί δείκτες και όσο γινόνουμε από τη μέγγενη των μνημονίων.

Οι προοπτικές είναι πολύ καλύτερες, αρκεί να γίνουν οι κατάλληλες ενέργειες.

– **Είναι θέμα πολιτικών βούλησης;**

– Είναι καθαρά θέμα πολιτικής βούλησης.

– **Είναι θέμα πολιτικών βούλησης;**

– Είναι καθαρά θέμα πολιτικής βούλησης.

– **Είναι θέμα πολιτικών βούλησης;**

– Είναι καθαρά θέμα πολιτικής βούλησης.

– **Είναι θέμα πολιτικών βούλησης;**

– Είναι καθαρά θέμα πολιτικής βούλησης.

– **Είναι θέμα πολιτικών βούλησης;**

– Είναι καθαρά θέμα πολιτικής βούλησης.

– **Είναι θέμα πολιτικών βούλησης;**

– Είναι καθαρά θέμα πολιτικής βούλησης.

– **Είναι θέμα πολιτικών βούλησης;**

– Είναι καθαρά θέμα πολιτικής βούλησης.

– **Είναι θέμα πολιτικών βούλησης;**

– Είναι καθαρά θέμα πολιτικής βούλησης.

– **Είναι θέμα πολιτικών βούλησης;**

– Είναι καθαρά θέμα πολιτικής βούλησης.

– **Είναι θέμα πολιτικών βούλησης;**

– Είναι καθαρά θέμα πολιτικής βούλησης.

Εβδομάδα Ενημέρωσης Υπεύθυνου Παιχνιδιού

7 - 13 Οκτωβρίου 2019

LET'S
KEEP IT
A GAME

05.10.2019

Σάββατο

Προώθηση της εβδομάδας κατά την είσοδο των παικτών στο γήπεδο

Ποδοσφαιρικοί Αγώνες
5ης Αγωνιστικής
Α' κατηγορίας και 2ης
αγωνιστικής Β' κατηγορίας

06.10.2019

Κυριακή

Προώθηση της εβδομάδας κατά την είσοδο των παικτών στο γήπεδο

Ποδοσφαιρικοί Αγώνες
5ης Αγωνιστικής
Α' κατηγορίας και 2ης
αγωνιστικής Β' κατηγορίας

07.10.2019

Δευτέρα 09:00 - 14:30

Συνέδριο Ενημέρωσης
Υπεύθυνου Παιχνιδιού 2019

Συνεδριακό Κέντρο
Φιλοξενία, Λευκωσία

08.10.2019

Τρίτη 9:00 - 17:00

Lottery Academy Course

Γραφεία Εθνικής Αρχής
Στοιχημάτων, Λευκωσία

Τρίτη All day

Συμμετοχή στο service fair του Πανεπιστήμιο Uclan με ενημερωτικό περίπτερο

Πανεπιστήμιο UCLAN,
Λάρνακα

Τρίτη 13:00 - 16:00

Youth and Gambling -
Παρουσίαση από YGAM Team

Πανεπιστήμιο UCLAN,
Λάρνακα

Τρίτη 10:00 - 12:00

GAME BRAiN σε ιδιωτικό σχολείο

Λευκωσία

Τρίτη 9:00 - 13:00

Responsibility and it's return on investment in the gambling industry: Εκπαιδευτικό σεμινάριο προς προσωπικό αποδεκτών

Kantara, The Landmark,
Λευκωσία

Τρίτη 9:00 - 14:00

Εκπαιδευτικό Σεμινάριο για Εργαζομένους Υπεύθυνο Παιχνίδι, Κοινωνία και Υποστατικά: Θεμελιώνοντας μια σχέση εμπιστοσύνης

Αίθουσα Ελιά, Συνεδριακό
Κέντρο Φιλοξενία, Λευκωσία

Τρίτη 13:00 - 15:00

Διαδραστική Εκδήλωση στο
Πανεπιστήμιο Λευκωσίας

Πανεπιστήμιο
Λευκωσίας

Τρίτη 15:00 - 18:00

Change the way you look at things and things you look at change - what about your perception of gambling and responsibility: Εκπαιδευτικό Σεμινάριο για το κοινό

Ballroom B, The Landmark,
Λευκωσία

09.10.2019

Τετάρτη 9:00 - 17:00

Lottery Academy Course

Γραφεία Εθνικής Αρχής
Στοιχημάτων, Λευκωσία

Τετάρτη 9:00 - 12:00

Change the way you look at things and things you look at change - what about your perception of gambling and responsibility: Εκπαιδευτικό Σεμινάριο για το κοινό

Kantara, The Landmark,
Λευκωσία

Τετάρτη 9:00 - 14:00

Εκπαιδευτικό Σεμινάριο για Εργαζομένους Υπεύθυνο Παιχνίδι, Κοινωνία και Υποστατικά: Θεμελιώνοντας μια σχέση εμπιστοσύνης

Αποθήκες 79,
Λάρνακα

Τετάρτη 9:30 - 12:30

Youth Outreach Programme for professionals working with young people

Αίθουσα ONEK,
Λευκωσία

Τετάρτη 13:00 - 15:00

Διαδραστική Εκδήλωση στο
Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο

Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο,
Λευκωσία

Τετάρτη 10:00 - 12:00

Συμμετοχή Εκπροσώπου των διοργανωτών στο μάθημα του Τμήματος Δημοσιογραφίας του Πανεπιστημίου Frederick

Πανεπιστήμιο Frederick,
Λευκωσία

Τετάρτη 9:30 - 12:30

Ημερίδα «Ο Αθλητισμός είναι πρόληψη»

Πολιτιστικό Ίδρυμα Ιεράς Μητρόπολης
Κύκκου/Αρχάγγελος, Λευκωσία

10.10.2019

Πέμπτη 9:00 - 14:00

Εκπαιδευτικό Σεμινάριο για Εργαζομένους Υπεύθυνο Παιχνίδι, Κοινωνία και Υποστατικά: Θεμελιώνοντας μια σχέση εμπιστοσύνης

Τρακασόλ,
Λεμεσός

Πέμπτη 9:30 - 18:00

C2 RG Workshop -Εκπαιδευτικό σεμινάριο εργαζομένων καζίνο

Crowne Plaza,
Λεμεσός

Πέμπτη 9:00 - 13:00

GamCare: Identification & Brief Advice – Sports Organisations

Ballroom C, The Landmark,
Λευκωσία

Πέμπτη 18:00 - 20:00

Smart players = Lucky bet: Τελετή λήξης προγράμματος PIN #prevention and #intervention

Αμφιθέατρο, Πανεπιστήμιο
Frederick, Λευκωσία

11.10.2019

Παρασκευή 9:00 - 13:00

Identification & Brief Advice – Police, Prisons and Probation

Γραφεία Εθνικής Αρχής
Στοιχημάτων, Λευκωσία

Παρασκευή 9:00 - 13:00

Gamcare: Problem Gambling workshop for healthcare professionals

Crowne Plaza,
Λεμεσός

Παρασκευή 10:00 - 11:00

GAME BRAiN σε ιδιωτικό σχολείο

Λευκωσία

Πληροφορίες για επιπρόσθετες ενέργειες μπορείτε να λάβετε από την ιστοσελίδα responsiblegamingweek.gov.cy

13.10.2019

Κυριακή 10:00 - 17:00

Τουρνουά Μπάσκετ & Ποδοσφαίρου στην Πλατεία Ευρώπης, Λάρνακα

Πλατεία Ευρώπης,
Λάρνακα

Κυριακή 11:00 - 17:00

Let's keep it a game quiz

The Mall of Cyprus,
Λευκωσία

12.10.2019

Σάββατο 10:00 - 17:00

Τουρνουά Μπάσκετ & Ποδοσφαίρου στην Πλατεία Ευρώπης, Λάρνακα

Πλατεία Ευρώπης,
Λάρνακα

Σάββατο 9:30 - 15:30

Βιωματικό εργαστήρι - Ενδοοικογενειακή Βία και Τυχερά Παιχνίδια: Σχέση Εξάρτησης και Συνεξάρτησης

Ξενοδοχείο Σεμέλη,
Λευκωσία

Περισσότερες πληροφορίες:
www.responsiblegamingweek.gov.cy

Ζητούν εξηγήσεις από τον υπουργό Παιδείας

Υπουργείο Παιδείας και Πανεπιστήμιο Κύπρου αποφάσισαν για την «κηδεμονία» του προγράμματος των Μουσικών Ταλέντων

Του ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Η πρόσφατη εξέλιξη με την παραμονή του προγράμματος Ανάπτυξης Μουσικών Ταλέντων στο Πανεπιστήμιο Κύπρου έπεσε σαν κεραυνός εν αιθρία αυτή την εβδομάδα, μιας και οι υποδείξεις της Επιτροπής Παιδείας της Βουλής αφορούσαν την απαγόρευση οποιασδήποτε ενέργειας χωρίς προηγούμενως να υπάρχει ενημέρωση επί του θέματος. Η υπογραφή μάλιστα των συμβολαίων από το Πανεπιστήμιο Κύπρου με τον νέο καλλιτεχνικό διευθυντή του προγράμματος τη Δευτέρα (30/09) προκάλεσε έντονο κύμα αντιδράσεων. Πανεπιστήμιο Κύπρου και Υπουργείο Παιδείας υπεραμύνονται των αποφάσεών τους, για εμπαιγμό μιλούν οι βουλευτές. Το θέμα μόνο κλειστό δεν μπορεί να θεωρηθεί, μιας και οι αντιδράσεις ενδέχεται να τροχοδρομήσουν εξελίξεις.

Στις 28 Αυγούστου το θέμα είχε απασχολήσει εκ νέου την Επιτροπή Παιδείας, καθώς τότε βρισκόταν σε εξέλιξη η διαδικασία επιστροφής του Προγράμματος υπό τη σκέπη του Υπουργείου Παιδείας, κατόπιν αιτήματος των γονέων, αλλά και τη σύμφωνη γνώμη του Πανεπιστημίου Κύπρου. Το ίδιο το Υπουργείο μάλιστα είχε εκπονήσει σχέδιο, βάσει του οποίου το Πρόγραμμα θα υπαγόταν διοικητικά στα Μουσικά Σχολεία. Δύο μέρες αργότερα και συγκεκριμένα στις 30 Αυγούστου, όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, ήτοι Πανεπιστήμιο Κύπρου, Υπουργείο Παιδείας και Σύνδεσμος Γονέων «φωτογράφιζαν» την επιστροφή του Προγράμματος στο Υπουργείο. Αυτό που δεν περίμενε κανείς, και το οποίο προκάλεσε την έντονη αντίδραση των γονιών, αλλά και της Επιτροπής, ήταν ότι δύο μέρες πριν από τη συζήτηση του θέματος στην Επιτροπή Παιδείας για ενημέρωση ως προς τη διαδικασία μεταφοράς του Προγράμματος, το Πανεπιστήμιο Κύπρου ανακοίνωνε πως το Πρόγραμμα θα λειτουργούσε υπό τη σκέπη του.

Βάζουν πίεση οι βουλευτές

Στη συνεδρία της Τετάρτης (02/10) όπου έγινε η ανακοίνωση της παραμονής του Προγράμματος στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, ο πρόεδρος της επιτροπής παιδείας Κυριάκος Χ' Γιάννης ανέφερε ότι «έντεχνα και με πρόθεση αγνοήσατε τη Βουλή των Αντιπροσώπων». Οι αντιδράσεις των βουλευτών ήταν σε ορισμένα σημεία αρκετά έντονες, με τον βουλευτή του ΔΗΚΟ Πανίκο Λεωνίδου μάλιστα να προμηνύει πως το κόμμα του ως αντίδραση δεν θα υπερψηφίσει τον προϋπολογισμό των 300 χιλιάδων ευρώ που αποδεσμεύει ετησίως το Υπουργείο στο Πανεπιστήμιο υπό μορφή κονδυλίου για τη λειτουργία του Προγράμματος. «Καταγράφουμε την ανεπάρκεια του Υπουργείου να χειριστεί το ζήτημα με αποτέλεσμα να

Οι πιέσεις που ασκεί η Επιτροπή Παιδείας προς το Υπουργείο είναι αρκετά μεγάλες, με το ΑΚΕΛ να ζητάει επανεξέταση του θέματος τάχιστα, ζητώντας μάλιστα την παρουσία του Κώστα Χαμπιαούρη.

Η μεταφορά του προγράμματος θα έπρεπε να περάσει ούτως η άλλως από το Υπουργικό, κατά τον ίδιο τρόπο που μεταφέρθηκε τον Σεπτέμβριο του 2018 από το Υπουργείο στο Πανεπιστήμιο.

έχουμε δεδομένα διάλυσης» δήλωσε στην «Κ» το μέλος της Επιτροπής και βουλευτής του ΑΚΕΛ Αντρέας Καυκαλιάς, αναφέροντας παράλληλα πως η συγκεκριμένη εξέλιξη ουσιαστικά βάζει «λουκέτο» στο ίδιο το Πρόγραμμα. «Η κριτική μας εστιάζεται στο πώς τα καταφέραμε ένα πρόγραμμα για το οποίο όλοι είχαμε να περηφανευόμαστε στο τι έχουμε πετύχει εντός και εκτός Κύπρου, σήμερα να βρίσκεται μπροστά στο ενδεχόμενο κλεισίματος αυτού του Προγράμματος».

Σχετικά με την ανατροπή που παρατηρήθηκε αναφορικά με την κηδεμονία του Προγράμματος ο κ. Καυκαλιάς σημείωσε πως «είναι άξιο απορίας το μπρος-πίσω του Υπουργείου, τη στιγμή που έναν μήνα προηγούμενως μας κοινοποιήθηκε απόφαση με τον πιο επίσημο τρόπο σε σχέση με το μέλλον του Προγράμματος. Είχαμε μπροστά μας το δεδομένο πως θα επέστρεφε στο Υπουργείο και αίφνης ενημερωθήκαμε ότι θα παραμείνει στο

Πανεπιστήμιο Κύπρου, παρόλο που στην ατζέντα της Επιτροπής θα συζητούσαμε το μέλλον του Προγράμματος υπό το Υπουργείο».

Οι πιέσεις που βάζει η Επιτροπή Παιδείας προς το Υπουργείο είναι αρκετά μεγάλες, με το ΑΚΕΛ να ζητάει επανεξέταση του θέματος τάχιστα, ζητώντας μάλιστα την παρουσία του υπουργού Παιδείας Κώστα Χαμπιαούρη. «Θεωρούμε ότι πλέον είναι πολιτικές αποφάσεις, και πρέπει πλέον ο υπουργός να μας δώσει απαντήσεις» σημείωσε ο κ. Καυκαλιάς, συνεχίζοντας πως «πολύ περισσότερο ελπίζω να υπάρχει περιθώριο το συγκεκριμένο Πρόγραμμα να διασωθεί».

Στο ίδιο μήκος κύματος κυμαίνεται και ο βουλευτής του Κινήματος Οικολόγων Χαράλαμπος Θεοπέμπτου, ο οποίος μιλώντας στην «Κ» τόνισε πως «ως Επιτροπή δεν είχαμε γνώση για τις εξελίξεις. Πήραν αποφάσεις χωρίς να μας ενημερώσουν» σημείωσε χαρακτηριστικά. Καυτηρίασε μάλιστα το γεγονός της συγκεκριμένης απόφασης, λέγοντας «πως μας διαβεβαίωσαν ότι θα γίνουν αλλαγές, αλλά λόγω κάποιων φημών που έφτασαν στην αντίληψή μας αποφασίστηκε η σύγκληση του θέματος στην Επιτροπή Παιδείας».

«Σκοτεινό» σημείο κατά τον κ. Θεοπέμπτου το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από τον Αύγουστο μέχρι και τις αρχές Οκτωβρίου, διάστημα κατά το οποίο Υπουργείο και Πανεπιστήμιο Κύπρου συναποφάσισαν την παραμονή του Προγράμματος στο Πανεπιστήμιο.

Σεβασμός στις διαδικασίες

Από την πλευρά του το Υπουργείο υποστηρίζει πως η απόφαση που πάρθηκε δεν λειτουργεί σε βάρος των παιδιών και του χαρακτήρα του Προγράμματος, δεδομένου πως το Πανεπιστήμιο Κύπρου είχε αναλάβει ήδη και νομικές υποχρεώσεις ως προς τον νέο καλλιτεχνικό διευθυντή του Προγράμματος Πέτρο Στυλιανού.

«Σαφώς υπήρξε διαβούλευση με το Πανεπιστήμιο Κύπρου», ανέφερε σε τοποθέτησή του στην «Κ» ο Συντονιστής Μουσικών Σχολείων του Υπουργείου Παιδείας Χρύσανθος Χαράλαμπος. Επεσήμανε πως το τελευταίο δίδαγμα το Υπουργείο βρισκόταν σε διαρκή επαφή με τον πρύτανη του Πανεπιστημίου σε μια προσπάθεια να εξευρεθεί η καλύτερη δυνατή φόρμουλα αναφορικά με την κηδεμονία του Προγράμματος.

Σημαντικό στοιχείο που έπαιξε ρόλο στην απόφαση κατά τον κ. Χαράλαμπος, αφορούν οι νομικές υποχρεώσεις που έχει αναλάβει το Πανεπιστήμιο Κύπρου μετά και τη σύναψη συμφωνίας με τον νέο καλλιτεχνικό διευθυντή του Προγράμματος, αναφέροντας χαρακτηριστικά πως «επιδείχθηκε σεβασμός στις διαδικασίες».

«Το μόνο μας μέλημα είναι το καλό και η πρόοδος των παιδιών» σημείωσε ο κ. Χαράλαμπος για να συνεχίσει λέγοντας πως «οι

ευαισθησίες μας ως προς την εξέλιξη και την ευτυχία των παιδιών του Προγράμματος είναι δεδομένες και αδιαπραγμάτευτες». Υποστήριξε, μάλιστα, πως για να διασφαλιστεί η συνέχεια του χαρακτήρα του Προγράμματος μετά από την εξέλιξη αυτή, το Υπουργείο έχει ήδη εκπονήσει ένα μεταβατικό

«Το μόνο μας μέλημα είναι το καλό και η πρόοδος των παιδιών» σημείωσε ο Συντονιστής Μουσικών Σχολείων του Υπουργείου Παιδείας Χρύσανθος Χαράλαμπος.

στάδιο, το οποίο θα διασφαλίζει πως οι μαθητές που συνεχίζουν από τα προηγούμενα χρόνια δεν θα βιώσουν αλλαγές στην παιδαγωγική φύση του Προγράμματος. Ερωτηθείς κατά πόσον μετά από τις πιέσεις και τις αντιδράσεις της Επιτροπής Παιδείας, το Υπουργείο ενδέχεται να εξετάσει εκ νέου την επιστροφή του Προγράμματος υπό τη σκέπη του, ο κ. Χαράλαμπος σημείωσε πως η απόφαση για μεταφορά του προγράμματος

είναι μια διαδικασία που πρέπει να περάσει μέσα από το Υπουργικό Συμβούλιο, κατά τον ίδιο τρόπο που μεταφέρθηκε τον Σεπτέμβριο του 2018 από το Υπουργείο στο Πανεπιστήμιο.

Εκ μέρους του Πανεπιστημίου Κύπρου ο αντιπρύτανης Ιωάννης Γιαπιντζάκης, κατά τη συνεδρία της Επιτροπής Παιδείας την Τετάρτη ανέφερε πως ζητήθηκε η γνωμάτευση από τον τομέα δημοσίων συμβάσεων και ακολούθως προέβλεσαν στις υπογραφές συμβολαίων, η οποία είναι καθόλα νομότυπη και δεν χρειάζεται η συναίνεση της Επιτροπής Παιδείας.

Άξιο αναφοράς είναι πως το Πανεπιστήμιο Κύπρου είχε ήδη ανακοινώσει από τις 27 Σεπτεμβρίου την έναρξη αιτήσεων για συμμετοχή στο Πρόγραμμα, όπως επίσης έχει προχωρήσει στην υπογραφή συμβολαίων με τον νέο καλλιτεχνικό διευθυντή Πέτρο Στυλιανού τη Δευτέρα 30 Σεπτεμβρίου. Στις 10 Οκτωβρίου είναι η καταληκτική ημερομηνία υποβολής αιτήσεων για όσα παιδιά ενδιαφέρονται να συμμετέχουν στο Πρόγραμμα, ενώ για παιδιά που συμμετέχουν ήδη στο ΠΙΑΜΤ θα συνεχίσουν κανονικά τη φοίτησή τους και τη νέα ακαδημαϊκή χρονιά. Επιβάλλεται όμως να επιβεβαιώσουν το ενδιαφέρον τους για συνέχιση της συμμετοχής τους.

ΑΡΘΡΟ / Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ Α. ΛΑΜΠΙΤΣΗ

Η παιδεία μας έπιασε πάτο. Και τώρα;

Οτι η παιδεία μας έπιασε πάτο έχει λεχθεί τόσο από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας όσο και από τον υπουργό Παιδείας. Όμως, το ζήτημα δεν είναι η διαπίστωση. Εξάλλου, δεν πρέπει να υπάρχουν πολλοί που να πιστεύουν το αντίθετο. Το ζήτημα, επομένως, είναι να απαντηθεί το ερώτημα «τι δέον γενέσθαι για την ανόρθωσή της;». Τα διάφορα που ακούγονται κατά καιρούς για εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, μόνο θυμιάση προκαλούν. Εδώ που φτάσαμε, δεν μας σώζει καμιά εκπαιδευτική μεταρρύθμιση. Μόνο ο ολοκληρωτικός επανασχεδιασμός του εκπαιδευτικού συστήματος είναι δυνατό να δώσει και πάλι στην παιδεία μας την πραγματική της θέση στον κόσμο των απαιτήσεων και των συνεκών αλλαγών. Και μόνο μέσα από πράξεις του θεσμικά υπεύθυνου γι' αυτό τον σκοπό, του προέδρου του κράτους, είναι δυνατός ο επανασχεδιασμός. Φτάνει ο ίδιος να πιστεύει στην αναγκαιότητα

του, καθώς και ο υπουργός της Παιδείας. Ο οποίος πρέπει να γνωρίζει εις βάθος τόσο την πρωτοβάθμια όσο και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Προκειμένου, λοιπόν, να γίνει πράξη ο επανασχεδιασμός, απαιτούνται μερικές σημαντικές προϋποθέσεις.

Πρώτη προϋπόθεση είναι η διεύρυνση των φορέων που συμμετέχουν στους σχεδιασμούς για την εκπαίδευση. Στη μακαρία νήσο, εκτός από τους λειτουργούς του Υπουργείου, τους συνδικαλιστές της εκπαίδευσης και τους οργανωμένους γονείς, το πολύ να μετέχει και κανένας πανεπιστημιακός. Με τους συνδικαλιστές και τους γονείς ο όλος σχεδιασμός μετατρέπεται σε ένα παζάρεμα, μέσα από το οποίο ο καθένας προσπαθεί να μεγιστοποιήσει τα οφέλη του και να μειώσει τον ιδρώτα του. Δεν αντιλαμβάνομαι, π.χ., γιατί το Υπουργείο Εργασίας αγνοείται, όπως και η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, αλλά και άλλοι φορείς.

Μόνο ο ολοκληρωτικός επανασχεδιασμός του εκπαιδευτικού συστήματος είναι δυνατό να δώσει και πάλι στην παιδεία μας την πραγματική της θέση στον κόσμο των απαιτήσεων και των συνεκών αλλαγών.

Εκτός και αν ισχύει ακόμα η αντίληψη ότι η εκπαίδευση δεν συνδέεται με τον κόσμο της εργασίας. Αν εξακολουθούμε να έχουμε τέτοιες αντιλήψεις, τότε δεν νοείται οιαδήποτε ενίσχυση της Τεχνικής Εκπαίδευσης, όπως είναι η προσιμότητα πολλών. Εν πάση περιπτώσει, στη Σουηδία, όπως έτυχε να πληροφορηθώ, στη χώρα εκπαίδευσης πολιτικής συμμετέχουν 16 φορείς!

Δεύτερη προϋπόθεση είναι η συμφωνημένη διακήρυξη ενός μορατορίου δηλώσεων και αντιδράσεων, έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η συνεξέταση όλων των θεμάτων που θα οδηγήσουν σε έναν πραγματικό επανασχεδιασμό του εκπαιδευτικού μας συστήματος, μακριά από λαϊκισμούς και άκαιρες τοποθετήσεις, μέσα, βέβαια, σε καθορισμένα χρονικά πλαίσια.

Τρίτη προϋπόθεση είναι η υιοθέτηση της φιλοσοφίας ότι ο εκπαιδευτικός ανήκει στο σχολείο και όχι στο σύστημα. Η υιοθέτηση μιας τέτοιας αλλαγής είναι ο ακρογωνιαίος λίθος στον ανασχεδιασμό. Δημιουργεί σταθερότητα στο εκπαιδευτικό προσωπικό και τα σχολεία, ιδιαίτερα αυτά της υπαίθρου, παύουν να είναι σχολεία διερχομένων. Εξάλλου, με αυτήν την αντίληψη συνδέεται και η αυτονομία των σχολικών μονάδων, για την οποία ακούμε πολλά, αλλά στην ουσία τίποτε δεν γίνεται. Μάλιστα, η ασφυκτική εξάρτηση

των σχολικών μονάδων από το κέντρο δημιουργεί μεγάλη ανασφάλεια, με αποτέλεσμα να έχει επικρατήσει η προσπάθεια να κάνουν όλοι τα πράγματα σωστά, παρά να κάνουν τα σωστά πράγματα.

Τέταρτη προϋπόθεση είναι η παραίτηση των συνδικαλιστικών οργανώσεων από την πάγια εδώ και πολλά χρόνια επιδίωξή τους για δημιουργία όσο γίνεται περισσότερων θέσεων προαγωγής και η εργοδότηση όσο γίνεται περισσότερων εκπαιδευτικών, μέσα από τη παροχή απαλλαγών για την εκτέλεση διαφόρων καθηκόντων. Ένα τέτοιο παράδειγμα, που πραγματικά προσβάλλει την ανθρώπινη νομιμοσύνη, είναι ο διαχωρισμός των σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης σε δύο διοικητικά μορφώματα με τον τίτλο Κύκλος Α και Κύκλος Β. Στη Μέση Εκπαίδευση, δε, γεμίσαμε τα σχολεία με βοηθούς διευθυντές, που διακρίνονται σε Α' και απλούς, κάνοντάς τα δυσκίνητα

στη λήψη αποφάσεων, αλλά και στην εκτέλεσή τους.

Πέμπτη προϋπόθεση είναι η περαιτέρω αύξηση του ορίου πρώτης φοίτησης παιδιών στα δημοτικά σχολεία στα 7 τους χρόνια, επειδή ωριμότερα παιδιά στη Δημοτική Εκπαίδευση γίνονται καλύτεροι μαθητές σε όλα τα χρόνια φοίτησής τους, με αποτέλεσμα την αποφυγή του πάτου στις διεθνείς εξετάσεις. Υπάρχουν, ασφαλώς, και άλλες προϋποθέσεις, αν θέλουμε να μάθουμε από εκείνους που προχωρούν μπροστά. Εκείνο που πρέπει κανείς να σκεφτεί είναι πώς γίνεται το εκπαιδευτικό σύστημα ενός κράτους που εργοδοτεί εδώ και μισό αιώνα τους καλύτερους απόφοιτους των σχολείων του στο εκπαιδευτικό του σύστημα, στο τέλος να πάνει πάτο. Το σύστημα πρέπει να αναλάβει τις ευθύνες που του αναλογούν.

Ο κ. Παναγιώτης Α. Λαμπίτσης είναι γυμνασιάρχης.

Το τεμάχιο 7 είναι εντός του ενιαίου μετώπου;

Τα ξινά σταφύλια

Κάποιος πρέπει να πει στους υπουργούς Εθνικής Άμυνας που έρχονται στην Κύπρο ότι κάποια στιγμή πρέπει να αλλάξουν το ποίημα για το πόσο κοντά στην Κύπρο είναι η Αθήνα. Δεν μπορεί π.χ. ο Έλληνας ΥΠΕΘΑ να ξεθάβει το Δόγμα του Ενιαίου Αμυντικού Χώρου και την ίδια ώρα να ματαιώνεται μια πτήση, συμβολικού χαρακτήρα δύο μαχητικών πάνω από τη Λευκωσία, στο «νέο» πνεύμα προσέγγισης με την Τουρκία. Και επιτέλους θα πρέπει να συμφωνήσουν και με τις αποστάσεις. Τελικά, η Κύπρος είναι κοντά ή μακριά από την Ελλάδα;

• • • •

Η πεπατημένη

Το 2014 όταν το «Μπαρμπαρός» ξεκίνησε έρευνες μέσα σε οριοθετημένα τεμάχια έγινε «σεισμός». Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας σπκώθηκε και έφυγε από τις συνομιλίες. Από τότε ισχύει το ρητό κάθε πέρυσι και καλύτερα. Αποκορύφωμα το «Γιαβούζ» που στρογγυλοκάθισε μέσα στο τεμάχιο 7 και δεν σπαταλήθηκε ένα δράμι σάλιο, με εξαίρεση τη λακωνική δήλωση του Νίκου Αναστασιάδη. Το «Γιαβούζ» πραγματοποιήσε περίπατο μέσα στην ΑΟΖ και εμείς ψάχνουμε για μια φραστική στήριξη. Η Τουρκία αργά και μελετημένα δημιουργεί τετελεσμένα τα οποία θα μας στοιχειώσουν. Σήμερα είναι το τεμάχιο 7, αύριο θα είναι το 6 ή κάποιο άλλο. Στο τέλος θα επιβεβαιωθεί ένας καλός συνάδελφος που έλεγε ότι κάποια στιγμή θα χαιρετιάμαστε από τις εξέδρες.

• • • •

Έρχεται η λυπητερή

Η Νέα Υόρκη μάς τελείωσε, για το Κυπριακό έχει ο Θεός και ο Γκουτιέρες, το «Γιαβούζ» πάρκαρε στο τεμάχιο 7 τι μας έμεινε; Ο ανασχηματισμός. Είναι το μόνο θέμα που δεν επηρεάζεται από εξωγενείς παράγοντες. Κυβερνητική πηγή μου έλεγε πως ήδη στο Υπουργείο Εσωτερικών πακετάρουν για τη μετακόμιση του Κωνσταντίνου Πετρίδη στο ΥΠΟΙΚ. Από εκεί και πέρα το χάος. Η ίδια πηγή έδειξε να μη συμμερίζεται τα όσα λέγονται και γράφονται για τα νέα πρόσωπα, που φαίνεται να έρχονται. Και εν μέρει έχει δίκιο. Τρανταχτό παράδειγμα η περίπτωση του υπουργού Δικαιοσύνης. Πάντως, στο Προεδρικό έχουν εμφανιστεί τα πρώτα στοιχεία για το Υπουργείο Παιδείας. Το ενδιαφέρον δεν αφορά τον Κώστα Χαμπισούρη, αν θα φύγει τελικά, αλλά τον «ήρωσα» που θα δεχθεί να το αναλάβει, με το ΑΚΕΛ και τις συντεχνίες να αλωνίζουν στον χώρο της παι-

Μετά την παρέλαση, στη δεξίωση στο Προεδρικό, ο Ρώσος πρέσβης λέγεται πως ψιθύρισε στο αφτί του Νίκου Αναστασιάδη πως η Μόσχα έχει καλύτερα πυραυλάκια από τα σερβικά, αν ενδιαφέρεται. Και αν αντιδράσει η Τουρκία το πολύ - πολύ να πάνε στη Ρόδο. Η Κρήτη έχει τους S-300.

δείας, όπως λένε κάποιοι στο κυβερνητικό στρατόπεδο.

• • • •

Κλάμα οι ξενοδόχοι

Μετά το χοντρό φέσι της Thomas Cook, κάποιοι ξενοδόχοι δειλά-δειλά άρχισαν να χρησιμοποιούν τη γνωστή καραμέλα του κακομοίρη, όπως έκαναν και παλαιότερα με τον αφθώδη πυρετό για να βάλουν χέρι στη κρατική πούγκα και μόλις το πέτυχαν, ένας καφές σε πλαστικό και ένα μπουκάλι νερό το πουλούσαν, σε κάποιες παραλιακές περιοχές, σχεδόν 10 ευρώ. Η δοκιμασμένη τακτι-

κή επαναλαμβάνεται. Ξενοδόχος κατά Πρωταριά άρχισε ήδη να διαδίδει ότι η κανονιά της Thomas Cook θα του στοιχίσει 8 εκατ. ευρώ. Πώς το λένε; Προλείνεται το έδαφος. Ο υφυπουργός Τουρισμού κ. Περδίδος, ο οποίος σημειωτέον είναι του παζαρκού τι θα κάνει; Πάω στοίχημα θα συγκαλέσει μια σύσκεψη προς αντιμετώπιση της κατάστασης.

• • • •

Δάνεια

Και δεν είναι μόνο η κλαψούρα για τα 8 εκατ. ευρώ. Ο ίδιος ξενοδόχος, έτσι λέει η τουριστική πιάτσα, είχε βάλει ως εγγύηση τα συμβό-

λαια που φαίνεται είχε υπογράψει με τον πτωχευμένο τουριστικό οργανισμό για να εξασφαλίσει δανεισμό από τράπεζα για ανοίγματα σε άλλες πόλεις. Και όταν λέμε συμφωνίες δεν εννοούμε για τη φετινή χρονιά. Το παζάρι λέει πως η τράπεζα δέχθηκε τις συμφωνίες ως εγγύηση. Η τράπεζα τι λέει; Αν υπάρχουν αλήθειες στα όσα άρχισαν να κυκλοφορούν η εποπτική αρχή γνωρίζει και η όχι; Το ύψος του δανείου δεν το μάθαμε, αλλά η επέκταση επαγγελματικών δραστηριοτήτων αφορά τρία νέα ξενοδοχεία σε Λεμεσό και Πάφο. 10 εκατ. ευρώ στη χειρότερη δεν χρειάζονται;

• • • •

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Νικόλαος Παναγιωτόπουλος

Ο αρμόδιος για την Άμυνα υπουργός της Ελλάδος, με την εδώ παρουσία του για την Ημέρα της Ανεξαρτησίας, αναβίωσε φραστικά το Δόγμα του Ενιαίου Αμυντικού Χώρου με τη δήλωσή του για ενιαίο μέτωπο από τη Θράκη έως την Αμμόχωστο. Δήλωση που δεν είχε κάνει ούτε ο σούπερ δεξιάς - πατριώτης ΥΠΕΘΑ, της πρώτης φοράς αριστερά. Ο Πάνος Καμμένος έλεγε τα δικά του, κάνοντας τη διαφορά από αέρος. Φέτος τα μαχητικά τίμησαν την κυπριακή ανεξαρτησία από την Κρήτη.

Άρχισαν τα όργανα

Μέχρι να κλειδώσει ο χάρτης της νέας τοπικής αυτοδιοίκησης θα κλείσουν σπίτια και θα χαλάσουν φιλίες που λέει και ο λαός. Η δημόσια κόντρα των δημάρχων Αγίας Νάπας και Παραλινίου δεν θα είναι η μοναδική όσο θα πλησιάζει η ώρα των χαρτών. Υπάρχουν και άλλοι τοπικοί άρχοντες που με τη νέα τοπική αυτοδιοίκηση δεν θα τους γνωρίζει ούτε η μάνα τους. Πάντως, το μεγάλο μπαμ το έχει κάνει ο δήμαρχος Στροβόλου, ο οποίος δεν θέλει να ακούσει ούτε για αστείο συνένωση με τη Λακατάμεια. Ο Ανδρέας Παπαχαράλαμπος καλοβλέπει τη συνένωση με τον Δήμο Λευκωσίας, σενάριο που θα τον μετατρέψει σε μητροπολιτικό δήμο με τεράστιες προοπτικές και για τις προσωπικές φιλοδοξίες. Το 2024 θα είναι οι επόμενες εκλογές, εάν περάσει η παράταση που προωθεί η κυβέρνηση. Η διαφανόμενη αποχώρηση Γιωρκάτζη ανοίγει πόρτες στον νυν δήμαρχο Στροβόλου. Χαλίφης στη θέση του Κωνσταντίνου.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Αποτροπή, επιλογή, ενσωμάτωση, επιστροφή

Του **ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ**

Μένει πιστός στις φιλοδοξίες του: εξακολουθεί να αγωνίζεται για να καταστρέψει την Ευρώπη, με τη διαφορά ότι τώρα βρήκε νέο όπλο. Αφού απέτυχε να πλήσει το ευρώ μέσω της ελληνικής χρεοκοπίας, ο Βαρουφάκης επανέρχεται στον στόχο, με όπλο του την ανεξέλεγκτη μετανάστευση. Την περασμένη Παρασκευή στη Βουλή, στα εγκαίνια της Ώρας του Πρωθυπουργού, θαυμάσαμε τον Βαρουφάκη να ταυτίζει την Αμερική του 19ου αιώνα με την Ευρώπη του σήμερα και να προτείνει να ανοίξουν οι πόρτες για όποιον του αρέσει να έλθει και να εγκατασταθεί στα ευρωπαϊκά εδάφη. (Vaste programme, εν πάση περιπτώσει, όπως θα έλεγε ο Στρατηγός...)

Σακλαμάρες αντάξιες του προσώπου. Ομως, η αντιπαράθεση επέτρεψε στον Βαρουφάκη να παίξει τον ρόλο του εκπροσώπου της Αριστεράς έναντι του πρωθυπουργού. Του έδωσε την ευκαιρία, δηλαδή, να παραστήσει για λίγο τον Τσίπρα - αφού ο ίδιος ο αυθεντικός δεν είναι ακόμη έτοιμος να ανταποκριθεί. Αυτό εξηγεί γιατί ήταν τόσο διαφορετικός. Δεν ήταν ούτε χοροπηδητός ούτε αγορίνας. Δεν είχε σπκωμένο τον γιακά του, αλλά μιλούσε με κουμπωμένο το σακάκι του. Δεν φορούσε λακουράτα πουκάμισο, αλλά ένα απλό γκριζο. Ακόμη και τη φωνή είχε αλλάξει για την επισιμότητα της περίπτωσης: την είχε κάνει περισσότερο μπάσα από το σύνθησ. (Κάτι που, ομολογουμένως, με έκανε να θυμηθώ ένα παλιό ανέκδοτο, αλλά δεν είναι της παρούσης...)

Τρακ, ποιος; Αυτός που έχει χορέψει με διεθνούς φήμης μπαλέτα

**- ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΜΕΓΑΛΗ ΤΑΛΑΙΠΟΡΙΑ, ΚΥΡΙΑΚΟ ΜΟΥ, ΝΑ ΚΟΥΒΑΛΑΣ ΠΛΗΤΟΥ ΤΗΝ ΕΙΚΟΝΑ ΣΟΥ;
- ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΠΟΙΟΝ ΘΑ ΔΕΙΧΝΩ, ΡΕ ΜΠΑΜΠΑ;... ΕΜΕΝΑ;**

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

στις μεγαλύτερες σκηνές του κόσμου! Και όμως, ο Βαρουφάκης είχε μεγάλο τρακ: Έχανε τον έλεγχο της αναπνοής του και λαχάνιαζε, έκανε σαρδάρμ, έτρεμε η φωνή του, δεν εξέπεμπε τη γνωστή αυτοπεποίθηση, δεν ειρωνευόταν ούτε προσέβαλε κανέναν. Απλώς, έλεγε βλακείες και τις έλεγε με τη σοβαρότητα που θα άρμοζε σε έναν πολιτικό αρχηγό. Δεν έπαιζε τον αγαπημένο ρόλο του, του μεταμοντέρνου Καραγκιόζη, αλλά δοκίμαζε έναν καινούργιο: του δυνάμει ηγέτη της Αριστεράς.

Ουάου; Αν είναι να γελάσουμε, γιατί όχι; Ουάου κι εγώ, λοιπόν, με τις αυτονόητες επιφυλάξεις.

Στην αμνηχανία του θα συνέβαλε - λίγο- και ο τρόπος που τον κοιτούσαν από τα κυβερνητικά έδρανα. Ο Κυριάκος είχε ένα νευρικό χαμόγελο, που δεν κατάφερνε να κρύψει την κατάπληξή του. Από όλους τους άλλους, όμως, ένιωθες να εκπέμπεται ένα ρεύμα ψυχρότητας, σαν από νεκροθάλαμο νεκροτομείου. Διάβαζες τις φρικτές σκέψεις που

έκαναν: «Ελα, πουλάκι μου... Ελα στο Θείο... Ελα...». Παρ' όλα αυτά, ο Κυριάκος ήταν άψογος και στο ύφος και στο ήθος. Δεν υπέκυψε στον πειρασμό της ειρωνείας κι ασάκουγε μπαρούφες. Γιατί να το έκανε; Θα σπαταλούσε τη θαυμάσια ευκαιρία για να εξηγήσει την πολιτική της κυβέρνησής του στο μεταναστευτικό.

Η νέα πολιτική συνίσταται στις τέσσερις λέξεις του τίτλου. Η αποτροπή, από παθητική (βασισμένη δη-

λαδή στην αθλιότητα των στρατοπέδων συγκέντρωσης) γίνεται πλέον ενεργητική, με ενίσχυση της φύλαξης των συνόρων και διοικητικά μέτρα που αποκαθιστούν την τάξη, το αίσθημα της ασφάλειας. Ετσι έχουμε τα εξής: τον σαφή διαχωρισμό της έννοιας πρόσφυγα από εκείνη του μετανάστη, διαχωρισμός χάρη στον οποίο απλοποιούνται και επιταχύνονται οι διαδικασίες: την άμεση μεταφορά στην ενδοχώρα 20.000 μεταναστών από τα νησιά που ασφυκτούν: τέλος,

την επαναφορά των κλειστών χώρων κράτησης.

Η ενσωμάτωση, την οποία ο πρωθυπουργός εξεικόνισε στην ομιλία του με το παράδειγμα του παιδιού που αριστεύει και σπκώνει τη σημαία στην παρέλαση, είναι το δεύτερο σκέλος της πολιτικής και προϋποθέτει την επιλογή. Συγκεκριμένα κριτήρια, δηλαδή, για το ποιους θέλουμε και ποιους όχι, με γνώμονα τη δυνατότητα ενσωμάτωσής τους. (Αυτό, λόγω της λεπτότητας του ζητήματος, ο πρωθυπουργός απέφυγε να το αναφέρει ρητά: το υπονοούσε όμως με τα παραδείγματά του).

Το τρίτο σκέλος είναι η επιστροφή των ανεπιθύμητων. (Λυπάμαι αν σοκάρει η λέξη, αλλά είναι η αλήθεια). Εδώ, η επιτυχία εξαρτάται από τη συνεργασία της Τουρκίας, αλλά και τη συνεργασία της Ευρώπης, που διοικεύει τεράστια ποσά κάθε χρόνο στις χώρες προέλευσης των μεταναστών και, συνεπώς, μπορεί να χρησιμοποιήσει τη χορήγησή τους ως μοχλό πίεσης για να τις κάνει να δεχθούν τις επιστροφές των ανεπιθύμητων.

Ολο αυτό σημαίνει ότι αποκαθίσταται η λογική στη θέση που της αρμόζει όσον αφορά το μεταναστευτικό. Καιρός δεν ήταν; Δικαιολογημένη, συνεπώς, η απουσία του ΣΥΡΙΖΑ από τη συζήτηση - τι να έλεγε; Ας περιμένουμε τις μετρήσεις της κοινής γνώμης για την πολιτική της κυβέρνησης στο μεταναστευτικό και, νομίζω, θα δούμε ότι ο κοινός νους ίσως εντέλει να είναι αρκετά κοινός και όχι όσο σπάνιος θυρεύεται...

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

ΑΡΘΡΟ / Του ΜΙΧΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ

Οι θρησκείες ως πολιτική

Ο Μαξ Βέμπερ, μελετητής της επιρροής θρησκειών στη διαμόρφωση της ιστορίας, αναφέρεται και στις τρεις μονοθεϊστικές θρησκείες που πηγάζουν από τον θεό των Εβραίων/Γιάχβε και τη συμφωνία/διαθήκη που έκανε μαζί τους ως ο εκλεκτός του λαός για να τους σώσει από τα δεσμά του Φαραώ και της Αιγύπτου. Ο Μαξ Βέμπερ λέει ότι ο Γιαχβέ είχε όσα χρειαζόνταν οι δημιουργοί του για να ελέγξουν και να καθοδηγήσουν το κοπάδι των πιστών στην έρμηο σε αντίξοες συνθήκες, είναι παντοδύναμος, με ηθικές ιδιότητες. Για τον Βέμπερ, η υπόσχεση του Γιαχβέ έχει πολιτικές προεκτάσεις. Δεν υπόσχεται σωτηρία ούτε υπερβατικές αξίες, αλλά κυριαρχία στη Χαναάν και απελευθέρωση από τα δεσμά της Αιγύπτου. Αναλόγως των περιστάσεων, γινόταν θεός του πολέμου, όπως στη μάχη εναντίον των Αιγυπτίων, των Χανααννιτών και άλλων. Πρακτικά χαρακτηρίζεται από τον Βέμπερ και ως θεός και φύλακας της κοινωνικής οργάνωσης και των κοινωνικών αρχών του εκλεκτού λαού του. Σε μια εποχή που η Ρώμη κυριαρχούσε στην Μεσόγειο, οι Εβραίοι ανέμεναν τον Μεσσία τους ο οποίος θα τους βοηθούσε και πάλι να σπάσουν τα δεσμά της τυραννίας των Ρωμαίων.

Οι θρησκευτικοί ηγέτες των Εβραίων απέρριψαν τον Χριστό ως τον νέο Μεσσία, αλλά πολλοί άλλοι τον δέχτηκαν και έτσι μια νέα θρησκεία γεννήθηκε από την παλιά. Οι Ρωμαίοι εκδίωξαν τους χριστιανούς, διαβλέποντας έναν εν δυνάμει πολιτικό αντίπαλο, αλλά εν τέλει το 313 μ.Χ. σε μια κίνηση πολιτικής τακτικής, ενώ η Αυτοκρατορία έπνεε τα λοίσθια, από τις συνεχείς εισβολές γερμανικών φύλων, ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος, διαβλέποντας ότι η νέα θρησκεία μπορεί να λειτουργήσει συνεκτικά, αρχικά επέβαλε την ανεξίθνησκεία και εν συνέχεια περί το 330 μ.Χ. μεταφέροντας την έδρα της Αυτοκρατορίας στο Βυζάντιο/Κωνσταντινούπολη καθιέρωσε τον Χριστιανισμό ως επίσημη θρησκεία. Από τότε ουσιαστικά αρχίζει ο μεσαιώνας με τον ρόλο της Εκκλησίας να είναι καθοριστικός όσον αφορά τα πολιτικά και στρατιωτικά δρώμενα, με το Βατικανό να γίνεται ο απόλυτος κυρίαρχος στην Δύση και η Ορθόδοξη Εκκλησία στην Ανατολή. Την ίδια περίοδο έναρξης του Μεσαίωνα, μια νέα θρησκεία ζητιήθηκε επίσης από την παλιά εβραϊκή από τον Μωάμεθ (571-632 μ.Χ.), ο οποίος μέσω αυτής κατάφερε κάτι που δεν μπόρεσε να γίνει προηγουμένως, ένωσε τους Άραβες σε ένα ενιαίο θρησκευτικό κράτος υπό το Ισλάμ, καθορίζοντας με τις πολιτικές-κοινωνικές πρωτοβουλίες του την εξέλιξη του αραβικού κόσμου, τις προεκτάσεις των οποίων βλέπουμε μέχρι σήμερα.

Το ισλάμ που καθ' ομολογία του ιερού του βιβλίου είναι και πολιτικό/κοινωνικό εγχειρίδιο με οδηγίες για όλες τις εκφάνσεις της ζωής, εμπόριο, ανθρώπινες σχέσεις κλπ έχει διασπαστεί σε δύο μεγάλα παρακλάδια, τους σουνίτες και τους σίιτες οι οποίοι μισούνται θανάσιμα στην μάχη της πολιτικής επικράτησης και σήμερα, με το σιιτικό Ιράν π.χ. να συμμαχεί ακόμα και με τους «πίστους» Αμερικανούς εναντίον των σουνιτών του ISIS που στηρίζεται «ανειπίσημα» από την σουνιτική Τουρκία, το Κατάρ και τη Σαουδική Αραβία. Το 1517 στην αυγή του Διαφωτισμού, ο Μαρτίνος Λούθηρος συγκρούστηκε με το Βατικανό, κυρίως με αφορμή τον θεσμό του συγχωροχαρτιού, που έδινε τότε η Καθολική Εκκλησία και εν τέλει υπήρξε ουσιαστικά διάσπαση με πολιτικές ρίζες για την επικράτηση, με τους Προτεστάντες του σήμερα να αποτελούν το 40% των χριστιανών μαζί με τους καθολικούς και τους ορθόδοξους.

Οι ευαγγελικοί «αναγεννημένοι χριστιανοί» στις ΗΠΑ, το 2016 σε μια άνευ προηγουμένως πολιτική τους συσπείρωση με θρησκευτικό background με αναφορά στον Αρμαγεδδώνα και τη Δευτέρα Παρουσία, σε ποσοστό 81% ψήφισαν τον Τραμπ, καθορίζοντας έτσι την παγκόσμια πολιτική σκηνή.

Ο Βολταίρος ιστορικός και φιλόσοφος (1694-1778) βασικός εκφραστής των ιδεών του Διαφωτισμού διατύπωσε πολλές ρήσεις για τη θρησκεία ως πολιτικό καύσιμο και εφελτήριο επιβολής από αυτούς που τις ελέγχουν: «Όταν πρόκειται για λεφτά, όλοι έχουν την ίδια θρησκεία», «Αυτοί που μπορούν να σε κάνουν να πιστέψεις απθανόντες, είναι ικανοί να σε πείσουν να διαπράξεις φρικαλεότητες». «Απαγορεύεται να σκοτώνεις. Γι' αυτό, όλοι οι δολοφόνοι τιμωρούνται, εκτός αν σκοτώνουν σε μεγάλους αριθμούς και υπό τον ήχο σαλπγγών», «Για να βρεις ποιος σε εξουσιάζει, απλώς σκέψου ποιος είναι αυτός που δεν επιτρέπεται να κριτικάρεις», «Είναι επικίνδυνο να έχεις δικίο όταν η κυβέρνηση έχει άδικο».

Ο κ. Μιχάλης Παρασκευάς είναι δικηγόρος

Καραμινιέροι της χιλιανής στρατοφυλακής παρελαύνουν με κουτάβια του Λόχου Σκύλων κατά τη διάρκεια της μεγάλης στρατιωτικής παρέλασης του 2019, στο Σαντιάγο της Χιλής.

ΔΙΕΚΥΣΤΙΝΔΑ / Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Τσαί και συμπάθεια

Από το καλοκαίρι του 1983 είχε αρχίσει η έντονη φημολογία ότι ο Τ/κ ηγέτης Ραούφ Ντενκτάς θα υλοποιούσε το σχέδιό του για ανακλήση του ψευδοκράτους. Όταν αυτή η φημολογία εντάθηκε μέσα στο φθινόπωρο, ο τότε πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας Σπύρος Κυπριανού διαβεβαίωνε πως έχουμε τη διεθνή κοινότητα με το μέρος μας και εκείνη θα στριμώξει και τον Ντενκτάς και την Τουρκία, αν επιχειρήσει κάτι τέτοιο. Έλεγε χαρακτηριστικά πως έχει ένα ττόππι (sic) έγγραφο που διαβεβαίωναν πως η διεθνής κοινότητα είναι με το μέρος μας και πως κάτι τέτοιο δεν πρόκειται να υλοποιηθεί.

Το «ττόππι» των εγγράφων προφανώς και δεν μας είχε βγει, γιατί ο Τ/κ ηγέτης μια χαρά είχε υλοποιήσει το σχέδιό του, όπως άλλωστε προειδοποιούσε εδώ και καιρό κι εμείς τρέχαμε εκ των υστέρων πανικόβλητοι να καταδικάσουμε έντονα την τουρκική προκλητικότητα και να ζητήσουμε από τη διεθνή κοινότητα στήριξη. Τότε, όμως, μιλούσαμε για άλλες εποχές, που η πολιτική λειτουργούσε με τη διαίσθηση και η διακυβέρνηση ήταν εν πολλοίς σε πιλοτικό στάδιο. Μιλούσαμε για έναν πρόεδρο που με την ίδια ευκολία που έβλεπε φανταστικούς εχθρούς, εγκεφάλους συνωμοσίας που έπαιζαν με την υγεία του και που έβαζαν το εσωτερικό μέτωπο να τον κτυπά, την ίδια στιγμή έχριζε καταλύτες των Κυπριακού, πρόσωπα εντελώς άσχετα με αυτό, απλώς και μόνο για εσωτερική κατανάλωση.

Τη δεκαετία του '80, λοιπόν, ίσως θα μπορούσαμε να δώσουμε κάποια ελαφρυντικά, λόγω και της περιρρέουσας ατμόσφαιρας. Όμως, 36 χρόνια αργότερα δεν υπάρχει ούτε ελαφρυντικό ούτε δικαιολογία. Κάποιος θα πρέπει να λογοδοτήσει για όσα συμβαίνουν στην κυπριακή ΑΟΖ, αλλά και για την κατάταξη ενός ολόκληρου αφηνήματος, που μας πολυόυσαν για καιρό.

Όχι γιατί θα ήταν στο χέρι μας να αποτρέψουμε την τουρκική προκλητικότητα και δεν το κάναμε. Ούτε γιατί μπορεί να δικαιολογηθούν οι εξάρσεις της Άγκυρας και οι προκλήσεις της. Αλλά για την απύθμενη κοροΐδια. Πολιτική που κτίστηκε στην αφέλεια, την επιπολαιότητα και που είχε ως μόνο γνώμονα την επικοινωνιακή πολιτική.

Δεν το λέμε τυχαία. Όσο η Τουρκία απειλούσε με γεωτρήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ και τα πλοία της περιφέρονταν στην περιοχή, εμείς επικα-

λούμασταν τις σημαντικές μεν τριμερείς ως το μόνο πολιτικό μας σωσίβιο. Και βεβαίως το κύριο αφήγημα της επανεκλογής Αναστασιάδη. Αλυσμόνητοι οι διθύραμβοι κατά την παρουσία του Μάικ Πομπέο στην τριμερή της Ιερουσαλήμ. Συμπεριφορά που έρεπε στον επαρκισμό παρά σε κινήσεις ενός σοβαρού κράτους. «Η παρουσία του», έλεγε τότε ο πρόεδρος, «είναι μια απτή απόδειξη ότι οι τρεις χώρες μας αποτελούν αξιόπιστους εταίρους των ΗΠΑ, ιδιαίτερα στους τομείς της ενέργειας και της ασφάλειας, και μια σταθερή σταθερότητα στην Ανατολική Μεσόγειο».

Μας έλεγαν τότε ότι οι τριμερείς έχουν θαράκισει την ΑΟΖ και οι σύμμαχοί μας θα αποτελούσαν εν πολλοίς την ασιπία μας απέναντι στην τουρκική προκλητικότητα. Μετά και τη δημοσιοποίηση της έλευσης του «Πορθητή» διέρρεαν ότι η Τουρκία δεν μπορεί να βρει πλατφόρμα, γεωτρήπανο, αλλά ούτε προσωπικό να εργαστεί σε αυτό.

Υποστήριζαν, μάλιστα, ότι οι εργαζόμενοι στις τουρκικές πλατφόρμες θα συλληφθούν μέσω των ενταλμάτων που εξέδιδε η Κυπριακή Δημοκρατία. Διέρρεαν μέσω μνηυνμάτων στους δημοσιογράφους ότι η Ε.Ε. θα λάμβανε τα ίδια μέτρα εναντίον της Τουρκίας, όπως αυτά που λήφθηκαν εναντίον της Ρωσίας στο ζήτημα της Ουκρανίας. Αντιλαμβάνεστε...

Και σε αυτή την κοροΐδια έχουμε κι εμείς ως ΜΜΕ μερίδιο ευθύνης. Αλυσμόνητοι και οι πηκυαίοι τίτλοι για τα μέτρα που θα πονέσουν την Τουρκία, οι γαλλοϊταλικές ομπρέλες και τα τόξα που θα μας θαράκισουν.

Βλέπουμε εκ του αποτελέσματος σήμερα πόσο μας θαράκισαν όλα αυτά. Και στο θέμα της Αμφοκώστου και στις προκλήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ. Η Αθήνα για παράδειγμα περιορίζεται στο να εκφράσει την αλληλεγγύη της, έχοντας ως προτεραιότητά της το μεταναστευτικό και την οικονομία. Η Ε.Ε. ασχολείται με το μεταναστευτικό και δεν έχει λάβει μέχρι τώρα οποιοδήποτε στοχευμένο μέτρο. Οι ΗΠΑ έχει τις δικές της προτεραιότητες και προς τον παρόν ελπίζουμε σε κάποια δόλωση από το Ισραήλ. Και η Κύπρος; Ο «παίκτης-κλειδί» στην Ανατολική Μεσόγειο; Μήπως η Κύπρος τρόπον τινά μετατρέπεται σε κράτος-εργαλείο; Περιοριζόμενη πλέον να δέχεται τσαί και συμπάθεια από τους συμμάχους που κατά τα άλλα και θα τη λάμβαναν υπόψη αλλά και θα τη θαράκιζαν.

economidom@kathimerini.com.cy

ΒΟΛΕΣ / Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΙΗ

Ισορροπία στο ΓΕΣΥ

Λεβεντόγερος, με πολλά πραγματικά παρόσημα στο πεδίο της μάχης, ως καταδρομέας κατά την εισβολή του 1974 και σήμερα σκληρά εργαζόμενος στη γεωργία, χωρίς να παραπονιέται, έλεγε με χαρά ότι γλίτωσε μερικές χιλιάδες ευρώ, όταν χρειάστηκε να κάνει μια επέμβαση στην καρδιά. Πήγε πρώτα σε ένα ιδιωτικό νοσοκομείο και του ζήτησαν τις οικονομίες μιας ζωής, τα λεφτά για τα εγγόνια του. Στη συνέχεια έτρεξε σε δημόσιο νοσοκομείο και υποβλήθηκε άμεσα σε μια επιτυχημένη εγχείρηση, χωρίς να πληρώσει ούτε ένα ευρώ. Ο ίδιος άνθρωπος έλεγε για την περιπέτεια της γυναικας του, η οποία εγχειρίστηκε σε ιδιωτικό νοσοκομείο σε καλό γιατρό. Ωστόσο, εκτός του γεγονότος ότι πλήρωσε πολλές χιλιάδες ευρώ, αντιμετώπισε και την ελλιπή φροντίδα από νοσηλεύτριες, οι οποίες ρωτούσαν ποιος θα μείνει να φροντίζει την εγχειρισμένη γυναίκα. Αντιθέτως, στο δημόσιο νοσοκομείο, η φροντίδα από τους προσωντούκους νοσηλευτές ήταν κάτι παραπάνω από άψογη. Στην παρέα του καφενέ, μεροκαματιάρνης μιλούσε για το «θαύμα» του ΓΕΣΥ, αφού τώρα πάει στον γιατρό χωρίς να νοιάζεται για την πληρωμή και χωρίς να αναμένει ουρές στα νοσοκομεία. Και το καλύτερο λαμβάνει τα φάρμακα χωρίς ουρές και χωρίς πληρωμές. Ωστόσο, δεν έκρυβε τους φόβους του για το ενδεχόμενο κατάρρευσης του συστήματος, όπως στον Συνεργατισμό, αφού ξαφνικά οι γιατροί, από δύο με τρεις χιλιάδες ευρώ τον μήνα, τώρα λαμβάνουν 12 χιλιάδες και βάλε, χωρίς να νοιάζονται για τους ασθενείς-πελάτες τους. Στην παρέα του καφενέ και συνταξιούχος δημόσιος υπάλληλος, ο οποίος με μια δόση χαιρεκακίας, έλεγε ότι τώρα με το ΓΕΣΥ άδειασαν οι χώροι στάθμευσης των ιδιωτικών νοσοκομείων. Επιτέλους, γύρισε ο τροχός και θα πληρώνουν φόρο και οι γιατροί. Τόσα χρόνια έπεφταν τα πεννντάευρα χωρίς αποδείξεις και χωρίς εγγύηση για τις εξετάσεις. Στην κουβέντα μπήκε και ένας οικονομολόγος με σπουδές στην Αμερική. Έφεραν τον κομμουνισμό από την πίσω πόρτα οι δεξιοί, έλεγε χαμογελώντας, εκτιμώντας ότι πίσω έχει η αχλάδα την ουρά. Σύνομα θα αναγκαστούν να κάνουν αλλαγές, ώστε επιτέλους να φέρουν την ισορροπία και τον ανταγωνισμό στο σύστημα. Η αγωνία της πολιτικής ηγεσίας, κυβέρνησης και αντιπολίτευσης, να εφαρμόσουν το ΓΕΣΥ, έφερε πολλές υπερβολές, οι οποίες με τον χρόνο θα πρέπει να μειωθούν. Δεν είναι δυνατό, έλεγε, να υπάρχει νομοθετημένη πρόνοια για προσωπικό γιατρό, όταν μέσα στα κομπιούτερ, οποιοσδήποτε γιατρός μπορεί να δει το ιστορικό κάθε ασθενή. Θα μπορούσε να ήταν ελεύθερο, ο κάθε ασθενής να πηγαίνει στον γιατρό που επιθυμεί, όπως συνέβαινε τόσα χρόνια στον ιδιωτικό τομέα και ο γιατρός να πληρώνεται ανάλογα με τους ασθενείς του.

Με τον τρόπο αυτό θα δημιουργηθεί ανταγωνισμός και αυτόματα θα γίνει και διαμοιρασμός των ασθενών ανάλογα με τις δυνατότητες των γιατρών. Θα σταματήσει αυτό το θλιβερό φαινόμενο να δημιουργούνται ουρές σε προσωπικούς γιατρούς. Γιατί όχι από τώρα να μπορούν οι ασθενείς, όποτε θέλουν να αλλάζουν προσωπικούς γιατρούς, με μια απλή κίνηση στο διαδίκτυο. Δηλαδή η προσωρινή ρύθμιση να γίνει μόνιμη. Το χειρότερο, όμως, είναι ότι δημιουργούνται δημοσιοϋπαλληλιστικές νοσοτροπίες και στους γιατρούς. Έχουν πλέον σταθερό ωράριο, έχουν άδειες όποτε θέλουν να αλλάζουν τηλεφωνα εκτός ωραρίων. Φυσικά, αυτά δεν αγγίζουν τους ευσυνειδητούς γιατρούς, οι οποίοι αφιέρωσαν τη ζωή τους στην υπηρεσία των ανθρώπων. Ωστόσο, το σύστημα, όπως και το σύστημα του Δημοσίου, «μαραζώνει» τον ενθουσιασμό και κάνει τους ανθρώπους ναυρούς.

Η σημαντικότερη εξέλιξη των τελευταίων ημερών είναι η διαφαινόμενη ένταξη των ιδιωτικών κλινικών στο ΓΕΣΥ. Φαίνεται ότι η κυβέρνηση κατάλαβε ότι πρέπει να είναι λιγότερο μονολιθική στα λογικά αιτήματα των γιατρών και οι γιατροί των κλινικών αντελήφθησαν ότι ο κόσμος πλέον δεν μπορεί να πληρώνει διπλά σε ΓΕΣΥ και ασφαλιστικές εταιρίες. Στο τέλος της ημέρας όλοι θα βγουν κερδισμένοι και οι «καλοί» ιδιώτες γιατροί, θα μπορούν να ανταγωνίζονται τους «καλούς» γιατρούς του Δημοσίου και με τον τρόπο αυτό θα ανέλθει περαιτέρω το επίπεδο ποιότητας της ιατρικής. Είναι ίσως και η καλύτερη ευκαιρία για τους γιατρούς του Δημοσίου, να αποδείξουν ότι αξίζουν ίσως και περισσότερα από τους ακριβοπληρωμένους ιδιώτες γιατρούς. Και ποιος ξέρει, ίσως το ΓΕΣΥ αποδειχθεί μια μεγάλη έκπληξη και η αρχή της καλής αλλαγής στην πολυτροδομένη Κύπρο μας.

kaparispan@yahoo.gr

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ

Ούτε να πεθάνει κανείς

Μη θίζουμε τα «ιερά και τα όσια» της Εκκλησίας μας, αγαπητοί βουλευτές του ΔΗΣΥ (και ΔΗΚΟ) σωστά; Και προκειμένου να μην τα θίζουμε, διότι προφανώς έχουμε κάποιον συμφέρον να μην τα θίζουμε, βγαίνουμε στη Βουλή και παριστάνουμε τους «ηθικολόγους», λέγοντας διά στόματος του κ. Ανδρέα Κυπριανού ότι η «Εκκλησία λειτουργεί απόλυτα σωστά και δουλεύει άψογα και ότι πρέπει να την αφήσουμε να διαχειρίζεται τα του οίκου της». Και μ' αυτό το τόσο «ευφάνταστο» εγχείρημα θεωρείτε ότι δικαιολογείτε επαρκώς την από μέρους σας απόρριψη της τροποποιητικής πρότασης νόμου, που κατέθεσαν ΑΚΕΛ, Οικολόγοι και Συμμαχία Πολιτών, προκειμένου να αλλάξει ο νόμος-έκτρομα περί εισφορών αντί στεφάνων και να στα-

ματήσουν επιτέλους τα ευτράπελα στις κηδείες με τις εκκλησιαστικές επιτροπές να κατακρώνται της εξουσίας τους. Χωρίς καν να σας περνάει από το νου –γιατί άραγε;– πως μ' αυτή σας τη στάση το μόνο που κατοχυρώνετε είναι το δικαίωμα της Εκκλησίας να διαχειρίζεται πέρα από τα του οίκου της και τα του δικού μας οίκου. Τα του οίκου του κράτους και του κάθε πολίτη. Αποδεικνύοντας ακόμα μια φορά πως δεν έχετε τα κότσια, ούτε βέβαια και το πολιτικό ανάστημα να τραβήξετε επιτέλους εκείνη τη γραμμή, η οποία να διαχωρίζει το κράτος από την Εκκλησία και να προστατεύει τους πολίτες από αυτή τη συγκεκριμένη Εκκλησία, η οποία, παρότι ο κ. Κυπριανού θεωρεί ότι λειτουργεί άψογα, ο σκεπτόμενος πολίτης κάθε άλλο παρά άψογα θεωρεί τα «κατορθώματά» της. Τις επιχειρηματικές δραστηριότητες του αρ-

χιεπισκόπου, τους κατά καιρούς ρατσιστικούς του λόγους, την «απαίτησή» του να καθορίζει τα της παιδείας μας και όλα τα αναχρονιστικά παραληρήματα που κατά καιρούς εξαπολύει, αφήνοντας άναυδους όσους έχουν ακόμα δύο δράμια νου και μπορούν να αντιληφθούν ότι πόρρω απέχει τόσο η εικόνα του, όσο και ο λόγος του από αυτό που θα έπρεπε να προσβείνει η Εκκλησία. Και ο κατάλογος δεν έχει βέβαια τελειωμό, αν αναλογιστούμε τα οικόπεδα της Γεροσκήπου και τις απειλές του μακαριότατου και αν ανατρέξουμε στις πιο πρόσφατες του δηλώσεις ότι οι καθηγτές μας θέλουν βίτσα. Το άψογο, λοιπόν, που βλέπει ο κ. Κυπριανού είναι ένα ερώτημα, το οποίο πραγματικά χρήζει επιστημονικής ανάλυσης. Όπως επίσης και το γιατί θεωρεί ότι μπορεί να μας πείσει πως αυτός είναι ένας σοβαρός λόγος να «παραχωρήσει» ο

κάθε πολίτης το αναφαίρετο δικαίωμά του να αποφασίζει πού θα δοθούν εισφορές στη μνήμη του αγαπημένου του εκλιπόντα. Αντ' αυτού ο άμοιρος πολίτης για να μη θίξει ο ΔΗΣΥ τα του οίκου της «άψογής» μας Εκκλησίας, θα πρέπει να επαφίεται στην κρίση της εκάστοτε εκκλησιαστικής επιτροπής για το πού θα δοθούν οι εισφορές, ακόμα και στην περίπτωση που ο εκλιπών μπορεί και να είχε άλλη επιθυμία. Με απλά λόγια ούτε να πεθάνει κανείς με αξιοπρέπεια ο' αυτό το κράτος δεν μπορεί. Και γιατί; Διότι ένα τσοούρμω βουλευτές δεν μπορούν να σταθούν στο ύψος των περιστάσεων και να αντιληφθούν πως εδώ δεν πρόκειται για γάμους και πανηγύρια, αλλά για τον θάνατο ενός ανθρώπου. Και όταν πρόκειται για τον θάνατο οφείλουν να υπερβούν τους μικροκομματικούς τους εαυτούς και τις «ιερές» πιέσεις και να σε-

bastούν το δικαίωμα του καθενός να κηδεύει τον άνθρωπό του όπως εκείνος επιθυμεί, χωρίς να πρέπει να περάσει από την «εξουσία» της όποιας εκκλησιαστικής επιτροπής που –μην ξεχνιόμαστε– υπάγεται στις βουλές του συγκεκριμένου αρχιεπισκόπου. Από πού και ως πού, αγαπητοί βουλευτές, οι εισφορές είναι θέμα της Εκκλησίας; Ακόμα κι αν ήταν αυτή «άψογη», όπως εσείς θεωρείτε, δεν παύει η κατάθεση εισφορών να αποτελεί δικαίωμα των συγγενών του αποθανόντος. Πόσω μάλλον όταν πόρρω απέχει από τον χαρακτηρισμό «άψογη» εδώ και χρόνια. Θα έπρεπε κανονικά να ντρέπεστε, αγαπητοί βουλευτές, αλλά υποθέτω πως οι «ιερές πιέσεις» είναι πιο ισχυρές ακόμα και από την ηθική της ντροπής.

elenixenou11@gmail.com

Με το βλέμμα στον τελικό στόχο

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Τίποτα δεν είναι εύκολο σε αυτή τη χώρα. Ειδικά αν θέλεις να την αλλάξεις. Το έχουμε ζήσει και ξαναζήσει το έργο.

Εχουν συσσωρευθεί τόσα στραβά, τόσες παθογένειες εδώ και δεκαετίες, που όποιος θέλει να μεταρρυθμίσει έναν τομέα είναι αναγκασμένος να ισορροπήσει πάνω σε ένα πολύ τεντωμένο σχοινί. Αν παραιναι το λημπρός και σπάσει πολλά αυγά, γρήγορα κινδυνεύει να φάει το κεφάλι του. Πέρα από την προσωπική του θυσία, όμως,

Πώς θέλουμε να είναι τα πανεπιστήμά μας σε δύο χρόνια; Πώς θέλουμε να μοιάζουν τα Εξάρχεια και η περιοχή γύρω από το Πολυτεχνείο;

θα τινάξει στον αέρα και τις μεταρρυθμίσεις που θα ήθελε να κάνει. Αν πάλι πάει σιγά σιγά κρατώντας τις ισορροπίες και εγκλωβισμένos στο συνεχές «νταραβέρι», δεν θα αφήσει τίποτα πίσω του.

Η ισορροπία είναι λεπτή και οι αποφάσεις πάρα πολύ δύσκολες. Πολλοί Έλληνες θέλουν να αλλάξουν τα πάντα στα πανεπιστήμιά μας χθες. Το αξίζουν τόσο τα παιδιά όσο όμως και οι γονείς, που έχουν κάνει τόσες θυσίες για να τα σπουδάσουν. Ζητάμε από τους πρυτάνεις να πάρουν γενναίες αποφάσεις, να πετάξουν έξω τις καταλήψεις και να μετατρέψουν τους πανεπιστημιακούς χώρους σε κάτι ανάλογο με αυτό που συναντά κανείς σε κάθε –μα κάθε– δυτική χώρα, πλην της Ελλάδος. Ξεκνάμε ότι απειλούνται συνεχώς και ότι ενίοτε «τρώνε

μερικές ψιλές» χωρίς να προστατεύονται. Η αγωνία τους, που είναι δικαιολογημένη, εστιάζεται στον κίνδυνο να γίνουν τα πανεπιστήμια «Κούγκι» και να χαθούν εξάμνη και ευκαιρίες για τους φοιτητές.

Ασφαλώς και υπάρχει το είδος του πολιτικάντη πρύτανη που είτε δεν νοιάζεται για τίποτα παρά την εξουσία του είτε κάνει ένα σύντομο σόου προκειμένου κατόπιν να εκλεγεί βουλευτής. Υπάρχουν εκείνοι που δεν φοβούνται να δείξουν τι κοστίζει στον φορολογούμενο το βίτσιο ενός μπακαλάκη και εκείνοι που το κρύβουν για να προστατεύσουν δίδην τη φήμη του ιδρύματος. Προτιμούμε εκείνους που το παλεύουν συστηματικά χωρίς ιδιαίτερο σόου. Δημιουργούν σοβαρά μεταπτυχιακά, ομάδες εθελοντών, προωθούν την έρευνα και ταυτόχρονα κάνουν βήματα προς την κανονικότητα χωρίς να τραβάνε το σχοινί. Είναι βέβαια πολύ σημαντικό να νιώθουν, επιτέλους, ότι έχουν μια υπουργό που ακούει και θέλει να αλλάξει τα πράγματα και μια Αστυνομία ή έναν δήμο που ανταποκρίνεται στα αιτήματά τους. Το σημαντικό στη χώρα που ζούμε είναι να έχουμε πάντοτε τα μάτια στραμμένα στον τελικό στόχο. Πώς θέλουμε να είναι τα πανεπιστήμιά μας σε δύο χρόνια από τώρα; Πώς θέλουμε να μοιάζουν τα Εξάρχεια και η περιοχή γύρω από το Πολυτεχνείο; Πώς μπορούν να ενισχυθούν τα κέντρα αριστείας και έρευνας;

Οι απαντήσεις δεν μπορεί να είναι απλοϊκές, ούτε να υπαγορεύονται από εμμονές και κλισέ στα οποία συχνά εγκλωβίζονται οι πολιτικοί μας. Το αποτέλεσμα μετράει. Και για να το πετύχουμε χρειάζεται πολύ θάρρος αλλά και στρατηγική υπομονή. Αρκεί να μην γίνεται άλλοθι για την απόλυτη αδράνεια.

Οι «ταραξίες» της σήμερον

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ**

Στη διάρκεια του 20ού αιώνα, ύστερα από δύο ολέθριους παγκόσμιους πολέμους, οι ΗΠΑ και η Μεγάλη Βρετανία τότε διαμόρφωσαν την πολιτική φυσιογνωμία της Ευρώπης και εκ παραλλήλου εδραίωσαν στην ήπειρο –ιδιαιτέρως στη δεκαετία του ’80– τη φιλελεύθερη ροπή στον χώρο της οικονομίας.

Ήσαν οι δύο αυτές χώρες στο επίπεδο της ιδεολογικής κατευθύνσεως, και κυριότατα οι Αμερικανοί εμπράκτως, που αποφασιστικότητα συνέβαλαν στρατιωτικά και οικονομικώς στην ανόρθωση και εδραίωση του σύγχρονου ευρωπαϊκού οικοδομήματος. Όμως τα πράγματα κάποτε αλλάζουν στη ζωή.

Το 2016 υπήρξε το αδιαμφισβήτητο «μοιραίο έτος» μιας μείζονος ανατροπής δεδομένων περίπου επτά δεκαετιών ευρωατλαντικής «ενότιπτος». Τον Ιούνιο εκείνης της χρονιάς το δημοψήφισμα που διενεργήθη στο Ηνωμένο Βασίλειο απέλπηξε υπέρ της εξόδου της Βρετανίας από την Ε.Ε., παρά τις περί του αντιθέτου προβλέψεις και εκτιμήσεις.

Λίγους μήνες αργότερα, την πρώτη Τρίτη του Νοεμβρίου 2016, ο Ντόναλντ Τραμπ αναδεικνυόταν νικητής των προεδρικών εκλογών, διαψεύδοντας τις εκτιμήσεις αναλυτών και δημοσκόπων. Η εισαγωγή μιας «παράφρονος» πολιτικής μεταβλητής αποδιοργάνωσε το αμερικανικό και το ευρωπαϊκό κατεστημένο.

Οι επαναστάσεις κατά συνθήκη θεωρούνται πως προωθούνται από την Αριστερά, αλλά οι δυνάμεις της ανατροπής στις ΗΠΑ και στη Βρετανία ανήκουν στον χώρο της ριζοσπαστικής Δεξιάς, οι οποίες κατά την άποψη ορισμένων εκκινούν από την αντίληψη του παραδοσιακού ανθρώπου περί της «αιωνίου επιστροφής» – σε έναν παράδεισο απολεσθέντα κατά τη

μεταφυσική του εκδοχή, αλλά όχι αποκλειστικώς και μόνον.

Η αντίδραση του αμερικανικού κατεστημένου εναντίον του κ. Τραμπ υπήρξε εδώ και τρία χρόνια θηριώδης. Λυσσαλέα υπήρξε και η αντίδραση του βρετανικού κατεστημένου προς τον πρωθυπουργό Μπόρις Τζόνσον – τον κύριο εκφραστή της εκστρατείας εξόδου της χώρας από την Ε.Ε. Αλλά μέχρις στιγμής αυτή η βίαιη πολεμική φαίνεται να ενισχύει αντί να υπονομεύει την απήκηση των δύο αυτών πολιτικών ηγετών στον σκληρό και αυθεντικό πυρήνα των παρατάξεων των οποίων ηγούνται.

Ουδείς εκέφων η λογοκρατούμενος πολιτής μπορεί να αμφισβητήσει τη χρησιμότητα των κατεστημένων μηχανισμών, που εγγυώνται την αποτελεσματική εφαρμογή πολιτικών, η διαμόρφωση των οποίων όμως ανήκει σε ηγέτες – είτε είναι εκλεγμένοι με δημοκρατικές διαδικασίες είτε απολυταρχικοί δικτάτορες της μιας ή της άλλης μορφής.

Όμως εδώ και αρκετές δεκαετίες καθίσταται εμφανής μια ανακοιούδα, καθώς είναι σαφές πως στην οικονομία κατισχύει η ροπή της παγκοσμιοποίησης, αλλά η πολιτική διαχείριση εξακολουθεί να γίνεται από ηγέτες που αναδεικνύονται στη βάση μιας άλλης παλαιότερας σταθεράς, που αποκαλούμε «έθνος».

Σε αυτήν ακριβώς την κατηγορία ηγετών «εθνικών προτεραιοτήτων» ανήκουν οι κ. Τραμπ και Τζόνσον. Ο λόγος για τον οποίο αυτά συμβαίνουν στις ΗΠΑ και στη Βρετανία –αλλά και αλλού– είναι διότι είναι χώρες με εντυπωσιακό εσωτερικό δυναμισμό. Θέμα ανάλογο δεν τίθεται βεβαίως παρ’ ημίν. Διότι η μεν ριζοσπαστική Αριστερά του ΣΥΡΙΖΑ προσχώρησε στο ευρωπαϊκό κατεστημένο, η δε Δεξιά πάσχει από διανοητική σκηνρία. Ισως από μίαν άποψη να είναι έτσι καλύτερα.

Με αφορμή τα 70 χρόνια από την ίδρυση της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας, το αμερικανικό περιοδικό Foreign Policy δημοσίευσε μια ενδιαφέρουσα ανάλυση για την τριγωνική σχέση Κίνας -Ρωσίας -Ηνωμένων Πολιτειών. Αναφέρεται στο «Ρομάντζο των Τριών Βασιλείων» του 15ου αιώνα, ένα από τα κλασικά βιβλία της κινεζικής λογοτεχνίας. Περιγράφοντας τις σχέσεις μεταξύ των τριών κρατών που προέκυψαν από την κατάρρευση της δυναστείας Χαν τον 3ο αιώνα π.Χ., το βιβλίο αρχίζει: «Η αυτοκρατορία, μετά από πολλά χρόνια δικασμού, πρέπει να ενωθεί: μετά από μακρόχρονη ενότιπτα, πρέπει να δικαστεί. Ετσι ήταν πάντα». Αυτή η σκέψη, σημειώνει η δημοσιογράφος Μελίντα Λιου, πρέπει να είναι συνεχώς στο μυαλό του Κινέζου προέδρου Σι Τζινπίνγκ.

Ο ίδιος ο πρόεδρος δήλωσε κατά τη μεγάλη στρατιωτική παρέλαση της Τρίτης: «Καμία δύναμη δεν μπορεί να ανακόψει την πρόοδο του κινεζικού λαού». Λίγες ημέρες ωρίτερα, η κυβέρνησή του είχε εκδώσει εγκύκλιο που υπογράμμιζε: «Χωρίς

ενωμένη και ισχυρή ηγεσία, η Κίνα θα πάει προς τον δικασμό και τη διάλυση, προκαλώντας καταστροφή στον κόσμο». Τις ίδιες ημέρες, τα κρατικά μέσα ενημέρωσης σημείωναν ότι οι σχέσεις της χώρας με τη Ρωσία «είναι στο καλύτερο σημείο που ήταν ποτέ».

Τον Ιούνιο, στην 26η τους συνάντησή μέσα σε έξι χρόνια, ο Σι είπε για τον Ρώσο πρόεδρο: «Η Ρωσία είναι η χώρα που έχω επισκεφθεί τις περισσότερες φορές και ο πρόεδρος Πούτιν είναι ο καλύτερος φίλος και ομολόγός μου». Η κινεζική ηγεσία, λοιπόν, πιστεύει ότι ο μόνος τρόπος να διατηρηθεί η εσωτερική ενότιπτα είναι μέσω της πυγμής της κυβέρνησης, ενώ στις εξωτερικές σχέσεις η απρόβλεπτη συμπεριφορά του Ντόναλντ Τραμπ και ο εμπορικός πόλεμος με τις ΗΠΑ οδηγούν στην ενίσχυση των σχέσεων με τη Ρωσία σε πολλά επίπεδα – στο πολιτικό, στο στρατιωτικό και στο εμπορικό.

Η Ρωσία έχει ξεπεράσει τη Σαουδική Αραβία ως κύριος προμηθευτής πετρελαίου της Κίνας. Η Κίνα και η Ρωσία ίσως υιοθετήσουν τα δικά τους νομίσματα για τις μεταξύ τους σχέσεις, αντί του δολαρίου.

Με όλα αυτά, οι ΗΠΑ μπορούν να αναλογιστούν το κόστος της πολιτικής που οδηγεί στη χαλάρωση της αμερικανικής επιρροής στους μηχανισμούς της παγκόσμιας διακυβέρνησης. Ενώ η αμερικανική πίεση προς την Κίνα οδηγεί στη σύσφιγξη των σχέσεων του Πεκίνου με τη Μόσχα, η ανάγκη της Κίνας για ένα σταθερό διεθνές περιβάλλον για να αναπτυχθεί οικονομικά, για να προωθήσει τα εμπορικά της σχέδια, θα την έκανε φυσικό σύμμαχο των ΗΠΑ και όχι της Ρωσίας. Οι σχέσεις μεταξύ Πεκίνου - Ουάσινγκτον - Μόσχας άλλαξαν αρκετές φορές μέσα στα τελευταία 70 χρόνια.

Η Σοβιετική Ένωση αναγνώρισε τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας αμέσως, ενώ οι σχέσεις με τις ΗΠΑ ήταν εχθρικές. Αργότερα, Πεκίνο και Μόσχα έφθασαν σε στρατιωτική αντιπαράθεση, ενώ η επίσκεψη του Ρίτσαρντ Νίξον το 1972 άνοιξε τον δρόμο για σχέσεις Κίνας - ΗΠΑ. Το 1989 αποκαταστάθηκαν οι σχέσεις Πεκίνου -Μόσχας, όταν άρχισε η διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης και η ανάδυση της Κίνας. Το ΑΕΠ των δύο χωρών το 1992 ήταν παρόμοιο (427 δισ. δολ. της Κίνας και 460 δισ.

της Ρωσίας), ενώ το 2017 της Κίνας ήταν 12,2 τρις. δολάρια και της Ρωσίας 1,6 τρις. Η Κίνα, δηλαδή, διαθέτει πολύ μεγαλύτερη ισχύ στην παγκόσμια οικονομία και έχει μεγαλύτερη ανάγκη από τη Ρωσία για σταθερότητα.

Η Ρωσία, όπως σημειώνουν αναλυτές, έχει τη δύναμη κυρίως για να αποσταθεροποιεί (όπως στην Ουκρανία, όπως με παρεμβάσεις σε εκλογές άλλων χωρών). Στη δική μας περιοχή, βλέπουμε τη στρατιωτική εμπλοκή της Ρωσίας στη Συρία στην πλευρά του Ασσυν, του Ιράν και σε μια πολύπλοκη σχέση με την Τουρκία. Η Κίνα τηρεί ίσες αποστάσεις γενικώς – έως και με τη Σαουδική Αραβία και το Ιράν, την ώρα που οι δύο χώρες βρίσκονται σε σκληρή αντιπαράθεση.

Παρατηρώντας τη σχέση των τριών δυνάμεων, βλέπουμε ότι κανονικά ο ισχυρότερος δεσμός σήμερα έπρεπε να είναι μεταξύ Κίνας και ΗΠΑ, για να επιδιώκουν ισορροπία σε παγκόσμιο επίπεδο και κοινές πολιτικές σε ζητήματα όπως η κλιματική αλλαγή. Όσο κρατεί ο δικασμός, η ενότιπτα γίνεται ολοένα πιο δύσκολη.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Ο διαχειριστής και ο μεταρρυθμιστής

Σε κάθε στίβο διακρίνονται οι ταλαντούχοι, οι ατάλαντοι και οι μετριότητες. Σε καθεμιά από τις διακρίσεις αυτές υπάρχει επίσης κλιμάκωση: Ξεχωρίζουν οι σοβάροι και οι ασόβάροι, οι τυχεροί και οι άτυχοι, οι ευπρεπείς και οι αδιάντροποι.

Ειδικά στον στίβο της πολιτικής, προηγείται καθοριστικά η διαφορά του απλώς διαχειριστή (αναγκών, προβλημάτων, προγραμμάτων) από τον ρηζικέλευθο μεταρρυθμιστή (θεσμών, οργανωτικών σχημάτων, κοινωνικών λειτουργιών). Κλιμακώνεται και η διάκριση αυτή στις πιο πάνω ποιοτικές διαβαθμίσεις. Αλλά στην πολιτική (όπως και στο ποδόσφαιρο ή στον στίβο των ιδεολογιών) αυξάνεται ακαλίνωτη η αυθαιρεσία των διαβαθμίσεων - διακρίσεων διολισθαίνοντας σε τυφλές εμπάθειες και φανατισμούς.

As φανταστούμε, λ.χ., ποιες μακρινάσμενες αντιμαχίες θα προκαλούσε μια τυχόν αναγνώριση του Κωνσταντίνου Καραμανλή και του Στέφανου Μάνου ως ταλαντούχων, σοβάρων και ευπρεπών διαχειριστών, αλλά μέτριων ή και ατάλαντων κοινωνικών μεταρρυθμιστών. Η τυχόν αναγνώριση του Ανδρέα Παπανδρέου και του Αλέξη Τσίπρα ως ταλαντούχων κοινωνικών μεταρρυθμιστών, ευνοημένων από τις συγκυρίες, αλλά φορέων ολέθριου αμοραλισμού, κύριων συνετελεστών δραματικής κοινωνικής αποσύνθεσης.

Δεν είναι δυνατό να συζητηθούν στην Ελλάδα αξιολογήσεις δημοσίων προσώπων, δεν διαθέτουμε νηφαλιότητα και αποκατάληπτες πηγές πληροφόρησης, έχουμε και

ισχυρογνωμοσύνη, ιδίωμα των απαιδεύτων. Γι' αυτό και παραδινόμαστε, με αυτοκαταστροφική απερισκεψία, στα παιχνίδια και τερτίπια των χρυσοπληρωμένων μαστόρων του τεχνητού εντυπωσιασμού.

Μας κάνουν ό,τι θέλουν, στυγνότερη απολυταρχία από αυτή των διαφημιστών και των κατασκευαστών κοινής γνώμης δεν γνώρισε ποτέ ο λαός των Ελλήνων. Συλλογική σωτηρία δεν μοιάζει να μπορεί να υπάρξει, πολιτικοί και διαφημιστές έχουν πια ενωθεί «εις σάρκα μίαν» – δεν ξεχωρίζουν ούτε τα συμφέροντα, ούτε τα μυαλά τους. Μοναδική δυνατότητα αντίστασης είναι η ατομική ανταρσία: Να μάθουμε να ξεχωρίζουμε την κατασκευασμένη εντύπωση από τον ρεαλισμό της πληροφορίας. Να διακρίνουμε το ψέμα πίσω από τα ρητορικά στολίσια κάθε σκόπημης εξαπάτησής μας.

Τι εννοεί ο πρωθυπουργός όταν δηλώνει (με καυχήση): «τους πολιτικούς μου αντιπάλους δεν τους στέλνω στα δικαστήρια»; Είναι παρτίδα ατομικής μετοχής του σε παιχνίδι η διαχείριση της εξουσίας που του εμπιστευθήκε ο λαός, παιχνίδι με συμπαικτέ κατασφαλισμένους ατιμωρησίας; Από πού αντλεί το δικαίωμα ο πρωθυπουργός να αμνηστεύει αδικαστούς τους πολιτικούς του αντιπάλους; Ποιος του διδάξε αυτό το είδος της «δημοκρατίας»;

Απροσμέτρητο αμοραλισμό προσδίδει και η δολώσή του για την (τάχα) «συνθήκη» των Πρεστών: «Την καταψήφισα, αλλά τώρα τη σέβομαι, επειδή την ενέκριναν τα δύο κοινοβούλια, αποτελεί πλέον μέρος

(sic) του Διεθνούς Δικαίου»! Θα μπορούσε ίσως (οι γνώμες στασιάζονται) μια συνθήκη να δημιουργεί κανόνα Δικαίου που να ρυθμίζει τις σχέσεις δύο λαών, αν με δημοψηφίσματα την αποδεχθούν αβίαστα και οι δύο λαοί. Αλλά με δυο αποφάσεις κοινοβουλίων, προκλητικά και εξόφθαλμα «μαγειρεμένες» (με αντιπαροχές υπογοποίησησεων, ομολογημένους χρηματισμούς και ωμή τρομοκρατία), όχι, προς Θεού, δεν προσλαμβάνει το κουκλοθέατρο των Πρεστών κύρος Διεθνούς Δικαίου.

Τι φιλοδοξεί να είναι ο Κυριάκος Μητσοτάκης; Ένας διαχειριστής της πειθήνιας αλλαξοπιστίας του ΣΥΡΙΖΑ, το δεκανίκι για τη μεταμόρφωση συνασπισμού «ρίζοσπαστικής» μαρξιστικής Αριστεράς σε βολικό λακέ της πλανητικής κυριαρχίας των «Αγορών»; Ανέλαβε να βεβαίωνει τους δανειστές αφέντες μας ότι η εναλλαγή στην εξουσία Ν.Δ. και ΣΥΡΙΖΑ εγγυάται την υποταγή μας στους λαφυραγωγούς των ελπίδων μας;

Παρακολουθούμε εμβρόντητοι οι πολίτες την ψυχαναγκαστική εμμονή του Κ.Μ. στην προτεραιότητα «προσέλκυσης ξένων επενδυτών». Δηλαδή, για μυριοστή φορά, περιμένουμε την «ανάκαμψη» στην Ελλάδα από τους ξένους, που θα επενδύσουν στην εντόπια εδώ βιομηχανική έρμη. Ούτε καν διανοείται την προτεραιότητα της ανάγκης να τολμηθούν οι μεταρρυθμίσεις κρατικών δομών και λειτουργιών ικανών να αποδεχθούν τυχόν επενδυτές – όχι. Ο Κ.Μ. εκλιπαρεί τους ξένους να έρθουν να επενδύσουν σε δονκιχωτικούς ανεμόμυλους.

Η κυρίως διαφορά του διαχειριστή από τον μεταρρυθμιστή είναι ότι: Ο πρώτος πιστεύει ότι οι λύσεις των προβλημάτων είναι έτοιμες συνταγές, τις γεννάει ο ορθολογισμός, η μίμηση, η αλάθητη ιδεολογία. Ο δεύτερος ξέρει, από πείρα αλλά και από μελέτη, ότι οι λύσεις γεννιούνται, δεν αντιγράφονται. Το πρόβλημα της δημόσιας διοίκησης και της στελέχευσης των λειτουργιών του κράτους θα λυθεί, από μόνο του, αν υπάρξει ριζική, ολοκληρωτική αλλαγή του ραδιοτηλεοπτικού πεδίου και του εκπαιδευτικού συστήματος (από το νηπιαγωγείο ως και τα μεταπτυχιακά).

Ο διαχειριστής θα ψάχνει πάντοτε τις «καλύτερες» (και πιο εντυπωσιακές) λύσεις, την υπαρκτική πληρότητα του δώρου της συνύπαρξης. Ο στόχος, για τον μεταρρυθμιστή, δεν είναι μια ουτοπική, «ιδεώδης» κοινωνία. Η φύση των ανθρώπων θα είναι πάντοτε αυτή που είναι, έλεγε ο Αριστοτέλης – ένστικτα και ορμές αυτοσυντήρησης, κυριαρχίας, πδωνής. Στόχος δεν είναι η τιθάσευση της κτηνωδίας, είναι η χαρά της ελευθερίας από την αναγκαιότητα. Αυτή συνιστά την «πολιτικήν τέχνην και επιστήμην».

Απολογισμός Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ

Του **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Τέλειωσε ακόμη μία Γενική Συνέλευση των Η.Ε. Η 74η στη σειρά. Μπορεί για άλλους λαούς να μην έχει σημασία και ούτε καν να ασχολούνται με το μεγάλο αυτό γεγονός, αλλά για εμάς διαχρονικά έχει ιδιαίτερη βαρύτητα. Κάθε Γενική Συνέλευση που περνά παίρνει μαζί της και μια ελπίδα για λύση του εθνικού μας προβλήματος. Στην ουσία μεγάλωσαμε με τις συνελεύσεις του ΟΗΕ. Ήμασταν μικρά παιδιά, όταν ακούαμε ότι στην επόμενη Γενική Συνέλευση θα συζητηθεί το θέμα μας και θα αρχίσει μια ελπιδοφόρα διαδικασία επίλυσης. Μεγαλώσαμε, φτάσαμε στην τρίτη ηλικία και ακόμα κάθε χρόνο παρακολουθούμε με αγωνία τις διεργασίες στη Νέα Υόρκη, προσδοκώντας σε μια καλύτερη μέρα. Για την ιστορία, το Κυπριακό ευρίσκεται ενώπιον του ΟΗΕ από το 1954, όταν τέθηκε για πρώτη φορά από την κυβέρνηση του Αλέξανδρου Παπάγου, δηλαδή εδώ και 65 χρόνια.

Η φετινή Γενική Συνέλευση ίσως να αποδειχθεί ιστορική. Το τέλος της ίσως να σημάνει και το τέλος εποχής για τα απολογισμό, υπάρχουν γεγονότα που ξεχώρισαν και σφράγισαν την 74η σύνοδο του διεθνούς οργανισμού.

Το σημαντικότερο είναι το περιεχόμενο της ομιλίας του ΠτΔ και η συνέντευξη που έδωσε με το πέρας της συνέλευσης. Στην ουσία πρόκειται για μια ευχάριστη έκπληξη. Μετά από δύο και πλέον χρόνια επανήλθε στο θέμα της μορφής της λύσης. Μίλησε επιτέλους ξεκάθαρα για διζωνική, δικονομική ομοσπονδία με πολιτική ισότητα, όπως αυτή αναφέρεται στα ψηφίσματα των Η.Ε. Αν και στο θέμα της πολιτικής ισότητας και στο πώς εμείς ερμηνεύουμε τις θέσεις του ΟΗΕ υπάρχει ακόμα πολύς δρόμος, τουλάχιστον ξεκαθάρισε την επικεφαλίδα της λύσης. Ο λόγος που η αναφορά του ΠτΔ θεωρείται έκπληξη είναι γιατί λίγες μέρες πριν, σε ομιλία στο Λονδίνο, κινήθηκε σε ακριβώς αντίθετη κατεύθυνση. Ουσιαστικά έφυγε από το Λονδίνο με θέσεις Τάσου Παπαδόπουλου και έφτασε στη Νέα Υόρκη με τις παλιές θέσεις του Νίκου Αναστασιάδη, τουλάχιστον ως προς το όνομα της μορφής της λύσης. Μέχρι και ο Αβέρωφ Νεοφύτου ζαφνίστηκε. Ενώ μετά την ομιλία του πρόεδρου στο Λονδίνο και την πολιτική των διαδρόμων του ΥΠΠΕΞ, σε δηλώσεις του στο Ζύγι άφηνε σαφές πως αιχμές, λίγες ώρες αργότερα έτρεξε πρώτος να μας πει τα καλά μαντάτα και να μας ενημερώσει για το επερχόμενο «φως το αλπινό». Προφανώς έχοντας ενημερωθεί για το περιεχόμενο της επικείμενης προσφώνησης του ΠτΔ, δήλωσε ότι είναι σίγουρος για το ότι η θέση του (ΠτΔ) είναι η λύση ΔΔΟ.

Μια σιγουριά που όλοι του ευχόμαστε από καρδιάς να μη χρειαστεί στο άμεσο μέλλον να την αναθεωρήσει με τις γνωστές τακτικές των «ήξεις αφήξεις» θέσεων, των «ναι μεν αλλά» και των άλλων ακαταλαβίστικων που παραπέμπουν περισσότερο σε χρησμούς του μαντείου των Δελφών παρά σε καθαρές πολιτικές θέσεις.

Όπως και να έχουν, όμως, τα πράγματα η στάση του ΠτΔ θα πρέπει, σίγουρα με πολλές επιφυλάξεις και κρατώντας πολύ μικρό καλάθι, να χαιρετιστούν και να χαροποιήσουν όσους πραγματικά νοιάζονται για την επανένωση αυτής της μαρτυρικής πατρίδας. Αυτό όμως που επισκίασε τα πάντα και θα το θυμόμαστε ως το «σήμα κατατεθέν» της 74ης συνόδου των Η.Ε. ήταν τα ρεζιλικία των διαδρόμων με τη συνομιλία του δικού μας ΥΠΠΕΞ με τον Τούρκο ομόλογό του Μεβλούτ Τσαβούσογλου. Όλο αυτό έδωσε και μια κωμική νότα στο τραγικό σκηνικό, όσον αφορά τις προοπτικές επίλυσης του Κυπριακού, μετατρέποντας τη γενική εικόνα σε κωμικοτραγική. Δυστυχώς, μόνο έτσι μπορεί να χαρακτηριστεί το τι έγινε μεταξύ του Νίκου Χριστοδουλίδη και του Τούρκου ΥΠΠΕΞ. Κουβέντες του ποδαριού που, είτε μας αρέσει είτε όχι, παραπέμπουν σε πολιτικές του κουτουρού. «Μην τον ακούτε, λέει ψέματα», του είπε μπροστά στις κάμερες. Αστεία και παιδιαρίσματα ως και αν απευθυνόταν σε παλιό του συμμαθητή ή σε κάποιον που υπηρέτησαν μαζί φαντάροι.

«Έλα να δώσουμε τα χέρια για το ότι η μόνη λύση είναι η ΔΔΟ», είπε στον Τούρκο. Όπως ήταν αναμενόμενο, ο άλλος δεν έδωσε το χέρι και έτσι χάθηκε η μεγάλη ευκαιρία να λύσουμε το Κυπριακό με μια ττόκκα. Βέβαια όλο αυτό είχε και συνέχεια. Ο Τούρκος ΥΠΠΕΞ φανερά ενοχλημένος, στην ουσία ο Τούρκος έγινε «Τούρκος», είπε ότι πριν από έναν χρόνο ο ΠτΔ, στην παρουσία του ΥΠΠΕΞ, μίλησε για συνομοσπονδία, ισχυριζόμενος, μάλιστα, ότι διαθέτει και τα πρακτικά της συνάντησης με τον δικό μας να ισχυρίζεται ότι έχει και αυτός πρακτικά. Βέβαια μετά από όλο αυτό το «τα παιδιά παίζει» ακόμα περιμένουμε από τον Νίκο Χριστοδουλίδη να δώσει τα πρακτικά στην δημοσιότητα, όπως ακόμα περιμένουμε να βρεθούν τα πρακτικά της 4ης Ιουλίου και του δείπνου της 6ης Ιουλίου του 2017 στο Κραν Μοντάνα.

Παρ’ όλα όμως τα ευτράπελα της Νέας Υόρκης as κρατήσουμε τα θετικά. Τι θέσεις του ΠτΔ, τι σιγουριά του Αβέρωφ Νεοφύτου για την πρόθεση του γ.γ. να επιλακεί ενεργότερα στις διεργασίες για λύση του Κυπριακού. Όσο και αν οι προοπτικές διαφαίνονται δυσοίωνες τα πιο πάνω αφήνουν μια χαραμάδα ελπίδας.

Ο κ. Θεόδωρος Θεοδώρου είναι ειδικός προγραμμάτων ηλεκτρ. υπολογιστών.

Το ουράνιο τόξο φωτίζει τα δέντρα μιας αγροτικής περιοχής στην κωμόπολη του Hillwood, στην Τασμανία της Αυστραλίας.

ΕΡΑ/BARBARA WALTON

Χωρίς αεροπλάνα. Με βαπόρια;

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Η μη συμμετοχή αεροπλάνων της ελληνικής πολεμικής αεροπορίας στην παρέλαση για την επέτειο της κυπριακής ανεξαρτησίας την 1η Οκτωβρίου, προκαλέσε ποικίλα σχόλια και έθεσε ξανά το παλιό ερώτημα για το πώς οικοδομούνται οι σχέσεις Λευκωσίας και Αθήνας. Η ιστορία αυτών των σχέσεων περιλαμβάνει, κυρίως, επιφανειακές συμφωνίες, ταυτίσεις απόψεων που δεν σημαίνουν απολύτως τίποτα. Η Αθήνα «συμπαρίσταται ή «συμπαραστέκεται» και η Κύπρος αποφασίζει. Παλαιότερα η Αθήνα ηγήθηκε της ενταξιακής πορείας της Κύπρου και παράλληλα η Κύπρος αποφάσιζε για τους χειρισμούς στο Κυπριακό. Οι περισσότεροι πολιτικοί στην Αθήνα, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, υπάκουαν στην κυρίαρχη τάση: και αν ακόμα είχαν μια διαφορετική εκτίμηση, κανένας δεν ήθελε να εκτεθεί στην «κατηγορία» ότι «άρνηνε μόνη της την Κύπρο». Στις ελάχιστες, σοβαρές, εξαιρέσεις η απόφαση Κ. Σημίτη –μετά από εισήγηση Κρανηδιώτη– να μεταφερθούν οι S-300 στην Κρήτη για να διατηρηθεί ανοικτή η ενταξιακή πορεία της νήσου.

Οι πρόσφατοι χειρισμοί της Λευκωσίας στα ζητήματα του φυσικού αερίου έφεραν νέα ζητήματα στην επιφάνεια. Ο Α. Τσιπρας αξιοποίησε τις λεγόμενες «τριμερείς» για να κάνει ασκήσεις δημοσίων σχέσεων, αλλά δεν μετέβαλε τη βασική γραμμή της Αθήνας για μη έρευνες στο Αιγαίο, όσο παραμένει άλυτο το ζήτημα της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας. Δημόσια επαίνουσε τη Λευκωσία, αλλά ο ίδιος, για τη χώρα του, έπραττε, το ακριβώς αντίθετο. Δηλαδή διάβαζε ρεαλιστικά

τις επιπτώσεις στη δική του επικράτεια και πρακτικά ωθούσε τη Λευκωσία στο άγνωστο με βάρκα την ελπίδα. Κυριολεκτικά με βάρκα.

Εσχάτως τίθενται μερικά επιπρόσθετα ερωτήματα.

Πρώτο, η Λευκωσία τον περασμένο Μάιο, ζήτησε από την Ε.Ε. κυρώσεις κατά της Τουρκίας κατά το «ουκρανικό» πρότυπο. Η Ελλάδα ψήφισε στο Συμβούλιο το αίτημα της Λευκωσίας, αλλά δέκα κράτη-μέλη έφεραν ενστάσεις, επικαλούμενα την ανάγκη για διατήρηση δι-αύλων επικοινωνίας με την Τουρκία, το μεταναστευτικό και τις εμπορικές τους σχέσεις με μια μεγάλη αγορά, «έχουμε και εμείς λόγο και συμφέροντα εκεί», φέρεται να είπε διπλωμάτης στο Συμβούλιο Υπουργών.

Δεύτερο, η Λευκωσία διατείνεται ότι δεν υπολογίζει επιπτώσεις και κόστος από τις έρευνες ή τις αδειοδοτήσεις και κάθε μήνα ο υπουργός Εμπορίου Γ. Λακκοτύρης ανακινώνει «απρόσκοπτα» το ενεργειακό της πρόγραμμα. Αστείότητες: η κυπριακή ΑΟΖ της έγινε κομμάτι από δύο τουρκικά ερευνητικά σκάφη και η κυβέρνηση αγέρωχα καταγγέλλει τις έκνομες ενέργειες της Τουρκίας. Η Αθήνα δεν μπορεί να κάνει το ίδιο, καθώς η διαθέτει ναυτικό και αεροπορία. Καμιά κυβέρνηση στην Ελλάδα δεν θα σταθεί ούτε μια μέρα στην εξουσία, αν έκανε όσα δημόσια δηλώνει η Λευκωσία. Άλλωστε, οι παροικούντες την Ιερουσαλήμ αντιλαμβάνονται ότι η οριοθέτηση των ΑΟΖ Κύπρου και Ελλάδας θα φέρει την κρίση στα πόδια της Αθήνας, κάτι το οποίο απεύχεται και ασφαλώς ενεργεί για να μη φτάσουν τα πράγματα ως εκεί. Γι’ αυτό αποφεύγει,

παρά τις προτροπές της Λευκωσίας, συμφωνία για την οριοθέτηση των δύο ΑΟΖ, προβαίνει δε σε συμβουλές προς το κυπριακό Υπουργείο Εξωτερικών όπως θέσει τα όρια της ΑΟΖ της Κύπρου «ανατολικότερα» για να μην υπάρχει συνάφεια με τη δική της, άρα μια προσπάθεια για μη εξαγωγή πιθανής κρίσης στις θαλάσσιες διαδρομές της.

Τρίτο, οι ασθενείς διενθεις αντιδράσεις στην ενέργειες της Τουρκίας στην κυπριακή ΑΟΖ –ιδιαίτερα αυτή του «Γιαβούζ» στα ανοικτά της Καρπασίας–, καθώς και η επιστροφή του στις 4 Οκτωβρίου στο θαλάσσιο τεμάχιο 7, δίνει νέα περιεχόμενα στις εξελίξεις. Η Λευκωσία έχει ανακινώσει την αδειοδότηση του τεμαχίου 7 για έρευνες. Εκτός άλλων, η Τουρκία, με τη χρήση του στόλου της, στέλλει ένα πιο ευκρινές μήνυμα στις εταιρείες να τερματίσουν τις δραστηριότητές τους στην περιοχή, δημιουργώντας με κινήσεις τύπου «Γιαβούζ», αποτρεπτικό κλίμα στις δραστηριότητές τους.

Τέταρτο, τι πιθανό να συμβεί; Η Κύπρος ως ο αδύναμος κρίκος στην περιοχή, υφίσταται τις συνέπειες της ακρισίας της. Ενώ, ως γνωστόν, στερείται στοιχειώδους αμυντικής ισχύος, πίστεψε ότι οι εξορύξεις είναι υπόθεση επικίνδυνς του Δικαίου της Θάλασσας. Πρακτικά, επαναλαμβάνει στη θάλασσα ό,τι για πολλές δεκαετίες έκανε στη στεριά, δηλαδή υπερεκτίμησης της αξίας των ψηφισμάτων, καταγγελίες, εσωστρέφεια και μικροκομματικές διευθετήσεις με στόχο τον έλεγχο της κοινής γνώμης. Η Λευκωσία ανακινώνει ότι θα προσφύγει στον ΟΗΕ για το ζήτημα των

Βαρωσιών, τη στιγμή που ο ίδιος ο ΟΗΕ έχει επανειλημμένα δώσει τις κατευθύνσεις του για το πώς θα βγούμε από τα αδιέξοδα. Στον βαθμό που η Λευκωσία προσέξει τις εισηγήσεις Α. Γκουτιέρες, μπορεί να θέσει τα ζητήματα σε άλλη βάση. Καμιά, όμως, ενέργεια από την πλευρά Ν. Αναστασιάδη δεν δείχνει ότι διαθέτει τη θέληση για σοβαρές διαπραγματεύσεις για συνολική επίλυση του Κυπριακού. Οι συνεχείς αλλαγές θέσεων και οι συνεχείς «επιθετικές» δηλώσεις δείχνουν πως το κύριο ενδιαφέρον του είναι το ροκάνισμα του χρόνου και η ώθηση των πραγμάτων σε λύσεις του τύπου «όπως είμαστε σήμερα». Αυτό το παιχνίδι εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους για την Κύπρο, και το ενδεχόμενο οι επιπτώσεις από αυτούς τους κινδύνους να μεταφερθούν δυτικότερα, είναι προβλεπτό. Ήδη η Ελλάδα πληρώνει τμήμα από την άστοχη συμμετοχή του ΥΠΠΕΞ της Ν. Δένδια σε μια τριμερή του «ποδαριού» στη Νέα Υόρκη (Κύπρος, Ελλάδα, Αίγυπτος). Είναι πιθανό ο Κ. Μητσοτάκης να έχει προσέξει τις εξελίξεις αυτές, και, φαίνεται, ότι αυτός είναι ο λόγος που ο ίδιος έδωσε την εντολή να μη γίνουν οι ιπτήσεις των ελληνικών πολεμικών της αεροπλάνων στην παρέλαση. Δεν αποκλείω, δε, να επανεκτιμήσει το εύρος και το επίπεδο της εκπροσώπησης της κυβέρνησής του στις λεγόμενες «τριμερείς», αν, βεβαίως, εξυπηρετούν κάτι παραπάνω, πέρα από την προώθηση της εικόνας του ανυπόμονου για το επόμενο βήμα Ν. Χριστοδουλίδη...

www.larkoslarkou.org.cy

Ισραήλ: Στρατηγικός σύμμαχος και εταίρος της Κ.Δ. στην Αν. Μεσόγειο

Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ**

Για χρόνια η Κυπριακή Δημοκρατία επέλεξε ως στρατηγική στην εξωτερική της πολιτική το καθεστώς της ουδετερότητας. Ορθά ή λανθασμένα αυτή ήταν η επιλογή όλων σχεδόν των κυβερνήσεων με μικρές εναλλαγές πάντα ανάλογες με προτιμήσεις που είχαν να κάνουν με ιδεολογικούς, κυρίως, παράγοντες χωρίς, όμως, να εξυπηρετούν την υλοποίηση μιας συγκεκριμένης στρατηγικής. Τα δεδομένα έχουν αλλάξει τα τελευταία χρόνια λόγω δύο κυρίως γεγονότων- επιλογών της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η μία αποτελεί την ομόφωνη με κάποιες παλινδρομήσεις εκ μέρους του ΑΚΕΛ απόφαση για ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η απόφαση αυτή ουσιαστικά σηματοδοτεί την πρώτη σαφή επιλογή εκ μέρους της Κυπριακής Δημοκρατίας για το ποιος πρέπει να είναι ο προσανατολισμός των συμμάχών μας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί αναπόσπαστο και κύριο πυλώνα του δυτικού πολιτισμού. Μία ένωση

κρατών με βασικές αρχές τη δημοκρατία, την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την πάταξη οποιασδήποτε μορφής τρομοκρατίας.

Η δεύτερη επιλογή που έχουμε κάνει και καθορίζει τον προσανατολισμό των συμμάχιών μας είναι η υλοποίηση των ενεργειακών μας σχεδιασμών. Οι εταιρείες Exxon Mobil και TOTAL έχουν το πρώτο λόγο στα αδειοδοτημένα οικόπεδα της κυπριακής ΑΟΖ. Εταιρείες που επηρεάζουν εκτός από την οικονομική διάσταση του ενεργειακού μας προγράμματος και την πολιτική διάσταση για το πώς θα πρέπει να διαχειριστούμε την ισορροπία δυνάμεων στην περιοχή μας. Αυτά σε συνδυασμό με τις εν εξελίξει τριμερείς συνεργασίες με Ισραήλ και Αίγυπτο καθιστούν σαφές το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα πρέπει να αναζητήσουμε τους συμμάχους μας.

Στις διενθεις σχέσεις οι συμμαχίες μεταξύ των κρατών κτίζονται έχοντας πάντα υπόψη δύο δεδο-

μένα. Το πρώτο είναι ότι τίποτα δεν είναι σταθερό, όλα είναι μεταβλητά, αναλόγως των εξελίξεων. Το δεύτερο είναι πως οι χώρες δεν έχουν φίλους αλλά συμφέροντα. Σε αυτό το πλαίσιο θα πρέπει να αξιολογήσουμε τις προοπτικές που εμφανίζονται ίσως για πρώτη φορά από την ίδρυση του κράτους μας για την περαιτέρω ενδυνάμωση και σύσφιξη των σχέσεών μας με μια φίλη γείτονα χώρα, το Ισραήλ. Οι προοπτικές εμβάθυνσης της συνεργασίας με το Ισραήλ είναι τεράστιες και δεν αφορούν μόνο τη συνεργασία μας στο θέμα της ενέργειας. Η Κύπρος αποτελεί τη διεξοδο του Ισραήλ προς την Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και τον ασφαλέστερο τρόπο εκμετάλλευσης των φυσικών του πόρων. Το Ισραήλ αποτελεί για την Κύπρο μια ευκαιρία συνεργασίας στον τομέα της άμυνας αλλά και της επιχειρηματικότητας, των start-ups, της εκπαίδευσης, του τουρισμού, της ιατρικής κ.λπ.

Είναι ξεκάθαρες οι τοποθετήσεις του πρωθυπουργού του Ισραήλ Be-

νιαμίν Νετανιάχου που στηρίζουν την Κυπριακή Δημοκρατία απέναντι στις απειλές της Τουρκίας. Το Ισραήλ μπορεί να αποτελέσει για εμάς σύμμαχο για τις απειλές που δεχόμαστε από την Τουρκία. Εμείς πόσο έτοιμοι είμαστε για να σταθούμε στο πλευρό του Ισραήλ στις απειλές που δημιουργούν άλλοι εναντίον του; Δεν υπάρχουν οι ορισμοί υποστήριξη και κατανόηση στις διενθεις σχέσεις. Οι ορισμοί που υπάρχουν είναι αλληλοϋποστήριξη και αλληλοκατανόηση.

Ένας από τους μεγαλύτερους κινδύνους για την ασφάλεια του Ισραήλ είναι η Χεζμπολάχ. Μια οργάνωση της οποίας το στρατιωτικό κομμάτι έχει κηρυχθεί επισήμως και ομόφωνα από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2013 ως οργάνωση με τρομοκρατική δράση. Φυσικά η άποψη των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο αφορά τη δράση της Χεζμπολάχ δεν είναι η ίδια, αφού υπάρχουν χώρες με πιο σκληρή και άλλες με πιο χαλαρή στάση απέναντί της.

Η Κυπριακή Δημοκρατία, αφού επενδύει –και ορθά– στην αναβάθμιση των σχέσεων με το Ισραήλ θα πρέπει να αντιληφθεί και τις ανπουχίες της γειτονικής χώρα, αν θέλουμε έναν πραγματικό σύμμαχο στο πλευρό μας. Η Χεζμπολάχ αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες απειλές για το Ισραήλ αλλά και για όλες τις δημοκρατικές χώρες της περιοχής. Θα πρέπει, λοιπόν, να σταθούμε εμπράκτως στο πλευρό των συμμάχων μας. Θα πρέπει να αντιληφθούμε τις ισορροπίες που δημιουργούνται στην περιοχή μας. Να αντιληφθούμε ποιοι μπορούν να είναι πραγματικοί μας σύμμαχοι. Να προβληματιστούμε για παράδειγμα για την επίσημη συνάντηση του λεγόμενου «υπουργού» Εξωτερικών του ψευδοκράτους στην έδρα των Ηνωμένων Εθνών στο πλαίσιο της συνάντησης του Organization for Economic cooperation (ECO) που ιδρύθηκε το 1964 από το Ιράν, το Πακιστάν και την Τουρκία και της οποίας το ψευδοκράτος συμμετέχει από το 2004 ως

«Τουρκοκυπριακό Κράτος». Κράτη με τα οποία θέλουμε να κρατούμε ισορροπίες υποσκάπτουν την Κυπριακή Δημοκρατία την ίδια ώρα που άλλα κράτη είναι έτοιμα να συνεργαστούν και να στηρίξουν την πατρίδα μας, αλλά εμείς δεν αντιλαμβανόμαστε και τις δικές μας υποχρεώσεις και την ειλικρινή στάση που πρέπει να έχουμε, αν θέλουμε να κτίσουμε πραγματικά στενές σχέσεις σε όλα τα επίπεδα μαζί τους. Η ώρα των ισορροπιών και της ουδετερότητας έχει παρέλθει. Το Ισραήλ αποτελεί στρατηγικό σύμμαχο και εταίρο της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ανατολική Μεσόγειο. Θα έχουμε να κερδίσουμε πολλά περισσότερα από αυτά που θα δώσουμε, αρκεί να αποφασίσουμε πώς πρέπει να κάνουμε το επόμενο βήμα για να κτίσουμε μια στρατηγική σχέση με τη γειτονική χώρα.

Ο κ. Ανδρέας Α. Αποστόλου είναι εκπρόσωπος Τύπου Συμμαχίας Πολιτών. @apostolouand

ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2019

γαστρονόμος

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΧΩΡΙΣ ΜΥΣΤΙΚΑ

ΤΩΡΑ ΚΑΙ ONLINE
WWW.GASTRONOMOS.COM.CY

+

ΧΟΙΡΙΝΟ ΚΥΔΩΝΑΤΟ
από τον Χριστόφορο
Πέσκια

**ΧΟΙΡΙΝΑ ΠΑΓΙΔΑΚΙΑ
ΜΕ ΕΨΗΜΑ**
από την Μαριλένα
Ιωαννίδου

**ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΑ
ΚΕΗΚ**
από την Αθηνά
Λοιζίδου

ΕΘΝΙΚ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Λίβανος, Συρία, Ινδία, Ταϊλάνδη,
Περου και άλλες χώρες στο ίδιο
τραπέζι με αυθεντικές συνταγές.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κοινωνική Πολιτική και Οικονομική Επιμελέδα

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 13 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ανησυχία Ερντογάν για τα χαμηλά ποσοστά

Οικονομία και εξωτερική πολιτική κρίνουν το μέλλον του Τούρκου προέδρου, με το ΑΚΡ να οδεύει προς τριχοτόμηση

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Υπό τη σκιά των εξελίξεων στο τουρκικό πολιτικό προσκήνιο μερίδα της αντιπολίτευσης στην Άγκυρα και των στενών συνεργατών του τουρκικού Προεδρικού ξεκίνησε δημόσια συζήτηση για τη μείωση του ποσοστού που απαιτείται για την εκλογή του προέδρου της Δημοκρατίας. Με βάση το νέο πολίτευμα της Τουρκίας, ο πρόεδρος της Τουρκίας εκλέγεται με ποσοστό μεγαλύτερο από το 50%. Οι συνεργάτες του Ταγίπ Ερντογάν λαμβάνοντας υπόψη τους τη μείωση των ποσοστών της συντηρητικής κυβερνητικής συμμαχίας προτείνουν τη μείωση αυτού του ποσοστού.

Σύμφωνα με εκπρόσωπους της αντιπολίτευσης και τον κύκλο του τουρκικού Προεδρικού, στη νέα περίοδο ο πρόεδρος της Δημοκρατίας θα μπορούσε να εκλέγεται από τον πρώτο γύρο των προεδρικών εκλογών, σε περίπτωση που θα ξεπεράσει το όριο του 40%. Στην τουρκική πρωτεύουσα έμπειροι αναλυτές σχετίζουν τη νέα συζήτηση με τη δραματική πτώση των ποσοστών της κυβερνητικής συμμαχίας και την ενίσχυση της αντιπολίτευσης. Οι αναλυτές θεωρούν ότι οι εξελίξεις στην τουρκική οικονομία και στο πεδίο της εξωτερικής πολιτικής ενδέχεται το επόμενο διάστημα να φέρουν την Τουρκία αντιμέτωπη με νέες πολιτικές εξελίξεις, ακόμη και με το ενδεχόμενο των πρόωγων εκλογών κατά την περίοδο 2020-2021.

Τριχοτομείται το ΑΚΡ

Η συζήτηση για το ποσοστό που απαιτείται για την εκλογή του προέδρου της Δημοκρατίας ξεκινά σε μια περίοδο που δύο ομάδες διακόπουν τη συνεργασία τους με το κυβερνών Κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ) και ξεκινούν προετοιμασίες για τη δημιουργία δύο νέων κεντρικών πολιτικών φορέων. Σε περίπτωση που το επόμενο διάστημα τα νέα αυτά δύο κόμματα καταφέρουν να στερήσουν αρκετό αριθμό βουλευτών από τη συμμαχία ΑΚΡ-ΚΕΔ (Κόμμα Εθνικιστικής Δράσης), ο κ. Ερντογάν θα χάσει την αυτοδυναμία στο τουρκικό κοινοβούλιο.

Η μεγαλύτερη ομάδα είναι αυτή των Αμπντούλάχ Γκιουλ και Αλί Μπαμπατζάν. Πρώτες συνηγομητρήσεις δείχνουν ότι ο νέος πολιτικός φορέας έχει όλες τις προδια-

Το πολιτικό δίδυμο Ερντογάν-Ντεβλέτ Μπαχτσέλι άλλωστε, πριν από δυο χρόνια, λαμβάνοντας υπόψη του την επιδείνωση της κατάστασης στα πεδία της οικονομίας και της διπλωματίας, επέλεξαν να οδηγήσουν την Τουρκία σε πρόωρες εκλογές.

γραφές για να ξεκινήσει την πορεία του με ποσοστό της τάξης του 10-15%. Ο κ. Μπαμπατζάν, λαμβάνοντας υπόψη του αυτήν την πραγματικότητα και την υποστήριξη πολιτικών και επιχειρηματικών κύκλων στο εσωτερικό και στο εξωτερικό της Τουρκίας, καταβάλλει εντατικές προσπάθειες για να ολοκληρώσει τη δημιουργία του νέου κόμματος το αργότερο μέχρι τις αρχές του νέου έτους. Σύμφωνα με έμπειρους αναλυτές, το κόμμα αυτό στις νέες προεδρικές εκλογές θα υποστηρίξει την υποψηφιότητα του Αμπντούλάχ Γκιουλ. Επίσης, ο σχεδιαζόμενος νέος φορέας δεν αποκλείει το ενδεχόμενο της μελλοντικής συνεργασίας με την αξιωματική αντιπολίτευση.

Την παρούσα περίοδο, μια δεύτερη ομάδα από το εσωτερικό του ΑΚΡ, υπό την καθοδήγηση του Αχμέτ Νταβούτογλου, τείνει να ολοκληρώσει τις προετοιμασίες της

Η Οικονομία και οι εξελίξεις στην εξωτερική πολιτική

Καλά ενημερωμένες πηγές που παρακολουθούν από κοντά το κυβερνών ΑΚΡ εστιάζουν την προσοχή τους σε δύο πεδία. Κατά τη δική τους άποψη, η οικονομία και οι εξελίξεις στην εξωτερική πολιτική κρίνουν την παραμονή του κ. Ερντογάν και της παράταξης του στην εξουσία. Την περίοδο 2013-2019, η τουρκική οικονομία έχασε περίπου το 1/4 του δυναμικού της και διάφοροι τομείς της οικονομίας συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν σοβαρές προκλήσεις. Η αγωνία για την τουρκική οικονομία κορυφώνεται παράλληλα με την εντατικοποίηση του κλίματος αβεβαιότητας στην παγκόσμια οικονομία, κυρίως σε ό,τι αφορά τις αναπτυσσόμενες αγορές. Την ίδια

ώρα, στην Άγκυρα η συζήτηση κορυφώνεται και για διάφορα εθνικά ζητήματα. Οι εξελίξεις στη Συρία είναι καθοριστικής σημασίας για την τροπή των εξελίξεων στην τουρκική εξωτερική πολιτική και στο Κουρδικό. Την προηγούμενη εβδομάδα, ο πρόεδρος Ερντογάν δήλωσε ότι η νέα αμερικανοτουρκική συμφωνία για το βορειοανατολικό κομμάτι της Συρίας δεν σημείωσε επιτυχία. Αν την επόμενη περίοδο η Τουρκία επιμείνει σε αυτήν τη θέση, μια μονομερή ενέργεια στη Συρία θα αποτελέσει μονόδρομο για την Άγκυρα και αυτή η εξέλιξη θα φέρει τη χώρα ενώπιον νέων προκλήσεων. Καλά ενημερωμένες πηγές τονίζουν ότι κατά τη νέα περίοδο δεν

θα πρέπει να μας προκαλέσει έκπληξη καμία εξέλιξη, ακόμη και το ενδεχόμενο πρόωγων εκλογών κατά την περίοδο 2020-2021. Το πολιτικό δίδυμο Ερντογάν-Ντεβλέτ Μπαχτσέλι άλλωστε, πριν από δύο χρόνια, λαμβάνοντας υπόψη του την επιδείνωση της κατάστασης στα πεδία της οικονομίας και της διπλωματίας, επέλεξαν να οδηγήσουν την Τουρκία σε πρόωρες εκλογές. Παρόμοια απόφαση θα μπορούσε να ληφθεί από τους ίδιους και στην συνέχεια σε περίπτωση που συνεχιστεί η κατρακύλα της κυβερνητικής συμμαχίας, της τουρκικής οικονομίας και η αβεβαιότητα στο πεδίο της διπλωματίας.

Οι εξελίξεις στη Συρία είναι καθοριστικής σημασίας για την τροπή των εξελίξεων στην τουρκική εξωτερική πολιτική και στο Κουρδικό.

για τη δημιουργία ενός νέου κόμματος. Το νέο κόμμα στις προεδρικές εκλογές που ακολουθούν θα υποστηρίξει την υποψηφιότητα του πρώην πρωθυπουργού της Τουρκίας.

Τόσο η παράταξη του κ. Μπαμπατζάν όσο και αυτή του κ. Νταβούτογλου ασκούν δριμύτατη κριτική στον αυταρχισμό της κυβέρνησης Ερντογάν και τάσσονται υπέρ της επιστροφής στο σύστημα της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας.

Ενισχύεται η αντιπολίτευση

Στις πρόσφατες δημοτικές εκλογές τα ποσοστά του ΑΚΡ «σκάλωσαν» στο 41%, με την κυβερνητική παράταξη να χάνει τον έλεγχο σημαντικών, μεγάλων επαρχιών της Τουρκίας. Όπως επισημαίνουν έμπειροι Τούρκοι πολιτικοί επιστήμονες, σε περίπτωση που τα εγχειρήματα των κ. Μπαμπατζάν και κ. Νταβούτογλου σημειώσουν επιτυχία, το ποσοστό του ΑΚΡ ενδέχεται να οπισθοχωρήσει σε επίπεδα, στα οποία βρισκόντουσαν τα ποσοστά των συντηρητικών τουρκικών πολιτικών φορέων κατά τις δεκαετίες 1980 και 1990.

Μια τέτοιου είδους εξέλιξη θα φέρει σαρωτικές εξελίξεις στο τουρκικό πολιτικό προσκήνιο. Η οπισθοχώρηση των ποσοστών του ΑΚΡ συνοδεύεται από μικρή, αλλά σταθερή άνοδο των ποσοστών των κομμάτων της αντιπολίτευσης. Για πρώτη φορά, το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης επιχειρεί να ξεπεράσει το 30%. Η παράταξη της Μεράλ Άκσενερ, παρά τις πιέσεις που δέχεται από διάφορες κατευθύνσεις συντηρεί ένα ποσοστό της τάξης 7-8%. Την ίδια στιγμή, παρά τη μετωπική επίθεση του τουρκικού κρατικού μηχανισμού, η πολιτική σύμπραξη των Κούρδων και της τουρκικής Αριστεράς «αντέχει» και διατηρεί μια βάση των 7-8 μονάδων πάνω στην οποία ευελπιστεί να οικοδομήσει ένα θετικό αποτέλεσμα, όπως ακριβώς έπραξε πριν από περίπου δυο χρόνια.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ / Του **ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ**

Το «Γιαβούζ» τρυπάει στο 7 σε μία επικίνδυνη γεωπολιτική συγκυρία

Την ώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές (Παρασκευή πρωί) το τουρκικό πλωτό γεωτρήσιμο «Γιαβούζ» ετοιμάζεται για γεώτρηση στο τεμάχιο 7 της κυπριακής ΑΟΖ. Όπως όσοι και όσες με διαβάσετε θυμάστε αυτό είχα εκτιμήσει πως θα συμβεί και το κατέγραψα στο άρθρο μου της περασμένης Κυριακής (29/09). Η νέα αυτή τουρκική κίνηση αποτελεί τμήμα της στρατηγικής σταδιακής κλιμάκωσης που ακολουθεί η Τουρκία στο πλαίσιο του σχεδίου Β' που εφαρμόζει στην Ανατολική Μεσόγειο. Η τουρκική επιθετικότητα δεν έχει να κάνει μόνο με την Κύπρο.

Όπως Αμερικανοί αναλυτές καταγράφουν η Τουρκία αλλά και άλλες περιφερειακές δυνάμεις, όπως η Ρωσία και το Ιράν αξιοποιούν το κενό ισχύος στην ευρύτερη Μ. Ανατολή που έχει προκληθεί από την αμερικανική αδράνεια και απάθεια και προχωρούν σε επιθετικές κινήσεις. Αυτή η αδράνεια έχει κατ'επανάληψη φανεί, όταν π.χ. οι ΗΠΑ δεν αντέδρασαν στις ιρανικές επιθέσεις κατά δεξαμενοπλοίων, ούτε στην καταρρίψση του δικού τους drone από το Ιράν και πολύ πρόσφατα στη μεγάλη επίθεση των Ιρανών κατά των σασουδαρβικών διωλιστηρίων. Οι Τούρκοι, που είναι γεωπολιτικοί παίκτες με ρόλο στην ευρύτερη περιοχή, παρακολουθούν και αναλύουν την αμερικανική πο-

Οι Τούρκοι διαπιστώνοντας αυτή την απροθυμία των ΗΠΑ να εμπλακούν δυναμικά στις διάφορες συγκρούσεις στην περιοχή προχωρούν σε νέα επεκτατικά βήματα τόσο σε Συρία και Ιράκ όσο και στην Ανατολική Μεσόγειο και την Κύπρο.

λιτική. Διαπιστώνοντας αυτή την απροθυμία των ΗΠΑ να εμπλακούν δυναμικά στις διάφορες συγκρούσεις στην περιοχή προχωρούν σε νέα επεκτατικά βήματα τόσο σε Συρία και Ιράκ όσο και στην Ανατολική Μεσόγειο και την Κύπρο. Η συγκέντρωση από την Τουρκία σοβαρής στρατιωτικής δύναμης στα σύνορα με το ανατολικό τμήμα της Συρίας σε συνδυασμό με την επαναλαμβανόμενη από τους Τούρκους ηγέτες απειλή νέας εισβολής επιτρέπει στην Τουρκία να απαιτεί από τις ΗΠΑ τη δημιουργία ζώνης ασφάλειας βάθους 32 χιλιομέτρων. Ζητάει ακόμα η Τουρκία την εκεί μετεγκατάσταση εκατομμυρίων Σύρων προσφύγων αραβικής καταγωγής που σήμερα βρίσκονται στην Τουρκία ώστε να υπάρξει πλη-

Οι Τούρκοι απαιτούν εγκατάλειψη της ομοσπονδίας ως στόχου των διαπραγματεύσεων επίλυσης του Κυπριακού. Παράλληλα ζητούν επίμονα τη συνδιαχείριση της κυπριακής ΑΟΖ από τους Τ/κ.

θυσιακή μεταβολή σε βάρος των Κούρδων. Το τουρκικό σχέδιο προσομοιάζει με αυτό που από το 1974 με τον εκτοπισμό των Ε/κ και τον εποίκισμό εφαρμόζεται στην Κύπρο. Η απροθυμία των ΗΠΑ για επέκταση της στρατιωτικής παρουσίας τους στη βορειοανατολική Συρία και ο φόβος τους για απώλεια της τουρκικής συμμαχίας τις έχουν οδηγήσει σε κατανόηση των τουρκικών ανησυχιών ασφάλειας.

Ανάλογα φαινόμενα ζούμε στην Ανατολική Μεσόγειο, όπου η χλιαρή αμερικανική και ευρωπαϊκή στάση, καθώς και η αδράνεια της Ελλάδας σε συνδυασμό με την κυπριακή αδυναμία ενθαρρύνουν νέες επιθετικές κινήσεις της Τουρκίας στη θάλασσα (ΑΟΖ) και την Ξηρά (Αυμόκωστος, εξοπλισμοί κ.λπ.) αλλά και στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Απαιτούν εγκατάλειψη της ομοσπονδίας ως στόχου των

διαπραγματεύσεων επίλυσης του Κυπριακού. Παράλληλα ζητούν επίμονα τη συνδιαχείριση της κυπριακής ΑΟΖ από τους Τ/κ. Κάτι που επί του παρόντος έχει περάσει απαρατήρητο είναι η νέα νομοθεσία περί ιθαγένειας που θα ψηφιστεί από τους Τ/κ και διά της οποίας θα δίδεται «υπηκοότητα» σε όλους τους έποικους που ζουν στα Κατεχόμενα για περίοδο πέραν των 5 ετών. Αυτή η κίνηση θα οδηγήσει

σε δραματική αύξηση των πολιτών της «ΤΑΒΚ». Έτσι θα επιτρέψει τη διεκδίκηση από τους Τ/κ μεγαλύτερου μεριδίου από το φυσικό αέριο κάτι που ο ίδιος ο Ερντογάν είχε υποστηρίξει.

Σε ό,τι αφορά την επικείμενη τουρκική γεώτρηση στο τεμάχιο 7 επαναλαμβάνω την εκτίμησή μου ότι αυτή θα λάβει χώρα μόνο στο τμήμα του τεμαχίου 7 που εμπίπτει στην κατ'ισχυρισμό τουρκική υφαλοκρηπίδα. Η Τουρκία, όμως, δεν πρόκειται να σταματήσει εκεί. Θα μετρήσει ακόμη μία φορά τις διενείς αντιδράσεις, καθώς και εκείνες της Κ.Δ. και της Ελλάδας. Αν διαπιστώσει ότι το κόστος είναι ανεκτό δεν αποκλείεται να προχωρήσει και σε άλλα βήματα. Η επικέντρωση της Βρετανίας στα του Brexit και η έναρξη της διαδικασίας αποσιμπίης του Αμερικανού προέδρου στις ΗΠΑ δημιουργούν συνθήκες που ευνοούν την τουρκική επιθετικότητα. Ο προσφορότερος και πιο ρεαλιστικός για μας τρόπος ανακοπή της Τουρκίας είναι η επιβολή από την Ε.Ε. στοχευμένων μέτρων κατά της κρατικής εταιρείας πετρελαίων (ΤΡΑΟ) και όχι συνολικά επί της Τουρκίας.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος. Διετέλεσε γραμματέα του Γεωστратηγικού Συμβουλίου της Κ.Δ. την περίοδο 2014-2018.

Ο πλους του «Γιαβούζ» σηκώνει τρικυμία στην Ανατ. Μεσόγειο

Η νέα συμφωνία Ελλάδας - ΗΠΑ ανάχωμα στην τουρκική προκλητικότητα

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Περιπλέκεται το γεωπολιτικό παιχνίδι στην Ανατολική Μεσόγειο, μετά την απόφαση της Αγκυρας να πληξεί με βαρύτατο τρόπο την κυπριακή κυριαρχία, αναθέτοντας στο «Γιαβούζ» γεωτρήσεις στο οικόπεδο 7, το οποίο έχει αδειοδοτηθεί στη γαλλοϊταλική κοινοπραξία Total/ENI. Η εξαιρετικά προωθημένη τουρκική κίνηση συντελέστηκε μόλις ένα 24ωρο πριν από την άφιξη του Αμερικανού υπουργού Εξωτερικών των ΗΠΑ Μάικ Πομπέο στην Αθήνα, όπου χθες επρόκειτο να υπογραφεί η τροποποίηση του Παραρτήματος της Συμφωνίας Αμοιβαίας Αμυντικής Συνεργασίας (MDCA). Η διαφανόμενη αμερικανοτουρκική διαφωνία για τη ζώνη στη βόρεια Συρία, σε συνδυασμό με την ευρύτερη κινητικότητα στην Ανατολική Μεσόγειο, προδίδει μια γεωπολιτική της Τουρκίας, η οποία διαχέεται προς διάφορες κατευθύνσεις, με την Ελλάδα, ως το πρώτο κράτος-μέλος της Δύσης στον άμεσο περίγυρό της, να αποτελεί τον κύριο αποδέκτη.

Η κίνηση των Τούρκων να προσβάλουν την κυπριακή κυριαρχία στο οικόπεδο 7 και, παραλλήλως, να αδιαφορήσουν πλήρως για τα γαλλικά και ιταλικά συμφέροντα στο συγκεκριμένο σημείο αναμενόμεν μεν ως πιθανή εξέλιξη και από την Αθήνα, ωστόσο το τελευταίο χρονικό διάστημα κατέφθαναν συγκεκριμένες πληροφορίες, κάποιες από τις οποίες υποδήλωναν ότι αναμένεται ανάπτυξη του «Γιαβούζ» στο οικόπεδο 1. Ο πλους

του «Γιαβούζ» στο οικόπεδο 7 άρχισε να γίνεται ευκρινής για την Αθήνα στις αρχές της εβδομάδας. Στην περιοχή πλέει η γαλλική φρεγάτα «Auvergne», ωστόσο εκείνο που έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον είναι το επίσημο αίτημα που κατατέθηκε από τους Γάλλους για σύνδεση (points of contact) με τον κλάδο επιχειρήσεων του ΓΕΕΘΑ. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι οι Γάλλοι ζη-

Η Αθήνα προσπαθεί να αποτρέψει μια πιθανή συμφωνία για οριοθέτηση ΑΟΖ ανάμεσα σε Αγκυρα και Τρίπολη με κάθε τρόπο.

τούν τη βοήθεια της Αθήνας στην αποτύπωση της επιχειρησιακής κατάστασης στον χώρο ευθύνης των ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων. Η Αθήνα και η Λευκωσία είναι σε δι-αρκή επαφή, μέσω των τακτικών διπλωματικών διαύλων, αλλά και σε υψηλότατο πολιτικό επίπεδο.

Ριψοκίνδυνη δράση

Η παραβίαση της αδειοδοτημένης και οριοθετημένης κυπριακής ΑΟΖ (και υφαλοκρηπίδας, εφόσον προχωρήσουν οι γεωτρήσεις) συνοδεύτηκε για πρώτη φορά με εξαιρετικά ριψοκίνδυνη δράση των Τούρκων στο Αιγαίο και, μάλιστα, κατά τη διάρκεια διεξαγωγής της διακλαδικής άσκησης «Παρμενίων». Καθ' όλη τη διάρκεια της

άσκησης, τουρκικά drones και UAV πετούσαν μέσα στο επίκεντρο της ελληνικής άσκησης, αναγκάζοντας αρκετές φορές τους διοικητές να διατάξουν την προσγείωση ελικωπτέρων, προκειμένου να αποφευχθούν ατυχήματα. Οι Τούρκοι παρακολουθούσαν την άσκηση συνολικά με 11 πολεμικά πλοία, έχοντας σαφή εντολή να παρενοχλούν, όπου μπορούν. Κάποιες από αυτές τις παρενοχλήσεις καταγράφηκαν μέσα στις Κυκλάδες.

Η ετοιμότητα των Τούρκων να παρενοχλήσουν φάνηκε και την Παρασκευή, όταν εξέδωσαν NAVTEX προκειμένου να αντικρούσουν την άδεια που είχε εκδοθεί από την Αθήνα σε ρωσικές ναυτικές δυνάμεις να πραγματοποιήσουν άσκηση πυρών στις 12 και 13 Οκτωβρίου σε μια περιοχή αρκετά μίλια νότια της Ρόδου και του Καστελλόριζου, όπου θεωρητικά συμπίπτουν οι ΑΟΖ Ελλάδας, Τουρκίας και Κυπριακής Δημοκρατίας. Πριν από λίγους μήνες είχε καταγραφεί ένα ανάλογο περιστατικό, στην ίδια περιοχή, τότε με αφορμή σχετικό αίτημα που έγινε μέσω NATO.

Ο παράγων Λιβύη

Το εύρος της τουρκικής δράσης στην Ανατολική Μεσόγειο αντικατοπτρίζεται, κυρίως, στις πιέσεις που ασκεί στην πολιορκούμενη κυβέρνηση του Φαγέζ αλ Σαράζ για οριοθέτηση ΑΟΖ ανάμεσα στη Λιβύη και την Τουρκία στο μέσον της απόστασης ανάμεσα στις γραμμές Μαρμαρίδα-Φετιγιέ-Κας στην Ανατολία και Ντέρνα-Τομπρούκ-

Μπαρντία. Το μέσον της απόστασης βρίσκεται στα νότια της Ιεράπετρας και είχε παρουσιαστεί στις τελευταίες επαφές του υπουργού Αμυνας της Τουρκίας Χούλουσι Ακάρ στη Λιβύη. Ο κ. Ακάρ τον Ιούλιο είχε παρουσιάσει την Ελλάδα να «κλέβει» 40.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα από την ΑΟΖ της Λιβύης, διά της αδειοδότησης οικοπέδων για έρευνες στα δυτικά και νοτιοδυτικά της Κρήτης. Η ρηματική διακοίνωση της Λιβύης για τα συμβόλαια της Αθήνας με Exxon/Total/ΕΛΠΕ στις συγκεκριμένες περιοχές απηχεί σε απόλυτο βαθμό τις τουρκικές απόψεις.

Σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, η Αθήνα προσπαθεί να αποτρέψει μια πιθανή συμφωνία ανάμεσα σε Αγκυρα και Τρίπολη με κάθε τρόπο, διατηρώντας ανοικτούς διαύλους με όποιον μπορεί να ασκήσει επιρροή στον Φαγέζ αλ Σαράζ. Το πλέον αποτελεσματικό μέσο πίεσης είναι η υπόσχεση από τον διεθνή παράγοντα ότι σε κάθε περίπτωση, ακόμα και αν ο επελαύνων πολέμαρχος Χαφτάρ καταλάβει και την υπόλοιπη Λιβύη, ο Αλ Σαράζ θα παραμείνει με κάποιο τρόπο στην εξίσωση της επόμενης μέρας. Το προβληματικό σημείο σε όλο αυτό τον σχεδιασμό είναι ότι η Τουρκία έχει χορηγήσει στη νόμιμη και αναγνωρισμένη κυβέρνηση του Αλ Σαράζ μεγάλη στρατιωτική βοήθεια κατά του Χαφτάρ.

Συνεργασία με ΗΠΑ

Υπό το φως όλων των εξελίξεων η Αθήνα θεωρεί ότι η στενότερη

Η κίνηση της Αγκυρας να στείλει το «Γιαβούζ» για γεωτρήσεις στο οικόπεδο 7, συντελέστηκε μόλις ένα 24ωρο πριν από την άφιξη του Αμερικανού υπουργού Εξωτερικών των ΗΠΑ, Μάικ Πομπέο, στην Αθήνα .

αμυντική συνεργασία με τις ΗΠΑ προσφέρει σημαντικές διασφαλίσεις. Επ' αυτού, κυβερνητικές πηγές ανέφεραν ότι, σε συμβολικό επίπεδο, η αναβάθμιση και διεύρυνση της αμερικανικής στρατιωτικής παρουσίας στην Ελλάδα, εκτός της Σούδας, δείχνει ότι η Ουάσινγκτον αναγνωρίζει και τον στρατηγικό ρόλο της χώρας μας στην Ανατολική Μεσόγειο, γεγονός που αποτελεί και μήνυμα προς όλους και κυρίως προς την Αγκυρα. Στα πλεονεκτήματα της νέας συμφωνίας, το Μέγαρο Μαξίμου απαντά, επιπλέον, ότι οι υποδομές των στρατιωτικών εγκαταστάσεων

θα εκσυγχρονιστούν και θα αναβαθμιστούν με αμερικανικά έξοδα. Μεταξύ άλλων υπογραμμίζεται από το Μαξίμου η αναβάθμιση της στρατηγικής σημασίας της Αλεξανδρουπόλης. Επιπλέον, στη Σούδα θα μπορούν να σταθμεύουν για μεγάλη διάρκεια πυρηνικά υποβρύχια και αεροπλανοφόρα τα οποία, μέχρι τώρα, εξυπηρετούνταν κατά κύριο λόγο από τη βάση της Ρότα στην Ισπανία. Αναλόγως σημαντικές θεωρούνται οι υποδομές εκπαίδευσης επιθετικών ελικωπτέρων στο Στεφανοβίκειο, αλλά και εκείνες της ανάπτυξης τεχνολογίας στην αεροπορική βάση της Λάρισας.

Halki Villas – Protaras

Ακόμη πιο κοντά στο όνειρο.

Για όσους η εμπειρία των παραμυθένιων διακοπών δίπλα σε μερικές από τις πιο όμορφες και δημοφιλείς παραλίες της Μεσογείου δεν αποτελεί επιθυμία μίας και μοναδικής φοράς, αλλά ένα όνειρο για το υπόλοιπο της ζωής τους, η KARMA DEVELOPERS έχει την ιδανική πρόταση. Το νέο συγκρότημα Halki προσφέρει τον ιδανικό συνδυασμό άνεσης, πολυτέλειας, απλότητας και προνομιακής τοποθεσίας, σε τέτοιο βαθμό που θα μπορούσε άνετα να γίνει ακόμα και η πρώτη τους κατοικία.

Το συγκρότημα Χάλκη, που πήρε εύστοχα το όνομά του από το γραφικό νησί των Δωδεκανήσων, αποτελείται από 9 πολυτελείς «έξυπνες» επαύλεις και βρίσκεται σε μια περιοχή ειδυλλιακής φυσικής ομορφιάς απενίζοντας τη θάλασσα του Πρωταρά. Χτισμένες πάνω στον λόφο του κοσμοπολίτικου θέρετρου, οι διώροφες κατοικίες 3 και 4 υπνοδωματίων δεν απέχουν περισσότερο από 500 μέτρα από τις ομορφότερες παραλίες του νησιού αλλά και από τις απαραίτητες διευκολύνσεις που κάνουν την παραμονή εκεί μια άνετη και ευχάριστη εμπειρία.

Επιτάχυνση του ασύλου και μετακινήσεις στην ενδοχώρα

Το νέο νομοσχέδιο για το μεταναστευτικό

Της **ΤΑΝΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ**

Μέτρο αιχμής για αποτελεσματική διαχείριση του μεταναστευτικού/προσφυγικού από την κυβέρνηση αποτελεί το νέο νομοσχέδιο για το άσυλο, το οποίο πρόκειται να έχει γίνει νόμος της χώρας έως το τέλος Οκτωβρίου. Βάσει των διατάξεών του, θα λαμβάνουν άσυλο όσοι το δικαιούνται, ενώ παράλληλα θα ανοίξει ο δρόμος για τις επιστροφές στην Τουρκία όπως προβλέπεται από την κοινή δήλωση Ευρωπαϊκής Ένωσης - Τουρκίας. Με αυτόν τον τρόπο θα αποσυμπίεστεί η Ελλάδα ώστε να μπορέσει να λειτουργήσει το σύστημα ασύλου αλλά και στήριξης των αιτούντων άσυλο σύμφωνα με την ευρωπαϊκή νομοθεσία και τις ευρωπαϊκές προδιαγραφές.

Αυτή τη στιγμή, παρά τις προσπάθειες της Υπηρεσίας Ασύλου, εκκρεμούν 69.387 αιτήσεις σε πρώτο βαθμό, ενώ στα ελληνικά νησιά, Λέσβο, Σάμο, Χίο, Λέρο και Κω, όπου βρίσκονται τα Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ) παραμένουν σε πολύ δύσκολες συνθήκες 27.815 άτομα (σύμφωνα με τους υπολογισμούς). Περίπου 70.000 άνθρωποι εκτιμάται επίσης ότι παραμένουν στα κέντρα φιλοξενίας, σε διαμερίσματα και σε ξενοδοχεία. «Οι δυνατότητες της χώρας να φιλοξενήσει αιτούντες άσυλο είναι πεπερασμένες», τονίζει χαρακτηριστικά κυβερνητικό στέλεχος που βρίσκεται σε κομβική θέση όσον αφορά τον σχεδιασμό για τη διαχείριση των αυξημένων ροών που παρουσιάζονται τους τελευταίους δύο μήνες στα ελληνικά νησιά.

Παράλληλα, σχεδιάζεται η αποσυμφόρνηση των νησιών με τη σταδιακή, μέσα στους επόμενους μήνες, μεταφορά έως και 20.000 ανθρώπων στην ενδοχώρα, οι οποίοι θα κατανεμηθούν αναλόγως σε δέκα περιφέρειες της χώρας.

Το συγκεκριμένο νομοσχέδιο σχεδιάζεται να εμπεριέχει όλες τις σχετικές ρυθμίσεις ώστε να αποτελέσει το βασικό νομικό πλαίσιο για τη διαδικασία εξέτασης των αιτημάτων ασύλου. Ουσιαστικά αποτελεί μια κωδικοποίηση όλης της σχετικής νομοθεσίας με την υιοθέτηση και των ευρωπαϊκών οδηγιών, έτσι ώστε να διευκολυνθεί –και άρα να επιταχυνθεί– η διαδικασία εξέτασης των αιτημάτων ασύλου. Ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης στην ομιλία του στη Βουλή τόνισε ότι η πρωτοβουλία αυτή αποτελεί επίσης μια απάντηση σε όσους «κόπτονται για την προστασία των δικαιωμάτων αλλά δεν είχαν φροντίσει να δημιουργήσουν ένα συνεκτικό πλαίσιο για την πρόσληψή τους».

Η προϋπόθεση
Βασικό στοιχείο της νέας νομοθεσίας αποτελεί «το καθήκον συνεργασίας» για όποιον έρχεται στη χώρα με την πρόθεση να καταθέσει αίτημα ασύλου. Απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί για τον αιτούντα η συμμόρφωση με τους κανόνες που έχουν τεθεί. Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι σε περίπτωση που αλλοδαποί κατά τη διάρκεια της υποδοχής τους δεν συμμορφώνονται με την απόφαση μεταφοράς τους σε άλλες δομές, θα οδηγούνται άμεσα στις διαδικασίες επιστροφής. Εφόσον μετά την ένταξή τους στο σύστημα εξέτασης του αιτήματος επίσης δεν συμμορφώνονται με τους κανόνες, το αίτημά τους θα εξετάζεται με ταχύρρυθμη εξέταση εντός λίγων ημερών.

Η προϋπόθεση

Βασικό στοιχείο της νέας νομοθεσίας αποτελεί «το καθήκον συνεργασίας» για όποιον έρχεται στη χώρα με την πρόθεση να καταθέσει αίτημα ασύλου. Απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί για τον αιτούντα η συμμόρφωση με τους κανόνες που έχουν τεθεί. Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι σε περίπτωση που αλλοδαποί κατά τη διάρκεια της υποδοχής τους δεν συμμορφώνονται με την απόφαση μεταφοράς τους σε άλλες δομές, θα οδηγούνται άμεσα στις διαδικασίες επιστροφής. Εφόσον μετά την ένταξή τους στο σύστημα εξέτασης του αιτήματος επίσης δεν συμμορφώνονται με τους κανόνες, το αίτημά τους θα εξετάζεται με ταχύρρυθμη εξέταση εντός λίγων ημερών.

Αλλοδαποί οι οποίοι κατά τη διάρκεια της υποδοχής τους δεν θα συμμορφώνονται με την απόφαση μεταφοράς τους σε άλλες δομές θα οδηγούνται άμεσα στις διαδικασίες επιστροφής.

κριμένα, προβλέπεται ότι σε περίπτωση που αλλοδαποί κατά τη διάρκεια της υποδοχής τους δεν συμμορφώνονται με την απόφαση μεταφοράς τους σε άλλες δομές, θα οδηγούνται άμεσα στις διαδικασίες επιστροφής. Εφόσον μετά την ένταξή τους στο σύστημα εξέτασης του αιτήματος επίσης δεν συμμορφώνονται με τους κανόνες, το αίτημά τους θα εξετάζεται με ταχύρρυθμη εξέταση εντός λίγων ημερών.

και και το αδύνατο σημείο των προτάσεων της σημερινής ελληνικής κυβέρνησης. Οι συνθήκες στα νησιά πρέπει να βελτιωθούν διότι, όσο κακές και να είναι, όσοι έρχονται ξέρουν ότι αν κάνουν υπομονή, κάποια στιγμή που το σύστημα δεν θα αντέχει πλέον άλλους, θα μεταφερθούν στην ενδοχώρα επειδή οι αποφάσεις λαμβάνονται πολύ αργά. Η προηγούμενη κυβέρνηση δεν επιχειρήσε

Ο εμπνευστής της, Γκέραλντ Κνάους, μιλάει στην «Κ» για τις ευθύνες της προηγούμενης κυβέρνησης και προτρέπει τη νυν να τρέξει τις διαδικασίες πριν μπει ο χειμώνας.

να εφαρμόσει τη συμφωνία Ε.Ε. - Τουρκίας. Η νυν έχει τώρα μια τελευταία ευκαιρία.

– Δίνει η συμφωνία τη δυνατότητα στην Ελλάδα να μεταφέρει κατά το δοκούν πολλούς από εκείνους που φτάνουν στα νησιά στην ενδοχώρα; (Σ.σ.: η οργάνωση του Κνάους υπολόγισε

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Σεβασμός εκατέρωθεν

«Πρέπει να σταματήσουμε να έχουμε την αίσθηση ότι οι αιτούντες άσυλο είναι “πελάτες” –που έχουν πάντα δίκιο– και να τους αντιμετωπίζουμε ως φιλοξενούμενους. Χρειάζεται λοιπόν να ξεκαθαρίσουμε το πλαίσιο. Είμαστε ένα κράτος που έχει κανόνες και που δείχνει σεβασμό σε όσους έχουν ανάγκη, αξιώνει όμως και από αυτούς σεβασμό. Ολοι είμαστε υποχρεωμένοι να τηρούμε τους κανόνες και να λειτουργούμε εντός του θεσπισμένου πλαισίου, και οι Έλληνες και οι αλλοδαποί», λέει στην «Κ» ο ειδικός γραμματέας Υποδοχής Μάνος Λογοθέτης. «Οι άνθρωποι που έρχονται πρέπει να μάθουν να ακολουθούν τους κανόνες του κράτους που τους υποδέχεται όπως και το πολιτισμικό πλαίσιο της χώρας μας», προσθέτει, εξηγώντας ότι από την πλευρά της πολιτείας θα υπάρξει σχετική ενημέρωση και μέριμνα σε σχέση με αυτό ώστε οι αλλοδαποί που παραμένουν στη χώρα να μάθουν τι επιτρέπεται και τι απαγορεύεται. «Για παράδειγμα, στις χώρες από όπου έρχεται η πλειονότητα αυτών των ανθρώπων απαγορεύεται το αλκοόλ. Στην Ελλάδα επιτρέπεται να πιεις δημοσίως αλκοόλ. Αν όμως πιαστείς να κάνεις κάτι παράνομο επειδή έχεις πει πολύ αλκοόλ, τότε θα έχεις συνέπειες», τονίζει χαρακτηριστικά.

Αξίζει να σημειωθεί ότι πολλές φορές αιτούντες άσυλο έχουν αρνηθεί να μεταφερθούν σε δομές (χρειάστηκαν δύο μήνες για να πειστούν να φύγουν από τον Πειραιά το 2016 και να μεταφερθούν σε δομές), ενώ πολλές φορές μετακινούνται στη συνέχεια χωρίς να ενημερώνουν τους υπευθύνους των καταυλισμών. Σύμφωνα με μαρτυρία του διευθυντή της Υπηρεσίας Ασύλου της Μόριας, δεν είναι λίγοι και όσοι μετά τη μεταφορά τους

στην ενδοχώρα αποφασίζουν να επιστρέψουν στη Μόρια από μόνοι τους!

Καταργείται επίσης ο ένας εκ των τεσσάρων βαθμών κρίσης του αιτήματος ασύλου με την παράλληλη ενίσχυση των επιτροπών προσφυγών.

Ευάλωτοι επίσης θα χαρακτηρίζονται μόνο με βάση τα στοιχεία της σχετικής ευρωπαϊκής οδηγίας, ενώ απαλείφεται ο όρος μετατραυματικό στρες ως στοιχείο που

συνιστά «ευάλωτο». Με βάση τα ισχύοντα έως τώρα, χαρακτηριζόταν ευάλωτο το 88% όσων έφταναν στα νησιά, εξασφαλίζοντας δικαίωμα μεταφοράς στην ενδοχώρα. Ωστόσο, τελικά, παρά την άρση γεωγραφικού περιορισμού που τους θέτει πρακτικά εκτός της κοινής δήλωσης Ε.Ε. - Τουρκίας, παρέμειναν εγκλωβισμένοι στα νησιά εφόσον δεν υπήρχαν θέσεις στην ενδοχώρα χωρίς παράλληλα να μπορούν να επιστραφούν στην Τουρκία.

Η κυβέρνηση προτείνει επίσης κατάλογο ασφαλών χωρών καταγωγής, καθώς και ασφαλών τρίτων χωρών. Με τον χαρακτηρισμό της Τουρκίας από την πλευρά της Ελλάδας ως ασφαλούς τρίτης χώρας, δίνεται η δυνατότητα να επιστραφούν στην Τουρκία αιτούντες άσυλο με στόχο να εξεταστεί το αίτημά τους στην Τουρκία.

Οι επαναπροωθήσεις

Η κυβέρνηση σχεδιάζει ότι με αυτή την αλλαγή μέσα στο 2020 θα μπορέσουν να επιστραφούν στην Τουρκία 10.000 άτομα, ενώ από τον Μάρτιο του 2016, οπότε και ανακοινώθηκε η κοινή δήλωση Ευρωπαϊκής Ένωσης - Τουρκίας, έχουν συνολικά επιστραφεί 1.806 άτομα.

Σημαντικός πυλώνας της κυβερνητικής πολιτικής είναι επίσης η

αποσυμφόρνηση των νησιών με την κατανομή περίπου 20.000 αιτούντων άσυλο σε μικρές δομές – ξενοδοχεία ή κτίρια σε όλη τη χώρα. Από την κατανομή αναμένεται να εξαιρεθούν τα νησιά του Βορείου και Νοτίου Αιγαίου καθώς έχουν υποστεί για χρόνια το μεγαλύτερο βάρος του μεταναστευτικού/προσφυγικού, αλλά και κάποιοι νομοί της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης όπως ο Έβρος και η Ξάνθη, για λόγους εθνικής ασφαλείας.

Σε αυτό το πλαίσιο αναμένεται άμεσα να προκληθεί από το υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, όπως άλλωστε έχει ήδη εξαγγελθεί, το πρόγραμμα για τη φιλοξενία αιτούντων άσυλο σε ξενοδοχεία με αντίτιμο 12 ευρώ ανά άτομο την ημέρα, για ένα εξάμηνο ή για ένα χρόνο. Στην αμοιβή δεν περιλαμβάνονται έξοδα σίτισης ή άλλα έξοδα. Σύμφωνα με τον ειδικό γραμματέα Υποδοχής Μάνο Λογοθέτη, πρόκειται για ένα πρόγραμμα ελκυστικό για τους ξενοδόχους που έχουν μικρές μονάδες, όπως φαίνεται άλλωστε και από το ενδιαφέρον που ήδη έχει υπάρξει από πολλές περιοχές της χώρας. Ενδεικτικά, τουριστικοί πράκτορες προσφέρουν στα πακέτα που προτείνουν σε νησιά 18-23 ευρώ το διάνοι με όλες τις παροχές ενός ξενοδοχείου.

Τελευταία ευκαιρία για τη συμφωνία Ευρωπαϊκής Ένωσης - Τουρκίας

«Τελευταία ευκαιρία για την επιβίωση της συμφωνίας Ευρωπαϊκής Ένωσης - Τουρκίας» χαρακτηρίζει τις εξελίξεις ο «συντάκτης» της, Γκέραλντ Κνάους, επικεφαλής της οργάνωσης European Stability Initiative η οποία συμβουλεύει ευρωπαϊκές κυβερνήσεις και βρίσκεται σε διαρκή διάλογο με την ελληνική, τη γερμανική και την τουρκική κυβέρνηση. Ο κ. Κνάους μίλησε στην «Κ» λίγες ημέρες μετά την ανακοίνωση των μέτρων της κυβέρνησης για το μεταναστευτικό/προσφυγικό.

– Σε μία εκτίμησή σας για τα τρία χρόνια της συμφωνίας, γράψατε την άνοιξη του 2019 ότι μόνο το 6% των Σύρων που έφτασαν στην Ελλάδα ταίριαζαν στο προφίλ εκείνων που μπορούσαν να επιστραφούν στην Τουρκία.

– Ο ελληνικός μηχανισμός είναι αλήθεια ότι χαρακτηρίσε απίστευτα πολλούς Σύρους πρόσφυγες «ευάλωτους» (68% των περιπτώσεων, με την πλειονότητά τους να διαγιγνώσκεται με post traumatic stress disorder - PTSD). Από τη στιγμή που η ευάλωτη θέση τους συνδέθηκε με την επεξεργασία της αίτησης στην ελληνική ενδοχώρα και όχι με σωστές συνθήκες διαβίωσης στα νησιά, το πράγμα στράβωσε. Αυτό εί-

και και το αδύνατο σημείο των προτάσεων της σημερινής ελληνικής κυβέρνησης. Οι συνθήκες στα νησιά πρέπει να βελτιωθούν διότι, όσο κακές και να είναι, όσοι έρχονται ξέρουν ότι αν κάνουν υπομονή, κάποια στιγμή που το σύστημα δεν θα αντέχει πλέον άλλους, θα μεταφερθούν στην ενδοχώρα επειδή οι αποφάσεις λαμβάνονται πολύ αργά. Η προηγούμενη κυβέρνηση δεν επιχειρήσε

Ο εμπνευστής της, Γκέραλντ Κνάους, μιλάει στην «Κ» για τις ευθύνες της προηγούμενης κυβέρνησης και προτρέπει τη νυν να τρέξει τις διαδικασίες πριν μπει ο χειμώνας.

να εφαρμόσει τη συμφωνία Ε.Ε. - Τουρκίας. Η νυν έχει τώρα μια τελευταία ευκαιρία.

– Δίνει η συμφωνία τη δυνατότητα στην Ελλάδα να μεταφέρει κατά το δοκούν πολλούς από εκείνους που φτάνουν στα νησιά στην ενδοχώρα; (Σ.σ.: η οργάνωση του Κνάους υπολόγισε

«Η Ελλάδα πρέπει να ζητήσει και να πάρει βοήθεια από τις χώρες της Ενωσης για την επιτάχυνση της διαδικασίας απονομής ασύλου στα νησιά», λέει ο Γκέραλντ Κνάους, προκειμένου να ξεκινήσουν οι επιστροφές στην Τουρκία.

– **Ότι την τελευταία τριετία 37.000 πρόσφυγες «χάθηκαν» από τη χώρα μας για να ξαναβρεθούν στις χώρες της Κεντρικής και της Βόρειας Ευρώπης.**

– Το πρόβλημα είναι ότι η Τουρκία πάντα έλεγε ότι δεν δέχεται επαναπροωθούμενους που δεν βρίσκονται στα νησιά. Το ζήτημα όμως είναι –ξαναλέω– σε πόσο χρόνο θα κριθούν οι αιτήσεις

τους. Γιατί αυτό που χρειάζεται τώρα είναι μια νέα ημερομηνία μετά την οποία θα κρίνονται όλες οι αιτήσεις σε συγκεκριμένο χρόνο, γρηγορότερες αποφάσεις και επιστροφές στην Τουρκία και δημιουργία ενός κοινού ευρωπαϊκού, τουρκικού και ελληνικού μηχανισμού που θα διαπιστώνει ότι όσοι επιστρέφονται στην Τουρκία θα παίρνουν αυτόματα το καθεστώς

προστασίας που η τουρκική κυβέρνηση εγγυάται.

– **Η κυβέρνηση θεωρεί ότι θα πρέπει να διαχωριστούν όσοι φθάνουν από την Τουρκία σε άτομα με προσφυγικό προφίλ και άλλους με μεταναστευτικό προφίλ, και στη βάση αυτή να επιδιωχθεί η επιτάχυνση της διαδικασίας απονομής ή απόρριψης των αιτήσεων ασύλου...**

– Αυτό δεν θα έχει αποτελέσματα. Δεν μπορεί να είναι αποτελεσματική μια στρατηγική να κάνουμε σε μια ευρωπαϊκή χώρα πιο δύσκολες τις συνθήκες από ό,τι στις χώρες προέλευσης. Η νομική διαδικασία χορήγησης ασύλου πρέπει να διατηρήσει μια αξιοπιστία. Χρειάζεται η τήρηση των σημείων που είναι αποφασιστικά για την υλοποίηση μιας γρήγορης διαδικασίας χορήγησης ασύλου πριν από τον χειμώνα, διότι αν μπει ο χειμώνας, με αυτές τις ροές, θα είναι πολύ αργά. Αν μπει ο χειμώνας με αυτές τις ροές, θα πρέπει να απομακρυνθούν χιλιάδες από τα νησιά. Η Ελλάδα πρέπει να ζητήσει και να πάρει βοήθεια από τις χώρες της Ένωσης για την επιτάχυνση της διαδικασίας απονομής ασύλου στα νησιά. Η αλήθεια είναι ότι στα τρία χρόνια της εφαρμογής της συμφωνίας η κατάσταση στα νησιά δεν βελτιώθηκε, καθώς

αρχικά οι αριθμοί των αφικνουμένων μειώθηκε και έτσι θεωρήθηκε ότι το πρόβλημα λύθηκε. Αυτό δεν συνέβη μόνο στην Ελλάδα αλλά και στην Ευρώπη.

Στην οργάνωση του κ. Κνάους θεωρούν ότι η ελληνική κυβέρνηση χρειάζεται να κινητοποιήσει τις υπηρεσίες χωρών με μεγάλη εμπειρία στη χορήγηση ασύλου (Σουηδία, Γερμανία, Ελβετία, Ολλανδία, Δανία) και να βρει σε συνεργασία μαζί τους τις ακριβείς ανάγκες σε προσωπικό (χειριστές αιτημάτων, μεταφραστές) ώστε να αντιμετωπίσει συγκεκριμένο αριθμό αιτήσεων σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Η ελληνική κυβέρνηση θα πρέπει, λένε ακόμα, να επιλέξει έναν συστηματικό δρόμο των δράσεων των επιμέρους υπηρεσιών και υπουργείων, που θα δρα εξ ονόματος του πρωθυπουργού. «Χρειάζονται ενισχύσεις σε προσωπικό. Μόνο έτσι, με την πιο ταχεία αντιμετώπιση των αιτήσεων, θα μειωθούν οι αριθμοί όσων έρχονται», λέει ο κ. Κνάους στην «Κ». «Είσι θα βελτιωθεί και η κατάσταση όσων ζουν ακόμα στα νησιά».

– Και η Τουρκία;

– Η Τουρκία θα πρέπει να λάβει περισσότερα χρήματα από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Διότι στη χώρα εισέρχονται κάθε χρόνο 100.000 Σύροι, ακόμα και μετά το 2016.

Επιχείρηση «συναίνεση» από Μητσοτάκη

Συναντήσεις με πολιτικούς αρχηγούς για την ψήφο των Ελλήνων εξωτερικού

Της **ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΑΣ ΠΕΛΩΝΗ**

Την τελευταία φορά που πρωθυπουργός συνάντησε τους πολιτικούς αρχηγούς ήταν στο Μέγαρο Μαξίμου, τον Φεβρουάριο του 2018, όταν ο Αλέξης Τσίπρας τους ενημέρωσε χωριστά για το Μακεδονικό μετά τη συνάντησή του στο Νταβός με τον Ζόραν Ζάεφ. Ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης είχε κατηγορήσει τότε τον πρωθυπουργό ότι ήταν «αργά για ενημέρωση». Τώρα είναι σειρά του Κυριάκου Μητσοτάκη να ανοίξει κύκλο συναντήσεων με τους αρχηγούς επιδιώκοντας να διαμορφώσει ένα πλαίσιο συναίνεσης για την ψήφο των Ελλήνων του εξωτερικού. Οι πληροφορίες επιμένουν ότι οι συναντήσεις που αναμένεται να γίνουν στο γραφείο του στη Βουλή (και όχι στο Μαξίμου) την ερχόμενη Παρασκευή δεν είναι προσχηματικές, καθώς στο Μαξίμου δεν θεωρούν ότι η εξεύρεση των 200 βουλευτών είναι μια χαμένη υπόθεση.

Και αυτό διότι κυβερνητικές πηγές επιμένουν ότι το νομοσχέδιο –«εθνική πρωτοβουλία», σύμφωνα με το Μαξίμου– δεν είναι έτοιμο στην τελευταία λεπτομέρεια, αλλά παραμένει ανοικτό σε βελτιώσεις και προτάσεις των άλλων κομμάτων. Αυτές επιδιώκει να σφραγίσει ο κ. Μητσοτάκης παρουσιάζοντας στον καθένα χωριστά τους βασικούς άξονες της ρύθμισης. Δεν είναι, άλλωστε, τυχαίο ότι ο πρωθυ-

πουργός δεν θα μιλήσει την Τρίτη στην Ολομέλεια επί της πρότασης της Ν.Δ. για τη σύσταση Προανακριτικής για τα φερόμενα αδικήματα του Δημήτρη Παπαγγελόπουλου στην υπόθεση Novartis.

Επισημώς, θα βρίσκεται στο Κάιρο για την τριμερή Ελλάδας - Κύπρου - Αιγύπτου. Αλλά προφανώς θα ήταν οξύμωρο, αν, την ώρα που επικοινωνεί με τους πολιτικούς αρχηγούς επιχειρώντας μια λεπτή άσκηση ισορροπίας για την εξεύρεση πιθανών συναίνεσεων ώστε η ρύθμιση να ισχύει από τις επόμενες εκλογές (εφόσον εξασφαλίσει τα 2/3 της πλειοψηφίας), συμμετείχε σε μια συζήτηση στη Βουλή όπου θα ανέβουν οι τόνοι.

Πιστεύει ο ίδιος ότι μπορεί να βρει τους 200 βουλευτές; Στο Μαξίμου γνωρίζουν ότι η αριθμητική είναι δύσκολη, αλλά δεν απαισιοδορούν. Δεδομένου ότι είναι εξαιρετικά δύσκολο αν όχι απίθανο να συναντήσει ο ΣΥΡΙΖΑ, η πρόταση του οποίου βρίσκεται μίλια μακριά από εκείνη της κυβέρνησης, καθώς και ότι ΣΥΡΙΖΑ και ΚΚΕ μαζί αθροίζουν 101 βουλευτές, το ενδιαφέρον προφανώς στρέφεται στα μικρότερα κόμματα, αλλά και στο ΚΚΕ.

Δεν είναι τυχαίο ότι την περασμένη Πέμπτη, μετά τη νέα σύσκεψη που συγκάλεσε ο κ. Μητσοτάκης για το Προσφυγικό, στην οποία μετείχε και ο υπουργός Εσωτερικών, συνάντησε τον Τάκη Θεο-

Ο κ. Μητσοτάκης δεν θα μιλήσει την Τρίτη στην Ολομέλεια για τη σύσταση Προανακριτικής στην υπόθεση Novartis. Επισημώς, θα βρίσκεται στο Κάιρο για την τριμερή Ελλάδας - Κύπρου - Αιγύπτου. Αλλά προφανώς θα ήταν οξύμωρο, την ώρα που επικοινωνεί με τους πολιτικούς αρχηγούς να συμμετέχει σε μια συζήτηση υψηλών τόνων.

Στην κυβέρνηση θεωρούν ότι αν ο ΣΥΡΙΖΑ αρνηθεί να συζητήσει το ζήτημα, κινδυνεύει να απομονωθεί και να δείξει ότι «φοβάται».

δωρικάκο κατ' ιδίαν. Το θέμα ήταν η ψήφος των Ελλήνων του εξωτερικού, αλλά προφανώς και μια πρώτη συνεννόηση και προετοιμασία ενόψει του κύκλου συναντήσεων με τους πολιτικούς αρχηγούς. Ο κ. Θεοδωρικάκος έχει μελετήσει τις θέσεις των άλλων κομμάτων και είναι βέβαιο ότι συνομιλεί με στελέχη τους προκειμένου να βρεθεί κοινός τόπος, ενώ κομβικό ρόλο στην προετοιμασία του νομοσχεδίου είχε ο υφυπουργός Εσωτερικών Θεόδωρος Λιβάνιος. Μένει να

φανεί από τις συναντήσεις, αλλά και από τη στάθμιση που θα κάνουν οι άλλοι πολιτικοί αρχηγοί, προφανώς λαμβάνοντας υπ' όψιν το «κόστος» στο εσωτερικό τους μιας σύμπλευσης με τη Ν.Δ., για ένα θέμα, όμως, που είναι αυτονόητο σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες και με το οποίο συμφωνούν όλοι επί της αρχής.

Σε κάθε περίπτωση, εκτιμάται ότι ο πρωθυπουργός δεν έχει να χάσει από μια τέτοια κίνηση. Η κυβέρνηση καλεί τον ΣΥΡΙΖΑ να συζητήσει από την αρχή. Αν δεν το κάνει –οι προτάσεις των άλλων κομμάτων βρίσκονται πιο κοντά στην κυβερνητική– κινδυνεύει να απομονωθεί και να δείξει ότι «φοβάται», σύμφωνα με την κυβέρνηση, την ετυμολογία των Ελλήνων του εξωτερικού. Και κυρίως, των Ελλήνων του «brain-drain» που έφυγαν τα χρόνια της κρίσης. Το αντικείμενο της μεγάλης διαφω-

νίας, πάντως, αναμένεται να είναι η προσμέτρηση της ψήφου τους στο συνολικό εκλογικό αποτέλεσμα, με την οποία ο ΣΥΡΙΖΑ διαφωνεί, αλλά προσκρούει στην ισότητα της ψήφου που προβλέπει το Σύνταγμα.

Η πρόταση

Η ρύθμιση αφορά όλους όσοι σήμερα έχουν δικαίωμα ψήφου, αλλά δεν μπορούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα λόγω απόστασης και οικονομικού κόστους ενός ταξιδιού στην Ελλάδα. Η κυβέρνηση επιμένει ότι δεν πρόκειται για παραχώρηση νέου δικαιώματος, αλλά για δυνατότητα άσκησης δικαιώματος που υφίσταται. «Δεν θα αλλάξει το εκλογικό σώμα, γιατί κανένας δεν θα προστεθεί στους εκλογικούς καταλόγους», επιμένουν κυβερνητικές πηγές. Η πρόταση περιλαμβάνει τη δυνατότητα για τους Έλληνες

που ζουν στο εξωτερικό να ψηφίζουν από τον τόπο κατοικίας και εργασίας τους, στο ψηφοδέλτιο Επικρατείας –δηλαδή το κόμμα της επιλογής τους– του οποίου ο αριθμός των βουλευτών προτείνεται να αυξηθεί από 12 που είναι σήμερα, σε 15.

Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», ωστόσο, το κομβικό αυτό σημείο παραμένει ανοικτό και προφανώς προς διαβούλευση με τους πολιτικούς αρχηγούς. Δηλαδή δεν είναι βέβαιη η αύξηση του αριθμού βουλευτών Επικρατείας, ούτε αν σε αυτό τα κόμματα θα συμπεριλάβουν και Έλληνες του εξωτερικού. Σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, εξετάζεται ακόμη και η δυνατότητα ψήφου στις εκλογικές περιφέρειες όπου είναι εγγεγραμμένοι, διάσταση που επίσης φαίνεται να είναι προς συζήτηση, παρότι παρουσιάζει τεχνικές δυσκολίες.

Πώς ο Αλέξης Τσίπρας έγινε «Ενήλικας στην Αίθουσα»

Η «ηρωική αφήγηση» του Γιάννη Βαρουφάκη για το εθνικό δράμα του 2015 έγινε πολιτικό θρίλερ από τον Κώστα Γαβρά

Του **ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

Όταν ο **Αλέξης Τσίπρας** ήταν εγκλωβισμένος στην καφικική «17ωρη διαπραγμάτευση» του Ιουλίου 2015 στις Βρυξέλλες, δεν θα μπορούσε να φανταστεί ότι μόλις τέσσερα χρόνια αργότερα θα βρισκόταν οικειοθελώς ακινητοποιημένος επί δύο ώρες σε κινηματογράφο του Κολωνακίου για να παρακολουθήσει σε ειδική προβολή τους «Ενήλικες στην Αίθουσα» σε σενάριο και σκηνοθεσία του Κώστα Γαβρά. Πρόκειται για το πολυσυζητημένο πολιτικό θρίλερ που ήδη προβάλλεται πανελλαδικά και είναι βασισμένο στο ομώνυμο μπεστ σέλερ του Γιάννη Βαρουφάκη που κυκλοφόρησε το 2017. Η ταινία, όπως άλλωστε και το βιβλίο που ο Guardian τοποθέτησε στα «100 καλύτερα του 21ου αιώνα», δεν δημιουργεί μια κολακευτική εικόνα για τον τώως πρωθυπουργό. Ο πθοποιός Αλέξανδρος Μπουρδούμης υποδύεται έναν ηγέτη που λιποψύχισε και δεν τόλμησε να δώσει τη χαριστική βολή σε μια Ευρώπη η οποία υποτίθεται ότι είχε κλονιστεί από το «Οχι» του ελληνικού λαού σε ένα πρόγραμμα λιτότητας που ήταν γεμάτο κεφάλαια και εγγυήσεις των εταιρών για την τρίτη κατά σειρά διάσωση από τη χρεοκοπία και το Grexit...

Εγκυρες πηγές βεβαιώνουν ότι ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης θα απέφυγε τη βάσανο της απόλαυσης του φιλμ αν σκηνοθέτης δεν ήταν ο Γαβράς, μια προσωπικότητα με διεθνή ακτινοβολία που προ ετών είχε κατ' επανάληψη εκφραστεί θετικά για τον ΣΥΡΙΖΑ και τον αρχηγό του και μάλιστα σε τέτοιο βαθμό, ώστε στις αρχές του 2015 το όνομά του να συζητείται σοβαρά ανάμεσα στους υποψηφίους για την προεδρία της Δημοκρατίας. Υπάρχει βέβαια και η καλή πλευρά. Ο τώως πρωθυπουργός μπορεί να παρηγορηθεί από το γεγονός ότι κανένας προκατό-

χός του δεν έγινε ήρωας ταινίας, και μάλιστα αγγλόφωνης από έναν καλλιτέχνη με την εμβέλεια του σκηνοθέτη του «Ζ» και της «Κατάστασης Πολιορκίας». Από όλους τους πρωθυπουργούς του ελληνικού κράτους μόνον ο Ελευθέριος Βενιζέλος έχει απασχολήσει την Εβδομη Τέχνη, και συγκεκριμένα τον Παντελή Βούλγαρη με την ταινία «Ελευθέριος Βενιζέλος 1910-1927» (1980).

Από την άλλη πλευρά, ο πλέον ευνοημένος της κάμερας του Γαβρά είναι σαφώς ο πρώην υπουργός Οικονομικών. Ο Βαρουφάκης εφάρμοσε το ρητό του Τσώρτσιλ («Η Ιστορία θα είναι καλή μαζί μου γιατί θα τη γράψω ο ίδιος») και έπεισε έναν σκηνοθέτη όπως ο Γαβράς να επισφραγίσει την δική του εκδοχή για το εθνικό δράμα του 2015. Μάλλον, όμως, δεν χρειάστηκε να προσπαθήσει πολύ για να τον πείσει, αφού

Πολλοί υποστηρίζουν ότι το φιλμ είναι κατάλληλο μόνο για πολιτικά «ανηλίκους» που πιστεύουν ότι η Ελλάδα έπρεπε να πέσει στον γκρεμό για να πετάξει προς το μέλλον.

όπως επιβεβαιώθηκε στην κοινή συνέντευξη Τύπου, ο σκηνοθέτης και ο αρχηγός του ΜέΡΑ25 είχαν συχνές συναντήσεις τα τελευταία χρόνια. Ο πολιτικός ομολόγησε ότι δεν θα έγραφε το βιβλίο αν δεν είχε εκδηλώσει ενδιαφέρον ο Γαβράς να το κάνει ταινία, ενώ ο σκηνοθέτης τόνισε ότι η μαρτυρία του Βαρουφάκη είναι η κατάθεση ενός γνώστη της Ιστορίας εκ των έσω («insider»). Μάλιστα, τη χαρακτήρισε αντίστοιχη με εκείνη του ανακριτή, και μετέπειτα Προέδρου της

Στην ταινία του Κώστα Γαβρά, που βασίστηκε στο βιβλίο του Γιάννη Βαρουφάκη, ο Αλέξης Τσίπρας παρουσιάζεται ως ηγέτης που λιποψύχισε και δεν τόλμησε να δώσει τη χαριστική βολή σε μια Ευρώπη που υποτίθεται πως είχε κλονιστεί από το «Οχι» του ελληνικού λαού.

Δημοκρατίας, Χρήστου Σαρτζετάκη που κατέγραψε στο βιβλίο «Ζ» ο Βασίλης Βασιλικός για την υπόθεση Λαμπράκη.

Στη σκιά του «Ζ»

Πενήντα χρόνια μετά το «Ζ», που προβλήθηκε στις ευρωπαϊκές αίθουσες το 1969 με τον Ιβ Μοντάν και τον Ζαν-Λουί Τρεντινιάν, είναι οι «Ενήλικοι στο Δωμάτιο» με τον Αλέξανδρο Μπουρδούμη και τον Χρήστο Λούλη ένα φιλμ με το ειδικό βάρος του «Ζ»; Ο Κωνσταντίνος

Καραμανλής, που ήταν πρωθυπουργός το 1963 όταν δολοφονήθηκε ο Λαμπράκης από πρόσωπα ενός παρακρατικού που ο ίδιος δεν έλεγχε και αυστηρά καταδίκασε, δεν τοποθετήθηκε ποτέ δημόσια για το «Ζ». Ο Αλέξης Τσίπρας, που υλοποίησε την πολιτική της σύγκρουσης με την Ευρώπη μέχρι την ώρα που συνειδητοποιήσε ότι δεν υπήρχε εναλλακτική λύση χρηματοδότησης της ελληνικής οικονομίας, δήλωσε ότι οι «Ενήλικοι» είναι «κατά 30% η στρεβλή προσέγγιση του Βαρου-

φάκη για τα γεγονότα, κατά 30% μυθοπλασία και μόνο κατά 30% πραγματικά γεγονότα». Στο υπόλοιπο 10%, που παραμένει αδιευκρίνιστο, ίσως να κρύβεται μεγάλο ποσοστό της αλήθειας.

Οι έχοντες ισχυρή μνήμη θυμούνται τον τώως πρωθυπουργό να επιστρέφει άυπνος από τις Βρυξέλλες το 2015 και να εξηγεί σε συνέντευξη του στην ΕΡΤ ότι η κλιμάκωση της σύγκρουσης θα ισοδυναμούσε με Grexit και ότι δεν υπήρχε άλλη πηγή πέραν της Ευρώπης για να χρηματοδοτήσει το ελληνικό χρέος – με ή χωρίς επιστροφή στη δραχμή. Πιθανή χείρα βοηθείας της Ρωσίας ή της Κίνας, που ορισμένοι κυβερνητικοί ονειρεύονταν, δεν εκδηλώθηκε αφενός γιατί αυτές οι χώρες δεν ήθελαν να επωμιστούν το ελληνικό χρέος και να επιβάλουν εκείνες στους Έλληνες ένα μνημόνιο βιωσιμότητας και αποπληρωμής του και αφετέρου μια τέτοια παρέμβαση –αν υποθέσουμε ότι θα αποφασιζόταν– θα εγκλωβίζε τη Μόσχα ή το Πεκίνο σε έναν οικονομικό πόλεμο με την Ευρώπη γιατί θα εκλαμβάνονταν ως επίθεση στο ευρώ.

Το δилημμα

Ο Βαρουφάκης έχει πει δημόσια ότι είχε προειδοποιήσει τον Τσίπρα να μην περιμένει τίποτα από τους Κινέζους και τους Ρώσους. Σύμφωνα με ασφαλείς πηγές, η μοναδική εναλλακτική λύση που ο Βαρουφάκης εκτιμούσε ότι υπήρχε αν οι Ευρωπαίοι δεν απέσυραν το πρόγραμμα λιτότητας, ήταν εκείνη που ο ίδιος είχε προετοιμάσει σε θεωρητικό επίπεδο σε συνεργασία με τον οικονομολόγο Τζέιμς Γκάλμπρειθ και άλλους. Επρόκειτο για το «κακάρισμα» του συστήματος Taxīs και την εισαγωγή ενός ηλεκτρονικού κρυπτονομίσματος ως εθνικού νομίσματος. Δεν είναι σαφές αν ο Τσίπρας συζήτησε ποτέ σοβαρά αυτό το σενάριο ή αν το απέρρι-

ψε από την αρχή ως ανέφικτο και ανεδαφικό. Το βέβαιο είναι ότι την επαύριον του δημοψηφίσματος της 5ης Ιουλίου, ο τότε πρωθυπουργός είχε δύο επιλογές: Είτε να εισάγει το κρυπτονόμισμα και να αποχωρήσει από την Ευρωζώνη μη γνωρίζοντας αν θα μπορούσε να ελέγξει τις συνέπειες, οικονομικές, κοινωνικές, πολιτικές και γεωπολιτικές, είτε να συμμορφωθεί με τους κανόνες, να σεβαστεί τις συμμαχίες και να εφαρμόσει ένα πρόγραμμα λιτότητας με αντάλλαγμα την αποφυγή της κατάρρευσης της οικονομίας. Οι υποστηρικτές του τονίζουν ότι ανέλαβε το πολιτικό κόστος και προχώρησε στη δεύτερη επιλογή, η οποία αποδείχθηκε σωστή, αφού έπειτα από τέσσερα χρόνια παρέδωσε μια στέρεα οικονομία. Οι αντίπαλοί του λένε ότι το πείραμα του 2015 γύρισε το ρολόι της κρίσης προς τα πίσω και стоίχισε 3.000 ευρώ σε κάθε Έλληνα μόνο από τον μνημονισμό της αξίας των μετοχών των τραπεζών που ανήκαν στο κράτος.

Αυτές οι όψεις δεν θίγονται στους «Ενήλικες στην Αίθουσα». «Δεν έκανα ένα ντοκιμαντέρ, αλλά ένα θέαμα», απάντησε ο Γαβράς όταν ρωτήθηκε αν θα έπρεπε να μελετήσει περισσότερες μαρτυρίες, ενώ δήλωσε ότι «από το 2007 οι Ευρωπαίοι ήθελαν να πνίξουν την Ελλάδα». Όσοι θεωρούν ότι η πολιτική Βαρουφάκη ήταν ανεύθυνη και επικίνδυνη, λένε ότι οι «Ενήλικες» είναι ένα φιλμ κατάλληλο μόνο για πολιτικά ανηλίκους που θέλουν να πιστεύουν ότι η Ελλάδα έπρεπε να πέσει στον γκρεμό για να πετάξει προς το μέλλον.

Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει ότι σε καλλιτεχνικό επίπεδο δεν είναι μια ταινία με την ποιότητα και την αυστηρότητα που χαρακτηρίζει τον δημιουργό της. Ο τώως πρωθυπουργός, που ενγλυκίστηκε εντυπωσιακά μέσα στους πρώτους μήνες του 2015, σίγουρα δεν έπληξε όταν την παρακολούθησε.

Τρέχουμε προς τοίχο και πατάμε γκάζι

Ο «πρύτανης» των Γερμανών ερευνητών του κλίματος μιλάει στην «Κ» για την ανάγκη να συγκρατηθεί η άνοδος της θερμοκρασίας

Συνέντευξη στην **ΕΥΡΥΔΙΚΗ ΜΠΕΡΞΗ**

Ο **Χανς Γιόαχιμ Σελνχούμπερ** είναι ο «πρύτανης» των Γερμανών κλιματολόγων: επίτιμος διευθυντής του Ινστιτούτου Κλιματολογικών Ερευνών (PIK) του Πότσταμ, σύμβουλος της καγκελαρίου Μέρκελ, μέλος της Αμερικανικής Ακαδημίας Επιστημών. «Τρέχουμε προς τον τοίχο και πατάμε γκάζι», λέει ο 69χρονος φυσικός, παρομοιάζοντας όσους κλείνουν τα μάτια απέναντι στην κλιματική κρίση με αυτούς που πέφτουν από ουρανοξύστη και λίγο πριν φθάσουν στο έδαφος παρατηρούν «ώς εδώ, όλα καλά».

– **Είναι αλήθεια ότι με τους σπμερινούς ρυθμούς απομένουν λιγότερο από 10 χρόνια προτού πυροδοτήσουμε μη αναστρέψιμες αλλαγές στο κλίμα της Γης;**

– Αυτό αναφέρουν τα συμπεράσματα της έκθεσης της IPCC (της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή). Τα πράγματα είναι πιο περίπλοκα, αλλά η ουσία είναι ότι, αν εξακολουθήσουμε και την επόμενη δεκαετία να εκπέμπουμε 40-45 δισ. τόνους διοξειδίου του άνθρακα ετησίως, όπως τώρα, δεν θα μπορέσουμε να συγκρατήσουμε την άνοδο της θερμοκρασίας στον 1,5 βαθμό Κελσίου, ούτε καν στους 2 βαθμούς. Θα παραβιάσουμε πολλές κόκκινες γραμμές, π.χ. δεν θα μπορέσουμε να κρατήσουμε το παγκόσμιωμα της Γροιλανδίας, ούτε τους κοραλλιογενείς υφάλους. Το συμπέρασμα των ερευνών μας είναι ότι, για να αποφύγουμε τα χειρότερα, πρέπει οι παγκόσμιες εκπομπές ρύπων να αρχίσουν να μειώνονται από το 2020. Δηλαδή από του χρόνου.

– **Πόσο ρεαλιστικό είναι να επιτευχθεί κάτι τέτοιο;**

– Πριν από λίγα χρόνια ήμασταν πιο αισιόδοχοι, γιατί οι εκπομπές ρύπων έμεναν σταθερές. Τώρα αυξάνονται. Οι οικονομικές προβλέψεις, βέβαια, λένε ότι έρχεται περίοδος στασιμότητας στην παγκόσμια οικονομία και αυτό μπο-

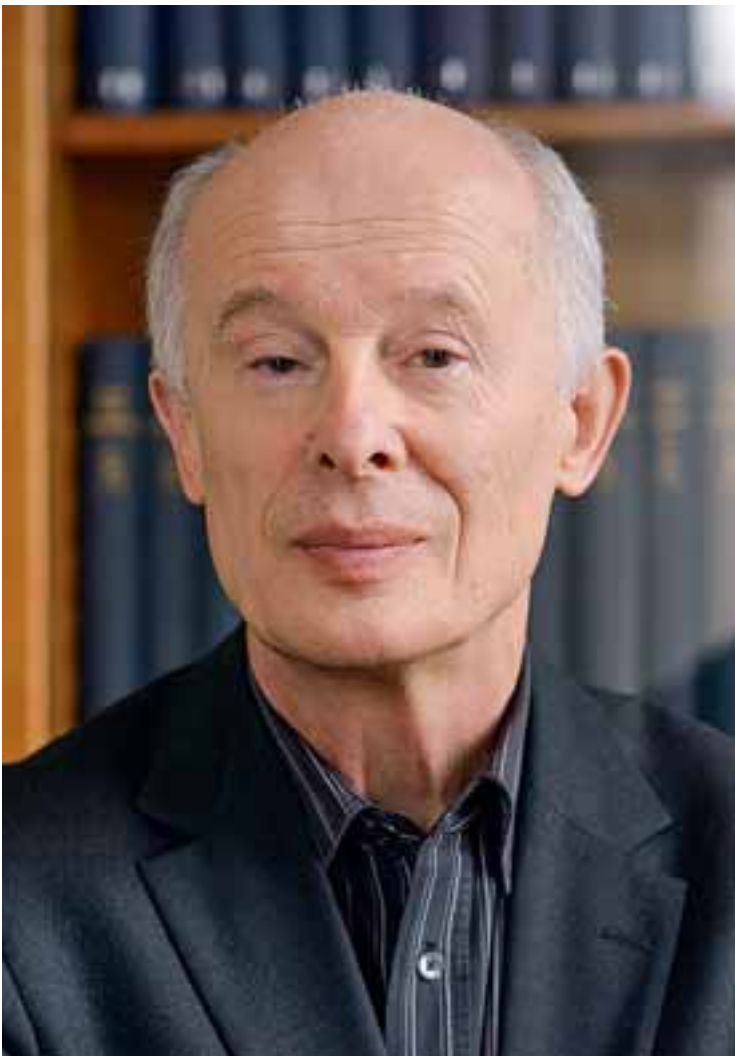
ρεί να βοηθήσει στη συγκράτηση των ρύπων, αλλά θα πρόκειται για κάτι συμπτωματικό, όχι για μια σταθερή μείωση. (Σ.σ. κάτι αντίστοιχο συνέβη στην Ελλάδα, όπου οι ρύποι, μετά την κρίση, έχουν πάρει πάλι την ανηφόρα.) Αν όμως κινητοποιήσουμε το επιστημονικό και τεχνολογικό δυναμικό μας, μπορούμε να αντιστρέψουμε την ανοδική τάση μέσα σε 1-2 χρόνια. Τεχνικά είναι εφικτό, αν και δεν είναι πολύ πιθανό.

– **Γιατί; Πού εντοπίζονται τα εμπόδια;**

– Έχουμε καταρτίσει σχέδια για το πώς μπορούν να περιοριστούν οι ρύποι και ξέρουμε ότι γίνεται. Ο κόσμος θα είναι πιο υγιής, γιατί π.χ. είναι πιο υγιεινό να τρώμε λιγότερο κρέας και να κάνουμε ποδήλατο αντί να καθόμαστε στο αυτοκίνητο. Όμως, όσα λέμε δεν λαμβάνονται σοβαρά υπόψη γιατί επικρατεί η λογική «μέχρι τώρα, έχουν πάει όλα καλά». Είναι το ανέκδοτο για τον άνδρα που έχει πέσει από το Εμπάιρ Στέιτ Μπίλ-

Το συμπέρασμα των ερευνών μας είναι ότι, για να αποφύγουμε τα χειρότερα, πρέπει οι παγκόσμιες εκπομπές ρύπων να αρχίσουν να μειώνονται από το 2020.

ντινγκ και, καθώς περνάει μπροστά από το παράθυρο του δευτέρου ορόφου, λέει «μέχρι τώρα, όλα καλά». Εξω διατελέσει σύμβουλος αρκετών κυβερνήσεων επί πολλά χρόνια. Τα επιστημονικά δεδομένα είναι γνωστά, τα οφέλη της ενεργειακής μετάβασης είναι επίσης γνωστά, π.χ. είναι πολύ πιο εύκολο να ηλεκτροδοτηθεί η Ινδία με αποκεντρωμένη ηλιακή ενέργεια παρά με την κατασκευή λιγνιτικών μονάδων και γιγαντιαίων δικτύων διανομής. Αυτό που έλειπε ήταν το

«**Επικρατεί** η λογική “μέχρι τώρα, έχουν πάει όλα καλά”. Είναι το ανέκδοτο για τον άνδρα που έχει πέσει από το Εμπάιερ Στέιτ Μπίλντινγκ και καθώς περνάει μπροστά από το παράθυρο του δευτέρου ορόφου λέει “μέχρι τώρα, όλα καλά”», λέει ο Χανς Γιόαχιμ Σελνχούμπερ.

συναίσθηματικό σκέλος. Και αυτό ήρθε τώρα στο προσκήνιο με το κίνημα «Fridays for Future» και την Γκρέτα Τούνμπεργκ. Ξαφνικά, ο κόσμος αντιλαμβάνεται τη σοβαρότητα. Αυτό δεν έχει σχέση με την επιστήμη – αν και οι δικές μας προβλέψεις γίνονται όλο και πιο ζωφερές. Συμβαίνει επειδή ο κόσμος καταλαβαίνει ότι αν καταστρέψουμε το σύστημα που υποστηρίζει τη ζωή στη Γη, αρνούμαστε το μέλλον στα παιδιά και στα εγγόνια μας. Αυτό δεν ήταν προφανές όσο καιρό

τα παιδιά σιωπούσαν. Η συνειδητοποίηση ήρθε αργά, ίσως υπερβολικά αργά. Τουλάχιστον όμως ήρθε, γιατί αξίζει να παλέψουμε για κάθε δέκατο του βαθμού κάθε δέκατο του βαθμού αύξησης της θερμοκρασίας προξενεί νέες επιπτώσεις και κάθε δέκατο του βαθμού είναι σημαντικό.

– **Ανοίγοντας μια εφημερίδα, βλέπεις ότι υπάρχουν δύο παράλληλα σύμπαντα, από τη μία οι δικές σας προειδοποιήσεις και**

από την άλλη ανακοινώσεις για νέες εξορύξεις υδρογονανθράκων και νέες υποδομές για οδικές και αεροπορικές μεταφορές.

– Αυτό έχει να κάνει με την αδράνεια. Το πεδίο της επιστημονικής μου ενασχόλησης είναι τα συστήματα και μπορώ να σας πω ότι τα ιδιαίτερος πολύπλοκα συστήματα, όταν βρεθούν αντιμέτωπα με μία κρίση, χωρίζονται σε δύο πραγματικότητες. Το υπάρχον σύστημα βελτιώνει την απόδοσή του και αυτό συμβαίνει τώρα με τον πετρελαϊκό κλάδο. Περισσότερα χρήματα, έξυπνοι μηχανικοί, τεχνολογία. Φυσικά το νέο σύστημα, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, στην αρχή είναι κατώτερο από το παλιό. Φθάνει όμως ένα σημείο καμπής και το παλιό σύστημα καταρρέει. Αν οι μέτοχοι, οι θεσμικοί επενδυτές σταματήσουν να χρηματοδοτούν έργα ορυκτών καυσίμων, η κατάρρευση μπορεί να έρθει πολύ γρήγορα, μέσα στα επόμενα 5-10 χρόνια. Μιλάω σε πολλούς θεσμικούς επενδυτές και σας λέω ότι η απο-

Ο κόσμος νομίζει ότι οι υδρογονάνθρακες θα φέρουν γρήγορο χρήμα, αλλά είμαι σίγουρος ότι σε 20 χρόνια το πετρέλαιο δεν θα αποτελεί πηγή εσόδων.

επένδυση (divestment) μπορεί να μετατραπεί σε χιονοστιβάδα.

– **Βλέπετε διαφορές ανάμεσα στον άνθρακα και στο φυσικό αέριο;**

– Το φυσικό αέριο είναι μια ψεύτικη λύση. Αν μπορούσαμε σε μία νύχτα να αντικαταστήσουμε τον λιγνίτη, την πιο ρυπογόνο μορφή άνθρακα, με φυσικό αέριο, θα μειώναμε τις εκπομπές ρύπων κατά 50% έως 70%. Αλλά σε 20 χρόνια θα υποχρεωθούμε να το εγκατα-

λείψουμε και αυτό. Είναι ένα είδος διαστροφής να συνεχίζουμε τις εξορύξεις, έστω και για φυσικό αέριο. Πρέπει να σταματήσουμε αμέσως. Κάθε φορά που έρχομαι στη χώρα σας θυμάμαι πόσο τεράστιες δυνατότητες έχει η Ελλάδα για την εξάπλωση της ηλιακής ενέργειας. Ο κόσμος νομίζει ότι οι υδρογονάνθρακες θα φέρουν γρήγορο χρήμα, αλλά είμαι σίγουρος ότι σε 20 χρόνια το πετρέλαιο δεν θα αποτελεί πηγή εσόδων.

– **Το πιστεύετε;**

– Ναι. Αν θέλουμε να αποτρέψουμε την κλιματική κρίση πρέπει να σταματήσουμε να καίμε πετρέλαιο. Αν αφήσουμε την κρίση να εξελιχθεί, θα έχουμε άλλα προβλήματα, άρα και στις δύο περιπτώσεις, το business as usual δεν είναι επιλογή. Εδώ στο Ινστιτούτο «τρέξαμε» τα κλιματικά μοντέλα βαθιά στο παρελθόν και αυτό που είδαμε είναι ότι οι αλλαγές τώρα εξελίσσονται εκατοντάδες φορές ταχύτερα από τις φυσιολογικές κλιματικές μεταβολές. Είναι σαν να έχουμε προσκρούσει στον τοίχο και να πατάμε γκάζι. Στην τελευταία εποχή των παγετώνων, η μέση θερμοκρασία ήταν μόλις 3-4 βαθμούς χαμηλότερη και το μεγαλύτερο μέρος της Ευρώπης ήταν καλυμμένο με πάγους. Φανταστείτε τι θα συμβεί εάν η θερμοκρασία ανέβει 5-6 βαθμούς σε διάστημα μόλις 100 ετών. Δεν βλέπω πώς θα μπορούσε να συντηρηθεί ο ανθρώπινος πολιτισμός. Κάθε φορά που μιλάω σε κοινό επενδυτών ή τραπεζιτών και καταλαβαίνουν πόσο στέρεη είναι η επιστημονική γνώση, ανησυχούν πολύ.

– **Τι λέτε σε αυτούς που θα διαβάσουν αυτήν τη συνέντευξη και θα συνεχίσουν σαν να μη συμβαίνει τίποτα;**

– Καθένας κάνει τις επιλογές του. Μπορείς ακόμη και να νιώθεις τον καρκίνο να μεγαλώνει μέσα σου και να αρνείσαι να πας στον γιατρό γιατί φοβάσαι τη διάγνωση. Ελπίζω πάντως να πειστούν περισσότεροι άνθρωποι.

Επίδειξη ισχύος με μεγάλη παρέλαση και αναφορές στον Μάο

Οι στόχοι του προέδρου Σι Τζινπίνγκ

Στη σκιά της έντασης στο Χονγκ Κονγκ, πραγματοποιήθηκε την 1η Οκτωβρίου στο Πεκίνο η στρατιωτική παρέλαση για τα 70 χρόνια από την ίδρυση της κομμουνιστικής Κίνας του Μάο Τσετούνγκ, παρουσία του προέδρου της χώρας, Σι Τζινπίνγκ.

Ήταν η μεγαλύτερη στην ιστορία της χώρας: Νέοι διηπειρωτικοί πύραυλοι, οι DF41, και drones μεγάλης ακρίβειας ήταν μερικά από τα νέα όπλα που παρουσιάστηκαν στη διάρκεια των επετειακών εκδηλώσεων, γεμάτων από αναφορές στον Μάο, διδάγματα του Μεγάλου Τιμονιέρη και υπερήφανα tweets Κινέζων αξιωματούχων. Ο πρόεδρος Σι είπε ότι καμία δύναμη δεν μπορεί να κλονίσει την Κίνα, καθώς επιθεωρούσε την τεράστια παρέλαση στην πλατεία Τιεανμέν, υπό το βλέμμα του Μάο. «Καμία δύναμη δεν μπορεί να σταματήσει τον κινεζικό λαό και το έθνος από την πορεία προς τα εμπρός», τόνισε ο Κινέζος ηγέτης σε μια σύντομη εναρκτήρια ομιλία. Σύμφωνα με το υπουργείο Εθνικής Αμυνας, περίπου 15.000 στρατιώτες, 580 μέρη στρατιωτικού εξοπλισμού και 160 αεροσκάφη συμμετείχαν στην παρέλαση. Στις εκδηλώσεις που ακολούθησαν συμμετείχε ένα χρωματιστό πλήθος 100.000 πολιτών, αποτελούμενο από αγρότες και γιατρούς μέχρι εκπαιδευτικούς και φοιτητές.

Αναλυτές απέδωσαν τις εκδηλώσεις περισσότερο στην προσπά-

θεια εντυπωσιασμού του εγχώριου ακροατηρίου παρά εκφοβισμού της διεθνούς κοινότητας με την υποβόσκουσα απειλή ότι η Κίνα είναι ετοιμοπόλεμη. Ο οικονομικός πόλεμος με τις ΗΠΑ, η αμφισβήτηση του Πεκίνου από τους ακτιβιστές του Χονγκ Κονγκ και οι πάγιες εστίες έντασης στο εσωτερικό της χώρας πλήττουν το γόντρο της Κίνας και καθιστούν αναγκαία τέτοια επίδειξη ισχύος εκ μέρους του Σι – τη δεύτερη μεγάλη στρατιωτική παρέλαση στη διάρκεια της θητείας του με στόχο τη λαϊκή συσπείρωση. Η αλματώδης οικονομική ανάπτυξη των τελευταίων δεκαετιών έχει μεν οδηγήσει στη δημιουργία μεγάλης μεσαίας τάξης στη χώρα, οι ανισότητες όμως παραμένουν, ειδικά το χάσμα μεταξύ ανατολικής και δυτικής Κίνας.

Η γενιά του '80

«Όσοι γεννήθηκαν τη δεκαετία του 1980, κατά την περίοδο του κινήματος εκδημοκρατισμού, μεγάλωσαν. Οι περισσότεροι είναι εθισμένοι στον καταναλωτισμό, απολίτικοι και πατριώτες, χωρίς ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την κοινωνική δικαιοσύνη. Αντιθέτως, η βασική μέριμνά τους είναι να γίνουν πλούσιοι. Αλλωστε, ως ακτιβιστές ή υπερασπιστές ανθρωπίνων δικαιωμάτων καταλήγουν συνήθως στη φυλακή. Αυτή η γενιά θεωρεί πως ό,τι έχει το κέρδισε με κόπο. Ακριβώς όπως και η Κίνα όλες τις

Την 1η Οκτωβρίου, στο Πεκίνο εορτάστηκαν τα 70 χρόνια από την ίδρυση της κομμουνιστικής Κίνας, με τη μεγαλύτερη στρατιωτική παρέλαση στην ιστορία της χώρας, όπου παρουσιάστηκαν οι νέοι διηπειρωτικοί πύραυλοι DF41.

Αναλυτές απέδωσαν τις εκδηλώσεις περισσότερο στην προσπάθεια εντυπωσιασμού του εγχώριου ακροατηρίου παρά εκφοβισμού της διεθνούς κοινότητας.

κατακτήσεις της», επισημαίνει σε άρθρο της στη γερμανική εφημερίδα Zeit η Φράνκα Λου, Κινέζα επιχειρηματίας και αρθρογράφος, η οποία όμως γράφει τα κείμενά της με ψευδώνυμο.

Αν τον δρόμο των μεταρρυθμίσεων εγκαίνιασε ο Ντενγκ Σιαοπίνγκ μετά τον θάνατο του Μάο, ο Σι προσπαθεί να αυτοπροβληθεί

σήμερα ως σημαντικότερος ηγέτης για την πορεία της χώρας και να υποβαθμίσει την υστεροφημία του Ντενγκ, ανατρέχοντας απευθείας στον Μάο.

Δεν είναι τυχαίο ότι μνημόνευσε επανειλημμένως τον ιδρυτή της Λαϊκής Δημοκρατίας την 1η Οκτωβρίου, ενώ επιχειρεί να οικοδομήσει νέα προσωπολατρία ανάλογη εκείνης την εποχή του Μεγάλου Τιμονιέρη.

Εκτός από την επέκταση της λογοκρισίας στο Διαδίκτυο και τον περιορισμό των μεταδόσεων ξένων τηλεοπτικών καναλιών, πρακτικές όπως η τιμωρία καθηγητών, επειδή δυσφημούν τον ρόλο του Κομμουνιστικού Κόμματος Κίνας ή χρησιμοποιούν μη εγκεκριμένα συγγράμματα, θυμίζουν έντονα εκείνες που εφαρμόζονταν επί Μάο. Την ίδια

στιγμή, όπως επισημαίνει πρόσφατη ανάλυση του Foreign Affairs, πάνω από 100 ινστιτούτα είναι αφιερωμένα στον Σι και αναπαράγουν τη θεωρία του που είναι γνωστή ως «Οι σκέψεις του Σι Τζινπίνγκ για τον σοσιαλισμό με κινεζικά χαρακτηριστικά για μια νέα εποχή». Τέλος, μια νέα εφαρμογή για smartphones υποβάλλει σε μέλη του κόμματος υποχρεωτικά ερωτηματολόγια για τις απόψεις και τις δραστηριότητές τους.

Η πιο emblematicή πολιτική που προωθεί ο Σι, συνδυάζοντας οικονομία, γεωπολιτική διεύθυνση και διπλωματία, είναι το φιλόδοξο σχέδιο «Μία Ζώνη - Ένας δρόμος», που θέλει να αναβιώσει εμπορικά τον Δρόμο του Μεταξίου, συνδέοντας την Κίνα με τις αγορές της Κεντρικής Ασίας, της Ευρώπης και της Αφρικής.

Απολογισμός

Τα πρώτα τριάντα χρόνια της κυριαρχίας του Κομμουνιστικού Κόμματος Κίνας (ΚΚΚ) συχνά αποτιμώνται με αρνητικό τρόπο, αυτό όμως οφείλεται κυρίως στον απόηχο της Πολιτιστικής Επανάστασης. Και όμως, δεν επρόκειτο για τρεις χαμένες δεκαετίες. Από το 1949 έως το 1979, π.χ., το ποσοστό όσων ήξεραν γραφή και ανάγνωση αυξήθηκε από 20% σε 66%, ενώ το προσδόκιμο ζωής εκτινάχθηκε από τα 41 χρόνια στα 64. Η πρόοδος αυτή προετοίμασε άλλωστε το έδαφος για το μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα του Ντενγκ Σιαοπίνγκ και τα οικονομικά ανοίγματα, που οδήγησαν στην ταχεία οικονομική ανάπτυξη της χώρας τα τελευταία 40 χρόνια. «Τα πρώτα 70 χρόνια της Λαϊκής Δημοκρατίας μπορεί πράγματι να έφεραν ταχεία ανάπτυξη, δεν πέτυχαν όμως παρά περιορισμένη ευημερία. Τώρα η Κίνα πρέπει να αυξήσει το μέσο εισόδημα, αλλά και να υλοποιήσει την Πρωτοβουλία «Μία Ζώνη - Ένας Δρόμος». Αυτοί οι στόχοι μπορούν να επιτευχθούν μόνο σε ένα ειρηνικό, σταθερό περιβάλλον. Οι Κινέζοι ηγέτες το ξέρουν αυτό. Πρέπει απλώς να πείσουν τη Δύση ότι όντως το ξέρουν», επισημαίνει σε άρθρο του ο Κένιοιου Ζιν, καθηγητής Οικονομικών στο London School of Economics.

A PROJECT BY

WIZGUIDE **Difford's
Guide**
FOR DISCERNING DRINKERS

CYPRUS

Cocktail Festival

MAIN SPONSOR

αλφάμεγα

THE CLUMSIES

ATHENS

BABA AU RUM

ATHENS

THE GIN JOINT

ATHENS

NOEL

ATHENS

A FOR ATHENS

ATHENS

42

ATHENS

UPUPA EPOPS

ATHENS

ODORI

ATHENS

PALAIA PINEZA

NICOSIA

ZONKEY

NICOSIA

BOTTEGA AMARO

NICOSIA

THE GYM

NICOSIA

JOLLY JOKER

NICOSIA

OLD MARKET ST.

LARNACA

**LIBRARY BAR/
GIN GARDEN**

LIMASSOL

MADAME

LIMASSOL

#cocktailfestcy

SPONSORS

ABSOLUT.

Naked
Grouse

Μετωπική του Τραμπ με τους Δημοκρατικούς

Απειλούμενος με καθαίρεση, ο πρόεδρος καλλιεργεί εμφυλιοπολεμική ατμόσφαιρα

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Η 25η Ιουλίου ξημέρωσε με καλούς καιρούς για τον Ντόναλντ Τραμπ. Μία ημέρα νωρίτερα, ο Ρόμπερτ Μιούλερ, ειδικός ανακριτής για τη θρυλούμενη ρωσική ανάμειξη στις εκλογές του 2016, είχε τελειώσει την κατάθεσή του στο Κογκρέσο χωρίς να προσκομίσει κάποιο αδι-αμφισβήτητο ενοχοποιητικό στοιχείο για τον πρόεδρο. Οι Δημοκρατικοί ήταν απογοητευμένοι, καθώς η πολύκροτη υπόθεση έμπαινε στο αρχείο και το ενδεχόμενο παραπομπής του Τραμπ με το ερώτημα της καθαίρεσης εξοστρακίζοταν στις ελληνικές καλένδες. Αλλά ο 45ος πρόεδρος της Αμερικής απέδειξε για νιοστή φορά ότι δεν έχει δυνατότερο αντίπαλο από τον ίδιο τον εαυτό του, διαπράττοντας το πιο ασυγχώρητο λάθος της σύντομης πολιτικής του καριέρας.

Στις 9.03 π.μ. σήκωσε το τηλέφωνο από την αίθουσα διαχειρίσης κρίσεων, παρουσία και άλλων αξιωματούχων, για να συνομιλήσει με τον Ουκρανό ομόλογό του Βολο-ντίμιρ Ζελένσκι και να του ζητήσει «μία χάρη»: να ερευνήσει υποτιθέμενα σκάνδαλα του Δημοκρατικού τέως αντιπροέδρου Τζο Μπάιντεν,

Αναζητεί σωσίβιο από Κίνα, Ουκρανία και Αυστραλία, στην προσπάθειά του να αμαυρώσει τον Μπάιντεν.

ίσως του πλέον αξιόμαχου αντιπάλου του στις προεδρικές εκλογές του 2020, και του γιου του Χάντερ, ο οποίος διετέλεσε μέλος του διοικητικού συμβουλίου ουκρανικής εταιρείας φυσικού αερίου. Η υπόθεση βγήκε στο φως χάρη σε καταγγελία αναλυτή της CIA και ώθησε τη Δημοκρατική πρόεδρο της Βουλής Νάνσι Πελόσι, η οποία μέχρι τότε ήταν επιφυλακτική, να διαβεί τον Ρουβίκωνα και να ξεκινήσει έρευνα για την παραπομπή του προέδρου.

Ερμηνεία

Πώς να εξηγήσει κανείς μια τόσο αυτοκαταστροφική συμπεριφορά; Αρκετοί αναλυτές υποστηρίζουν ότι ο Τραμπ δεν μπορεί να κωνέψει την αμφισβήτηση της νίκης του, το 2016, και ότι του έχει γίνει έμμονη ιδέα να συντρίψει όλους όσους ενεπλάκησαν στις εναντίον του έρευνες. Υπό αυτό το πρίσμα, ζήτησε τις προάλλες ανάλογη «χάρη» από τον Κινέζο ηγέτη Σι Τζινπίνγκ, στη χώρα του οποίου ο υιός Μπάιντεν είχε επίσης επιχειρηματικές δραστηριότητες, αλλά και από τον Αυστραλό πρωθυπουργό Σκοτ Μόρισον, αυτή τη φορά για την έρευνα Μιούλερ.

Άλλοι εκτιμούν πως ο Τραμπ δεν φοβάται την παραπομπή, υπολογίζοντας ότι θα αποβεί εις βάρος των αντιπάλων του, όπως είχε στραφεί εις βάρος των Ρεπουμπλικανών η παραπομπή του Κλίντον για την υπόθεση Λεβίνσκι. Ωστόσο, η παραπομπή του Κλίντον για ένα θέμα στις προσωπικές του ζωές δεν μπορεί να συγκριθεί με το ατόπημα ενός προέδρου ο οποίος χρησι-

μοποιεί κατά συρροήν τη δύναμη του αξιώματός του και της χώρας που αντιπροσωπεύει για να εκβιάσει ξένους ηγέτες, με στόχο να «λερώσει» πολιτικούς του αντιπάλους.

Αλλωστε, η υστερική αντίδραση του Τραμπ στα τεκταινόμενα ακτινοβολεί οτιδήποτε άλλο εκτός από αυτοπεποίθηση. Την περασμένη Τετάρτη, ο Αμερικανός πρόεδρος, έχοντας δίπλα του στον Λευκό Οίκο τον ηγέτη της Φινλανδίας, μίλησε με γλώσσα πεζοδρομίου για τον Ανταμ Σιφ, τον Δημοκρατικό πρόεδρο της επιτροπής του Κογκρέσου που έχει τον πρώτο λόγο για την έρευνα, χαρακτηρίζοντάς τον «απόβρασμα», ενώ προηγουμένως είχε αναρωτηθεί εάν έπρεπε να συλληφθεί. Ο

πληροφοριοδότης και όσοι τον βοήθησαν χαρακτηρίστηκαν από τον πρόεδρο «προδοτές», οι οποίοι τον παλιό καλό καιρό εκτελούνταν, σαν το ζεύγος Ρόζενμπεργκ που οδηγήθηκε στην ηλεκτρική καρέκλα. Όσο για την παραπομπή του, είναι «πραξικόπημα», που μπορεί να οδηγήσει σε «εμφύλιο πόλεμο». Το παραλήρημα δεν έχει τέλος.

Αν και ο Τραμπ στριμώχθηκε μόνος του στη γωνία του ρινγκ, δεν είναι βέβαιο ότι το εγχείρημα των αντιπάλων του θα τελεσφορήσει. Για να καθαριστεί ο πρόεδρος, πρέπει να το ψηφίσουν τα δύο τρίτα της Γερουσίας, δηλαδή 67 γερουσιαστές, ενώ οι Δημοκρατικοί έχουν μόνο 47. Στο μεταξύ, οι Δημοκρα-

Η Βουλή των Αντιπροσώπων ξεκίνησε τη διαδικασία παραπομπής του προέδρου Ντόναλντ Τραμπ με το ερώτημα της καθαίρεσης, κατηγορώντας τον ότι παραβίασε το Σύνταγμα ζητώντας ξένη βοήθεια για να κηλιδώσει τον Δημοκρατικό ανθυποψήφιο Τζο Μπάιντεν.

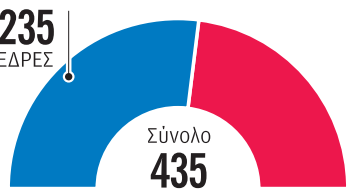
Βουλή των Αντιπροσώπων

Κάθε βουλευτής μπορεί να καταθέσει σχέδιο απόφασης για παραπομπή αν υποτεύεται ότι ο πρόεδρος είναι ένοχος «προδοσίας, δωροδοκίας ή άλλων σοβαρών εγκλημάτων και πλημμελημάτων».

Επιτροπή Δικαιοσύνης

Συνήθως γνωμοδοτεί αν υπάρχει βάση για παραπομπή, αλλά οι Δημοκρατικοί μπορούν να διορίσουν ειδική επιτροπή για να επιβλέψει τη διαδικασία ή να φέρουν κατευθείαν το ζήτημα προς ψήφιση στην Ολομέλεια του σώματος.

Με απλή πλειοψηφία στην Επιτροπή, όπου οι Δημοκρατικοί κατέχουν 235 έδρες, η παραπομπή προωθείται στη Γερουσία.

Δίκη στη Γερουσία

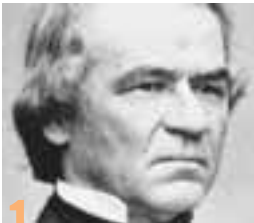
Η Γερουσία καλείται να αποφασίσει αν θα καθαίρει ή όχι τον πρόεδρο. Των συνεδριάσεων προεδρεύει ο πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου. Οι βουλευτές ασκούν καθήκοντα εισαγγελέων. Ο πρόεδρος μπορεί να ορίσει συνηγόρους υπεράσπισης.

Ψηφοφορία στη Γερουσία

Οι Δημοκρατικοί έχουν 47 έδρες. Χρειάζεται πλειοψηφία δύο τρίτων, δηλαδή 67 ψήφων, για να καθαριστεί ο πρόεδρος. Σε αυτή την περίπτωση, προεδρικά καθήκοντα αναλαμβάνει ο αντιπρόεδρος.

ΠΗΓΕΣ: AP, Bloomberg, BBC, NBC News, Reuters, Graphic News / ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: AP, Getty Images, Shutterstock.com

1 Αντριου Τζόνσον

2 Μπιλ Κλίντον

3 Ρίτσαρντ Νίξον

Τρεις πρόεδροι πριν από τον Τραμπ βρέθηκαν αντιμέτωποι με την παραπομπή. Ο Αντριου Τζόνσον και ο Μπιλ Κλίντον απαλλάχθηκαν από τη Γερουσία, ενώ ο Ρίτσαρντ Νίξον παραιτήθηκε προτού παραπεμφθεί.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Στην τελική ευθεία η διαπραγμάτευση για το Brexit

17 Οκτωβρίου το κρίσιμο συμβούλιο

Καθώς η καταληκτική ημερομηνία του ευρωπαϊκού συμβουλίου της 17ης Οκτωβρίου πλησιάζει, οι διαπραγματεύσεις ανάμεσα στο Λονδίνο και στις Βρυξέλλες έχουν περάσει στην τελευταία, εντατική φάση. Στόχος του Μπόρις Τζόνσον είναι να επιτύχει μια συμφωνία με την Ε.Ε. και αυτή να εγκριθεί από τη βρετανική Βουλή προτού ενεργοποιηθεί ο νόμος που υποχρεώνει την κυβέρνηση να αναβάλει το Brexit. Το εγχείρημα φαίνεται τιτάνιο, δεδομένου, πρώτον, ότι η συμφωνία Βρετανίας - Ε.Ε. δεν φαίνεται στον ορίζοντα και, δεύτερον, ότι στη σύντομη θητεία του ο Τζόνσον δεν έχει κερδίσει ούτε μία από τις οκτώ ψηφοφορίες που έχει φέρει στη Βουλή των Κοινοτήτων.

Στις διαπραγματεύσεις με την Ε.Ε., το «αγκάθι» εντοπίζεται, για μία ακόμη φορά, στις δεινές επιπτώσεις της βρετανικής εξόδου για τη σταθερότητα της Ιρλανδίας. Η πρόταση που κατέθεσε ο Τζόνσον την Τετάρτη προβλέπει ότι μετά το Brexit, στον αγροδιατροφικό τομέα και στον τομέα της μεταποίησης θα ισχύουν κοινά πρότυπα σε ολόκληρο το νησί. Πρόκειται για μετατόπιση σε σχέση με τις προηγούμενες βρετανικές θέσεις, αλλά δεν λύνει το θέμα των τελωνειακών σταθμών, που θα κάνουν αναγκαστικά την εμφάνισή τους στην Ιρλανδία σε περίπτωση εξόδου της Βρετανίας από την κοινή αγορά. Στο θέμα αυτό, ο Τζόνσον κατέθεσε μια ευφάνταστη πρόταση, για διασπορά των τελωνειακών σταθμών σε μια ζώνη δέκα χιλιομέτρων εκατέρωθεν των συνόρων, ώστε να μην είναι ορατό το σύνορο διά γυμνού οφθαλμού. Το πώς θα μπορούσε να λειτουργήσει κάτι τέτοιο χωρίς το πέρασμα από τα τελωνεία να καταλήξει «προαιρετικό» δεν είναι σαφές. Κυρίως όμως δεν είναι σαφές πώς θα διατηρηθεί η Ιρλανδία ως ενιαίος οικονομικός χώρος, αφού για να ταξιδέψουν τα εμπορεύματα από το ένα τμήμα του νησιού στο άλλο θα περνούν από

τελωνεία, και πώς θα διατηρηθεί η ειρήνη στο νησί, αφού οι πολέμιοι της διχοτόμησης θα αρχίσουν ξανά τις διαδηλώσεις και τις επιθέσεις σε συνοριακούς σταθμούς, όπως συνέβαινε πριν από μερικές δεκαετίες.

Ξεσηκώνοντας τους υποστηρικτές του, ο Τζόνσον επαναλαμβάνει διαρκώς ότι η Βρετανία πρέπει να βγει από την Ε.Ε. γιατί αυτό ψήφισαν 17,4 εκατ. Βρετανοί – αλλά πέρα από την τήρηση των δεσμεύσεων του δημοψηφίσματος υπάρχει και η τήρηση των δεσμεύσεων της συμφωνίας της Μεγάλης Παρασκευής του 1998, που τερμάτισε τον εμφύλιο στη Βόρεια Ιρλανδία. Ο Βρετανός πρωθυπουργός έχει ήδη ξεκινήσει τη διαχείριση των εντυπώσεων, μιλώντας για τους τελωνειακούς σταθμούς ως κάτι που «θα ζητήσει η Ε.Ε.» και ότι ως κάτι αναπόφευκτο σε περίπτωση

Το μεγαλύτερο «αγκάθι» εντοπίζεται, για μία ακόμη φορά, στις δεινές επιπτώσεις της βρετανικής εξόδου για τη σταθερότητα της Ιρλανδίας.

που στο νησί ισχύουν δύο διαφορετικά εμπορικά καθεστώτα. Σε περίπτωση που οι διαπραγματεύσεις αποτύχουν, ο Τζόνσον μπορεί να ζητήσει μετάθεση της ημερομηνίας εξόδου, αποδίδοντας την ευθύνη στους πολιτικούς του αντιπάλους και προκηρύσσοντας εκλογές με «σημαία» το Brexit χωρίς συμφωνία. Η Ε.Ε. πρέπει να προσέξει πώς θα διαχειριστεί τις διαπραγματεύσεις, αλλιώς στο ερώτημα τι από τα δύο θα συμβεί στη Βρετανία, μετάθεση της ημερομηνίας εξόδου ή εξόδος χωρίς συμφωνία, η απάντηση μπορεί να είναι και τα δύο.

REUTERS, A.P.

Ο Μπόρις Τζόνσον προσήλθε στο συνέδριο των Συντηρητικών την περασμένη Τετάρτη σηκώνοντας και τους δύο αντίχειρές του, θέλοντας να περάσει το μήνυμα ότι όλα (θα) πάνε καλά. Γνωρίζει, πάντως, ότι τα πράγματα είναι δύσκολα.

Εκλογές στην Πορτογαλία, εν μέσω σκανδάλου και στεγαστικού

Το 2015, όταν ο σοσιαλιστής Αντόνιο Κόστα σχημάτισε κυβέρνηση μειοψηφίας στην Πορτογαλία, με τη στήριξη του αριστερού και του κομμουνιστικού κόμματος, οι αναλυτές έκαναν λόγο για ασταθές οικοδόμημα. Τέσσερα χρόνια αργότερα, το ερώτημα στις σημερινές εκλογές είναι αν ο Κόστα θα κατακτήσει την αυτοδυναμία ή αν θα επανέλθει στην κυβέρνηση με τους ίδιους εταίρους. Ο σοσιαλιστής πρωθυπουργός, που έχει χαρακτηρίσει την Πορτογαλία «γαλατικό χωριό της Ευρώπης»,

υλοποίησε ορισμένες από τις υποσχέσεις του για χαλάρωση της λιτότητας που είχε επιβληθεί στη χώρα λόγω της οικονομικής κρίσης, χωρίς ωστόσο να οδηγηθεί σε δημοσιονομική εκτροπή. Ετσι, κλείνει την τετραετία έχοντας καταργήσει πολλές από τις φορολογικές αυξήσεις και τις περικοπές μισθών των μνημονιακών χρόνων και έχοντας χορηγήσει μικρές αυξήσεις στις συντάξεις. Την ίδια στιγμή, η ανεργία έχει πέσει κάτω από το 7% και το δημοσιονομικό έλλειμμα δεν ξεπερνά το 0,2%.

Ο Αντόνιο Κόστα (δεξιά) με τον υφ. Οικονομικών του, Μάριο Σεντένο.

Οι δημοσκοπήσεις είναι στους σοσιαλιστές του Κόστα περίπου 35%, ποσοστό υψηλότερο από το 32% που έλαβε στις προηγούμενες εκλογές, αλλά χαμηλότερο από το 40% που απαιτείται για να κυβερνήσει χωρίς εταίρους. Το άνοιγμα του Κόστα προς τους ψηφοφόρους του συντηρητικού χώρου ατύχησε λόγω του πρόσφατου σκανδάλου κλοπής οπλισμού από στρατόπεδο στην πόλη Τάνκος και των καταγοριών περί συγκάλυψής του από τον σοσιαλιστή υπουργό Άμυνας. Το γεγονός αυτό επέτρεψε στο συ-

ντηρητικό κόμμα (PSD) να κάνει εκστρατεία με ατζέντα «νόμου και τάξης».

Εκτόξευση ενοικίων

Ενα από τα απτά οφέλη που αποκόμισαν οι πολίτες της Λισαβώνας από την πολιτική της απερχόμενης κυβέρνησης ήταν η δραστική μείωση του κόστους των συγκοινωνιών, με την ακριβότερη μηνιαία κάρτα να κοστίζει πλέον 40 ευρώ, αντί 130. Ωστόσο, η παροχή αυτή δεν είναι ικανή να αντισταθμίσει την τεράστια πίεση που δέχονται

όσοι αναζητούν στέγη προς ενοίκιο, καθώς η ραγδαία τουριστική ανάπτυξη και οι πλατφόρμες βραχείας ενοικίασης έχουν οδηγήσει σε εκτόξευση ενοικίων, με αυξήσεις που σε κάποιες περιπτώσεις αγγίζουν το 80%.

Επίσης, η συμμόρφωση με τους δημοσιονομικούς στόχους έχει κρατήσει χαμηλά τις επενδύσεις σε έργα υποδομής, με το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων να καταλαμβάνει το 2% του ΑΕΠ, ευρισκόμενο κάτω από τον ευρωπαϊκό μέσον όρο.

Η διαστημική περιπέτεια του Ελον Μασκ

Δημιούργησε αστρόπλοιο το οποίο θεωρεί ότι θα μπορέσει να πραγματοποιήσει ακόμη και επανδρωμένη πτήση στον Αρη

Του **KENNETH CHANG**
THE NEW YORK TIMES

Το **απαστράπτον** ασημί διαστημόπλοιο του παρουσίασε ο επιχειρηματίας και ιδρυτής της SpaceX Ελον Μασκ, που φιλοδοξεί να δώσει τη δυνατότητα στην ανθρωπότητα να πραγματοποιήσει την πρώτη επανδρωμένη αποστολή στον Αρη. Μέσα στους επόμενους δύο μήνες, λέει γεμάτος αυτοπεποίθηση ο Μασκ, το πρωτότυπο του πυραύλου του, Starship (αστρόπλοιο), θα εκτοξευθεί –χωρίς πλήρωμα– για να φθάσει σε ύψος 18 χλμ. και να επιστρέψει άθικτο πίσω στη Γη.

Παρότι η εταιρεία του Μασκ έχει αποδείξει την ικανότητά της να στέλνει δορυφόρους σε τροχιά και να μεταφέρει εφόδια στον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό, άγνωστο παραμένει εάν μπορεί να ικανοποιήσει τις φιλοδοξίες του ιδρυτή της για επανδρωμένα ταξίδια στον Αρη. Ο νέος πύραυλος του Μασκ έχει μήκος 55 μέτρων και διάμετρο δέκα μέτρων, ενώ ο πρώτος πύραυλός του, ο Falcon 1, ήταν μόλις 20 μέτρα μήκος και με διάμετρο λιγότερο από δύο μέτρα. Το ανώτατο φορτίο του δεν ξεπερνούσε τα 200 κιλά. Το Starship, στο οποίο θα προσαρμοστεί γιγάντιο ζεύγος κινητήρων, θα έχει συνολικό ύψος 120 μέτρων και θα είναι ικανό να μεταφέρει φορτίο 110 τόνων. Τέτοια ισχύ είχε και ο πύραυλος Saturn 5, που μετέφερε τους αστροναύτες της NASA στη Σελήνη πριν από 50 χρόνια, ενώ το Starship του Μασκ θα έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιείται ξανά και ξανά.

Μιλώντας σε λίγους δημοσιογράφους στην παρουσίαση του πρωτοτύπου, ο Μασκ επέμεινε ότι το πρόγραμμα Starship μπορεί να ξεκινήσει εντός των χρονικών ορίων που ο ίδιος είχε θέσει πριν από λίγα χρόνια, με την πρώτη προσεληνώση να πραγματοποιείται σε λίγα χρόνια από σήμερα. Ο Μασκ είναι, όμως, γνωστός για τις υπερβολικά αισιόδοξες εκτιμήσεις του. Παρά τις υπέρμετρες φιλοδοξίες του δημιουργού του, το πρόγραμμα Starship και ο αστραφτερός πύραυλος, κατασκευασμένος από ανοξείδωτο ατσάλι, παραπέμπουν σε παλαιότερες εποχές ατελούς πειραματισμού. «Είναι σαν να βρεθήκαμε σε προπολεμική ταινία επιστημονικής φαντασίας», λέει ο Αντριου Γκετς, που ζει σε μικρή απόσταση από τις εγκαταστάσεις του Μασκ στο Τέξας.

Ο **αστραφτερός** πύραυλος, κατασκευασμένος από ανοξείδωτο ατσάλι, παραπέμπει σε παλαιότερες εποχές ατελούς πειραματισμού.

Δοκιμαστική εκτόξευση, άλλου, μη επανδρωμένου πυραύλου της εταιρείας του Μασκ κατέληξε σε έκρηξη του διαστημοπλοίου στα μέσα Απριλίου.

Αν και ο εμπνευστής του προγράμματος Starship επιθυμούσε τη χρήση ανθρακονήματος υψηλής τεχνολογίας για τον πύραυλό του, αναγκάστηκε εντέλει να χρησιμοποιήσει πυκνότερο ανοξείδωτο ατσάλι. Το υλικό αυτό είναι φθηνότερο, πιο εύπλαστο, ικανό να σκληραίνει στις χαμηλές θερμοκρασίες του Διαστήματος, ενώ το σημείο τήξης του είναι υψηλότερο, επιτρέποντας την ασφαλή επάνοδο του διαστημοπλοίου στη γήινη ατμόσφαιρα. Το Starship πρόκειται να οριζοντιωθεί στα ανώτατα επίπεδα της ατμόσφαιρας, προτού

μειώσει την ταχύτητα επανόδου του με στόχο την προσγείωση. Εδώ και τρία χρόνια, ο Μασκ αναθεωρεί τον σχεδιασμό, περιορίζοντας το μήκος, αλλάζοντας το σχέδιο της θερμικής ασπίδας ή τροποποιώντας το σχήμα των πτερυγίων.

Οι ειδικοί εκτιμούν ότι η τεχνολογία του Starship είναι δοκιμασμένη, ενώ το πρόγραμμα –όσο φιλόδοξο κι αν ακούγεται– δεν απαιτεί ανέφικτα τεχνολογικά άλματα. Την απορία των ειδικών προκαλεί, όμως, η πεποίθηση του Ελον Μασκ ότι το πρόγραμμα Starship μπορεί να αποδειχθεί κερδοφόρο. Ακόμη κι ο ίδιος ο Μασκ παραδέχεται ότι ο πύραυλός του είναι πολύ μεγαλύτερος από όσο απαιτεί η εκτόξευση των σημερινών δορυφόρων. Ο δημιουργός του προγράμματος ελπίζει ότι το Starship θα μπορέσει να αξιοποιηθεί για την ανάπτυξη του διαδικτυακού πλέγματος Starlink, που θα εγγυάται τη δορυφορική παροχή υπηρεσιών Διαδικτύου. Ένας πύραυλος Starship είναι άλλωστε ικανός να θέσει σε

τροχιά περισσότερους από 400 δορυφόρους Starlink.

Συγχρόνως, η εταιρεία του Μασκ εξετάζει τη χρήση του Starship ως ταχύτατο –αν και ιδιαίτερος δαπανηρού– μέσου μετακίνησης από ένα σημείο της Γης σε άλλο, συνδέοντας τη Νέα Υόρκη με το Τόκιο σε τριάντα μόλις λεπτά.

Η χρηματοδότηση

Η εταιρεία έχει εξασφαλίσει χρηματοδότηση για τα αρχικά στάδια του σχεδίου Starship, σύμφωνα με τον Μασκ. «Μπορούμε να θέσουμε τον πύραυλο σε τροχιά και να κάνουμε και μία περιστροφή γύρω από τη Σελήνη. Ίσως, όμως, να χρειαστούμε κάποια επιπλέον κεφάλαια για προσεληνώση ή προσεδάφιση στον Αρη», είπε ο Μασκ. Τελικός στόχος του προγράμματος είναι, βέβαια, η μεταφορά ανθρώπων στον Αρη, με τον Μασκ να επιμένει ότι ο εποικισμός του Κόκκινου Πλανήτη θα αποτελέσει εγγύηση για την επιβίωση του ανθρώπινου είδους. Ο Μασκ έχει βρει μέχρι και τον

πρώτο του πελάτη, τον οποίο ευχαρίστησε θερμά για τη βοήθειά του στην προώθηση του προγράμματος Starship. Πρόκειται για τον Ιάπωνα δισεκατομμυριούχο Γιουσάκου Μαεζάουα, ο οποίος αγόρασε εισιτήριο μετ’ επιστροφής για τη Σελήνη με τον πύραυλο Starship και ημερομηνία αναχώρησης το 2023. Το περασμένο Σάββατοκυριακό, όμως, ο διοικητής της NASA Τζιμ Μπράιντενστιν υπενθύμισε στον Ελον Μασκ ότι η αμερικανική διαστημική υπηρεσία –ο μεγαλύτερος και σημαντικότερος πελάτης της SpaceX– αναμένει την ολοκλήρωση μιας δύσκολης επιχείρησης: την αποστολή αστροναυτών της NASA στο Διεθνή Διαστημικό Σταθμό χάρη στα μικρά διαστημόπλοια Dragon του Μασκ. Η εταιρεία SpaceX, όμως, δεν μοιάζει έτοιμη να στείλει πλήρωμα στον διαστημικό σταθμό, ενώ δοκιμαστική εκτόξευση μη επανδρωμένου πυραύλου της εταιρείας του Μασκ κατέληξε σε έκρηξη του διαστημοπλοίου στα μέσα Απριλίου.

Οι «ναζί των κυμάτων» στις θάλασσες της Καλιφόρνιας

Τα φαντάσματα του παρελθόντος σε μια πολιτεία όπου οι αντισημιτικές επιθέσεις αυξήθηκαν κατά 27% την περίοδο 2017-2018

Του **DANIEL DUANE***
THE NEW YORK TIMES

Μετέφερα τη σανίδα του σερφ την πρώτη φορά που αντίκρισα σβάστικα. Ήταν το 1989 και μόλις είχα επιστρέψει από το κολέγιο, έτοιμος να διεκδικήσω την καλιφορνέζικη ταυτότητά μου. Οι γονείς μου ασχολούνταν περισσότερο με την αριστερή πολιτική, παρά την καλιφορνέζικη ταυτότητα, και τα χρόνια που πέρασα στο γυμνάσιο Μπέρκλεϊ περιλάμβαναν περισσότερες διαδηλώσεις διαμαρτυρίας παρά πάρτι στην παραλία.

Ωστόσο, το 1989 έφτασα από το Μπέρκλεϊ στη Σάντα Κρουζ, την πόλη των χιπηδων. Στάθμευσα κοντά σε ένα βράχο, ενώ στην παραλία έκαναν τη βόλτα τους νεαροί που ακτινοβολούσαν υγεία. Κοιτώντας προς τη θάλασσα, είδα τους σέρφερ να δαμάζουν τα κύματα και ήθελα ακριβώς αυτό που απολάμβαναν: ελευθερία στον Ειρηνικό και καθημερινή επαφή με την απεραντοσύνη.

Φόρεσα την ισοθερμική στολή μου. Κατεβαίνοντας τα σκαλοπάτια προς τη θάλασσα, είδα στον κυματοθραύστη ζωγραφισμένη μια σβάστικα με τη φράση: «Ξενόφερτο, γυρίστε σπίτι σας».

Τα στατιστικά στοιχεία της Λέγκας κατά του Αντισημιτισμού (Antidefamation League) υποδεικνύουν ότι οι αντισημιτικές

επιθέσεις στην Καλιφόρνια αυξήθηκαν κατά 27% την περίοδο 2017-2018. Τον περασμένο Μάιο, στο Νιούπορτ Μπιτς, μαθητές οργάνωσαν ένα παιχνίδι χρησιμοποιώντας κόκκινα ποτήρια με χαραγμένες σβάστικες, ενώ στη συνέχεια φωτογραφήθηκαν να χαιρετούν ναζιστικά, σαν να ήταν κάτι πολύ διασκεδαστικό.

Θυμάμαι ότι η «δική μου» σβάστικα με γέμισε περισσότερο με αηδία παρά με τρόμο. Ήξερα πολύ καλά τη σημασία της. Ο παππούς

Τον περασμένο Μάιο, στο Νιούπορτ Μπιτς, μαθητές οργάνωσαν ένα παιχνίδι χρησιμοποιώντας κόκκινα ποτήρια με χαραγμένες σβάστικες.

μου βομβάρδισε τη ναζιστική Γερμανία και οι γείτονές μου ήταν επιζήσαντες του Ολοκαυτώματος. Το σέρφινγκ γέμιζε χαρά τη ζωή μου και έτσι ρυθμίσα το πρόγραμμά μου ώστε να είμαι ελεύθερος όποτε επικρατούσαν οι κατάλληλες συνθήκες για την αγαπημένη μου ασχολία.

Ως παθιασμένος μαθητής της κουλτούρας του σέρφινγκ, η αλή-

Η **συντριπτική** πλειονότητα όσων δαμάζουν τα κύματα με τις σανίδες τους στην Καλιφόρνια είναι λευκοί. Οι Αφροαμερικανοί σπανίζουν.

θεια είναι ότι είδα μπροστά μου πολλές σβάστικες. Οι πρώτες σανίδες, άλλωστε, που πουλήθηκαν στην Καλιφόρνια, τη δεκαετία του 1930, είχαν σβάστικες χαραγμένες στο πτερύγιο και έγιναν γνωστές ως το «μοντέλο σβάστικα». Ο καλλιτέχνης και σχεδιαστής αυτοκινήτων Εντ Ροθ, γνωστός ως «Μπιγκ Ντάντι», ο οποίος πωλούσε ναζιστικά κράνη στους σέρφερ

στα μέσα της δεκαετίας του 1960, δήλωσε στο περιοδικό Time: «Ο Χίτλερ έκανε καταπληκτική δουλειά στις δημόσιες σχέσεις για λογαριασμό μου».

Πράγματι, ο όρος «ναζί των κυμάτων» ήταν εξαιρετικά διαδεδομένος τις δεκαετίες 1970 και 1980.

Η αλήθεια είναι ότι έχω ακούσει όλες τις δυνατές δικαιολογίες γι’ αυτή την κατάσταση. Οι

η σβάστικα είναι στην πραγματικότητα ένα αρχαίο σανσκριτικό σύμβολο, που δεν συνδεόταν με τους ναζί την εποχή που κατασκευάζονταν οι σανίδες με τις σβάστικες. Φυσικά, το «Ο Αγών μου» του Χίτλερ κυκλοφόρησε το 1925 και περιέγραφε ότι μια ναζιστική σημαία με τον αγκυλωτό σταυρό αντιπροσώπευε «τη μάχη για τον θρίαμβο των Αρείων».

Δύο χρόνια μετά την ανάληψη της καγκελαρίας από τον Χίτλερ, η σβάστικα εμφανίστηκε στη γερμανική σημαία.

Σχεδόν ταυτόχρονα εμφανίστηκαν σβάστικες στην Καλιφόρνια στις συγκεντρώσεις της Αμερικανογερμανικής Ενωσης, μιας ανοικτά αντισημιτικής ναζιστικής ομάδας, που οργάνωνε κατασκηνώσεις νέων και δίδασκε την υπεροχή των Αρείων και τον ναζιστικό χαιρετισμό. Η εμφάνιση της σανίδας με τη σβάστικα έγινε μετά το 1938 και την προσαρτήση της Αυστρίας.

Ρατσιστική φαντασίωση

Στην πραγματικότητα, το ιδανικό του γαλαζομάτη, ξανθού σέρφερ πρέπει να αναγνωριστεί γι’ αυτό που ακριβώς είναι: μια λευκή ρατσιστική φαντασίωση.

Σήμερα, δεν ξέρω τι να σκεφτώ για τη νεανική επιθυμία μου να γίνω ξανθός, γαλανομάτης σέρφερ. Μία άποψη, υποθέτω, είναι

να δεχθεί κανείς ότι οι πολιτικές προκαταλήψεις μπορούν να οδηγήσουν αντιλήψεις στο υποσυνείδητο, μολύνοντας την κοσμοθεωρία και αλλάζοντάς μας διά παντός.

Οι σβάστικες του παρελθόντος, οι ναζιστικοί χαιρετισμοί, οι σπμαίες του Νότου, που αφθονούν σε ολόκληρη την Καλιφόρνια, είναι σαν το πύον που ξεχύνεται από την πληγή της αγγλοαμερικανικής εισβολής σε αυτόν τον θαυμάσιο τόπο. Η αρχική μου αδιαφορία για τη σβάστικα που αντίκρισα στον κυματοθραύστη της Σάντα Κρουζ ήταν μια πράξη ιστορικής άγνοιας.

Όμως, σήμερα όλα έχουν αλλάξει και η σκέψη μου είναι αγνή. Δυστυχώς, μόλις πέρυσι άρχισα να διερωτώμαι γιατί τόσο λίγοι Αφροαμερικανοί δαμάζουν τα κύματα με τις σανίδες τους στα μέρη όπου κάνω σερφ. Και αυτή η σκέψη μου γεννήθηκε μόνο όταν έμαθα για μία ΜΚΟ που ονομάζεται Brown Girl Surf και αντιλήφθηκα ότι είχα συναντήσει μόλις μία Αφροαμερικανίδα σέρφερ, και αυτό στην Αυστραλία, όπου αμφότεροι είχαμε μεταβεί για ένα λογοτεχνικό συνέδριο.

* Ο Daniel Duane είναι συγγραφέας των απομνημονευμάτων «Caught Inside: A Surfer’s Year on the California Coast».

Νοικοκυρεμένη και παθιασμένη

Η νέα Ανόρθωση του Κετσπάγια κέρδισε τις εντυπώσεις στις πρώτες αγωνιστικές

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΤΤΙΧΗ**

Μετά τις τέσσερεις πρώτες αγωνιστικές του Παγκύπριου ποδοσφαιρικού πρωταθλήματος, αρχίσαμε σιγά, σιγά να βγάζουμε τα πρώτα συμπεράσματα μας για την δυναμικότητα και την προοπτική των δώδεκα ομάδων. Η Ανόρθωση με την καθοδήγηση του αποφασισμένου και διψασμένου για την επιτυχία Τιμούρ Κετσπάγια, έχει κερδίσει τις εντυπώσεις με τις καλές εμφανίσεις της και την γενικότερη, εξαιρετικά εικόνα της. Με τρεις νίκες και μια ισοπαλία (με την ΑΕΛ) και απολογισμό τερμάτων 7 υπέρ και 2 κατά, μοιράζεται την πρώτη θέ-

Ο αναγεννημένος Ράγιος οργανώνει το παιχνίδι, δημιουργεί και σκοράρει, ενώ ο έμπειρος Σίντελφεντ είναι ο ηγέτης της ομάδας.

ση της βαθμολογίας με την Ομόνοια η οποία επίσης έδειξε πολύ θετικά στοιχεία.

Αυτοί που ξεχώρισαν

Η νέα Ανόρθωση είναι ομάδα με την σφραγίδα του Τιμούρ Κετσπάγια ο οποίος εμπνέει και καθοδῆγα τους παίκτες του οι οποίοι παίζουν και για τον προπονητή τους και αυτό έχει τεράστια σημασία. Από τους ποδοσφαιριστές της «Μεγάλης Κυρίας» ξεχωρίσαμε τους ακόλουθους τέσσερεις. Ο Ράγιος είναι αναγεννημένος και κάνει όσα δεν έκανε πέρσι. Οργανώνει το παιχνίδι, δημιουργεί και σκοράρει. Ο έμπειρος Σίντελφεντ είναι ο πραγματικός ηγέτης της ομάδας. Ο Λόρια είναι πολύ σταθερός και

Η φετινή Ανόρθωση είναι ομάδα με την σφραγίδα του Τιμούρ Κετσπάγια ο οποίος εμπνέει και καθοδῆγα τους παίκτες του, οι οποίοι παίζουν και για τον προπονητή τους.

εμπνέει σιγουριά. Από τους παίκτες που κάνουν την διαφορά είναι και ο Κωστάκης Αρτυματάς. Τα δίνει όλα σε κάθε παιχνίδι και οι φίλοι της Ανόρθωσης τον λάτρεψαν από την αρχή.

Η ομάδα του Τιμούρ ξεχωρίζει για την πολύ καλή οργάνωση στο παιχνίδι της. Βγάζει εικόνα ομάδας νοικοκυρεμένης και δουλεμένης προκειμένου να φτάνει στην ουσία χωρίς να θυσιάζει την ποιότητα και την τεχνική των παικτών της. Είναι μια ομάδα που ξέρει τι θέλει στον αγωνιστικό χώρο και το πιο σημαντικό το πώς μπορεί να φτάσει τον ζητούμενο. Με την υποστήριξη των χιλιάδων Ανορθωσιατών οι οποίοι επιστρέφουν μαζικά στο «Αντώνης Παπαδόπουλος» η Ανόρ-

θωση αποκτά όλο και μεγαλύτερη προοπτική. Σε αυτή τη νέα προσπάθεια για επιστροφή των «κυανολεύκων» της Αμμοχώστου στη διεκδίκηση τίτλων και διακρίσεων, στην επιστροφή τους σε πρωταγωνιστικούς ρόλους, υπάρχουν αρκετά στοιχεία που προδιαγράφουν ότι αυτή η χρονιά θα είναι πολύ διαφορετική και ότι κάτι πολύ μεγάλο αρχίζει ξανά για τον πιο ιστορικό σύλλογο του τόπου μας.

Βιαστικοί και υπερβολικοί

Συμβαίνει σχεδόν κάθε χρόνο, «πέφτουν» έξω κάθε χρόνο πολλές από τις εκτιμήσεις και προβλέψεις του καλοκαιριού, δεν αναμένεται, ωστόσο, να αλλάξει αυτή η συμπεριφορά των φιλάθλων - οπαδών.

Συμβαίνει, λοιπόν, και φέτος, αυτή τη φορά για την Ανόρθωση. Πολλοί, απ' όσοι αυτή την περίοδο μιλούν για την... «Κυρία που έρχεται από το χθες, την έτοιμη για μεγάλα πράγματα Ανόρθωση...» και άλλα τέτοια. Ήταν οι ίδιοι που με αφορμή φιλικά και προπονήσεις προέβλεπαν το καλοκαίρι πως «μια από τα ίδια θα παρουσίαζε και φέτος» η ομάδα της Αμμοχώστου και πως «αμφίβολη ήταν η παρουσία του Τιμούρ Κετσπάγια στον πάγκο μέχρι τα Χριστούγεννα»! Γιατί ποτέ δεν θα μάθουμε πως «καθρέφτης» είναι το γήπεδο και αξιοπίστο δείγμα μόνο οι επίσημοι αγώνες. Γιατί και το χρόνου κάπως έτσι θα εξελιχθεί το σκηνικό, με άλλους, ίσως... πρωταγωνιστές.

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Τρελός...

Για τον Απόλλωνα είναι η καλύτερη δυνατή λύση. Για την καριέρα του, όμως, μπορεί και όχι. Η απόφαση τού Σωφρόνη να επιστρέψει στην ομάδα που αγαπά τον συνδέει ακόμη περισσότερο. Και στην πορεία δύσκολα θα μπορεί ν' απαλλαγεί απ' αυτό, καθώς Σωφρόνης και Απόλλωνας είναι πλέον έννοιες ταυτόσημες.

* * * * *

Ιβάν Βουκομάνοβιτς

Τέσσερα παιχνίδια στον πάγκο, μία νίκη, μία ισοπαλία και δύο ήττες. Ελαφρυντικό για τον Ιβάν Βουκομάνοβιτς πως μήπκε από την αρχή στα... βαθιά με τρία σερί εκτός έδρας ντέρμπι. Ελαφρυντικό και κάποια σημαντικά αγωνιστικά προβλήματα, τα οποία δυσκόλεψαν το έργο του. Το θέμα, ωστόσο, είχε να κάνει με την αγωνιστική εικόνα του

Απόλλωνα. Καμία βελτίωση από το πρώτο μέχρι το τέταρτο παιχνίδι, απεναντίας η κατάσταση έδειχνε να χειροτερεύει. Προσθέστε και τις... άστοχες δηλώσεις του κυρίου Βουκομάνοβιτς περί τραυματισμών και φυσικής κατάστασης, μετά το ντέρμπι στο «Αντώνης Παπαδόπουλος» και το συμπέρασμα βγαίνει εύκολα. Σε χρόνο ρεκόρ η διοίκηση Νίκου Κίρζη προσέλαβε και απέλυσε τον Σέρβο προπονητή, η δεύτερή της κίνηση, ωστόσο, και φυσιολογική ήταν και απόλυτα αναγκαία!

* * * * *

Μπεν Σιμόν - Απόλλωνας

Καθόλου τυχαία δεν ήταν η είδηση περί ενδιαφέροντος του Απόλλωνα για τον Μπεν Σιμόν. Ο Ισραηλινός διατηρεί άριστη σχέση με τον Νίκο Κίρζη, ενώ και οι διεθνείς του Απόλλωνα έχουν την καλύτερη άποψη για τον ομοσπονδιακό προ-

πονητή. Κάπου, όμως, σκάλωσε το θέμα... μπορεί και στο οικονομικό.

* * * * *

Αν δεν γίνει σούσουρο...

Είναι δεδομένο πλέον στα ποδοσφαιρικά μας πράγματα, πως αν δεν βρεθεί κάποιος να φωνάξει και να αναδείξει ένα θέμα δεν πρόκειται ποτέ να αλλάξει κάτι. Η συζήτηση που άνοιξε για τους Κύπριους έφερε τις ποινές, η συζήτηση για τις αναβολές φέρνει τροποποιήσεις, η κουβέντα για το σούπερ καπ φέρνει την εκ νέου μετάθεσή του και πάει λέγοντας. Ακόμα και για να μπουν κλιματιστικά σε κάποια αποδυτήρια κάποιος έπρεπε να φωνάξει γι' αυτό, όπως έκανε ο Κετσπάγια! Για να μην τα ρίχνουμε όλα στην ΚΟΠ που διοικεί το ποδόσφαιρό μας, όμως, ευθύνη έχουν μεγάλη και τα σωματεία που δεν αντιδρούν σε τίποτε,

αν δεν τους αφορά άμεσα. Αν δεν μου αναβάλουν το δικό μου το παιχνίδι, δεν με νοιάζουν οι αναβολές, αν η δική μου ομάδα παίζει Ευρώπη δεν με νοιάζει για το πρόγραμμα των άλλων κ.ο.κ.

* * * * *

Αυτοϋποβιβασμός

Άλλη μια αγωνιστική του πρωταθλήματος διεξάγεται το τριήμερο. Μετά ξανά διακοπή. Αύριο αρχίζει προετοιμασία η Εθνική για τους αγώνες με το Καζακστάν και τη Ρωσία. Την περασμένη εβδομάδα ήταν το Σούπερ Καπ! Οι συνεχείς διακοπές είναι εγκληματικές για τις ομάδες και υποβιβάζουν το πρωτάθλημα και γενικότερα το κυπριακό ποδοσφαιρικό προϊόν. Αυτοϋποβιβασμός! Σε χώρες της Ευρώπης γίνονται εμβόλιμες αγωνιστικές ή αγώνες κυπέλλου! Εδώ γιατί δεν το κάνουμε;

ΑΠΟΨΕΙΣ

Ας μιλήσουμε για δημοσιογραφία

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

τε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, κουνώντας μάλιστα το δάχτυλό τους προς τους «κακούς» επαγγελματίες.

Δεν γνωρίζω με ποιο υπόβαθρο ή με ποια τεχνογνωσία, διάφοροι εκπρόσωποι Τύπου και δυστυχώς όχι ένας, φόρεσαν τη στολή του προφέσορα και έκαναν διάφορες υποδείξεις για το πώς πρέπει να λειτουργεί ο δημοσιογράφος. Έψαξα να βρω κείμενά τους, μια διατριβή ή τέλος πάντων ένα άρθρο τους ονομαστικά και ομολογώ ότι δεν βρήκα και τίποτα. Πιθανόν να μην είμαι και τόσο καλός στο αντικείμενό μου, η έρευνά μου να είναι λειψή και στο τέλος να κριθώ ως απροβίαστος. Ας είναι... αναλαμβάνω την ευθύνη.

Το περιεχόμενο των μαθημάτων τους ομολογώ ήταν πολύ σκληρό και περιλάμβανε αυστηρή κριτική. Για το ύφος, την παρουσίαση ή την αξιολόγηση της ειδήσης, την αντικειμενικότητα, οι προφέσορες και εκπρόσωποι Τύπου των εταιρειών θέλησαν ναβάλουν τα πράγματα σε μια τάξη. Αυτό όντως είναι ενδιαφέρον. Και εμείς απ' αυτή τη στήλη καταγράψαμε την ανησυχία μας για την πορεία που ακολουθεί

το επάγγελμα δεκάδες φορές. Μόνο που διακρίνω μια διαφορετική μεταξύ μας προσέγγιση για το ποιος είναι ο κακός και ποιος ο καλός επαγγελματίας.

Απ' ό,τι κατάλαβα από τα μαθήματα των περασμένων εβδομάδων, ανεπαρκής είναι ο δημοσιογράφος που καταγράφει την άποψή του και δεν την συμεριζείται ο προφέσορας. Ο καλός είναι αυτός που λειτουργεί ως σκιώδης δημοσιογράφος και με τεχνάσματα προωθεί τα συμφέροντα συγκεκριμένων ομάδων και όχι αυτός που υπογράφει το κείμενό του. Ο καλός είναι αυτός που στέκεται χέρι-χέρι με τα κέντρα εξουσίας και όχι αυτός που στέκεται απέναντί τους. Η αξιολόγηση της ειδήσης γίνεται μόνο όταν παρουσιάζει κάτι θετικό για την ομάδα και όχι για το συλλογικό καλό. Για μερικούς δηλαδή, ένα ρατσιστικό, ανιστόρητο και υπερ-εθνικιστικό κείμενο είναι σημαντικότερο απ' ό,τι η άποψη των ψυχολόγων. Κάποιοι άλλοι δε άριστοι μαθητές, κατά τους προφέσορες, αξιολογούν ως πρώτη είδηση ανακοίνωση που καταφέρεται ονομαστικά σε δημοσιογράφους και υποβαθμίζουν την ανακοίνωση της Ένωσης Σύντακτών. Θα μπορούσα να γράψω για ακόμη πιο άριστους μαθητές που κάνουν κυριολεκτικά τεμενάδες στους προέδρους, αλλά το επίπεδο είναι τέτοιο που δύσκολα μπορεί να το φτάσω. Άσε κιόλας που δεν είμαι καλός μαθητής... και μάλλον δεν πληρώ τα κριτήρια των «δασκάλων»...

Δεύτερη (τελευταία) ευκαιρία

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΗ**

Τελικά ο Σωφρόνης Αυγουστή είναι ικανός να οδηγήσει τον Απόλλωνα στην κορυφή ή εξακολουθεί να υπολείπεται αυτό το... κάτι, αυτό που δεν διέκρινε σε αυτόν η διοίκηση του Απόλλωνα, όταν πριν από έναν μήνα έπαιρνε την απόφαση να τον απομακρύνει; Το μόνο σίγουρο είναι πως ο αντικαταστάτης του, έστω σ' ένα μικρό δείγμα τεσσάρων αγώνων, έδειξε να υπολείπεται πολύ περισσότερο...

Έχει πολλές φορές αποδειχθεί, πως εκτός από ποιότητα και ικανότητα στον αγωνιστικό χώρο, το σύγχρονο ποδόσφαιρο απαιτεί και κατάλληλη διαχείριση, σωστές αποφάσεις, στην κατάλληλη στιγμή. Και αν στον τελικό απολογισμό, τον ερχόμενο Μάιο, ο «καταστροφικός» Σεπτέμβρης θα αποτελεί σημείο αναφοράς για τον Απόλλωνα, η ευθύνη του Ιβάν Βουκομάνοβιτς θα είναι πολύ λιγότερη απ' αυτήν της διοίκησης, γιατί στην ουσία παραδοχή του λάθους αποτελεί η απόλυση - πρόσληψη Σωφρόνη Αυγουστή, σε διάστημα μόλις 35 ημερών.

Στη θητεία του ο Σωφρόνης Αυγουστή έκανε σημαντικά λάθη, λίγα έστω, αλλά καθοριστικά. Νίκος Κίρζης και Πέτρος Κονναφής είχαν κάθε δικαίωμα, όπως και υποχρέωση, να ψάξουν από το... κάτι παραπάνω, θέλοντας να αυξήσουν τις πιθανό-

τητες υλοποίησής του μεγάλου και ανεκπλήρωτου για χρόνια στόχου. Όχι όμως στο τέλος Αυγούστου, αλλά στο τέλος της περσινής περιόδου. Αφού πίστευαν πως μπορούσαν να βρουν κάτι καλύτερο ή δεν πίστευαν απόλυτα στον Σωφρόνη Αυγουστή, θα έπρεπε να επιχειρούσαν την αλλαγή υπό πιο ομαλές συνθήκες. Εκτός και αν κάποιοι πιστεύουν, πως η αιτία για την απομάκρυνση Αυγουστή ήταν η αποτυχία πρόκρισης σε βάρος της Αϊντχόβεν...

Αν στο τέλος του πρωταθλήματος, ο Απόλλωνας θα ψάχνει και θα αναπολεί τους μαζεμένους χαμένους βαθμούς των πρώτων αγωνιστικών, οι περισσότεροι θα θυμούνται τα... πειράματα του Σέρβου τεχνικού. Μην ξεχνάμε όμως, το πως φθάσαμε στην... εποχή, σύντομη έστω, Ιβάν Βουκομάνοβιτς. Με τη στήριξη και ανανέωση της εμπιστοσύνης στον Σωφρόνη Αυγουστή τον περασμένο Μάιο, την απομάκρυνση του τρεις μήνες αργότερα και την επιλογή του Σέρβου προπονητή, μετά από ψάξιμο πολλών ημερών και αξιολόγηση πολλών ονομάτων...

Υπάρχει ελπίδα για τον φετινό Απόλλωνα. Σαφώς και υπάρχει. Αν τα παθήματα έγιναν μαθήματα σε θέματα διαχείρισης και στη δεύτερη του θητεία, πολύ πιο έμπειρος πλέον, ο Σωφρόνης Αυγουστή θα αποφύγει λάθη σε κρίσιμα σημεία, αν σε κάποια θέματα ριζεί νερό στο κρασί του αναθεωρώντας φιλοσοφίες... τύπου αυτός είμαι και δεν αλλάζω...

GO FOR GREAT

LIFE IS SWEATY.
NOT YOU.

GIANNIS ANTETOKOUNMPO

MVP
NBA MOST VALUABLE PLAYER

2019

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.
0,62%

Χ.Α.
5,29%

Dow Jones

-1,19%

Nasdaq

0,34%%

Nikkei

-2,19%

Dax

-2,53%

FTSE 100

-2,53%

BREXIT
Μεταφέρουν
το χρήμα
εκτός
Βρετανίας
Σελ. 10

Πετρέλαιο

-5,54%

€/ \$

0,28%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΚΥΠΡΙΑΚΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ

Λιγότεψαν οι επιστολές, αλλά αυξήθηκαν τα δέματα

Οι ηλεκτρονικές αγορές αύξησαν τον κύκλο εργασιών των Ταχυδρομείων, ενώ λιγοστεύουν οι επιστολές. Το 2011 είχαν αποσταλεί 61,1 εκατ. επιστολές, ενώ το 2018, 40,9 εκατ. Στο πεδίο της αποστολής δεμάτων, το 2014 ο αριθμός ήταν 158.591 και το 2018 ανήλθε 216.068. **Σελ. 6**

ΕΛΛΑΔΑ

Αλλάζει ο χάρτης της κτηματαγοράς

Επιπλέον έσοδα 500 εκατ. ευρώ αναμένεται να έχει η ελληνική κυβέρνηση από την ένταξη 7.500 περιοχών στο σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων στις αρχές του 2020. Οι ιδιοκτήτες θα πληρώσουν μεγαλύτερο φόρο και ο χάρτης της κτηματαγοράς θα αλλάξει αισθητά. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	0,44%	0,05%
Γερμανία	-0,59%	0,00%
Γαλλία	-0,29%	0,00%
Ιταλία	0,82%	0,00%
Ισπανία	0,13%	-0,01%
Ιρλανδία	-0,05%	0,00%
Ελλάδα	1,32%	0,01%
Ην. Βασίλειο	0,47%	-0,04%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Κενά αέρος από τα λουκέτα εταιρειών

Συνεχίζεται το ντόμινο των αρνητικών εξελίξεων – Εκφράζεται αισιοδοξία ότι θα ξεπεραστούν

Τα λουκέτα της Cobalt και της Germania, η κατάρρευση της Thomas Cook και η αναστολή του πτητικού προγράμματος της TUS Air, προκάλεσαν μεγάλη αναστάτωση και ανησυχία στο τουριστικό πεδίο της Κύπρου. Στο σκηνικό ήρθε

να προστεθεί η Cyprus Airways, η οποία κινείται δικαστικώς κατά του κράτους, λόγω της απόφασής του να τερματίσει το σχέδιο αποζημίωσης προς τις κυπριακές εταιρείες λόγω του τουρκικού εμπόργκο. Πηγές από το Υπουργείο Οι-

κονομικών ανέφεραν ότι το σκεπτικό ήταν το να κρατηθούν ίσες αποστάσεις τόσο από την Cobalt όσο και από τη Cyprus Airways από την στιγμή που το Υπουργικό είχε ήδη αρνηθεί το αίτημα της Cobalt. Το «όχι» στην εταιρεία

αναφέρουν οι ίδιες πηγές, ενδεχομένως να αφορά ότι η εταιρεία ήταν στα πρόθυρα χρεωκοπίας, και μια τέτοια ενίσχυση θα ήταν μάταιη. Η συνδεσιμότητα της Κύπρου δεν εξασφαλίζεται από τη δραστηριοποίηση ενός κυπριακού

αερομεταφορέα, αλλά από την ύπαρξη πολλών εταιρειών σχολιάζει η υπουργός Μεταφορών. Θετικό παρά τα προβλήματα το σκηνικό στον τομέα των αερομεταφορών εκτιμά η Hermes Airports. **Σελ. 5**

Ελικόπτερα-ταξί για εύπορους από την Uber

Μεταφορές με χρήση ελικοπτέρων μεταξύ της Νέας Υόρκης και του αεροδρομίου Κένεντι προσφέρει η Uber, ώστε να εξυπηρετήσει όσους έχουν το χρήμα να παρακάμψουν την κυκλοφοριακή κίνηση και να μεταβούν στο αεροδρόμιο ή να αποχωρήσουν από εκεί. Απευθύνεται σε όλη την πελατεία της εταιρείας συνολικά, ενώ μέχρι πρότινος αφορούσε τους πιο εύπορους πελάτες της. **Σελ. 11**

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των **HOLGER SCHMIEDING** και **KALLUM PICKERING***

Η Γερμανία πρέπει να αυξήσει τις επενδύσεις σε βάθος χρόνου

Η Γερμανία έχει αυξήσει τη χρηματοδότηση δημοσίων έργων κατά τη διάρκεια της τελευταίας πενταετίας χάρις στην άφθονη ρευστότητα που έχει συγκεντρώσει, ενώ ήταν επιτακτική η ανάγκη για την αναβάθμιση των υποδομών της. Εντούτοις, εξακολουθούν να υπάρχουν προβλήματα, ακόμη και εάν έχουν ξεπεραστεί όλα τα γραφειοκρατικά εμπόδια. Ένα από αυτά είναι ποιος ακριβώς θα αναλάβει να κάνει τη δουλειά. Οι τιμές στον κατασκευαστικό κλάδο έχουν αυξηθεί, εν μέρει, διότι υπάρχει έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού. Το μεγαλύτερο κομμάτι της ετήσιας αύξησης των δαπανών για δημόσια έργα – της τάξεως του 9,7% – το

α' εξάμηνο του 2019 απορροφήθηκε από την αύξηση των τιμών κατά 5,9% στον κατασκευαστικό κλάδο. Οπότε, σε πραγματικούς όρους, η αύξηση των δημοσίων δαπανών σε αυτόν τον τομέα περιορίστηκε στο 3,5%. Η Γερμανία είναι ευλογημένη με ένα δημοσιονομικό πλεόνασμα και αρνητικό κόστος δανεισμού. Οπότε έχει τα δημοσιονομικά περιθώρια για να απορροφήσει την ήπια ύφεση που έχει παγιδέψει τη χώρα και έχει προκληθεί από τις εντάσεις που επικρατούν στο εξωτερικό. Είναι πολλοί οι αναλυτές που απευθύνουν έκκληση για περαιτέρω αύξηση των δημοσίων επενδύσεων. Εν μέσω ύφεσης, οι δημόσιες επενδύσεις

μπορούν να περιορίσουν το κενό που δημιουργείται ανάμεσα στη ζήτηση και την προσφορά. Οι κλάδοι παραγωγής μηχανολογικού εξοπλισμού και αυτοκινήτων, οι οποίοι εξαρτώνται από τις εξαγωγές, είναι αντιμέτωποι με την ξαφνική πτώση της ζήτησης. Ωστόσο, ο κατασκευαστικός κλάδος δεν έχει αυτό το πρόβλημα. Η διοχέτευση ακόμη περισσότερων δημόσιων πόρων θα οδηγήσει σε μεγαλύτερη αύξηση των τιμών. Θα ήταν μια σπατάλη και δεν θα συνέβαλλε αποτελεσματικά στη στήριξη της οικονομίας.

Η Γερμανία θα πρέπει να δεσμευθεί με μακροπρόθεσμες επενδύσεις εάν επιθυμεί να αναβαθμίσει τις υποδομές της και

να φέρει εις πέρας με επιτυχία τη μετάβαση της χώρας στην καθαρή ενέργεια. Εάν οι εταιρείες πεισθούν πως το κράτος θα αυξήσει τις επενδύσεις σε βάθος χρόνου, ανεξάρτητα από την πορεία του οικονομικού κύκλου, τότε θα δεσμευθούν και αυτές σε μακροχρόνια σχέδια. Η κυβέρνηση κινείται προς αυτήν την κατεύθυνση. Για να περιορίσει τις επιπτώσεις μιας ύφεσης, η Γερμανία θα πρέπει πάνω απ' όλα να ενισχύσει τους αυτόματους σταθεροποιητές. Παραδείγματος χάριν, θα πρέπει να παρέχει γενναιοδωρά επιδόματα στους εργαζομένους με προσωρινές συμβάσεις που εργάζονται λιγότερες ώρες λόγω ύφεσης. Θα πρέπει να

προσφέρει πρόσθετες επιδοτήσεις για να βοηθήσει τη μετάβαση της χώρας σε αυτοκίνητα με χαμηλότερες εκπομπές ρύπων. Θα πρέπει, επίσης, να εφαρμόσει ένα χρόνο νωρίτερα τη μείωση της εισφοράς αλληλεγγύης που περιλαμβάνεται στη φορολογία εισοδήματος, δηλαδή το 2020 αντί του 2021. Θα βοηθούσε, τέλος, η μείωση της φορολογίας των επιχειρήσεων, αλλά και η διάθεση περισσότερων γης για την κατασκευή κατοικιών. Εξάλλου, αναμένουμε μια δημοσιονομική επέκταση 0,5% του ΑΕΠ το 2020 αντί του 0,3% το 2019.

* Υψηλόβαθμοι οικονομολόγοι στην Berenberg Bank.

pwc

Cyprus Annual Review 2019

Leading the Future

www.pwc.com.cy

ΑΠΟΨΗ Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Τα μεγάλα εμπόδια για κάθε επένδυση

Στα λόγια, όλα είναι απλά κι όσον αφορά την οικονομία. Τι χρειάζεται; Επενδύσεις. Δεν υπάρχει πολιτικός ή πολιτευόμενος που δεν θα συμφωνήσει στο κλισιέ. Θέλουμε περισσότερες επενδύσεις.

Στην πράξη, βέβαια, η οικονομία πέρασε μακρά περίοδο καθίζησης επενδύσεων. Η αλήθεια που δεν αναφέρεται πολύ είναι ότι η πτώση των επενδύσεων ξεκίνησε πριν από την κρίση και επιδεινώθηκε κατά τη διάρκειά της. Ενδεικτικό της παθογένειας της ελληνικής οικονομίας είναι ότι η συνολική παραγωγικότητα μειώνεται σταδιακά από το 2003. Αν, δηλαδή, μετρήσουμε την αξία της εργασίας και τα κεφάλαια που εισέρχονται στην

λότερη από τον μέσο όρο της περιόδου 2003-2007. Στις άλλες (μη κατασκευαστικές) επενδύσεις, η πτώση ήταν 35% κάτω από το μέσο όρο πριν από την κρίση.

Αλλά δεν είναι μόνον ο μηδενισμός της κατασκευαστικής δραστηριότητας που έφερε τη μακρά ύφεση. Οι επενδύσεις στην «οικονομία της γνώσης» (knowledge-based economy) ήταν επίσης από τις χαμηλότερες ανάμεσα στις χώρες της Ευρώπης. Οι επενδύσεις σε προγράμματα πληροφορικής, έρευνα, ανάπτυξη νέων προϊόντων, καινοτομίες και αναδιοργάνωση εταιρειών ήταν ανύπαρκτες, και εύλογα περιμένουμε ότι θα αυξηθούν εντυπωσιακά τα ερχόμενα χρόνια. Τι θεωρούν εμπόδιο στην επενδυτική προσπάθεια οι επιχειρήσεις; Σχετική έρευνα της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (EIB) καταλήγει στο εύρημα ότι, σε ποσοστό πάνω από 85%, τα δύο σημαντικότερα εμπόδια για επενδύσεις είναι η αβεβαιότητα για το μέλλον αλλά και η φορολογία και οι διοικητικοί κανονισμοί. Ως τρίτο εμπόδιο στις επενδύσεις αξιολογείται, με ποσοστό περίπου 75%, η έλλειψη χρηματοδότησης και ακολουθεί το ενεργειακό κόστος.

Το κλασικό ερώτημα «τι να κάνουμε για να έρθουν επενδύσεις» έχει εύκολη απάντηση. Το καλό είναι ότι αυτή τη στιγμή η αβεβαιότητα για το μέλλον έχει μετακινηθεί από το κυβερνητικό μέτωπο της εγχώριας πολιτικής στο διεθνές σκηνικό. Βιώνουμε την «κανονική» αβεβαιότητα για τη διεθνή συγκυρία και τις επιπτώσεις από εξελίξεις όπως το Brexit ή η διεθνής ύφεση.

Η φορολογία είναι ψηλά στην κυβερνητική ατζέντα, με στόχο την γρήγορη αποκλιμάκωσή της, όπως και η κατάργηση κανονισμών και ρυθμίσεων που εμποδίζουν την ανάπτυξη και τον ανταγωνισμό. Το ενεργειακό κόστος και η έλλειψη τραπεζικής χρηματοδότησης είναι επίσης σοβαρά θέματα, αλλά κανείς δεν περιμένει θαύματα αμέσως. Αυτό που έχει σημασία είναι η κυβερνητική πολιτική να παραμείνει προσλωμένη στον αρχικό στόχο. Ορος επιβίωσης της χώρας είναι να προσελκύσει κεφάλαια και να υλοποιηθεί το άλμα στις επενδύσεις. Ο χρόνος και η απόσταση που χάθηκε στο παρελθόν δεν μπορεί να καλυφθεί με γρήγορα βήματα. Πρέπει να τρέξουμε.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Το να σπκώνεσαι από τον καναπέ σου το πρωί της Κυριακής για να καθαρίσεις εθελοντικά τον Ακάμα στην εκστρατεία #akamascleanup δεν το λες και λίγο. Λίγο και χαμηλό λες το επίπεδο αυτών που κάθε χρόνο τον γεμίζουν με σκουπίδια.

Τα παίρνεις και φεύγεις

Είναι αντιληπτό πως λειτουργούμε σε μια ανοιχτή αγορά και πως τα σχέδια εθελουσίας εξόδου δεν μπορούν να σε αναγκάσουν να μιν πας σε άλλη τράπεζα αν τα επιλέξεις, ωστόσο, δεν θα έπρεπε να συμβαίνει κάτι τέτοιο; Όπως πληροφορείται η στήλη, ήδη άτομα τα οποία ήξεραν εδώ και καιρό πως θα εξαγγελθεί νέο σχέδιο εθελουσίας εξόδου από την Τράπεζα Κύπρου έχουν στείλει βιογραφικά σε ανταγωνίστριες τράπεζες. Γιατί υπάρχουν άτομα τα οποία έχουν κάνει επάγγελμα το να λαμβάνουν σχέδια εθελουσίας εξόδου από τράπεζες από τότε που έκλεισε η λαϊκή.

• • • •

Τσαγγαροδευτέρα

Ήταν τσαγγαροδευτέρα για το κυπριακό επιχειρείν. Από τη μία ανέστειλε τη λειτουργία της η Tus μέχρι νεωτέρας και από την άλλη έκλεισε η forever21 από την Ευρώπη, άρα κατ' επέκταση και από την Κύπρο. Ας ελπίσουμε η αυριανή Δευτέρα να ξημερώσει καλύτερη.

• • • •

Φορολογία για όλους

Όλοι οι φορολογούμενοι θα καταβάλουν τη φορολογική δήλωση τους δήλωση για το φορολογικό έτος 2019. Ακόμα και αυτοί που έχουν ετήσιο μισθό κάτω από 19.500 ευρώ. Έτσι, το Υπουργείο Οικονομικών θεωρεί πως βάλει ένα λιθαράκι στη μείωση της φοροαποφυγής.

• • • •

Τus όπως Cobalt

Στο Υπουργείο Μεταφορών διαβεβαίωναν πως η Tus δεν έχει κανένα απολύτως πρόβλημα, αλλά και ότι δεν αντιμετωπίζει οποιαδήποτε οικονομικά προβλήματα τον Οκτώβριο του 2018. Σε ό,τι αφορά τα μελλοντικά πλάνα της εταιρείας, η εταιρεία διαβεβαίωνε πως τα αεροσκάφη τύπου Fokker 70 δεν είναι κατάλληλα για ναυλωμένες πτήσεις και θα αναζητούσε μεγαλύτερα αεροσκάφη. Τώρα μιλούν για rebranding της

αεροπορικής. Πραγματικά, η στήλη μερδεύτηκε. Το αποτέλεσμα είναι πως τα εισιτήρια παραμένουν πανάκριβα και όλα τα άλλα είναι δευτερεύοντα για τον απλό πολίτη.

• • • •

Εξελιξeis στη Λάρνακα

Ακόμα περιμένουν το λιμάνι τους οι Λαρνακείς, αν και τις τελευταίες μέρες μάλλον υπάρχουν εξελίξεις. Πάντως, την προηγούμενη εβδομάδα ο επενδυτής και η αντιπροσωπεία του είχε συνάντηση με το Υπουργείο Μεταφορών για να παρουσιάσει την πρότασή του. Η διαπραγμάτευση συνεχίζεται, ενώ τις επόμενες μέρες θα υπάρξει δεύτερη συνάντηση, ώστε να δοθούν διευκρινήσεις σε ερωτήματα που προέκυψαν κατά την παρουσίαση.

• • • •

Κυπριακός αέρας στην ευρωπαϊκή ναυτιλία

Στην θέση του αντιπροέδρου της Ένωσης Ευρωπαίων Πλοιοκτητών εξελέγη ο πρόεδρος του Κυπριακού Ναυτιλιακού Επιμελητηρίου Φίλιππος Φιλής. Πρόκειται για την πρώτη φορά που Κύπριος αναλαμβάνει το ηνδάλιο της ευρωπαϊκής ναυτιλίας και αυτό αποτελεί σταθμό για την κυπριακή ναυτιλία. Εξάλλου ο κυπριακός στόλος είναι ο τρίτος μεγαλύτερος στην Ευρώπη και 11ος παγκοσμίως. Και αν από στόλο και αναγνώριση πάμε καλά, το Υφυπουργείο έχει ακόμα δρόμο μπροστά του για να κερδίσει τις νεαρές ηλικίες και να τους φέρει στον ναυτιλιακό κλάδο.

«Καμπανάκι» για τα τροπικά δάση

Εκτάσεις δασών ίσες με τη Βρετανία χάνονται κάθε χρόνο σε ολόκληρο τον κόσμο εξαιτίας της αποψίλωσης, με την πλειονότητά τους να εντοπίζονται στα τροπικά, προκαλώντας μεγάλη ζημιά στο κλίμα και στη βιοποικιλότητα. Ο ρυθμός απώλειας φθάνει τα 240 εκατ. στρέμματα τον χρόνο, σύμφωνα με έρευνα του ινστιτούτου Climate Focus, που δημοσιεύει η βρετανική εφημερίδα The Guardian. Ο ρυθμός εξαφάνισης του τροπικού δάσους έχει αυξηθεί, παρά τη δέσμευση κυβερνήσεων, το 2014,

Οι πυρκαγιές στον Αμαζόνιο συνδέονται άρρηκτα με την αύξηση της μέσης θερμοκρασίας.

για αναστροφή του φαινομένου της αποψίλωσης των δασών και εντατική αναδάσωση. «Πρέπει να διατηρήσουμε τα δένδρα μας και να αποκαταστήσουμε τη δάση μας. Η αποψίλωση των δασών έχει επιταχυνθεί, παρά τις κυβερνητικές δεσμεύσεις», λέει η επικεφαλής του ινστιτούτου Climate Focus, Σάρλοτ Στρεκ. Το 2014, πολλές κυβερνήσεις υπέγραψαν στον ΟΗΕ τη διακήρυξη της Νέας Υόρκης, η οποία προέβλεπε τη μείωση στο ήμισυ της αποψίλωσης των δασών και την αποκατάσταση 15 εκατ. στρεμμάτων δάσους έως το 2020. Η

εξαφάνιση του τροπικού δάσους, όμως, έχει επιταχυνθεί κατά 43% από το 2014, ενώ το πολυτιμότερο – και αναντικατάστατο – μέρος των τροπικών δασών εξαφανίζεται με ρυθμό 43 εκατ. στρεμμάτων τον χρόνο. Ο στόχος της διακήρυξης, που αφορούσε την πρόληψη της κλιματικής αλλαγής μέχρι το 2030, μοιάζει τώρα ιδιαίτερα μακρινός. Σε Λατινική Αμερική, ΝΑ Ασία και Αφρική, η ετήσια απώλεια τροπικού δάσους έχει αυξηθεί σημαντικά μεταξύ 2014 και 2018. Την ίδια ώρα, οι μεγαλύτερες απώλειες σε όγκο καταγράφονται στη Λατινική Αμερική. Η έκθεση αξιοποιεί στοιχεία από το 2018 και δεν περιλαμβάνει τις πρόσφατες φωτιές στον Αμαζόνιο. Οι συντάκτες της μελέτης εκτιμούν, όμως, ότι τον περασμένο Ιούνιο, ο ρυθμός αποψίλωσης του δάσους στον Αμαζόνιο σημείωσε αύξηση της τάξεως του 88%, σε σύγκριση με τον αντίστοιχο περυσινό μήνα. Η κ. Στρεκ προειδοποιεί ότι οι πυρκαγιές στον Αμαζόνιο είναι ιδιαίτερα ανησυχητικές, καθώς η αύξηση της μέσης θερμοκρασίας έχει αποξηράνει τμήματα του τροπικού δάσους, τα οποία ήταν συνήθως πολύ υγρά για να καούν. «Οι πυρκαγιές σημειώνονταν στην αρχή της ξηρής περιόδου, όταν το δάσος ήταν ιδιαίτερα υγρό και δύσκολο να καεί. Αυτό δεν ισχύει πια και όλα δείχνουν ότι έχουμε εισέλθει σε φαύλο κύκλο ξηρασίας και πυρκαγιών», λέει η κ. Στρεκ.

REUTERS

Το θερμότερο καλοκαίρι όλων των εποχών

Το θερμότερο καλοκαίρι όλων των εποχών ήταν το φετινό, σύμφωνα με ανακοίνωση της αμερικανικής μετεωρολογικής και ωκεανογραφικής υπηρεσίας NOAA. Ποσοστό 90% του πληθυσμού της Γης ζει στο βόρειο ημισφαίριο, όπου καταγράφηκαν τα πέντε θερμότερα καλοκαίρια, σε ισάριθμα χρόνια. Σε ό,τι αφορά ολόκληρο τον πλανήτη, οι τελευταίοι τρεις μήνες ήταν οι δεύτεροι πιο θερμοί στην Ιστορία, καθώς η μέση θερμοκρασία ήταν υψηλότερη το 2016, εξαι-

Τα ρεκόρ υψηλής θερμοκρασίας δεν αποτελούν πλέον είδηση για τα μέσα ενημέρωσης, παρά τους φονικούς καύσωνες.

τίας των ακραίων φαινομένων καύσωνα που έπληξαν το νότιο ημισφαίριο. Η τάση, όμως, έδειξε ότι εννέα από τα δέκα θερμότερα καλοκαίρια στο βόρειο ημισφαίριο σημειώθηκαν μετά το 2009, με τις μετρήσεις να χρονολογούνται από το 1880.

«Ανώτατα ρεκόρ θερμοκρασίας σημειώθηκαν κατά την περίοδο Ιουνίου-Αυγούστου 2019 στη δυτική ακτή της Αλάσκας, στο Μεξικό, στη δυτική και νότια Αφρική, στη Νότια Αμερική, στην Ευρώπη

Καμένους κορμούς άφησε πίσω της η καταστροφική πυρκαγιά στον εθνικό δρυμό Κοκονίνο, έξω από το Φλάγκσταφ της Αριζόνας, στις 25 Ιουλίου 2019.

και στην Ασία», αναφέρει η ανακοίνωση της NOAA. Στην Ευρώπη, η Αυστρία γνώρισε το δεύτερο θερμότερο καλοκαίρι στην ιστορία της, ενώ Γερμανία και Γαλλία κατέγραψαν το 2019 το τρίτο θερ-

μότερο καλοκαίρι. Κανένα σημείο, σε ξηρά ή θάλασσα, δεν κατέγραψε ρεκόρ χαμηλής θερμοκρασίας το καλοκαίρι που μας πέρασε. Την ίδια ώρα, η τήξη των πάγων στην Αρκτική υπήρξε ραγδαία και τα-

χύτατη, με τον θαλάσσιο πάγο να περιορίζεται στο δεύτερο μικρότερο εμβαδόν μέχρι τώρα.

Αναλλοίωτη η τάση

Ο μετεωρολόγος του Πανεπιστημίου της Τζόρτζια, Μάρσαλ Σέπερντ, λέει ότι η τάση παραμένει αναλλοίωτη. «Δυστυχώς, τα ρεκόρ υψηλής θερμοκρασίας δεν αποτελούν πλέον είδηση για τα μέσα ενημέρωσης, αλλά μια νέα καθημερινότητα, παρά τους φονικούς καύσωνες σε Ευρώπη, ΗΠΑ, ακόμη και στην Αρκτική», σημειώνει ο Σέπερντ. Μέχρι στιγμής, το 2019 είναι το τρίτο θερμότερο έτος στην Ιστορία, μετά το 2016 και το 2017. «Είναι σχεδόν βέβαιο ότι το 2019 θα μείνει στην Ιστορία ως ένα από τα πέντε θερμότερα», λέει ο μετεωρολόγος.

Ο συνάδελφός του, Τζεφ Μάστερς, αναφέρει ότι οι θερμοκρασίες ρεκόρ του 2019 είναι ακόμη πιο αξιοσημείωτες, καθώς σημειώνονται κατά τη διάρκεια του ασθενέστερου ηλιακού κύκλου των τελευταίων 100 και πλέον ετών και σε ένα έτος κατά το οποίο το φαινόμενο Ελ Νίνιο ήταν εξασθενημένο. Οι υψηλές θερμοκρασίες καταγράφονται συνήθως παράλληλα με ισχυρά φαινόμενα Ελ Νίνιο, που θερμαίνουν τα νερά του Ειρηνικού. «Οι θερμοκρασίες ρεκόρ του 2019 αποδεικνύουν τη συμβολή του ανθρώπινου παράγοντα στην κλιματική αλλαγή», τονίζει ο Μάστερς.

REUTERS

digitalagenda

CYPRUS SUMMIT

POWERED BY

“
ONE OF
THE BIGGEST
TECH GATHERINGS
IN EAST MED
”

TICKETS

digitalagency.com

DANIEL BOBROFF
Founder of
ASOS Ventures

DELPHINE REMY-BOUTANG
CEO the Bureau &
Digital Women's Day

KEN HUGHES
World's leading
Consumer & Shopper
Behaviouralist

ANDREAS EKSTRÖM
Award winning
journalist, author
and digital futurist

DAVID CLARKE
FBCS, Chief
Technology Officer
The Trust Bridge

ANASTASIA SIDERI
Communications
Director, The
Coca-Cola Company

GEORGE NOUNESIS
National Centre
"Demokritos"
(Tesla Greece)

DR. MARINA -
LIDA COUTARELLI
Founder
"Communication Lab"

DANIEL DOMSCHEIT-BERG
WikiLeaks
spokesperson
in Germany

HARRIS GEORGIADES
Minister of Finance
of the Republic
of Cyprus

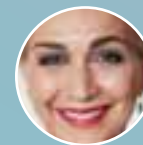
YIORGOS LAKKOTRYPIS
Minister of Energy,
Commerce,
Industry and Tourism

ANTONIS POLEMITIS
Chief Executive
Officer of the
University of Nicosia

CONSTANTINOS CHRISTOFIDES
Professor of Physics
and 4th Rector of
University of Cyprus

CLEOPATRA KITTI
Founder of the
Mediterranean
Growth Initiative

NIKOLAOS MAVRIDIS
Interactive Robots and
Media Lab (IRML)

MUNICIPAL NICOSIA THEATRE, OCTOBER 15&16, 2019

SUPPORTERS

Deloitte.

UNIVERSITY
of NICOSIA

European
University
Cyprus

FREDERICK
UNIVERSITY

Πανεπιστήμιο Κύπρου
University of Cyprus

CYPRUS SCHOOL
of molecular medicine
A SCHOOL OF THE CYPRUS INSTITUTE OF NEUROLOGY & GENETICS

A PROJECT ENDORSED BY

Εκτός Τρ. Κύπρου 800 άτομα μέχρι το 2021

Ανεβάζει ταχύτητα για τα σχέδια εθελουσίας εξόδου που θα της περιορίσουν το κόστος - Και μείωση ορίου ηλικίας

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Το ότι η Τράπεζα Κύπρου ετοιμάζε Σχέδιο Εθελουσίας Εξόδου ήταν γνωστό από το 2018. Οι αριθμοί των υπαλλήλων της εξάλλου δικαιολογούσαν μία τέτοια κίνηση, η οποία αναμενόταν –ομολογούμενως– πιο γρήγορα από τον Σεπτέμβριο του 2019. Βάσει των πληροφοριών του Σχεδίου που έχουν ενώπιόν τους οι εργαζόμενοι, στόχος είναι να πατήσουν το κουμπί της εξόδου 400 άτομα. Ωστόσο, είναι μόνο τα μισά, αφού οι αρχές του 2021 το προσωπικό της Τράπεζας Κύπρου θα έχει μειωθεί πε-

Τα συνολικά έξοδα της Τράπεζας Κύπρου βάσει των τελευταίων της αποτελεσμάτων για το πρώτο εξάμηνο του 2019 ανήλθαν σε 208 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων το 54% αφορούν κόστος προσωπικού.

ριτέρω. Αναμένεται δηλαδή, άλλο ένα Σχέδιο Εθελουσίας εξόδου μέχρι το 2021 με στόχο να μειωθούν ακόμα 400 πρόσωπα από την Τράπεζα. Ο αρχικός σχεδιασμός ήταν πως το σχέδιο εθελουσίας εξόδου από την περασμένη Παρασκευή 4 Σεπτεμβρίου να δινόταν στο πρώτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους. Όμως, οι εξελίξεις με την παραιτηση Χούρικαν και τις διαδικασίες του «κλεισίματος» του Helix, έβαλαν αυτή τη διαδικασία τρίτη σε σειρά

Η ψηφιοποίηση της τράπεζας θεωρείται ως μέγα θέμα βιωσιμότητάς της.

προτεραιότητας για την τράπεζα. Ο αριθμός που συζητείτο στα υψηλά στρώματα της τράπεζας ώστε να θεωρηθεί πλεονάζων, άγγιζε τα 800 άτομα και όχι τα 400. Και είναι λογικό. Η Τράπεζα Κύπρου, με 105

καταστήματα σήμερα εργοδοτεί 4.155 υπαλλήλους, δίκως να προσμετρώνται οι εξωτερικοί σύμβουλοι. Σε αυτούς, περιλαμβάνονται και 108 άτομα που σχετίζονται με το Project Helix και τα οποία έχουν

μεταφερθεί στην Gordian, την εταιρεία που αγόρασε τα δάνεια του Project Helix. Για παράδειγμα η Ελληνική Τράπεζα εργοδοτεί 2.600 άτομα, με 120 καταστήματα, άρα κατ' αντιστοιχία η Τράπεζα Κύπρου

θα πρέπει να μειώσει το προσωπικό της κάτι που θα πρέπει να γίνει μέσα στον επόμενο ενάμιση χρόνο, ώστε να πετύχει τον στόχο της για μείωση του κόστους προς τα έσοδά της. Ο δείκτης του κόστους προς τα έσοδα της τράπεζας ανέρχεται στο 56%, σύμφωνα με τα τελευταία αποτελέσματά της. Η μείωση του δείκτη αυτού επιτυγχάνεται με δύο τρόπους. Είτε με αύξηση των εσόδων, είτε με μείωση των εξόδων. Το να αυξήσει η τράπεζα τα έσοδα σε ένα περιβάλλον με χαμηλά επιτόκια, άρα και να αυξηθούν από τους τόκους που λαμβάνει από τα δάνεια που παραχωρεί, είναι ολίγον τι αισιόδοξο. Σημειώνεται πως τα συνολικά έξοδα της Τράπεζας Κύπρου για το πρώτο εξάμηνο του 2019 ανήλθαν σε 208 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων το 54% αφορούν κόστος προσωπικού, άρα, το ποσό που διατίθεται ανέρχεται στα 112 εκατ. ευρώ.

Αποζημίωση 200.000

Το Σχέδιο που ανακοίνωσε την περασμένη Παρασκευή η Τράπεζα Κύπρου δίνει μέγιστη αποζημίωση μέχρι και 200 χιλιάδες ευρώ σε 400 άτομα και είναι προϊόν διαλόγου με την Ένωση Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου επί ένα περίπου χρόνο. Σε περίπτωση δε ταυτόχρονης αποχώρησης 800 υπαλλήλων, τότε η Τράπεζα θα έπρεπε να πληρώσει ένα πολύ μεγάλο ποσό για το Σχέδιο Εθελουσίας Εξόδου. Στην Ελληνική Τράπεζα για παράδειγμα, κατά το τελευταίο Σχέδιο Εθελουσίας που είχε δημιουργήσει, αποχώρησαν 200 άτομα. Το κόστος ανήλθε στα 35 εκατ. ευρώ. Και οι όροι ήταν αντίστοιχοι με αυτούς του Σχεδίου της Τρ. Κύπρου. Αν, λοιπόν, η Τράπεζα Κύπρου αναλογικά χρειαστεί περί τα 70 εκατ. ευρώ για τους 400 υπαλλήλους που

θα αποχωρήσουν στους επόμενους μήνες, τότε για 800 θα ήθελε περί τα 140 - 150 εκατ. ευρώ, κάτι που οπωσδήποτε επιβαρύνει κατά πολύ τον ισολογισμό της. Αυτός είναι και ίσως ο σημαντικότερος λόγος για τον οποίο η τράπεζα δεν προχώρησε στη συμπίεψη 800 ατόμων σε αυτό το Σχέδιο και αναμένεται να συμπληρώσει τον αριθμό των 800 προσώπων μέχρι το 2021.

Η τεχνολογία

Παράλληλα, γίνονται σκέψεις το επόμενο σχέδιο να έχει άλλο προφίλ από το παραδοσιακό. Δεν αποκλείεται στο επόμενο Σχέδιο εθελουσίας εξόδου της τράπεζας να δίνεται η δυνατότητα εκτός από την αποχώρηση υπαλλήλων από το Συγκρότημα, να δίνεται δυνατότητα μετεκπαίδευσής τους σε άλλους τομείς του χρηματοοικονομικού κλάδου. Με αυτό το σκεπτικό, θα είναι ολοένα και πιο κοντά στην επίτευξη του ψηφιακού μετασχηματισμού της τράπεζας, project για το οποίο κάνει λόγο από τα μέσα του 2017 και θεωρεί πως είναι υψίστης σημασίας για τη βιωσιμότητά της.

Ρόλο οι πωλήσεις

Μεγάλη συζήτηση έχει γίνει με τις πωλήσεις των προβληματικών δανείων και με τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων της τράπεζας. Όσο γίνονται προσπάθειες για μείωση των ΜΕΔ της με πωλήσεις, τότε αρκείτο υπάλληλοι που ασχολούνται με αυτό το προϊόν όταν θα πωληθούν τα δάνεια, τότε αναπόφευκτα θα ελαχιστοποιηθεί και ο όγκος εργασίας τους. Από την άλλη, και τα Τμήματα Διεθνών Υπηρεσιών των τραπεζών αναγκαστικά θα ομικρυνθούν, λόγω της μείωσης των καταθετών από Ρωσία και Ουκρανία.

ΑΡΘΡΟ / Της δρος ΕΛΕΝΗΣ ΣΤΑΥΡΟΥ

Συνέχιση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων

Αδιαμφισβήτητα, η δημοσιονομική σταθερότητα και ο οικονομικός συντονισμός στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι θέματα που απασχολούν κάθε χώρα-μέλος σε διοικητικό επίπεδο, αλλά βεβαίως, και την κοινωνία των πολιτών. Στο Ελσίνκι, λοιπόν, της Φινλανδίας και στο πλαίσιο της τρέχουσας εξαμηνιας φινλανδικής προεδρίας της Ε.Ε., πραγματοποιήθηκε η Διακοινοβουλευτική Διάσκεψη για τη Σταθερότητα, τον Οικονομικό Συντονισμό αλλά και τη Διακυβέρνηση στην Ευρώπη.

Στη Διάσκεψη εκπροσωπήθηκαν από την Κύπρο, τρεις κοινοβουλευτικές Επιτροπές. Η Επιτροπή Οικονομικών, η Επιτροπή Εξωτερικών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων και η Επιτροπή Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Τη Διάσκεψη απασχόλησαν τέσσερις θεματικές ενότητες:

- α) Το Μέλλον της Οικονομικής Διακυβέρνησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης,
- β) Η αξιολόγηση της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», που είναι η αναπτυξιακή στρατηγική της Ε.Ε.
- γ) Η προώθηση των Δημόσιων και Ιδιωτικών Επενδύσεων και
- δ) Οι τρόποι προώθησης των

καινοτομιών με στόχο την Καινοτόμο Ανάπτυξη.

Σε παρέμβαση που πραγματοποιήσαμε ως εκπρόσωπος της Κύπρου, κατά τη συζήτηση για το μέλλον της οικονομικής διακυβέρνησης της Ε.Ε., τόνισα ότι παρά την πρόοδο που σημειώθηκε στον τομέα της δημοσιονομικής εξυγίανσης, δεν μπορούμε να εφνοσχάσουμε, καθώς εξακολουθούν να υφίστανται πολλές προκλήσεις, όπως η αργή ανάπτυξη, η υψηλή ανεργία των νέων και η μακροχρόνια ανεργία σε ορισμένα κράτη μέλη της Ε.Ε., το υψηλό δημόσιο και ιδιωτικό χρέος, οι μεγάλες κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες μεταξύ των κρατών μελών της Ε.Ε. και μεταξύ των περιφερειών.

Υφίσταται, επίσης, επείγουσα ανάγκη άμεσας αντιμετώπισης της πολυπλοκότητας της τρέχουσας δημοσιονομικής δομής, καθώς και ενδυνάμωσης της διαφάνειας, εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας των ισχυόντων δημοσιονομικών κανόνων της Ένωσης. Τώρα που οι κοινωνικοοικονομικές συνθήκες είναι ευνοϊκές, πρέπει να εκμεταλλευτούμε τη θετική δυναμική για επιτάχυνση της υλοποίησης των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό

Η νέα Στρατηγική της Ευρώπης θα πρέπει να είναι περιεκτική και να διασφαλίζει την ενεργό συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης.

επίπεδο, προκειμένου να διευκολύνουμε τη σύγκλιση προς τα πάνω. Επίσης, να αντιμετωπίσουμε τις εναπομείνουσες προκλήσεις και να εδραιώσουμε συνθήκες που εγγυώνται τη βιώσιμη ανάπτυξη, την πρόοδο και κοινωνική ευημερία προς όφελος όλων των Ευρωπαίων πολιτών.

Τα εθνικά κοινοβούλια μπορούν να διαδραματίσουν καταλυτικό ρόλο, καθώς και η ενίσχυση του εποπτικού τους ρόλου στη διαδικασία του ευρωπαϊκού εξαμηνίου. Αυτός θα είναι και ο μόνος τρόπος διασφάλισης της εφαρμογής και αποτελεσματικότητας της διαδικασίας προσδίδοντας στο πλαίσιο δημοσιονομικής διακυβέρνησης της

Ε.Ε. δημοκρατική νομιμοποίηση και λογοδοσία.

Στο πλαίσιο της συζήτησης για την αξιολόγηση της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» και τον καθορισμό νέας στρατηγικής της Ε.Ε. για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση, επεσήμανα ότι ρόλο κλειδί ως προς την άσκηση κοινοβουλευτικού ελέγχου επί της υλοποίησης των σχετικών εθνικών στόχων, όσο και για την ενθάρρυνση της ενεργού εμπλοκής των ενδιαφερόμενων φορέων, έχουν οι τοπικές αρχές, οι κοινωνικοί εταίροι και η κοινωνία των πολιτών.

Η πρωτοφανής οικονομική κρίση που έπληξε την Ευρώπη αμέσως μετά την έναρξη της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020», οδήγησε σε επιδείνωση των συνθηκών απασχόλησης και της κοινωνικής κατάστασης, πλήττοντας περισσότερο τα νοτιότερα κράτη μέλη της Ένωσης, με αποτέλεσμα την ανακαίτηση της πρόδοις στην υλοποίηση των στόχων της Στρατηγικής. Παρά την οικονομική ανάκαμψη από το 2013, εξακολουθούν να υφίστανται σημαντικές προκλήσεις που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στο πλαίσιο διαμόρφωσης νέας Στρατηγικής. Παρά την αύξηση της απασχόλησης και τη μείωση του πλη-

θυσμού που κινδυνεύει από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό, η ανάκαμψη δεν έχει ωφελήσει όλους τους πολίτες στον ίδιο βαθμό.

Η νέα Στρατηγική της Ευρώπης θα πρέπει να είναι περιεκτική και να διασφαλίζει την ενεργό συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης.

Ιδιαίτερη έμφαση στη Διάσκεψη δόθηκε στο νέο Επενδυτικό Πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το «Invest EU», το οποίο θα φέρνει κάτω από την ίδια οροφή τη χρηματοδοτικά κονδύλια και εργαλεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ώστε να μην υπάρχει άλλη επικάλυψη μεταξύ τους και να μη χάνονται πόροι. Το νέο σχέδιο θα μειώσει τη γραφειοκρατία και αναμένεται να είναι απλό, πιο φιλικό, προσιτό και προσβάσιμο στους δικαιούχους. Επίσης, θα προσαρμόζεται στις αναφυόμενες μεταβολές των αγορών και στις νέες προτεραιότητες της πολιτικής. Η απορρόφηση των κονδυλίων αυτών από μικρά κράτη, όπως η Κύπρος, είναι αναγκαία, όπως και η παροχή ίσων ευκαιριών στην αξιοποίηση του «Invest EU», προκειμένου να συνεχιστούν απρόσκοπτα οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις.

Οι τομείς όπου αναμένεται να επωφεληθεί η Κύπρος στο πρόγραμμα αυτό είναι η ανάπτυξη των ενεργειακών υποδομών, η χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων, η χρηματοδότηση και ενίσχυση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας αλλά και η έμφαση προς την έρευνα και την καινοτομία.

Η σπουδαιότητα συμμετοχής της χώρας μας σε διασκέψεις αυτού του φάσματος είναι αδιαμφισβήτητη και αυτό γιατί η Κύπρος είναι αγορά μικρού μεγέθους, χωρίς κερσαία διασύνδεση με άλλες αγορές και με περιορισμένα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα έναντι των Ευρωπαίων εταίρων λόγω και του αυξημένου κόστους μεταφοράς των προϊόντων.

Η απορρόφηση και αξιοποίηση όλων των κονδυλίων που προέρχονται από την Ευρώπη αποτελεί τρόπο ώστε να αποκτήσουμε πιο ανταγωνιστική αγορά ευρέως φάσματος. Με αυτό τον τρόπο θα επέλθει αύξηση της απασχόλησης και της ανάπτυξης με αποτέλεσμα την περαιτέρω μείωση της φτώχειας και των κοινωνικών ανισοτήτων.

Η δρ Ελένη Σταύρου είναι βουλευτής ΔΗΣΥ Λεμεσού.

How can you turn trust into a source of competitive advantage?

ey.com #BetterQuestions

■ ■ ■

The better the question. The better the answer. The better the world works.

EY

Building a better working world

© 2019 EY LLP, a U.S. member firm of the EY network of member firms affiliated with the EY Global Limited, a Swiss entity ("EY Global"), which is the Swiss member firm of the EY network. EY Global and the EY network are not licensed to provide any services in the U.S.

Λουκέτα και αναστολή μπλοκάρουν τα ταξίδια

Το σκηνικό και ο τερματισμός των αποζημιώσεων από το τουρκικό εμπάργκο - Τι εξηγούν στην «Κ» δύο υπουργεία

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Μια σειρά αρνητικών γεγονότων έχουν στιγματίσει το ταξιδιωτικό και τουριστικό πεδίο από τον περασμένο Οκτώβριο και εντεύθεν. Την αρχή έκανε η Cobalt, όταν στις 17 Οκτωβρίου ανακοίνωσε την αναστολή των εργασιών της εταιρείας, με την αγορά να μην έχει ακόμα πλήρως ανακάμψει. Φυσικά, ούτε τα γεγονότα που ακολούθησαν δημιουργήσαν ευνοϊκές συνθήκες για κάτι τέτοιο. Η αρνητική ροή των γεγονότων συνέχισε μέχρι και τον Οκτώβριο του 2019, με το κλείσιμο της Germania λίγους μήνες αργότερα και με αποκορύφωμα το λουκέτο στο γραφείο διοργανωτή ταξιδιών της Thomas Cook και το σοκ που προκάλεσε κυρίως στις τάξεις των ξενοδόχων. Λίγες μέρες αργότερα ακολούθησε η αναστολή του ιπτικού προγράμματος της TUS Air, για σκοπούς αναδιάρθρωσης, όπως αναφέρθηκε, ενώ στο σκηνικό ήρθε να προστεθεί η Cyprus Airways, η οποία κινείται δικαστικώς κατά του κράτους, λόγω της απόφασής του να τερματίσει το σχέδιο αποζημίωσης προς τις κυπριακές εταιρείες. Απόφαση η οποία δημιουργεί ερωτηματικά για τους λόγους που το Υπουργικό προχώρησε σε αυτή την απόφαση, από τη στιγμή που κανένα από τα εμπλεκόμενα Υπουργεία δεν υποθέτεται ξεκάθαρα για το σκεπτικό της απόφασης. Το Υπουργείο Μεταφορών και το Υπουργείο Τουρισμού αναφέρουν πάντως ότι πρόκειται για πρόταση η οποία κατατέθηκε στο Υπουργικό από το Υπουργείο Οικονομικών.

Το σκεπτικό της απόφασης

Η πρόταση για τον τερματισμό του σχεδίου κατατέθηκε στο

Υπουργικό από τον υπουργό Οικονομικών. Πηγές από το ΥΠΟΙΚ ανέφεραν ότι το σκεπτικό ήταν να κρατηθούν ίσες αποστάσεις τόσο από την Cobalt όσο και από τη Cyprus Airways, από τη στιγμή που το Υπουργικό είχε ήδη αρνηθεί το αίτημα της Cobalt. Το «όχι» στην εταιρεία αναφέρουν οι ίδιες πηγές, ενδεχομένως να αφορά το ότι η εταιρεία ήταν στα πρόθυρα χρεωκοπίας, και μια τέτοια ενίσχυση θα ήταν μάταια. Ωστόσο, σε επίσημο επίπεδο το Υπουργείο δεν μπορεί να τοποθετηθεί για

Θετικό παρά τα προβλήματα το σκηνικό στον τομέα των αερομεταφορών, εκτιμά η Hermes Airports.

το θέμα από τη στιγμή που εκκρεμεί η υπόθεση στο δικαστήριο. Πηγές εκφράζουν την εκτίμηση ότι υπάρχει μεγάλο ενδεχόμενο η διαδικασία να ολοκληρωθεί υπέρ της Cyprus Airways.

Εκφράζονται φυσικά και οι αποψεις ότι η Cyprus Airways Ελλάδα να ανοίξει βσηα και στην Ελλάδα να να εγγράψει τα αεροπλάνα της στο ελληνικό νολόγιο ώστε να μπορεί να αναπτύξει το πτητικό της πρόγραμμα βάσει των σχεδιασμών της, και να διατηρήσει παράλληλα και την έδρα της στην Κύπρο.

Από την πλευρά της η υπουργός Μεταφορών Βασιλική Αναστασιάδου αναφέρει ότι το σκεπτικό της απόφασης ήταν ότι οι νέες εταιρείες Cobalt Air και Cyprus Airways γνώριζαν για τους

περιορισμούς με το τουρκικό εμπάργκο, σε αντίθεση με τον κρατικό αερομεταφορέα.

Δεν ανησυχεί η ΤΥΣ

Στο μεταξύ η είδηση για αναστολή του πτηπτικού προγράμματος της TUS την περασμένη Δευτέρα ήταν μεν αρνητική εξέλιξη, ωστόσο, δεν ανησυχούσε ιδιαίτερα τους φορείς του τουρισμού λόγω των μικρών αριθμών επιβατών πτήσεων και προορισμών που εξυπηρετούσε η εταιρεία. Με εξαίρεση την πτήση από και προς τα Ιωάννινα η οποία δεν συγκέντρωνε μεγάλο επιβατικό ενδιαφέρον, το κενό που άφησε πίσω της η TUS με το προσωρινό ή όχι κλείσιμο της, φαίνεται να έχει ήδη καλυφθεί με την ένταξη τεσσάρων νέων πτήσεων της EL AL από και προς το Τελ Αβιβ σε εβδομαδιαία βάση στο πτηπτικό της πρόγραμμα. «Μικρό το κενό, αλλά είναι δυσάρεστη εξέλιξη να σταματούν κάποιες πτήσεις. Ευχόμαστε ότι θα μπορέσει να αποκτήσει νέα αεροσκάφη και επενδύσει μεγαλύτερους για να έχει δυνατότητες, πτήσεις και δρομολόγια» σχολίασε σχετικά η υπουργός Μεταφορών Βασιλική Αναστασιάδου. Υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με την εταιρεία στόχος του κλεισίματος είναι το rebranding και η ενίσχυση του στόλου της με νέα αεροσκάφη, ενώ σύμφωνα με την υπουργό, η εταιρεία ενημερώνει και παρακολουθείται και για την οικονομική της πτυχή.

Μιλώντας στην «Κ» η υπουργός Μεταφορών σημείωσε ότι η συνδεσιμότητα της Κύπρου δεν εξασφαλίζεται από τη δραστηριοποίηση ενός κυπριακού αερομεταφορέα αλλά την ύπαρξη πολλών εταιρειών.

Θολό εξακολουθεί να είναι το τοπίο για το μέλλον της Condor Air, η οποία συνεχίζει το πτητικό της πρόγραμμα παρά το κλείσιμο της Thomas Cook, και αναμένει την απάντηση της Κομισιόν στην πρόθεση της γερμανικής κυβέρνησης να δανειοδοτήσει την εταιρεία.

Θετικές οι εξελίξεις για τον προσεχή χειμώνα

Εν αναμονή των εξελίξεων με τη Cyprus Airways, οι προσπάθειες για διατήρηση των αφίξεων στα περισσότερα επίπεδα αλλά και αύξησή τους συνεχίζεται. Πληροφορίες αναφέρουν ότι παρά τις δυσμενείς συγκυρίες, η εικόνα αλλάζει θετικά τον προσεχτή χειμώνα. Σύμφωνα με την Μαρία Κουρούπη, ανώτερη διευθύντρια Αεροπορικής Ανάπτυξης και Επικοινωνίας της Hermes Airports, το τελευταίο διάστημα γίνονται αρκετές προσπάθειες με πολύ καλές ενδείξεις, ότι οι απώλειες που είχαν καταγραφεί τους προηγούμενες μήνες θα καλυφθούν μέχρι την επόμενη καλοκαιρινή περίοδο. Όσο αφορά το κλείσιμο της Thomas Cook και το κενό των 200 χιλιάδων επιβατών που μετά-

φερε από και προς τη Βρετανία, αναμένεται ότι αυτό θα καλυφθεί από υφιστάμενες εταιρείες που ήδη δραστηριοποιούνται στην Κύπρο. Θολό εξακολουθεί να είναι το τοπίο για το μέλλον της Condor Air, η οποία συνεχίζει το πιπτικό της πρόγραμμα παρά το κλείσιμο της Thomas Cook, και αναμένει την απόφαση της Κομισιόν στην πρόθεση της γερμανικής κυβέρνησης να δα-νειοδοτήσει την εταιρεία. Επίσης, ανακοινώσεις από τη Hermes ανα-μένονται το επόμενο διάστημα. Ορ-φανό παραμένει από την άλλη το δρομολόγιο για απευθείας πτήσεις από και προς Γαλλία και Ισπανία, αν και στην περίπτωση της Γαλλίας μελετάται το ενδεχόμενο να δοθούν προσωρινές λύσεις από υφιστάμενες

εταιρείες. Το πρόβλημα στον τομέα των αερομεταφορών δεν είναι πάντως κυριακό φαινόμενο αναφέρει ο επίτιμος πρόεδρος του συνδέσμου ταξιδιωτικών πρακτόρων Άκνς Κελεπέτσιν, ο οποίος κάνει λόγο για μη συνυφισμένες συγκυρίες στον τομέα. Θέση των ταξιδιωτικών πρακτόρων είναι ότι υπάρχει θέμα κόστους εισιτηρίων προς τους ελληνικούς προορισμούς, ενώ από την άλλη σημειώνει και τη μείωση των τιμών σε προορισμούς, όπως η Βενετία, το Ισραήλ, ο Λίβανος και η Ιορδανία. Ο κ. Κελεπέτσιν εκτιμά ότι αν και ενδεχομένως να υπάρχουν κάποιες μικρές απώλειες στους αριθμούς των ταξιδιωτών λόγω της Thomas Cook, η αγορά του τουρισμού θα ανακάμψει σύντομα.

Καλωσορίσατε στη νέα ψηφιακή πλατφόρμα αγοραπωλησίας ακινήτων

Δείτε τα ακίνητα τώρα
bidx1.com

BidK1.

Δημοπρασία 23 Οκτωβρίου

+357 22 000 380

Εγκριμένο και Αδειοδοτημένο κτηματομεσιτικό γραφείο. Αριθμός Εγγραφής 739 / Lic: No 376/E

Ακίνητο 6

Οικιστικό Ακίνητο στην περιοχή Αγλατζιάς,
Λευκωσία

Γωνιακό οικόπεδο εντός της ζώνης “Κα4” με εμβαδόν 558 τ.μ. και συντελεστή δόμησης 120%

Επιφυλασσόμενη Τιμή **€175.000**

Ακίνητο 3

Οικιστικό Οικόπεδο στην περιοχή Σωτήρος στην Λάρνακα.

Οικόπεδο Κανονικού σχήματος εντός της ζώνης «Κα4» και
εμβαδόν 559 τ.μ. και συντελεστή δόμησης 120%

Επιφυλασσόμενη Τιμή €80.000

Κορεσμός στο Πρόγραμμα των Πολιτογραφήσεων

Ανασταλτικά λειτουργούν τα αυστηρότερα κριτήρια – Αυξάνεται το ενδιαφέρον των Κυπρίων για αγορά ακινήτων

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Το ενδιαφέρον των Κυπρίων για αγορά ακινήτων ανέβηκε το Σεπτέμβριο, ωστόσο, το ίδιο δεν φαίνεται να συμβαίνει με τους άλλοδαπούς αγοραστές. Φαίνεται πως οι δικλίδες ασφαλείας που μπήκαν στο πρόγραμμα των πολιτογραφήσεων, καθώς και οι πρόσθετες εισφορές στον Κυπριακό Οργανισμό Αναπτύξεως Γης (ΚΟΑΓ) και ίδρυμα Προώθησης Έρευνας (ΙΠΕ) έχουν λειτουργήσει ανασταλτικά. Ενισχύεται δε η θέση αυτών που ασχολούνται με τη διάθεση πολυτελών διαμερισμάτων και οικιών σε άλλοδαπούς αγοραστές, οι οποίοι εκμεταλλεύονται το πρόγραμμα των πολιτογραφήσεων, ότι η ζήτηση δεν μπορεί να συνεχίσει με τον ρυθμό που έχει αναπτύξει επ' άπειρον. Χαρακτηριστικά, σημειώνουν πως η μεγάλη ζήτηση για τα ακίνητα πολυτελείας, τα οποία έχουν δημιουργηθεί για τον σκοπό των «διαβατηρίων», εκτονώθηκε και από εδώ και πέρα θα παρατηρείται αργή κάμψη.

Όσον αφορά στη δημιουργία πύργων σε παραλιακές περιοχές, τονίζουν πως δεν αναμένεται να δοθούν περαιτέρω άδειες για ανέγερση τέτοιων κτισμάτων, διότι οι μεγάλοι ντιβέλοπερς γνωρίζουν ότι ο τομέας παρουσιάζει κάμψη. Ήδη εξάλλου έχουν δοθεί άδειες για κτίσματα τα οποία μπορούν να εξυπηρετήσουν τη ζήτηση από ξένους αγοραστές που θέλουν πολυτελείς κατοικίες για τα επόμενα 5 – 10 χρόνια. Το πρόγραμμα των πολιτογραφήσεων ξένων επενδυτών για την περίπτωση της Κύπρου δεν είναι σίγουρο πως θα συνεχίσει να υφίσταται για τα επόμενα 5- 10 χρόνια.

Ο Μάιος του 2019 ήταν και ο τελευταίος μήνας στον οποίο οι ενδιαφερόμενοι ξένοι επενδυτές θα μπορούσαν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα πολιτογράφησης μέσω επένδυσης, με τα παλαιά κριτήρια, τα οποία ήταν λιγότερο απαιτητικά. Από τον Μάιο του 2019 και εντεύ-

Ο Σεπτέμβριος δεν ήταν τόσο παραγωγικός όσο οι προηγούμενοι μήνες σε παγκύπρια βάση, καθώς η αύξηση που σημειώθηκε σε σύγκριση με τον Σεπτέμβριο του 2018, περιορίστηκε στο 1%.

θεν όμως, ο κάθε αιτητής θα πρέπει να πληροί συγκεκριμένα κριτήρια. Σένγκεν, θα υφίσταται έλεγχο δέουσας επιμέλειας από 3 διαφορετικούς οίκους του εξωτερικού για την πηγή και τη ροή των χρημάτων που φέρνει στην Κύπρο, αλλά και να συμβάλει συνολικά με 150.000 ευρώ «δωρεάς» σε ΚΟΑΓ και ΙΠΕ. Ενώπιον των εξαγγελιών για εφαρμογή των τριών αυτών κριτηρίων τον Μάιο του 2019 παρατηρήθηκε από την αρχή του χρόνου μεγάλη αύξηση στην κατάθεση πωλητηρίων εγγράφων από άλλοδαπούς επενδυτές που θέλησαν να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα. Το ενδιαφέρον κορυφώθηκε τον Απρίλιο του τρέχοντος έτους και τον Μάιο, αφού αρκεί να δάλλναν ενδιαφέρον για το πρόγραμμα μέχρι τον Μάιο

και όχι να έχει εξεταστεί ήδη η αίτησή τους. Πρακτικά δηλαδή, τη δεδομένη στιγμή το Υπουργείο Εσωτερικών ενδεχομένως να εξετάζει αιτήσεις που υποβλήθηκαν πριν από τον Μάιο.

Τα δεδομένα

Ενώ από την αρχή του έτους το ενδιαφέρον των ξένων αγοραστών είναι μεγάλο, ο Αύγουστος δεν θύμιζε σε τίποτα τα ποσοστά της ζήτησης που είχαν όλοι οι προηγούμενοι μήνες με εξαίρεση μόνο τον Ιούνιο. Τον Αύγουστο, ο αριθμός των ακινήτων για τα οποία κατατέθηκαν πωλητήρια έγγραφα έφτασαν μόλις τα 136 από πολίτες τρίτων χωρών. Αυτό αντιστοιχεί με το 1/3 των πωλητηρίων εγγράφων που κατατέθηκαν το Μάιο. Τον Ιούλιο

Τον Αύγουστο, ο αριθμός των ακινήτων για τα οποία κατατέθηκαν πωλητήρια έγγραφα από πολίτες τρίτων χωρών ήταν μόλις 136.

τα έγγραφα που είχαν κατατεθεί από πολίτες ξένων χωρών ήταν σχεδόν διπλάσια και ανήλθαν στα 274. Τον Ιανουάριο είχαν κατατεθεί 250, τον Φεβρουάριο 257, τον Μάρτιο 243 και τον Απρίλιο 306. Μόνο τον Ιούνιο παρουσιάστηκε το «μούδιασμα» που έγινε μετά την εφαρμογή των αλλαγών στο πρόγραμμα

και μετά το ιστορικό ρεκόρ των 476 πωλητηρίων εγγράφων τον Μάιο, έγινε μια «βουτιά» και έπεσε στα 199. Από πλευράς επαρχιών και ποια προτιμούν οι ξένοι αγοραστές, νικήτρια ήταν η Πάφος. Κατατέθηκαν τον Αύγουστο 54 πωλητήρια έγγραφα, ενώ ακολούθησε η Λεμεσός με 45. Πρόκειται για δύο επαρχίες που έχουν τα περισσότερα οφείλ από το πρόγραμμα των επενδυτών. Στη Λάρνακα κατατέθηκαν τον Αύγουστο 26 πωλητήρια έγγραφα, στη Λευκωσία 8 και στην Αμμόχωστο 3 από πολίτες τρίτων χωρών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι πωλητήρια έγγραφα κατατίθενται και από πολίτες εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ωστόσο, όπως είναι λογικό, δεν αποτελούν συμμετοχή

στο πρόγραμμα των πολιτογραφήσεων ξένων επενδυτών.

Τον Αύγουστο, κατατέθηκαν 58 πωλητήρια έγγραφα στην Πάφο από πολίτες εντός της Ε.Ε., 17 στη Λεμεσό, 13 στη Λάρνακα, 14 στην Αμμόχωστο και 5 στην πρωτεύουσα.

Τα ολικά

Παρά το ότι το ενδιαφέρον των επενδυτών από τρίτες χώρες, που θέλουν να συμμετάσχουν στο Πρόγραμμα των Πολιτογραφήσεων αναμένεται να καμφθεί, σύμφωνα με τους ειδικούς, οι συνολικές πωλήσεις ακινήτων έχουν σημειώσει αύξηση 15% από την αρχή του έτους σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2018. Και σε αυτό το αποτέλεσμα έχουν συμβάλει κατά πολύ οι εγχώριοι αγοραστές. Αναλυτικότερα, από τον Ιανουάριο μέχρι και τον Σεπτέμβριο, έχουν κατατεθεί στα επαρχιακά κτηματολογικά γραφεία 7.736 πωλητήρια έγγραφα, έναντι 6.706 πωλητηρίων εγγράφων κατά το 2018.

Ο Σεπτέμβριος, ωστόσο, δεν ήταν τόσο παραγωγικός όσο οι προηγούμενοι μήνες σε παγκύπρια βάση, καθώς η αύξηση που σημειώθηκε σε σύγκριση με τον Σεπτέμβριο του 2018, περιορίστηκε στο 1%.

Χαρακτηριστικά, για το 2018 είχαν κατατεθεί 687 πωλητήρια έγγραφα, ενώ τον Σεπτέμβριο του 2019 ανήλθαν στα 692. Εδώ, όμως, είναι που αποτυπώνεται και η συνολική κάμψη στην αύξηση που υπήρχε μέχρι και τον Μάιο του 2019. Τον Μάιο του 2019 η αύξηση έφτασε έως και 72% έναντι των πωλητηρίων εγγράφων που είχαν κατατεθεί τον Μάιο του 2018. Τον Ιούνιο, όμως, η μείωση ήταν της τάξης του 17%, τον Ιούλιο δεν υπήρξε ούτε μείωση ούτε αύξηση σε σχέση με τα πωλητήρια έγγραφα του 2018, ενώ τον Αύγουστο υπήρξε μείωση της τάξης του 10%. Τα στοιχεία αυτά είναι συνολικά και δεν διαχωρίζουν ξένους ή εγχώριους αγοραστές.

Ενισχυμένα από το e-commerce τα Ταχυδρομεία

Πέφτει ο αριθμός των επιστολών, αυξάνονται οι αποστολές δεμάτων λόγω των ηλεκτρονικών αγορών

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Οι παραδοσιακές ταχυδρομικές υπηρεσίες είδαν τα τελευταία χρόνια τον κύκλο εργασιών τους να φθίνει, ως αποτέλεσμα της αλλαγής στην επικοινωνία, που μεταφέρθηκε στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, αλλά και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Οι επιστολές που αποστέλλονται κάθε χρόνο στην τοπική αγορά σύμφωνα με τα στοιχεία που συγκεντρώσαμε από τα Κυπριακά Ταχυδρομεία είναι ολοένα και λιγότερες. Συγκεκριμένα από το 2011 οπότε και είχε καταγραφεί η αποστολή 61,1 εκατ. επιστολών, η ενχώρια αλληλογραφία ακολουθεί φθίνουσα πορεία, φτάνοντας το 2018 τις 40,9 εκατ. επιστολές. Στο αντίποδα με την ανάπτυξη της τεχνολογίας τα τελευταία χρόνια έχει ενισχυθεί η τάση των καταναλωτών προς τις ηλεκτρονικές αγορές. Τα έξυπνα τηλέφωνα μετατρέπονται σε κανονικά εμπορικά κέντρα με πληθώρα επιλογών για τον καταναλωτή, ο οποίος μπορεί να ψωνίσει και λάβει τις αγορές του λίγες μέρες αργότερα. Πρόκειται για τάση, η οποία ευνοεί και τα παραδοσιακά ταχυδρομεία, που είδαν ένα νέο πεδίο δραστηριότητας να ανοίγεται, αυτό της παραλαβής και αποστολής δεμάτων. Ο αριθμός, μάλιστα, των εισερχόμενων δεμάτων ήταν 158.591 για το 2014, τρία χρόνια μετά ο αριθμός ανήλθε στα 205.604 δέματα. Μικρή αύξηση σημειώθηκε και για το 2018 με τα Κυπριακά Ταχυδρομεία να παραλαμβάνουν 216.068 δέματα.

Την ίδια ώρα η ανάπτυξη της τεχνολογίας φέρνει στο προσκήνιο σύγχρονα συστήματα, τα οποία αναβαθμίζουν την ταχυδρομική διαδικασία, καθιστώντας την πιο

Τα δέματα, αν και αυξημένα, δεν έχουν αντικαταστήσει την απώλεια των δεμάτων και όγκο που προκύπτουν από τη μείωση της αλληλογραφίας, αναφέρει ο γενικός διευθυντής Ταχυδρομικών Υπηρεσιών Ανδρέας Γρηγορίου.

αποτελεσματικά και γρήγορα. «Διαπιστώνουμε συνεχή αύξηση του όγκου των δεμάτων και των πακέτων, λόγω της ανάπτυξης του ηλεκτρονικού εμπορίου. Από τη μια μειώνεται η δουλειά μας με τη διακίνηση των επιστολών, από την άλλη αυξάνεται η δουλειά μας με την αύξηση των δεμάτων», αναφέρει μιλώντας στην «Κ» ο γενικός διευθυντής των Ταχυδρομικών Υπηρεσιών Ανδρέας Γρηγορίου. Αναφέρει, ωστόσο, ότι η αύξηση στα δέματα δεν αντισταθμίζει τη μείωση που καταγράφεται στην παραδοσιακή αλληλογραφία. Συγκεκριμένα το 80% του πελατολογίου των ταχυδρομικών υπηρεσιών στον τομέα της αλληλογραφίας είναι τραπεζικοί οργανισμοί, εταιρείες τηλεπικοινωνιών και οι οργανισμοί

Λιγότερος ο όγκος της αλληλογραφίας στην τοπική αγορά από το 2011 μέχρι το 2018. Έφτασαν στις 40,9 εκατ. οι επιστολές, σε σχέση με 61,1 εκατ. το 2011.

κοινής ωφελείας όπως Αρχή Ηλεκτρισμού και Συμβούλια Υδατοπρομήθειας. Το υπόλοιπο 20% του κύκλου εργασιών του ταχυδρομείου είναι τα δέματα. Επισημαίνεται, επίσης, ότι η διαχείριση ενός δέματος είναι πολύ δυσκολότερη σε σύγκριση με τη διαχείριση μιας

επιστολής, ενώ παράλληλα και το κόστος της διαχείρισης των δεμάτων είναι υψηλότερο.

Ανταγωνιστικό περιβάλλον

Η δραστηριοποίηση των Κυπριακών Ταχυδρομείων στις υπηρεσίες παραλαβής και αποστολής δεμάτων σημαίνει και την είσοδό του σε μια ιδιαίτερα ανταγωνιστική αγορά στην οποία έχουν να ανταγωνιστούν τις ιδιωτικές εταιρείες ταχυμεταφορών τόσο τοπικές όσο και πολυεθνικές. Βάσει των τελευταίων δημοσιευμένων στοιχείων του Γραφείου Επιτρόπου Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΓΕΡΗΕΤ), το 2017 η DHL είναι ο μεγάλος παίκτης στα εισερχόμενα και εξερχόμενα δέματα και αγγίζουν σχεδόν το 50% της

αγοράς, ενώ το GAP Akis Express ήταν ο ηγέτης στην υπηρεσία τοπικών ταχυμεταφορών, αφού, βάσει του κύκλου εργασιών της, είχε ποσοστό 52%, ενώ ακολουθούσε το AcsAir Courier με ποσοστό 28,8% και το Travel&Express με ποσοστό 9,4%. Στο 5,4% ήταν ο Kronos Express με ποσοστό 5,4%. Σημειώνεται ότι τα ποσοστά ανταποκρίνονται στον όγκο των δεδομένων, όπως έχουν δοθεί από τους παροχείς. Σε επίπεδο συνολικού κύκλου εργασιών όλων των παροχών ήταν το 2017 στο 42% για τα Κυπριακά Ταχυδρομεία, στο 14% για την DHL Cyprus, στο 11% για το GAP Akis Express Ltd, στο 9% για το ACS Air Courier Services Ltd και στο 8% η TNT Express Cyprus Ltd. Πιο σαφή εικόνα αναμένεται να δώσουν τα στατιστικά στοιχεία για το 2018, τα οποία αναμένεται να δημοσιοποιηθούν εντός Οκτωβρίου.

Συγκριτικά πλεονεκτήματα

Η ταχύτητα, το κόστος και η αξιοπιστία καθορίζουν την επιλογή του παρόχου ταχυμεταφορών. Όπως αναφέρει ο κ. Γρηγορίου, στην περίπτωση του ταχυδρομείου, μεγάλο ατού είναι η αξιοπιστία, αλλά και το διευρυμένο δίκτυο με 51 γραφεία σε όλη την ελεύθερη Κύπρο. Στην προσπάθεια βελτίωσης των επιδόσεων παράδοσης των δεμάτων, τα Κυπριακά Ταχυδρομεία έχουν προχωρήσει σε συνεργασία με την ιδιωτική εταιρεία KRONOS μέσω της οποίας η αποστολή και η παραλαβή φακέλου ή δέματος εντός Κύπρου, μπορεί να γίνει αυθιμερόν.

Υπάρχουν βέβαια και μειονεκτήματα, όπως για παράδειγμα το ωράριο λειτουργίας, το οποίο δεν είναι συγκρίσιμο με τα αντίστοιχα

ωράρια ιδιωτικών εταιρειών, κάτι που έχει ως αποτέλεσμα της έλλειψης ευελιξίας και την δυσκολία στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Η έλλειψη δυνατότητας διαπραγμάτευσης της τιμής είναι ένα μειονέκτημα των κρατικών κυβερνητικών υπηρεσιών έναντι των ιδιωτικών υπηρεσιών. Για παράδειγμα, ένας μεγάλος πελάτης θα προτιμήσει να κλείσει συμφωνία με ιδιωτική εταιρεία, η οποία θα του παρέχει ειδικές τιμές, σε αντίθεση με τα ταχυδρομεία που οι τιμές ελέγχονται από το ΓΕΡΗΕΤ.

Προσπάθειες αναβάθμισης

Προκειμένου να φτάσουν τον ανταγωνισμό, τα Κυπριακά Ταχυδρομεία προγραμματίζουν την αγορά νέου εξοπλισμού προηγμένης τεχνολογίας, ώστε να παρέχουν πιο αποτελεσματικά τις υπηρεσίες τους. Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσεται και η λειτουργία των συστημάτων parcel 24, μέσω των οποίων η παραλαβή δεμάτων γίνεται εντός 72 ωρών με τη χρήση κωδικού. Το σύστημα parcel 24 λειτουργεί επί του παρόντος σε τρία σημεία σε Λευκωσία, Λεμεσό και Λάρνακα, ενώ προγραμματίζεται η εφαρμογή του σε επτά επιπλέον σημεία.

Ξεπαγωμα θέσεων

Αυτή τη στιγμή το προσωπικό των Ταχυδρομείων ανέρχεται σε 650 άτομα παγκύπρια, αριθμός στον οποίο περιλαμβάνονται οι ταχυδρόμοι και οι λειτουργοί. Ήδη η διεύθυνση των Ταχυδρομείων έχει ζητήσει το ξεπάγωμα 34-35 κενών θέσεων, λαμβάνοντας υπόψη ότι τα τελευταία χρόνια τα ταχυδρομεία λειτουργούν και ως Κέντρα Εξυπηρέτησης των Πολιτών, εκδίδοντας ταυτότητες και διαβατήρια.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

- Digital Agenda Cyprus Summit: Όλες οι πληροφορίες για το μεγαλύτερο συνέδριο τεχνολογίας
- Αλλάζει πρόσωπο το διαδίκτυο;
- Γιατί το online λιανικό εμπόριο ελκύει όλες τις ηλικίες;
- Τα πάντα για το 5G
- Η σκοτεινή πλευρά της τεχνολογικής ουτοπίας

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 13 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μη ανταγωνιστική η Ελλάδα λόγω της υπερφορολόγησης

Στις τελευταίες θέσεις του ΟΟΣΑ και το 2019 εξαιτίας των υψηλών φόρων

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Απογοητευτικά είναι τα στοιχεία ως προς τη φορολογική ανταγωνιστικότητα της χώρας μας, αφού σύμφωνα με τον φετινό Δείκτη Διεθνούς Φορολογικής Ανταγωνιστικότητας του Tax Foundation (που παρουσιάζει το ΚΕΦΙΜ) η Ελλάδα βρίσκεται στην 30ή θέση μεταξύ των 36 χωρών-μελών του ΟΟΣΑ.

Τα στοιχεία αναδεικνύουν τα προβλήματα που δημιουργούνται από την υπερφορολόγηση που τα τελευταία χρόνια πλήττει φυσικά πρόσωπα και επιχειρήσεις και είναι ενδεικτικό ότι από το 2014 –την πρώτη χρονιά δημοσίευσης του Δείκτη– μέχρι και σήμερα, η Ελλάδα καταλαμβάνει σταθερά τις θέσεις μεταξύ 27-32. Ο Δείκτης συνυπολογίζει τις επιδόσεις κάθε χώρας σε πέντε επιμέρους τομείς: τους εταιρικούς φόρους, τους φόρους ατομικού εισοδήματος, τους καταναλωτικούς φόρους, τους φόρους ακίνητης περιουσίας και τους φόρους κερδών που παράγονται στο εξωτερικό.

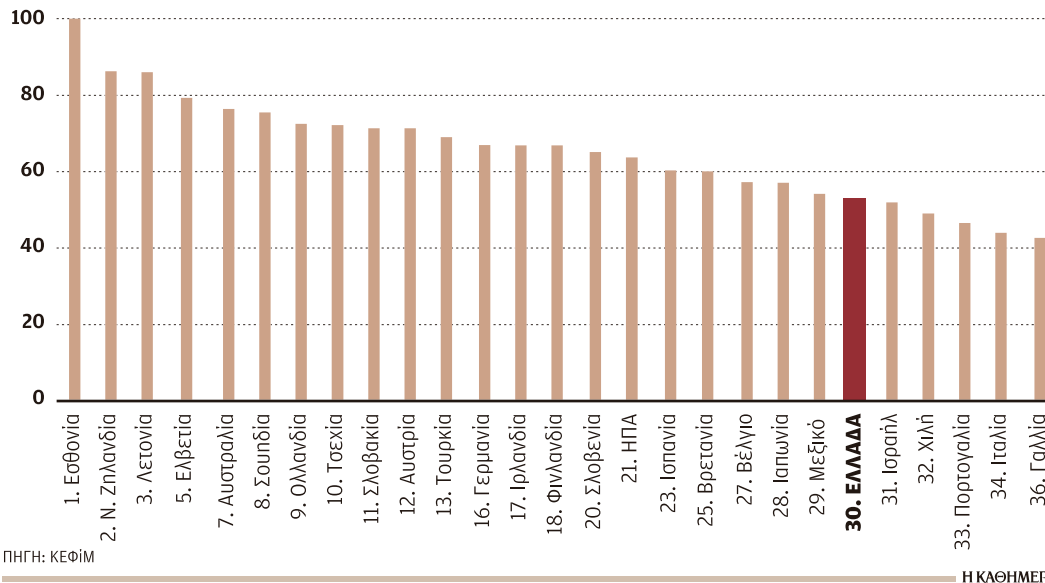
Στους φόρους των επιχειρήσεων η Ελλάδα κατατάσσεται στην 29η θέση, ενώ στους φόρους περιουσίας η Ελλάδα βρίσκεται στην 28η θέση. Σύμφωνα με τους αναλυτές πολλοί φόροι περιουσίας είναι έντονα στρεβλωτικοί και προσθέτουν σημαντική πολυπλοκότητα στη ζωή ενός φορολογουμένου ή μιας επιχείρησης. Με εξαίρεση τη φορολόγηση της γης, οι περισσότεροι φόροι επί της περιουσίας αυξάνουν τις οικονομικές στρεβλώσεις και επιφέρουν μακροπρόθεσμες αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομία και στην παραγωγικότητα της.

Οι αναλυτές επισημαίνουν τις εξής αδυναμίες του φορολογικού συστήματος της Ελλάδας: • Έχει εταιρικό φορολογικό συντελεστή 28%, υψηλότερο από τον μέσον όρο του ΟΟΣΑ (23,6%). Ωστόσο, τα κέρδη του 2019 θα φορολογηθούν με συντελεστή 24% σύμφωνα με όσα έχει ανακοινώσει η κυβέρνηση. Η εξέλιξη αυτή φέρνει τη χώρα μας πολύ κοντά στον μέσον όρο των χωρών του ΟΟΣΑ. Σύμφω-

ΔΕΙΚΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ 2019

Στην 30ή θέση η Ελλάδα μεταξύ των 36 μελών του ΟΟΣΑ

Ο Δείκτης Διεθνούς Φορολογικής Ανταγωνιστικότητας του Tax Foundation συνυπολογίζει τις επιδόσεις κάθε χώρας σε πέντε επιμέρους τομείς: τους εταιρικούς φόρους, τους φόρους ατομικού εισοδήματος, τους καταναλωτικούς φόρους, τους φόρους ακίνητης περιουσίας και τους φόρους κερδών που παράγονται στο εξωτερικό.

ΠΗΓΗ: ΚΕΦΙΜ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Από το 2014 μέχρι και σήμερα, η Ελλάδα καταλαμβάνει σταθερά τις θέσεις μεταξύ 27 και 32.

να με έρευνα του ΟΟΣΑ, οι εταιρικοί φόροι βλάπτουν περισσότερο την οικονομική ανάπτυξη. Η Ελλάδα καταλαμβάνει την 29η θέση στον σχετικό δείκτη. • Έχει από τους υψηλότερους συντελεστές ΦΠΑ στον ΟΟΣΑ (24%), με μία από τις πιο περιορισμένες φορολογικές βάσεις. • Οι εταιρείες αντιμετωπίζουν αυστηρούς περιορισμούς στα ποσά των καθαρών ζημιών χρήσης με τα οποία μπορούν να αντισταθμίσουν μελλοντικά κέρδη. Επίσης, οι εταιρείες δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν ζημιές για να μειώσουν προηγούμενο φορολογητέο εισόδημα. Στις περισσότερες χώ-

ρες, οι επιχειρήσεις επιτρέπεται είτε να αφαιρούν ζημιές της τρέχουσας χρήσης από μελλοντικά κέρδη ή να αφαιρούν τις ζημιές της τρέχουσας χρήσης από προηγούμενα κέρδη, επιστρέφοντας επιστροφή φόρου. Η δυνατότητα μεταφοράς ζημιών σε μελλοντικές ή προηγούμενες χρήσεις εξασφαλίζει ότι μία επιχείρηση φορολογείται στη μέση κερδοφορία της επί πολλά χρόνια. Αυτό απεικονίζει καλύτερα τις πραγματικές δαπάνες και τα κέρδη μιας επιχείρησης από τη φορολόγηση των κερδών οιασδήποτε δεδομένης χρήσης, τα οποία επηρεάζονται από τις διακυμάνσεις της οικονομίας. Σημειώνεται ότι στις 20 από τις 36 χώρες του ΟΟΣΑ, οι εταιρείες μπορούν να μεταφέρουν τις ζημιές στο μέλλον επί' αόριστον. Αντιστοίχως, μεταξύ των θετικών σημείων του ελληνικού φορολογικού συστήματος, οι συγγραφείς της έρευνας ξεχωρίζουν τα εξής: • Ο συντελεστής στα μερίσματα ο οποίος ανέρχεται στο 15% και είναι κάτω από τον μέσον όρο του

ΟΟΣΑ (23,8%). Μάλιστα, ο συντελεστής αυτός θα μειωθεί περαιτέρω στο 5% για τα κέρδη του 2019, σύμφωνα με όσα έχει εξαγγείλει η κυβέρνηση. • Οι κανονισμοί Ελεγχόμενων Αλλοδαπών Εταιρειών στην Ελλάδα είναι ήπιοι και εφαρμόζονται μόνο στο παθητικό εισόδημα. Σημειώνεται ότι για έκτη συνεχόμενη χρονιά, η χώρα με καλύτερη επίδοση στον ΟΟΣΑ είναι η Εσθονία, ενώ την τελευταία θέση καταλαμβάνει η Γαλλία. Ο εκτελεστικός διευθυντής του ΚΕΦΙΜ Νίκος Ρώμπαπας, αναφερόμενος στην έκθεση, τόνισε τα εξής: «Η απογοητευτική κατάταξη της χώρας μας στον φετινό Δείκτη Διεθνούς Φορολογικής Ανταγωνιστικότητας, στην 30ή θέση από τις 36 χώρες του ΟΟΣΑ, καταδεικνύει ότι έχουμε πολύ δρόμο να διανύσουμε προκειμένου να αποκτήσουμε ένα ανταγωνιστικό, ευνοϊκό προς την επιχειρηματικότητα, την απασχόληση και το εισόδημα των νοικοκυριών φορολογικό σύστημα».

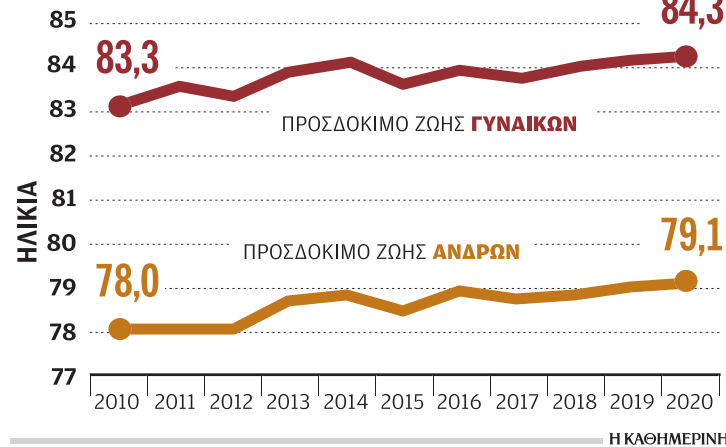
Υψηλότερο προσδόκιμο ζωής, περισσότερα χρόνια εργασίας

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Απολύτως πιθανή θεωρείται η αύξηση των γενικών ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης στα 72 έτη, έως το 2060, εφόσον τόσο στη χώρα μας όσο και στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνεχιστούν οι ασκούμενες πολιτικές που, με στόχο την επίλυση του δημογραφικού προβλήματος και της γήρανσης του πληθυσμού, καταλήγουν στην εύκολη λύση της παράτασης του εργασιακού βίου. Είναι χαρακτηριστικό ότι, με βασικό επιχείρημα την απορρόφηση των πείσεων που ασκεί η γήρανση του πληθυσμού στη δημοσιονομική ισορροπία του ελληνικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, ψηφίστηκε το 2010, κατά τη διάρκεια του πρώτου μνημονίου, διάταξη που ισχύει ακόμη και σήμερα, σύμφωνα με την οποία το γενικό όριο συνταξιοδότησης θα προσαρμόζεται ανάλογα με την πορεία του προσδόκιμου ζωής. Η πρώτη εξέταση θα γίνει το 2021 και θα ληφθεί υπόψη η εξέλιξη του προσδόκιμου ζωής τη δεκαετία 2010-2020. Από το έτος 2021 και μετά, η αναπροσαρμογή του ορίου ηλικίας θα εξετάζεται κάθε τρία χρόνια.

Οριο στα 68 έτη

Όπως επισημαίνουν στην «Κ» ο ομότιμος καθηγητής του Παντείου Πανεπιστημίου Σάββας Ρομπόλης και ο υποψήφιος διδάκτορας Βασίλης Μπέτσος, οι ασφαλισμένοι, στο άμεσο μέλλον, εφόσον δεν υπάρξει κάποια νομοθετική

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Το 2010 ψηφίστηκε διάταξη που καθορίζει το όριο συνταξιοδότησης βάσει του προσδόκιμου ζωής.

αλλαγή από την κυβέρνηση, θα βρεθούν αντιμέτωποι με την αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης, από τα 67 στα 68. Και αυτό, γιατί, σύμφωνα με τους δύο ειδικούς, το προσδόκιμο ζωής για τους άνδρες το 2010 ήταν 78 έτη και για τις γυναίκες 83,3 έτη, ενώ για το 2020 εκτιμάται ότι θα είναι 79,1 έτη και 84,3 έτη αντίστοιχα. Δηλαδή, το προσδόκιμο ζωής στο τέλος του 2020 θα είναι αυξημένο

κατά 1,1 έτος για τους άνδρες και κατά 1 έτος για τις γυναίκες. Ο κ. Ρομπόλης, μάλιστα, αποκαλύπτει πως στην τελευταία μελέτη για τη γήρανση του πληθυσμού της Ε.Ε. (2018), έχει ληφθεί υπόψη ως υπόθεση εργασίας ότι το 2060 το γενικό όριο ηλικίας συνταξιοδότησης θα είναι το 72ο έτος.

Αλλά και η πρόσφατη μελέτη του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης «φωτογραφίζει» μεγάλες ανατροπές στο ασφαλιστικό τα επόμενα χρόνια, μεταξύ των οποίων η περαιτέρω αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης και το «σφράγισμα» κάθε «παράθυρου» που παραμένει ακόμη ανοικτό και οδηγεί στην πρόωρη έξοδο από την αγορά εργασίας. Μάλιστα, ο ΟΟΣΑ συνιστά να δοθούν στους εργαζόμενους κίνητρα ώστε να συνεχίσουν

να δουλεύουν ακόμα και μετά τη συμπλήρωση των προβλεπόμενων αυξημένων ορίων ηλικίας. Μελέτη του Κοινού Κέντρου Ερευνών (Joint Research Centre-JRC) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Διεθνούς Ινστιτούτου Ανάλυσης Εφαρμοσμένων Συστημάτων, άλλωστε, προβλέπει ότι το προσδόκιμο ζωής του μέσου Ευρωπαίου θα αυξηθεί κατά δύο χρόνια ανά δεκαετία, με αποτέλεσμα το 2060 το 32% του πληθυσμού της Ε.Ε. να είναι άνω των 65 ετών, έναντι ποσοστού 19% το 2015 και μόνο 13% το 1960. Ετσι, η αναλογία ανεργού - ενεργού πληθυσμού, δηλαδή ο βαθμός εξάρτησης των συνταξιούχων και λοιπών μη απασχολούμενων από τους εργαζόμενους, από περίπου 1,05 στην Ε.Ε. το 2015 (δηλαδή 105 μη εργαζόμενοι ήταν εξαρτημένοι από 100 εργαζόμενους), θα αυξηθεί στο 1,36 το 2060. Για την Ελλάδα προβλέπεται ότι 169 μη εργαζόμενοι θα εξαρτώνται από 100 εργαζόμενους (αναλογία 1,69), καθώς η χώρα μας σιστίζεται από γήρανση, παράλληλα με την υπογεννητικότητα και τη διαρροή εγκεφάλων (brain drain) στα χρόνια των μνημονίων. Οι εξελίξεις αυτές αναδεικνύουν, σύμφωνα με τους κ. Ρομπόλη και Μπέτσος, με τον πιο εύληπτο τρόπο το έλλειμμα μιας συγκροτημένης μεσομακροπρόθεσμης δημογραφικής πολιτικής, που παρατηρείται όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και στα άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ε.

Π. Τόμσεν: Ανάγκη μεταρρυθμίσεων στον δημόσιο τομέα

Την ανάγκη να επικεντρωθεί τώρα η Ελλάδα στις μεταρρυθμίσεις, τις οποίες εξακολουθεί να μην έχει ολοκληρώσει, επισήμανε σε τηλεοπτική συνέντευξη του στο CNBC ο επικεφαλής του Ευρωπαϊκού Τμήματος του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, Πόουλ Τόμσεν, κάνοντας μάλιστα ειδική αναφορά στον δημόσιο τομέα. Αναγνώρισε, εξάλλου, ότι η χώρα έχει επιτύχει μακροοικονομική και χρηματοπιστωτική σταθερότητα.

Μία ημέρα μετά την ομιλία του στο London School of Economics, στην οποία υποστήριξε ότι τα υψηλά πρωτογενή πλεονάσματα αποτέλεσαν επιλογή της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ, ο Δανός οικονομολόγος, απαντώντας χθες σε ερώτηση της δημοσιογράφου του δικτύου για τη μείωση του στόχου του 3,5% του ΑΕΠ, είπε ότι αυτό εξαρτάται από τις συνεννοήσεις της Ελλάδας με τους εταίρους της. Ωστόσο, πρόσθεσε πως «οτιδήποτε γίνει, πρέπει να μην εγείρει αμφιβολίες για τη βιωσιμότητα του χρέους».

Συμφωνώντας με τα συμπεράσματα της αποστολής του Ταμείου στην Αθήνα, την περασμένη εβδομάδα, ο κ. Τόμσεν τόνισε πως είναι θετικό το γεγονός ότι η νέα κυβέρνηση επικεντρώνεται στην ανάπτυξη. Επίσης, σημείωσε ότι η κυβέρνηση έχει πλήρη συνε-

δηση των βασικών προκλήσεων που αντιμετωπίζει η χώρα. Η Ελλάδα, είπε, εξακολουθεί να έχει μπροστά της πολλές από τις θεμελιώδεις μεταρρυθμίσεις που πρέπει να γίνουν. Έχει πετύχει, όμως, έπειτα από μια μακρά και δύσκολη διαδικασία, σταθερότητα στον μακροοικονομικό και χρηματοπιστωτικό τομέα, κάτι που της δίνει περιθώρια να αντιμετωπίσει αυτές

Οποιαδήποτε μείωση των πλεονασμάτων δεν πρέπει να εγείρει αμφιβολίες για τη βιωσιμότητα του χρέους.

της εκκρεμότητες. Είναι σωστό να επικεντρωθεί εκεί, τόνισε. Στην ερώτηση για το αν κινδυνεύει να επηρεαστεί από την επιβράδυνση των οικονομιών των άλλων χωρών, ο κ. Τόμσεν είπε ότι η Ελλάδα ξεκινά με μια καλή δυναμική επιτάχυνσης, είναι σε σχετικά ευνοϊκό σημείο, «αλλά, για να μεταφραστεί αυτό σε διατηρήσιμη ανάπτυξη, είναι σημαντικό να κάνει αυτές τις μεταρρυθμίσεις, συμπεριλαμβανομένου του δημόσιου τομέα».

Η Ελλάδα έχει μπροστά της πολλές από τις θεμελιώδεις μεταρρυθμίσεις που πρέπει να γίνουν, είπε ο επικεφαλής του Ευρωπαϊκού Τμήματος του ΔΝΤ, Πόουλ Τόμσεν.

Στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων 19 ετών η καταναλωτική εμπιστοσύνη

Στο υψηλότερο σημείο των τελευταίων 19 ετών έφτασε τον Σεπτέμβριο του 2019 η καταναλωτική εμπιστοσύνη, ενώ άνοδο την ίδια ώρα κατέγραψε ο δείκτης οικονομικού κλίματος. Πίσω από τα ρεκόρ το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (IOBE), που έχει και την ευθύνη για τη διενέργεια της έρευνας οικονομικής συγκυρίας, «βλέπει» τη διατήρηση της επίδρασης του εκλογικού αποτελέσματος του Ιουλίου. Επισημαίνει, ωστόσο, ότι «σε αυτή τη μέτρηση αξιολογούνται ευνοϊκά, προς το παρόν, περισσότεροι οι προγραμματικές κατευθύνσεις της νέας κυβέρνησης, καθώς σε επίπεδο νομοθετικού έργου οι παρεμβάσεις είναι πτιότερες». Σύμφωνα, λοιπόν, με το IOBE ο δείκτης οικονομικού κλίματος διαμορφώθηκε τον Σεπτέμβριο του 2019 στις 107,2 μονάδες έναντι 105,3 μονάδων τον Ιούλιο. Τον Αύγουστο, πάντως, ο εν λόγω δείκτης είχε διαμορφωθεί σε ακόμη υψηλότερα επίπεδα, στις 108,4 μονάδες. Παρά τη μικρή κάμψη, η επίδοση των 107,2 μονάδων είναι η υψηλότερη από τον Μάρτιο του 2008.

Στους επιμέρους κλάδους της οικονομίας ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών διαμορφώθηκε τον Σεπτέμβριο του 2019 ως εξής: • Στη βιομηχανία στις 106,8 μονάδες από 103,1 τον Αύγουστο και 104,4 τον Ιούλιο. • Στις κατασκευές στις 50,8 μονάδες από 58 τον Ιούλιο, ενώ τον Αύγουστο έπεσε ακόμη περισσότερο, στις 49,2 μονάδες. • Στις υπηρεσίες πτώση στις 105,2 μονάδες από 111,4 μονάδες τον Αύγουστο και 108 μονάδες τον Ιούλιο.

• Στο λιανικό εμπόριο καταγράφηκε η πιο εντυπωσιακή άνοδος. Ο δείκτης διαμορφώθηκε τον Σεπτέμβριο του 2019 στις 126,5 μονάδες από τις 115,2 τον Αύγουστο και τις 104,9 τον Ιούλιο. Η μεγάλη άνοδος του δείκτη επιχειρηματικών προσδοκιών στο λιανεμπόριο κάθε άλλο παρά άσχετη είναι με τη βελτίωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης. Για πρώτη φορά τουλάχιστον από το 2010 οι Έλληνες δεν συγκαταλέγονται στους πέντε πιο απαισιόδοξους λαούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεκριμένα, ο σχετικός δείκτης υποχώρησε στις -6,8 μονάδες (σ.σ. οι απαισιόδοξοι εξακο-

Για πρώτη φορά από το 2010 οι Έλληνες δεν συγκαταλέγονται στους 5 πιο απαισιόδοξους λαούς της Ε.Ε.

λουθούν να υπερτερούν των αισιόδοξων, αλλά με μικρή πλέον διαφορά) από τις -20,2 μονάδες τον Ιούλιο και τις -8,2 τον Αύγουστο. Μικρή τέλος κάμψη παρατηρήθηκε στον δείκτη υπευθύνων προμηθειών στη μεταποίηση (PMI) που κατάρτιζε η IHS Markit. Ο δείκτης διαμορφώθηκε τον Σεπτέμβριο του 2019 στις 53,6 μονάδες από 54,9 τον Αύγουστο. Αξίζει, πάντως, να σημειωθεί ότι ο ρυθμός αύξησης των νέων εργασιών για τον ελληνικό μεταποιητικό κλάδο ήταν τον Σεπτέμβριο από τους ταχύτερους των τελευταίων 12 ετών.

Δάνεια 40 δισ. αλλάζουν χέρια έως το 2021

Μέσω τιτλοποιήσεων και πωλήσεων επιχειρηματικών, καταναλωτικών αλλά και στεγαστικών που δεν εξυπηρετούνται

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Πωλήσεις και τιτλοποιήσεις δανείων άνω των 20 δισ. ευρώ προγραμματίζουν οι τέσσερις συστημικές τράπεζες την προσεχή διετία, ανεβάζοντας σύμφωνα με στοιχεία της «Κ» το σύνολο των δανείων που θα αλλάξουν χέρια και θα μεταβιβαστούν σε ξένα επενδυτικά κεφάλαια (funds) σε περίπου 40 δισ. ευρώ. Πρόκειται όχι μόνο για καταναλωτικά δάνεια και κάρτες, αλλά και επιχειρηματικά δάνεια μικρών, μεσαίων αλλά και μεγαλύτερων επιχειρήσεων, ενώ στο παιχνίδι έχουν μπει και τα στεγαστικά δάνεια, κυρίως μέσα από τις τιτλοποιήσεις χαρτοφυλακίων.

Οι πωλήσεις αποτελούν βασικό εργαλείο στην προσπάθεια των τραπεζών να απαλλαγούν οριστικά από τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι οι οφειλές αυτές παύουν να βαραίνουν τα ελληνικά νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις. Τις οφειλές αυτές διεκδικούν στο ακέραιο οι εταιρείες διαχείρισης κόκκινων δανείων που δραστηριοποιούνται στη χώρα μας, πολλές από τις οποίες ανήκουν είτε σε funds είτε σε εγχώριες εταιρείες που λειτουργούσαν στο παρελθόν με τη μορφή εισπρακτικών εταιρειών, ενώ ορισμένες είναι και θυγατρικές των ελληνικών τραπεζών. Θα πρέπει άλλωστε να σημειωθεί ότι το πραγματικό χρέος που διεκδικούν οι νέοι ιδιοκτήτες αυτών των δανείων είναι πολύ υψηλότερο από αυτό που εμφανίζουν οι τράπεζες ως αξία του πωλούμενου χαρτοφυλακίου, που συνήθως αποτυπώνει την ονομαστική αξία των δανείων

που μεταβιβάζονται, χωρίς δηλαδή τους τόκους.

Τι έχει πωληθεί

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία που δημοσίευσε πρόσφατα η ΤτΕ, τα τελευταία δύο χρόνια οι τράπεζες έχουν πωλήσει σε funds κόκκινα δάνεια 17,5 δισ. ευρώ και η διεκδίκηση αυτών των οφειλών από τους δανειολήπτες έχει ανατεθεί σε εταιρείες διαχείρισης. Προς το παρόν πρόκειται κυρίως για καταναλωτικά δάνεια, δηλαδή οφειλές χωρίς εξασφαλίσεις αξίας περίπου 10 δισ. ευρώ.

Τα τελευταία δύο χρόνια οι τράπεζες έχουν πωλήσει σε funds κόκκινα δάνεια συνολικής αξίας 17,5 δισ. ευρώ.

Ακολουθούν οφειλές από επιχειρηματικά δάνεια ύψους 5 δισ. ευρώ, η πλειοψηφία των οποίων φέρει εξασφαλίσεις σε ακίνητα, ενώ άλλα 2 δισ. ευρώ είναι τα δάνεια που έχουν μεταβιβαστεί και βαραίνουν ελεύθερους επαγγελματίες. Τα στεγαστικά δάνεια που έχουν ανατεθεί σε εταιρείες διαχείρισης περιορίζονται προς το παρόν μόλις στα 361 εκατ. ευρώ, αλλά το ποσό αυτό θα αυξηθεί ενόψει κυρίως των τιτλοποιήσεων που δρομολογούν οι τράπεζες έως τα τέλη του 2019 και το 2020.

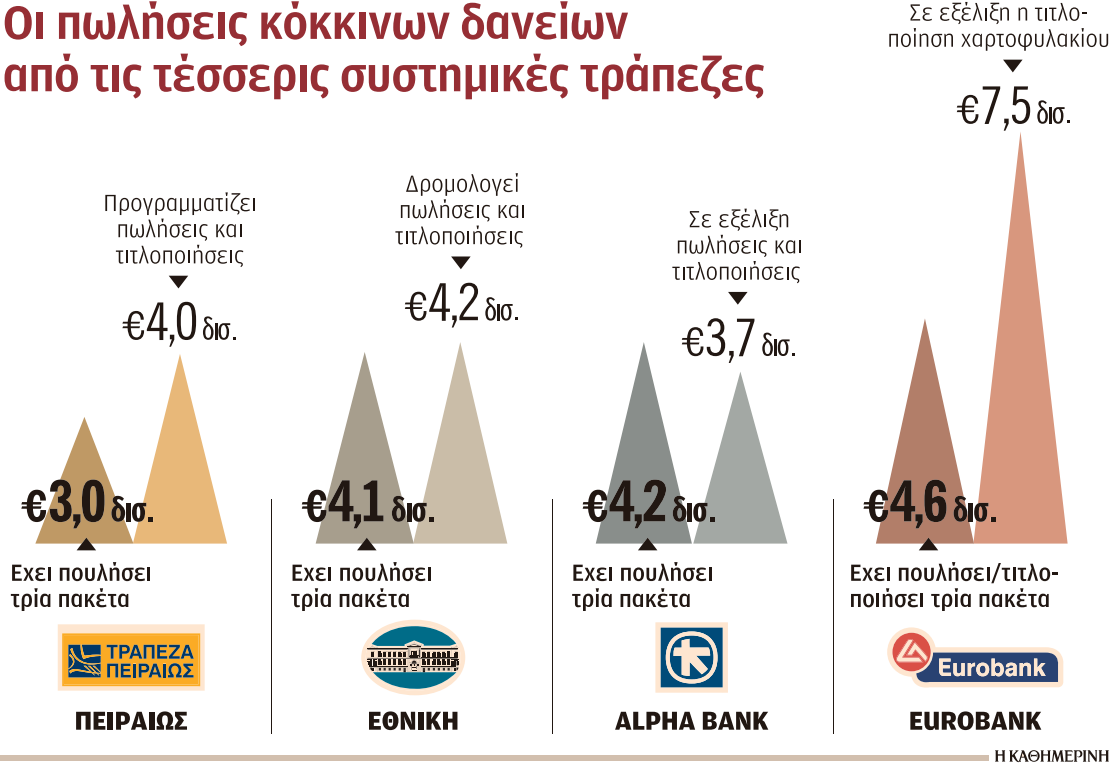
Τον τόνο στην αγορά των τιτλοποιήσεων δίνει η Eurobank με την ολοκλήρωση την προσεχή

εβδομάδα της συμφωνίας με την Pimco για την τιτλοποίηση του χαρτοφυλακίου Cairo, το οποίο περιλαμβάνει 73.000 ακίνητα από στεγαστικά και επιχειρηματικά δάνεια αξίας 7,5 δισ. ευρώ. Η συμφωνία αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης συναλλαγής με την Pimco, καθώς έχει προηγηθεί η εξαγορά του χαρτοφυλακίου Pillar με στεγαστικά δάνεια ύψους 2 δισ. ευρώ και περιλαμβάνει επίσης και την εξαγορά πλειοψηφικού πακέτου της εταιρείας διαχείρισης κόκκινων δανείων, FPS, που σήμερα είναι θυγατρική της τράπεζας. Η Eurobank έχει ήδη ολοκληρώσει την πώληση άλλων δύο πακέτων με καταναλωτικά δάνεια (Eclipse και Zenith), ανεβάζοντας στα 11,6 δισ. ευρώ τη συνολική μείωση των κόκκινων δανείων που επιτυγχάνει μέσα από πωλήσεις ή τιτλοποιήσεις.

Τη σκυτάλη των τιτλοποιήσεων παίρνει η Alpha Bank με την τιτλοποίηση του χαρτοφυλακίου Orion που περιλαμβάνει 36.000 μη εξυπηρετούμενα στεγαστικά δάνεια αξίας 1,9 δισ. ευρώ. Η τράπεζα έχει λάβει ήδη μη δεσμευτικές προσφορές και η συμφωνία αναμένεται να κλείσει περί τα τέλη του χρόνου.

Ακολουθεί η πώληση του χαρτοφυλακίου με την επωνυμία Neptune, που περιλαμβάνει επιχειρηματικά δάνεια ύψους 1,8 δισ. ευρώ με εξασφαλίσεις σε ακίνητα, ενώ κατά τη διάρκεια του 2018 και στις αρχές του 2019 η τράπεζα πούλησε άλλα τρία πακέτα κόκκινων δανείων (Venus, Mercury και Jupiter), συνολικής αξίας 4,2 δισ. ευρώ, ανεβάζοντας το σύνολο των δανείων που μεταβιβάστηκαν ή πρόκειται να μεταβιβαστούν σε

Οι πωλήσεις κόκκινων δανείων από τις τέσσερις συστημικές τράπεζες

περίπου 8 δισ. ευρώ. Να σημειωθεί ότι η διοίκηση της Alpha Bank εξετάζει τη μεταβίβαση κόκκινων δανείων ύψους 10 δισ. ευρώ μαζί με εργαζομένους από τη διεύθυνση καθυστερήσεων της τράπεζας σε ξένο επενδυτικό κεφάλαιο.

Στα 4,1 δισ. ευρώ ανέρχεται η αξία των δανείων που έχει πουλήσει μέχρι σήμερα και η Εθνική Τράπεζα.

Πρόκειται για τα χαρτοφυλάκια Earth, Symbol και Mirror, ενώ στα σκαριά είναι και η μεταβίβαση άλλων δύο πακέτων. Πρόκειται για το χαρτοφυλάκιο Leo, που περιλαμβάνει ναυτιλιακά δάνεια ύψους 300 εκατ. ευρώ, καθώς και

ένα χαρτοφυλάκιο (Icon) με επιχειρηματικά δάνεια 900 εκατ. ευρώ. Η Εθνική Τράπεζα αναμένεται να μπει στον χορό των τιτλοποιήσεων το 2021, με την τιτλοποίηση ενός μεγάλου πακέτου στεγαστικών δανείων που ενδέχεται να ξεπεράσει τα 3 δισ. ευρώ, ενώ προωθεί δύο πωλήσεις μικρότερων χαρτοφυλακίων σε Ρουμανία και Κύπρο.

Η Τράπεζα Πειραιώς έχει πουλήσει μέχρι σήμερα κόκκινα δάνεια αξίας 3 δισ. ευρώ μέσα από τρεις συναλλαγές – χαρτοφυλάκιο Arctos, Amoeba και Nemo. Η τράπεζα έχει συμφωνήσει την ανάθεση της διαχείρισης κόκκι-

νων δανείων ύψους 27 δισ. ευρώ σε εταιρεία που έχει συστήσει με τον σουηδικό όμιλο Intrum και έχει δρομολογήσει την πώληση του χαρτοφυλακίου Iris που περιλαμβάνει δάνεια χωρίς εξασφαλίσεις αξίας 700 εκατ. ευρώ και το χαρτοφυλάκιο Trinity που περιλαμβάνει επιχειρηματικά δάνεια με εξασφαλίσεις αξίας 300 εκατ. ευρώ.

Για το 2020 προγραμματίζονται δύο τιτλοποιήσεις χαρτοφυλακίων. Η πρώτη αφορά στεγαστικά δάνεια αξίας 2 δισ. ευρώ (Phoenix) και η δεύτερη επιχειρηματικά δάνεια με εξασφαλίσεις (Galaway) αξίας 1 δισ. ευρώ.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

Η ΟΠΑΠ (ΚΥΠΡΟΥ) ΛΤΔ προκηρύσσει Ανοικτό Διαγωνισμό για την «ανάδειξη ενός αναδόχου που θα αναλάβει το σχεδιασμό, δημιουργία και υλοποίηση της διαφημιστικής προβολής των παιχνιδιών και της κοινωνικής προσφοράς της Εταιρείας, την αγορά χώρου και χρόνου στα διαφημιστικά μέσα και τις ενέργειες δημόσιων σχέσεων», για χρονικό διάστημα δύο ετών.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να προμηθευτούν την προκήρυξη του διαγωνισμού, από τα γραφεία της ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ, Λεωφ. Λεμεσού 128-130, Στρόβολος, Λευκωσία (2ος όροφος), από την Παρασκευή 4 Οκτωβρίου 2019 το μεσημέρι, μέχρι και τη Δευτέρα 14 Οκτωβρίου 2019, καταθέτοντας επιστολή με τα στοιχεία της Εταιρείας τους (αρ. τηλεφώνου, ηλεκτρονική διεύθυνση) και του ατόμου για επικοινωνία.

Οι προσφορές θα γίνονται δεκτές μέχρι την Παρασκευή 15 Νοεμβρίου 2019, ώρα 12 το μεσημέρι, στα γραφεία της Εταιρείας.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΠΑΠ (ΚΥΠΡΟΥ) ΛΤΔ

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΛΥΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

Είσαι καταναλωτής ή εμπορεύμενος και σπαταλάς ακόμη χρόνο και χρήμα για να επιλύσεις ανεπιθύμητες καταναλωτικές διαφορές;

Όχι πια! Τώρα κάνοντας χρήση του θεσμού της Εναλλακτικής Επίλυσης Καταναλωτικών Διαφορών ο κάθε καταναλωτής και εμπορεύμενος μπορεί να επιλύσει σοβαρές καταναλωτικές διαφορές χωρίς να χρειάζεται να απευθυνθεί στο δικαστήριο.

Το μόνο που έχετε να κάνετε είναι να επισκεφθείτε τον ιστότοπο της Υπηρεσίας Προστασίας Καταναλωτή, να επιλέξετε τον συγκεκριμένο φορέα Εναλλακτικής Επίλυσης Καταναλωτικών Διαφορών που αντιστοιχεί στην περίπτωση σας και να επιλύσετε το πρόβλημά σας **χωρίς ΠΕΡΙΤΤΑ ΕΞΟΔΑ** και το σημαντικότερο **ΕΝΤΟΣ 90 ΗΜΕΡΩΝ**.

Σκέψου Διαφορετικά, Σκέψου Εναλλακτικά.

- Χωρίς περιττά έξοδα
- Εντός 90 ημερών

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε τον ιστότοπο της Υπηρεσίας Προστασίας Καταναλωτή www.consumer.gov.cy

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Στέλνουν τα πλούτη τους στην Ελβετία οι Βρετανοί

Ο ρυθμός φυγής καταθετών έχει τριπλασιασθεί τους τελευταίους μήνες

Στις τράπεζες της Ελβετίας, αλλά και κάποιων παραδοσιακών φορολογικών παραδείσων όπως το Λουξεμβούργο και το Μονακό, βρίσκουν καταφύγιο τα χρήματα των πλούσιων Βρετανών που σπεύδουν να προστατευθούν από τα δεινά ενός σκληρού Brexit. Παράλληλα, ορισμένοι από τους πλουσιότερους Βρετανούς, αν και απροκάλυπτα στρατευμένοι στην

Ανάμεσα στις ελβετικές τράπεζες που ωφελούνται περισσότερο συγκαταλέγονται οι UBS και Credit Suisse.

πλευρά του Brexit, μεταφέρουν τα πλούτη τους και τις επιχειρήσεις τους εκτός Βρετανίας και συνήθως σε χώρες χαμηλής φορολογίας. Ανάμεσά τους οι υποστηρικτές του Brexit, Τζέιμς Ντίσον, ο οποίος προ μηνών μετέφερε την ομώνυμη εταιρεία στη Σιγκαπούρη, και Τζιμ Ράκλιφ, ιδρυτής και διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας πετροχημικών Ineos, που σχεδιάζει να τη μεταφέρει στην

Κυανή Ακτή. Κι ενώ η φυγή έχει αρχίσει διακριτικά από το καλοκαίρι του 2016 και μετά το δημοψήφισμα του Brexit, πηγές της ελβετικής τραπεζικής βιομηχανίας που μίλησαν στο Reuters σε καθεστώς ανωνυμίας ανέφεραν πως τις τελευταίες εβδομάδες η φυγή έχει επιταχυνθεί. Εύλογο, καθώς απομένουν λίγες εβδομάδες μέχρι την 31η Οκτωβρίου, οπότε πρέπει να αποχωρήσει η Βρετανία από την Ε.Ε., και ακόμη παραμένει θολό και αβέβαιο το τοπίο, όπως και οι προοπτικές μιας συμφωνίας που θα αποτρέψει τα χειρότερα. «Τους τελευταίους μήνες έχει τριπλασιασθεί ο αριθμός των λογαριασμών που ανοίγουν Βρετανοί σε ελβετικές τράπεζες», δήλωσε πηγή ελβετικής τράπεζας και προσέθεσε ότι έχει επιταχυνθεί η αύξηση ακόμη περισσότερο τις τελευταίες εβδομάδες.

Οι ελβετικές τράπεζες εξακολουθούν να μη δημοσιοποιούν λεπτομέρειες για τα στοιχεία των πελατών τους. Σύμφωνα, όμως, με στοιχεία της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών (BIS), έως τα τέλη Μαρτίου στις ελβετικές τράπεζες οι λογαριασμοί Βρετανών πλησίαζαν σχεδόν τα 19 δισ. δολάρια στο σύνολό τους.

Το ποσό είναι ενδεικτικό εάν

Σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών (BIS), μέχρι τα τέλη Μαρτίου οι λογαριασμοί Βρετανών στις ελβετικές τράπεζες πλησίαζαν τα 19 δισ. δολάρια.

ληφθεί υπόψη ότι το αντίστοιχο στη διάρκεια της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης ανερχόταν σε 30 δισ. δολάρια, οπότε και κατέγραψε ιστορικό ρεκόρ. Ανάμεσα στις ελβετικές τράπεζες που ωφελούνται περισσότερο συγκαταλέγονται οι UBS και Credit Suisse, ενώ το ελβετικό φράγκο, παραδοσιακό ασφαλές καταφύγιο, προσελκύει και τώρα τα κεφάλαια των Βρετανών όπως συμβαίνει πάντα σε εποχές κρίσης.

Σύμφωνα, πάντα, με την BIS, εξίσου ασφαλές καταφύγιο έχει προσφέρει στους πλούσιους Βρε-

τανούς το Λουξεμβούργο. Στις τράπεζες του έχουν τοποθετηθεί πάνω από 14 δισ. δολάρια από Βρετανούς που, σημειωτέον, εκτός από το σκληρό Brexit, έχουν να φοβηθούν και μια κυβερνητική αλλαγή στη χώρα τους.

Σε περίπτωση εκλογής νίκης των Εργατικών, ο επικεφαλής τους, Τζέρεμι Κόρμπιν, έχει προαναγγείλει υψηλή φορολογία στον μεγάλο πλούτο.

Ο Κρις Κάλιν, πρόεδρος του ελβετικού ομίλου Henley & Partners, που διευκολύνει τους πλούσιους να μεταφέρουν κεφάλαια σε φο-

ρολογικούς παραδείσους, προεξοφλεί ακόμη μεγαλύτερη φυγή κεφαλαίων, αλλά και ατόμων και οικογενειών σε περίπτωση νίκης των Εργατικών.

«Αυτός είναι ο μεγαλύτερος φόβος, όχι το Brexit, ούτε καν το σκληρό Brexit», τόνισε κατηγορηματικά μιλώντας προσφάτως στο Bloomberg. Παραδόξως, όταν ο Τζέιμς Ντίσον μετέφερε την εταιρεία του στη Σιγκαπούρη ισχυρίστηκε πως η κίνηση δεν έχει καμία σχέση με το Brexit. Στη Σιγκαπούρη, όμως, ο φορολογικός συντελεστής για τις επιχειρήσεις

δεν υπερβαίνει το 17%. Υπενθυμίζεται πως το 2017 το Εργατικό Κόμμα εξέφρασε την πρόθεση να αυξήσει τη φορολογία σε όσους έχουν ετήσια έσοδα άνω των 80.000 στερλινών, ποσό αντίστοιχο των 90.000 ευρώ περίπου, αλλά και να επιβάλει υψηλούς φόρους στον μεγάλο πλούτο.

Σημειωτέον ότι στα τρία και πλέον χρόνια που έχουν μεσολαβήσει από το δημοψήφισμα του Brexit, τον Ιούνιο του 2016, η στερλίνα έχει υποτιμηθεί κατά 17% με 18% έναντι του δολαρίου και του ευρώ.

Σχέδιο επιδότησης εισφορών προωθεί το Βερολίνο

Το Βερολίνο δεν παραλείπει ποτέ να υπενθυμίζει στον κόσμο την αδιάκοπη αφοσίωσή του στη δημοσιονομική πειθαρχία. Όμως, όσο η οικονομία της Γερμανίας επηρεάζεται όλο και πιο πολύ από την επιβράδυνση της μεταποίησης, υψηλόβαθμοι αξιωματούχοι στην κυβέρνηση της Αγκελα Μέρκελ ήδη εξερευνούν την υιοθέτηση μέτρων στήριξης. Κάποια ίσως να μην ανακοινωθούν ή να μην εφαρμοστούν ποτέ. Αλλά, όμως, έχουν ήδη δρομολογηθεί όπως αποκαλύπτουν πηγές του ειδησεογραφικού πρακτορείου Bloomberg. Τα σχέδια του Βερολίνου για την οικονομία απορρέουν, αφενός, από την αξιολόγηση των υφιστάμενων συνθηκών που αποδίδονται στους εμπορικούς πολέμους που έχει κηρύξει ο Αμερικανός πρόεδρος, Ντόναλντ Τραμπ, κατά των ισχυρότερων εμπορικών εταίρων των ΗΠΑ, συμπεριλαμβανομένης της Ε.Ε. Αφετέρου, τα μέτρα που εξετάζονται σήμερα βασίζονται στο πακέτο στήριξης που είχε εφαρμοστεί το 2009, δηλαδή

Η μείωσή τους μπορεί να απελευθερώσει 4 με 5 δισ. ευρώ σε ετήσια βάση.

μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση.

Τον περασμένο μήνα ανακοινώθηκε πακέτο 54 δισ. ευρώ για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής, εκ των οποίων τα 9 δισ. ευρώ περιλαμβάνονται σε συμπληρωτικό προϋπολογισμό για το 2020 που το υπουργείο Οικονομικών θέλει να περάσει το συντομότερο δυνατόν για να υλοποιηθεί αρχές του επόμενου έτους. Μέσα στον Οκτώβριο, το υπουργείο Εργασίας πρόκειται να παρουσιάσει νομοσχέδιο για την επιδότηση ασφαλιστικών εισφορών στους εργαζόμενους για να μειωθούν οι υποχρεώσεις τους απέναντι στους εργαζομένους. Παρόμοιο πρόγραμμα είχε εφαρμοστεί το 2009, θωρακίζοντας 1,4 εκατ. θέσεις εργασίας

Ο υπ. Οικονομικών Ολαφ Σολτς προέβλεψε ανάκαμψη.

από τον κίνδυνο να καταργηθούν λόγω της κρίσης που επικρατούσε τότε. Όπως σχολιάζουν οι πηγές του Bloomberg, η μείωση των ασφαλιστικών εισφορών εργοδωτών και εργαζομένων κατά 0,3 ή 0,4% αυτόματα απελευθερώνει 4

με 5 δισ. ευρώ, σε ετήσια βάση. Ακόμη 10 δισ. ευρώ μπορεί να γίνουν διαθέσιμα από την κατάργηση της εισφοράς αλληλεγγύης που εξετάζεται να γίνει νωρίτερα απ' όσο είχε προγραμματιστεί αρχικά.

Το Βερολίνο αρνείται πως η χώρα φλερτάρει με τον κίνδυνο ύφεσης. Στο τηλεοπτικό κανάλι ARD TV, ο υπουργός Οικονομικών της Γερμανίας, Ολαφ Σολτς, δήλωσε την Τετάρτη πως οι προβλέψεις της κυβέρνησης παρουσιάζουν μια επικείμενη ανάκαμψη και έτσι δεν υπάρχει ανάγκη για πακέτο στήριξης. Πρόσθεσε, όμως, πως σε κάθε περίπτωση «είμαστε προετοιμασμένοι καθώς διαθέτουμε τους πόρους για παν ενδεχόμενο». Ως εκ τούτου, καταλήγει κανείς στο συμπέρασμα πως μέτρα στήριξης για την οικονομία υπάρχουν εάν, όμως, βρεθεί σε ύφεση. Η κεντρική τράπεζα της Γερμανίας έχει προειδοποιήσει για τον κίνδυνο ύφεσης λόγω του παρατεταμένου εμπορικού πολέμου ΗΠΑ-Κίνας και της αβεβαιότητας για το Brexit.

Προσδοκίες για μείωση επιτοκίων στην Τουρκία

Νέα αναμέτρηση αναμένεται να λάβει χώρα ανάμεσα στον Τούρκο πρόεδρο της Τουρκίας, Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, και στον κεντρικό τραπεζίτη της γειτονικής χώρας, Μουράτ Ουϊσάλ, λόγω της υποχώρησης του πληθωρισμού κάτω από το 10%, σύμφωνα με το πρακτορείο Bloomberg. Τον Σεπτέμβριο, οι τιμές στην Τουρκία αναρριχήθηκαν 9,26% από 15,01% ένα μήνα πριν. Είναι το χαμηλότερο επίπεδο που έχει καταγραφεί από τον Ιανουάριο του 2017, ενισχύοντας προσδοκίες για περαιτέρω μείωση των επιτοκίων όταν ο κεντρικός τραπεζίτης άφησε να εννοηθεί πως είναι περιορισμένα τα περιθώρια για κάτι τέτοιο. Η υποχώρηση του πληθωρισμού αποδίδεται στη σταθεροποίηση της τουρκικής λίρας και στην εξασθένιση της εγχώριας ζήτησης ύστερα από την ύφεση από το 8' τρίμηνο του 2018 μέχρι το 3' τρίμηνο του 2019.

Κατά κοινή πεποίθηση, το κα-

θεστώς του Ταγίπ Ρετζέπ Ερντογάν σπρώχνει την ανάπτυξη της χώρας στο φθινό κώτος δανεισμού. Στα μέσα Σεπτεμβρίου, η κεντρική τράπεζα της Τουρκίας μείωσε το βασικό επιτόκιο κατά 325 μονάδες βάσης, από το 19,75% στο 16,5%. Είχε προηγηθεί μία ακόμη μείωση κατά 425 μονάδες βάσης τον Ιούλιο. Πρόσφατα, ο Ουϊσάλ υπονόησε πως η κεντρική τράπεζα θα πρέπει να μετριάσει τις μειώσεις των επιτοκίων. Αξίζει να θυμίσουμε πως ο προκατόχος του, Μουράτ Τσετίνκαγια, είχε απομακρυνθεί από τη θέση του λόγω των διαφορετικών απόψεων που είχε με τον Ερντογάν για τη μείωση των επιτοκίων. Αναλυτές τονίζουν πως για να μπει η οικονομία σε τροχιά σταθερής ανάπτυξης θα πρέπει να γίνουν μεταρρυθμίσεις, να μην ασκούνται πιέσεις στις αποφάσεις της κεντρικής τράπεζας και να απαλλαγούν οι τράπεζες από τα κόκκινα δάνεια.

Προεκλογική δέσμευση του Αντόνιο Κόστα για δημοσιονομική πειθαρχία

Ο πρωθυπουργός της Πορτογαλίας Αντόνιο Κόστα σκοπεύει να κερδίσει τις εθνικές εκλογές αυτήν την Κυριακή, με την υπόσχεση πως η χώρα δεν θα παρεκκλίνει από το μονοπάτι της δημοσιονομικής πειθαρχίας. Είναι μια ασυνήθιστη υπόσχεση από πολιτικούς, οι οποίοι συνήθως δεσμεύονται για τη χορήγηση επιδομάτων και τη μείωση φόρων στο πλαίσιο μιας επεκτατικής δημοσιονομικής πολιτικής. Προς το παρόν, το κυβερνών κόμμα των Σοσιαλιστών προηγείται στις δημοσκοπήσεις. Αν και οι ειδικοί θεωρούν δύσκολη την κατάκτηση της απόλυτης πλειοψηφίας, οι Σοσιαλιστές αναμένεται να αυξήσουν τις έδρες τους στο Κοινοβούλιο. Προ τετραετίας, η κυβέρνηση μειοψηφίας του Κόστα αποκατέστησε μισθούς και συντάξεις από τις μειώσεις που είχαν εφαρμόσει οι προκατόχοι της, ικανοποιώντας τις τότε προεκλογικές δεσμεύσεις της.

Το κυβερνών κόμμα των Σοσιαλιστών δεν υπόσχεται παροχές ενόψει των εκλογών της Κυριακής.

Παράλληλα, όμως, κατάφερε να αντεπεξέλθει στους δημοσιονομικούς κανόνες της Ε.Ε., εξασφαλίζοντας μια λεπτή αλλά χρυσή ισορροπία ανάμεσα στην εγχώρια οικονομία και στις Βρυξέλλες. Εδώ και μια τετραετία, η οικονομία της Πορτογαλίας έχει σημειώσει μεγάλη πρόοδο στον τομέα των εξαγωγών και της τεχνολογίας. Έχει, επίσης, εξελιχθεί σε έναν ελκυστικό προορισμό άμεσων ξένων επενδύσεων. Η οικονομία, εν τω συνόλω, βρίσκεται σε τροχιά σταθερής ανάπτυξης, με τον τουρισμό να είναι

Προ τετραετίας, η κυβέρνηση μειοψηφίας του Κόστα αποκατέστησε μισθούς και συντάξεις από τις μειώσεις που είχαν εφαρμόσει οι προκατόχοι της.

η κινητήριος δύναμη της. Η ανεργία έχει μειωθεί κατά το ήμισυ μέσα σε μια πενταετία. Σε αυτή τη φάση, ο Πορτογάλος υπουργός Οικονομικών και πρόεδρος του Eurogroup Μάριο Σεντένο υπόσχεται μικρό πλεόνασμα στον προϋπολογισμό του 2020. «Ίσως να είναι καλύτερα να μην τεθεί οριστικό τέλος στη δημοσιονομική λιτότητα, διότι έτσι υπάρχει κίνδυνος να ξεπεράσουμε ξανά τα όριά μας», σχολιάζει ο Νούνο Αλμέντα, δάσκαλος καράτε, που ζει στη νότια Λισσαβόνα. Πέρυσι, η κυβέρνηση αρνήθηκε να αυξήσει τους μισθούς των εκπαιδευτικών και των δημοσίων υπαλλήλων παρότι οι συνολικές φορολογικές επιβαρύνσεις βρίσκονταν στο ιστορικό υψηλό του 35,4% ως προς το ΑΕΠ. Όμως, παρά το γεγονός ότι οι μισθοί παραμένουν αμετάβλητοι στα προ κρίσης επίπεδα, μεγάλη μερίδα του κόσμου αναγνωρίζει πως έχει βελτιωθεί η

καθημερινότητά του, σημειώνει το πρακτορείο Reuters. «Κατά τη διάρκεια της κρίσης, στερηθήκαμε πολλά πράγματα», σχολιάζει στο Reuters ο Πέδρο Κάμπος, οδηγός τραμ σε ένα από τα πιο τουριστικά δρομολόγια της Λισσαβόνα. «Οι μισθοί μας επανήλθαν στα προ κρίσης επίπεδα και πιστεύω πως η χώρα θα συνεχίσει να εξελίσσεται», προσθέτει ο ίδιος. Οικονομικοί αναλυτές εκφράζουν τον προβληματισμό τους για την πορεία της πορτογαλικής οικονομίας, ιδιαίτερα στη συγκεκριμένη συγκυρία σε παγκόσμιο επίπεδο λόγω εμπορικού πολέμου ΗΠΑ - Κίνα και της αβεβαιότητας για το Brexit. Η ανάπτυξη κινείται σε χαμηλότερα επίπεδα, δυσχεραίνοντας τη μείωση των υψηλών φορολογικών συντελεστών και τη μείωση του δημοσίου χρέους της χώρας που σχεδόν διπλασιάστηκε μέσα σε μια διετία, φθάνοντας το 122% του ΑΕΠ.

Δικαίωση Πολωνών που έλαβαν στεγαστικό σε ελβετικό φράγκο

Το δικαστήριο της Ε.Ε. έκρινε καταχρηστικούς τους όρους των τραπεζών

Υνέρ των Πολωνών καταναλωτών που είχαν πάρει στεγαστικά δάνεια σε ελβετικό φράγκο τάχθηκε χθες το δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ενωσης, κρίνοντας ότι έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν από τα πολωνικά δικαστήρια την ακύρωση αυτών των δανειακών συμβάσεων. Ωστόσο, ορισμένοι αναλυτές εξηγούν πως κάθε περίπτωση θα κριθεί μεμονωμένα και ότι σε ανάλογες δικαστικές διαμάχες στο παρελθόν οι τράπεζες έχουν καταφέρει να κερδίσουν την πλειονότητα των υποθέσεων.

Κατά πόσον θα επιβαρύνει η απόφαση του ΔΕΕ τον πολωνικό τραπεζικό κλάδο θα φανεί σε βάθος χρόνου. Η πολωνική κανονιστική αρχή του χρηματοπιστωτικού τομέα διαβεβαίωσε χθες πως οι τραπεζικός τομέας είναι καλά προετοιμασμένος. Πολωνικές τράπεζες έχουν χορηγήσει δάνεια σε ελβετικό φράγκο, ύψους 31 δις. δολαρίων, και στη χειρότερη περίπτωση η δικαστική απόφαση θα μπορούσε να τους κοστίσει, σύμφωνα με εκτιμήσεις, τα κέρδη τεσσάρων ετών.

Η χθεσινή απόφαση δικαιώνει κατ' αρχάς περίπου μισό εκατομμύριο Πολωνούς καταναλωτές, διότι αναγνωρίζει ότι οι ρήτρες των τραπεζών στα στεγαστικά δάνεια είναι καταχρηστικές. Η απόφαση του ΔΕΕ δίνει το δικαίωμα στους Πολωνούς καταναλωτές να ζητήσουν την ακύρωση της δανειακής σύμβασης. Τον Αύγουστο, το ανώτατο δικαστήριο της Πολωνίας είχε κρίνει ότι τα δάνεια αυτά μπορούν να μετατραπούν και να αποπληρωθούν σε πολωνικό ζλότι. Σύμφωνα με το Bloomberg,

Η απόφαση δικαιώνει κατ' αρχάς περίπου μισό εκατομμύριο Πολωνούς καταναλωτές, διότι αναγνωρίζει ότι οι ρήτρες των τραπεζών στα στεγαστικά δάνεια είναι καταχρηστικές. Η απόφαση του ΔΕΕ δίνει το δικαίωμα στους Πολωνούς καταναλωτές να ζητήσουν την ακύρωση της δανειακής σύμβασης. Τον Αύγουστο, το ανώτατο δικαστήριο της Πολωνίας είχε κρίνει ότι τα δάνεια αυτά μπορούν να μετατραπούν και να αποπληρωθούν σε πολωνικό ζλότι.

η μετατροπή του υπολοίπου του δανείου από ελβετικό φράγκο σε ζλότι θα θα γίνει μάλιστα με βάση συναλλαγματική ισοτιμία που ισχύε όταν είχε συναφθεί το δάνειο. Ωστόσο, στην απόφαση του ΔΕΕ εκφράζεται “σκεπτικισμός” για το κατά πόσον τα δάνεια που έχουν μετατραπεί σε ζλότι θα εξακολουθήσουν να έχουν επιτόκιο βασισμένο σε αυτό της Ελβετίας.

Το δικαστήριο έκρινε ότι οι καταχρηστικοί όροι δεν γίνεται απλώς να αντικατασταθούν από γενικές διατάξεις της πολωνικής νομοθεσίας. Σύμφωνα με την απόφαση, εάν η απάληψη των κα-

ταχρηστικών διατάξεων αλλάξει την αρχική δανειακή σύμβαση με τρόπο που να μην είναι αποδεκτός σύμφωνα με την πολωνική νομοθεσία, τότε η ευρωπαϊκή νομοθεσία δεν απαγορεύει την ακύρωση της δανειακής σύμβασης. Πλέον θα αποφασίσουν τα πολωνικά δικαστήρια εάν θα διατηρηθεί η δανειακή σύμβαση με βάση το αρχικό της ύψος, εκπεφρασμένο πια σε ζλότι και όχι σε ελβετικό φράγκο ή αν θα ακυρωθεί με την έγκριση του δανειολήπτη. Δεν είναι σαφές πώς θα επιλυθούν δικαστικές διαφορές που αφορούν δόσεις δανείων που

έχουν ήδη καταβληθεί.

«Η απόφαση προκαλεί αβεβαιότητα σχετικά με το συνολικό ποσό και τη χρονική συγκυρία που θα καταγραφούν δυνητικές ζημιές για τις τράπεζες», λέει στο Bloomberg ο Γκεόργκι Ντεϊάνοφ, οικονομολόγος της Morgan Stanley. Σε κάθε περίπτωση, προσθέτει, «αποτελεί λιγότερο άμεσο ρίσκο για το τραπεζικό σύστημα συνολικά».

Κατά τον Κρίστοφερ Σιλς, αναλυτή της Informa Global Markets, «αυτά (τα δάνεια) θα κριθούν κατά περίπτωση και ενδεχομένως να απαιτηθεί πολύς χρόνος. Σε ανάλογες περιπτώσεις οι τράπεζες είχαν κερδίσει τις περισσότερες υποθέσεις», εξηγεί στο Bloomberg. Χθες το μεσημέρι ο τραπεζικός δείκτης στο χρηματιστήριο της Βαρσοβίας υποχωρούσε κατά 1,1%. Αρχικά η λήψη δανείου σε ελβετικό φράγκο φαινόταν ελκυστική επιλογή στους Πολωνούς (και σε άλλων εθνικοτήτων) καταναλωτές, καθώς η Ελβετία διατηρούσε πολύ χαμηλότερα επιτόκια δανεισμού από την Πολωνία. Ωστόσο, η κατάσταση άρχισε να αλλάζει δραματικά μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση και ιδιαίτερα μετά το 2008, διότι το πολωνικό ζλότι υποχώρησε πολύ έναντι του ελβετικού φράγκου. Σύμφωνα με το Bloomberg, τα τελευταία 11 χρόνια το πολωνικό ζλότι έχει χάσει πάνω από το 50% της αξίας του έναντι του ελβετικού φράγκου. Το αποτέλεσμα ήταν ό,τι κέρδιζαν οι Πολωνοί καταναλωτές από τα χαμηλότερα ελβετικά επιτόκια δανεισμού να το χάνουν στο πληθλασίο εξαιτίας της συναλλαγματικής μεταβολής.

Η απλή πτήση με την UberCopter κοστίζει 200-225 δολάρια και μέσω ειδικής εφαρμογής οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να σχεδιάζουν τη μεταφορά τους έως και πέντε ημέρες νωρίτερα.

Ελικόπτερα-ταξί η νέα υπηρεσία της Uber

Μεταφορές με χρήση ελικοπτέρων μεταξύ της Νέας Υόρκης και του αεροδρομίου Κένεντι προσφέρει η Uber, ώστε να εξυπηρετήσει όσους έχουν το χρήμα να παρακάμψουν την κυκλοφοριακή κίνηση και να μεταβούν στο αεροδρόμιο ή να αποχωρήσουν από εκεί. Απευθύνεται, όπως αναφέρει σε σχετικό του δημοσίευμα το Bloomberg, σε όλη την πελατεία της εταιρείας συνολικά, ενώ μέχρι πρότινος αφορούσε τους πιο εύπορους πελάτες της. Οι υπηρεσίες ξεκίνησαν στις 9 Ιουλίου ως Uber Copter. Αυτό που γίνεται είναι πως μπορούν οι ενδιαφερόμενοι το διάστημα από 2 τη νύχτα έως 6 τα ξημερώματα να κλείσουν ένα ελικόπτερο για τη μεταφορά τους τις ώρες της εβδομάδας με τη μεγαλύτερη κίνηση. Η απλή πτήση κοστίζει 200-225 δολάρια και μέσω ειδικής εφαρμογής μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να σχεδιάζουν την μεταφορά τους έως και πέντε ημέρες νωρίτερα. Και όπως συμβαίνει και στις μετακινήσεις με οχήματα της Uber, οι τιμές διαμορφώνονται κιόλας αναλόγως της ζήτησης.

Μετεπιβίβαση

Η μετακίνηση έχει τρία διαδοχικά στάδια, μιας και αρχικά ένα ταξί Uber παραλαμβάνει τους πελάτες, στη συνέχεια τους πηγαίνει σε συγκεκριμένη περιοχή του Μανχάταν σε ειδικό ελικοδρόμιο, μετά με το ελικόπτερο στο αεροδρόμιο Κένεντι και κατόπιν στην ανάλογη έξοδο. Οπότε αναλόγως της περιοχής όπου μένει κάποιος στη Νέα Υόρκη, μπορεί να κερδίζει χρόνο ή όχι. Πάντως, μέχρι στιγμής δρομολόγια εκτελούν δύο ελικόπτερα. Το καθένα έχει δύο πιλότους και μεταφέρει μέχρι οκτώ επιβαίνοντες. Όπως θα περίμενε κανείς, η διάρκεια της μετακίνησης ελαχιστοποιείται και φθάνει στα μόλις 8 λεπτά από το ελικοδρόμιο έως το αεροδρόμιο σε ειδικό χώρο προσγειώσης, όπου σε παραλαμβάνει ταξί για να σε μεταφέρει στην έξοδο που επιθυμείς. Συνολικά η όλη διαδικασία απαιτεί μισή ώρα, ενώ με αμάξι, αναλόγως της κίνησης, χρειάζεσαι μία ώρα τουλάχιστον και με τα μέσα μαζικής μεταφοράς από

50 λεπτά μέχρι μία ώρα κι ένα τέταρτο. Στόχος της Uber Copter είναι να δοκιμάσει αυτού του είδους την εναέρια μετακίνηση σε πειραματικό στάδιο και μετά να εγκαθιδρύσει μία διευρυμένη υπηρεσία αέρος με τη χρήση των ηλεκτροκίνητων μικρών αεροσκαφών eVTOL. Αυτά απογειώνονται και προσγειώνονται καθέτως. «Η υπηρεσία Uber Copter φανερώνει ποιο είναι το όραμά μας», παρατηρεί ο Ερικ Αλίσον, διευθυντής του βραχίονα Uber Elevate, που δραστηριοποιείται στις αστικές αερομεταφορές της Uber. «Τελικός στόχος είναι να μετασχηματιστεί σε αεροπορική εταιρεία η Uber». Το πείραμα των ελικοπτέρων θα διεξαχθεί και στο Ντάλας και στο Λος Άντζελες στις ΗΠΑ, αλλά και στη Μελβούρνη στην Αυστραλία. Το 2023 εκτιμάται πως θα ξεκινήσει η πλήρης παροχή υπηρεσιών ελικοπτέρων, ενώ παράλληλα η Uber κατασκευάζει ελικοδρόμια στις προαναφερθείσες πόλεις, τα οποία θα διαχειρίζονται 1.000 προσγειώσεις την ώρα. Βέβαια, ειδικά στη Νέα Υόρκη έχει οργανωθεί ένα δυναμικό κίνημα κατά των ελικοπτέρων εξαιτίας του προκαλούμενου θορύβου και της ρύπανσης που δημιουργούν. Η οργάνωση Stop the Chop αντιτίθεται σε όλες τις άχρηστες πτήσεις και ειδικά όσες αφορούν τουρίστες. «Αυτή η προοπτική θα προσθέσει ένα ακόμα τρομακτικό παράγοντα στον ήδη επιβαρυσμένο, επικίνδυνο, επισφαλή και ρυπογόνο κλάδο», λέει ο πρόεδρος της Τζων Δελαπόρτας.

Πάντως, η Uber δεν είναι μόνη στη συγκεκριμένη αγορά. Επί δεκαετίες η Blade Urban Air Mobility μετακινεί επιβάτες από το Μανχάταν στα περιφερειακά αεροδρόμια με τιμή 195 δολάρια. Οι παροχές είναι περισσότερες με διαρκή σύνδεση του αεροδρομίου Λαγκουάρντια και του ελικοδρομίου στη Γουόλ Στρίτ και μεταξύ του αεροδρομίου Νιούαρκ και του ελικοδρομίου της 34ης Στρίτ Ιστ. Τέλος, μεταφορές εκτελούνται ανά 20λεπτο από τις 7 π.μ έως τις 7 μ.μ. τις εργάσιμες ημέρες, αλλά και τις Κυριακές το απόγευμα και το βράδυ.

BLOOMBERG

Πιέσεις στη μετοχή της Tesla παρά το ρεκόρ πωλήσεων

Μπορεί η αμερικανική αυτοκινητοβιομηχανία Tesla να κατέγραφε ρεκόρ πωλήσεων το τρίτο τρίμηνο, ωστόσο αυτό το επίτευγμα δεν έπεισε τους επενδυτές και τους αναλυτές, με αποτέλεσμα η μετοχή να κλείσει με πτώση πάνω από 6% την Τετάρτη και να υποχωρεί χθες βράδυ κατά 6,61%. Η βασική ανησυχία των επενδυτών είναι κατά πόσον θα πετύχει η εταιρεία τον στόχο πωλήσεων για το σύνολο του έτους και ακόμη περισσότερο εάν θα δημιουργήσει κέρδη. Η Tesla πούλησε 97.000 ηλεκτρικά αυτοκίνητα το τρίτο τρίμηνο, αριθμός που αποτελεί ρεκόρ για την εταιρεία του Ελον Μασκ. Ο διευθύνων σύμβουλος της Tesla είχε προβλέψει πωλήσεις 100.000 οχημάτων, οπότε διέψευσε τις προσ-

δοκίες που είχε δημιουργήσει ο ίδιος, εξηγεί στο Bloomberg ο Τζιν Μάνστερ, αναλυτής της εταιρείας Loup Ventures. «Είναι πλήγμα αξιοπιστίας. Είναι κλασικό παράδειγμα του απειθαρχου Μασκ, ο οποίος δυσκολεύεται να διαχειριστεί τις προσδοκίες που δημιουργεί ο ίδιος», προσθέτει. Ωστόσο, από μόνη της η διαφορά δεν φαντάζει τόσο σημαντική ώστε να δικαιολογεί το ξεπούλημα της μετοχής σε τέτοια έκταση. Σημαντικότερη είναι η ανησυχία για το κατά πόσον θα πετύχει η Tesla τον στόχο πωλήσεων για ολόκληρο το 2019. Για να το καταφέρει αυτό θα πρέπει να κάνει νέο τριμηνιαίο ρεκόρ και να πουλήσει τουλάχιστον 104.800 αυτοκίνητα έως το τέλος του έτους, σύμφωνα με το Reuters.

Η Tesla έχει ανακοινώσει ετήσιο στόχο πωλήσεων μεταξύ 360.000 και 400.000 οχημάτων. «Φαίνεται πως η πρόβλεψη για τουλάχιστον 360.000 οχήματα αρχίζει να γίνεται αβέβαιη», εξηγεί στο Reuters ο Κρεγκ Ιργουιν, αναλυτής της Roth Capital Partners.

Ενδεχομένως οι επενδυτές ανησυχούν περισσότερο όχι απλώς για τον συνολικό αριθμό οχημάτων που πούλησε η Tesla, αλλά και το πόσα εξ αυτών ήταν τα ακριβότερα Model S και Model X και πόσα τα φθηνότερα Model 3. «Αν εξετάσει κανείς το μείγμα πωλήσεων Model S και X σε σύγκριση με Model 3, τότε είναι πιθανό η κερδοφορία να αποδειχθεί πρόκληση», λέει στο Bloomberg ο Νταν Αϊβς, αναλυτής στη Wedbush. Η

Tesla κατάφερε να πουλήσει το τρίτο τρίμηνο 17.400 αυτοκίνητα των πιο ακριβών τύπων Model S και Model X, επίδοση που είναι κατά 1,4% χαμηλότερη από την επίδοση του δεύτερου τριμήνου. Οι πωλήσεις του Model 3, το οποίο είναι το πρώτο αυτοκίνητο μαζικής παραγωγής της Tesla, ανήλθαν σε 79.600 αυτοκίνητα.

Αρκετοί αναλυτές προειδοποιούν πως επειδή η Tesla βασίζεται πλέον στο φθηνότερο Model 3 για να αυξήσει τις πωλήσεις, είναι πιθανό τα έσοδά της να είναι μειωμένα σε ετήσια βάση. Ένας ακόμη λόγος ανησυχίας είναι ότι αυξάνεται το ποσοστό των οχημάτων Tesla που ενοικιάζονται μακροπρόθεσμα, εξέλιξη που επίσης αναμένεται να πλήξει τα έσοδα.

Ο ΠΕΡΙ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΝΟΜΟΣ Ειδοποίηση δυνάμει του εδαφίου (3) του άρθρου 90 (Τροποποιητικός Νόμος 76 (Ι)/2011)

Σύμφωνα με το εδάφιο (3) του άρθρου 90, του περί Πολεοδομίας και Χωροταξίας Νόμου, Δίδεται ειδοποίηση ότι:

Ο/Η Δημήτρης Μάντζιπας συνιδιοκτήτης του τεμαχίου με αρ. 5985 Φ/Σχ 21/60W1. Οδός/αριθμός: Σπύρου Χατζηγιακουμή 9Α, 2416, Έγκωμη. Τοποθεσία: Έγκωμη, Λευκωσία.

Έχω υποβάλει στις 02/10/19 την αίτηση με αρ. ΛΕΥ/1654/2019 στην Πολεοδομική Αρχή (Επαρειακή Λειτουργός Λευκωσίας, Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως) χωρίς αυτή να υπογράφεται από όλους τους συνιδιοκτήτες για εξασφάλιση Πολεοδομικής Άδειας για:

Προσθήκες μετατροπές σε υφιστάμενη κατοικία.

Συνιδιοκτήτης ο οποίος θεωρεί ότι επηρεάζονται οι ανέσεις ή τα νόμιμα ιδιοκτησιακά συμφέροντα του, όπως και η άνετη, νόμιμη και εύλογη κάρπωση της ιδιοκτησίας του δύναται να υποβάλει ένσταση στην Πολεοδομική Αρχή, εντός (30) τριάντα ημερών από την ημερομηνία που θα λάβει γνώση του περιεχομένου της αίτησης. Ως τέτοια θεωρείται η ημερομηνία δημοσίευσης της Ειδοποίησης αυτής σε δύο ημερήσιες εφημερίδες, η ημερομηνία ανάρτησης της Ειδοποίησης αυτής στον χώρο ανάπτυξης, ή η ημερομηνία της παραλαβής συστημένης επιστολής, οποιοδήποτε από τα τρία αναφερόμενα. Λευκωσία, 02/10/19

Κάνε αίτηση τώρα για να επωφεληθείς από τα νέα αναθεωρημένα κριτήρια.

- ✓ υψηλότερα εισοδηματικά όρια
- ✓ μεγαλύτερη χρηματική ενίσχυση για απόκτηση κατοικίας
- ✓ πιο απλές διαδικασίες

Αν έχεις ήδη κάνει αίτηση και θέλεις να εξεταστεί με βάση τα νέα κριτήρια, επικοινωνήσε με την Υπηρεσία Μέριμνας και Αποκατάστασης Εκποτισθέντων στο 22456197.

Περισσότερες πληροφορίες: <https://www.pio.gov.cy/ymape.html>

Αλλάζει η κτηματαγορά της Ελλάδας το 2000

Εντάσσονται στο σύστημα αντικειμενικών αξιών 7.500 περιοχές – Επιπλέον έσοδα 500 εκατ. από φόρους ακινήτων

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Έσοδα έως 500 εκατ. ευρώ υπολογίζει το οικονομικό επιτελείο από την ένταξη περίπου 7.500 περιοχών στο σύστημα αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων. Όπως αναφέρουν στελέχη του υπουργείου Οικονομικών, μέχρι το τέλος του πρώτου τριμήνου του 2020 όλη η Ελλάδα θα έχει ενταχθεί στο αντικειμενικό σύστημα, εξέλιξη που εκτός από την υποβοήθηση στον περιορισμό του δημοσιονομικού κενού (καθώς θα αυξηθεί ο ΕΝΦΙΑ στις ανωτέρω περιοχές) θα αλλάξει τον χάρτη της κτηματαγοράς.

Ηδη, όπως τονίζουν στελέχη του υπουργείου Οικονομικών, έχει ολοκληρωθεί η προεργασία ένταξης 2.000 περιοχών στο αντικειμενικό σύστημα και υπολείπονται 5.500 περιοχές για να κλείσει το σχέδιο του υπουργείου Οικονομικών. Μεγάλα συμβολαιογραφικά και

Οι ιδιοκτήτες θα πληρώσουν μεγαλύτερο ΕΝΦΙΑ, και είναι πιθανόν να πληρώνουν και συμπληρωματικό φόρο.

μεσιτικά γραφεία αναφέρουν ότι η ένταξη στο αντικειμενικό σύστημα θα οδηγήσει στην αύξηση 80%-90% κατά μέσον όρο των φόρων που θα κληθούν να πληρώσουν οι ιδιοκτήτες ακινήτων (σε ορισμένες περιπτώσεις οι φόροι θα δεκαπλασιαστούν). Και αυτό καθώς σήμερα ο υπολογισμός της αξίας των ακινήτων που δεν έχουν αντικειμενικές αξίες κατά τη μεταβίβασή τους γίνεται με τον... παραδοσιακό τρόπο, δηλαδή με ενδεικτικές και συγκριτικές τιμές πώλησης ακινήτων σε όμορες περιοχές ή με βάση τις αξίες που ισχύουν στους δήμους και τις Περιφέρειες.

Σημειώνεται ότι την περασμένη δεκαετία χιλιάδες πολίτες προσέφευγαν στα διοικητικά δικαστήρια αμφισβητώντας τους φόρους που καταλόγιζαν οι εφορίες, ενώ δεν

Η διαφορά μεταξύ εμπορικής και αντικειμενικής τιμής των εκτός σχεδίου ακινήτων είναι καώδης και πολύ χαμηλός ο φόρος που επιβαρύνει τους κατόχους ακόμα και πολυτελών ακινήτων που έχουν κτιστεί σε αγροτεμάχια, για τα οποία ο ΕΝΦΙΑ ανέρχεται σε ένα ευρώ.

ήταν λίγες οι περιπτώσεις των συναλλαγών κάτω από το τραπέζι.

Σύμφωνα με τη νομοθεσία (άρθρο 4 του ν. 4223), «κτίσματα εντός ή εκτός σχεδίου πόλης ή οικισμού, για τα οποία δεν έχει καθοριστεί τιμή ζώνης, εντάσσονται στην κατώτερη τιμή ζώνης της Δημοτικής Ενότητας στην οποία βρίσκονται. Αν δεν έχουν καθοριστεί τιμές ζώνης στη Δημοτική Ενότητα, εντάσσονται στην κατώτερη τιμή ζώνης του οικείου Δήμου και, αν δεν έχουν καθοριστεί τιμές ζώνης στον Δήμο, εντάσσονται στην κατώτερη τιμή ζώνης της οικείας Περιφερειακής Ενότητας και, αν δεν έχουν καθοριστεί τιμές ζώνης στην Περιφερειακή Ενότητα, εντάσσονται στην κατώτερη τιμή ζώνης της οικείας Περιφέρειας».

Όπως προαναφέρθηκε, η ένταξη

Εξίσωση εμπορικών τιμών με αντικειμενικές

Σε αλλαγές στις τιμές ζώνης των ακινήτων προσανατολίζεται το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης με στόχο την εξίσωση των εμπορικών τιμών με τις αντικειμενικές αξίες. Όπως αναφέρει στέλεχος του υπουργείου Οικονομικών, οι αλλαγές που θα γίνουν σε καμία περίπτωση δεν θα περιορίσουν τις ελαφρύνσεις που ψηφίστηκαν και προβλέπουν τη μεσοσταθμική μείωση του ΕΝΦΙΑ κατά 22%. Εάν χρειαστεί θα τροποποιηθούν οι συντελεστές του ΕΝΦΙΑ, με στόχο να διατηρηθούν στο ακέραιο οι ελαφρύνσεις. Στις σκέψεις του υπουργείου Οικονομικών είναι να χρησιμοποιηθούν οι εισηγήσεις των πι-

στοποιημένων εκτιμητών ακινήτων, οι οποίοι είχαν παραδώσει τις τιμές ζώνης σε όλη την επικράτεια το 2018. Αυτές όμως δεν έγιναν δεκτές στο σύνολό τους από την τότε ηγεσία του υπουργείου Οικονομικών, προκειμένου να αποφευχθεί το πολιτικό κόστος ενόψει των επιπτώσεων των εκλογών. Ουσιαστικά, πήραν τις προτάσεις των εκτιμητών και τις «κούρεψαν» με στόχο να διατηρηθεί στα ίδια επίπεδα η φορολογία. Ωστόσο, δεν κατάφεραν να εξισώσουν τις εμπορικές τιμές με τις αντικειμενικές αξίες. Κάτι που σχεδιάζει να πράξει η παρούσα κυβέρνηση, τροποποιώντας όπου χρειαστεί τους συντελεστές του ΕΝΦΙΑ.

των περιοχών αυτών στις αντικειμενικές αξίες θα οδηγήσει σε μεγάλη αύξηση της φορολογίας. Και αυτό καθώς σήμερα τα ακίνητα αυτά ως επί το πλείστον είναι αγροτεμάχια, τα οποία μάλιστα εξαιρούνται από τον συμπληρωματικό φόρο του ΕΝΦΙΑ.

Με την ένταξή τους στο σύστημα οι ιδιοκτήτες των ακινήτων θα πληρώσουν μεγαλύτερο ΕΝΦΙΑ και είναι εξαιρετικά πιθανό το ενδεχόμενο να οδηγηθούν και στην πληρωμή συμπληρωματικού φόρου, εφόσον η αξία των ακινήτων τους ξεπερνάει τις 250.000 ευρώ.

Η διαφορά μεταξύ εμπορικής και αντικειμενικής τιμής των εκτός σχεδίου ακινήτων είναι хаοτική. Έτσι, ο ΕΝΦΙΑ που επιβαρύνει τους κατόχους ακόμα και πολυτελών ακινήτων είναι ασήμαντος, καθώς

οι κατοικίες έχουν κτιστεί σε αγροτεμάχια για τα οποία ο ΕΝΦΙΑ ανέρχεται σε ένα ευρώ ανά στρέμμα, ενώ ταυτόχρονα εξαιρούνται από τον συμπληρωματικό φόρο, ο οποίος επιβαρύνει πολλαπλάσια την εντός σχεδίου αστική ιδιοκτησία.

Πάντως, η ένταξη στο σύστημα των 7.500 περιοχών θα εξορθολογίσει το σύστημα, αλλά και τις αγοραπωλησίες.

Αυτό που επισημαίνουν μεγάλα μεσιτικά γραφεία είναι ότι υπάρχει και η άλλη πλευρά. Συγκεκριμένα αναφέρουν ότι σημαντικό πρόβλημα θα αντιμετωπίσουν οι περιοχές κυρίως στην περιφέρεια και ιδιαίτερα σε μικρά χωριά της ηπειρωτικής χώρας. Αντίθετα, στις τουριστικές περιοχές, όπως για παράδειγμα στη Μύκονο, στη Σαντορίνη, στην Πάρο και στην Κέρκυρα, οι αντικειμενικές αξίες όπου αυτές δεν έχουν εφαρμοσθεί θα περιορίσουν τους φόρους αλλά και τις ιδιαίτερα υψηλές τιμές των ακινή-

Η καθιέρωση αντικειμενικής αξίας θα λειτουργήσει και σαν «μπού-σουλας» για το πού θα διαμορφωθούν οι εμπορικές τιμές.

των. Για παράδειγμα αναφέρουν ότι η ένταξη της περιοχής Κασσιόπη στην Κέρκυρα θα εξορθολογίσει τις τιμές και θα περιορίσει σημαντικά τις επιβαρύνσεις.

Το ίδιο θα συμβεί και στην περιοχή Υστέρνι στην Πάρο, όπου η μεγάλη ζήτηση έχει απογειώσει τις τιμές και τους φόρους που αναλογούν για κάθε ακίνητο.

Επί τις ουσίας, αυτό που τονίζουν είναι ότι η καθιέρωση αντικειμενικής αξίας θα λειτουργήσει και σαν «μπούσουλας» για το πού θα διαμορφωθούν οι εμπορικές τιμές.

Σημειώνεται ότι τελευταία φορά που διευρύνθηκε το σύστημα του αντικειμενικού προσδιορισμού ήταν τον Δεκέμβριο του 2010, με την ένταξη 4.500 περιοχών από συνολικά 25 νομούς της χώρας.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Η ωραία όψη της Λεμεσού

Ο πήχης ανέβηκε πάρα πολύ ψηλά σε σημείο που μόνο υπερηφάνεια σε κάνει να νιώθεις.

άνετα και μεγάλα δωμάτια και όλα να έχουν θέα προς τη θάλασσα. Θεωρώ πως το λόμπυ είναι μικρό για ένα τέτοιο ξενοδοχείο, αλλά το γκαλερί εισόδου στο ξενοδοχείο, αλλά και εξόδου από αυτό προς τους κήπους και τον χώρο της πισίνας δίνει ρέστα.

Το παιχνίδισμα νερού, φωτός (ιδιαίτερα το βράδυ), δέντρων και θαμνοειδών, καθώς και των γήινων στοιχείων που χρησιμοποιήθηκαν για τις επενδύσεις σε όλους τους

χώρους, σε κάνει να μη χορταίνεις να χαζεύεις. Φυσικά, μεγάλο ρόλο παίζει η απαράμιλλη ποιότητα κατασκευής. Αν είσαι της λεπτομέρειας αναγνωρίζεις τη σκέψη μπήκε πίσω από το κάθε τι. Το μόνο υλικό που δείχνει fake και substandard είναι το πλαστικό ντέκινγκ που χρησιμοποιήθηκε σε κάθετα στοιχεία τοιχοποιίας για να σπάξει –αλλά να δένει– με τις επενδύσεις αντικέ μαρμάρου και πέτρας. Καλή η ιδέα της εισαγωγής ενός στοιχείου που

να προσομοιάζει σε ξύλο και να έχει περισσότερη ανθεκτικότητα, αλλά δείχνει την υστέρησή του έναντι του ξύλου. Μπορεί η γενική λειτουργία να έχει ακόμη teething issues, αλλά αυτό δεν ισχύει παντού. Το Matsuhisa για παράδειγμα δίνει ρέστα σε όλα του.

Για το Parklane θα πρέπει να κάνω ειδικό αφιέρωμα. Εξάλλου, πήρε τόσα χρόνια για να γίνει και άνετα αποτελεί την μεγαλύτερη συγκεντρωμένη επένδυση αυτού

Παρόλα τα εμπόδια που βρίσκουμε ενώπιόν μας στην προώθηση του τουρισμού –βλέπε χρεοκοπίες αεροπορικών εταιρειών και τουριστικών οργανισμών– το γεγονός πως οι τελευταίες χρονιές σπάνε τα κοντέρ σε επίπεδο αφίξεων, βοήθησε στη βελτίωση του παρεχόμενου προϊόντος και ιδιαίτερα αυτού που απευθύνεται στα υψηλά δωμάτια των τουριστικών απαιτήσεων, δηλαδή του ποιοτικού κομμάτιού του τουρισμού.

Παρόλο που όλες οι παραλιακές πόλεις έχουν να επιδείξουν κάτι αξιόλογο από πλευράς νέων προσθηκών, σήμερα θα εστιάσω στη Λεμεσό. Είχαμε λοιπόν την προμνήν άφιξη του ξενοδοχειακού resort Parklane, το πολύ πρόσφατο άνοιγμα των πυλών του ξενοδοχείου Amara, την εκτεταμένη ανακαίνιση του ξενοδοχείου Mediteranean και τη σχετικά πρόσφατη ανακαίνιση του Four Seasons. Ακούεται πως το τελευταίο ενδέχεται να ανακαινιστεί πύλον ριζικά, αλλά δεν επιβεβαιώθηκε ακόμη κάτι τέτοιο.

Μία επίσκεψη σε όλα τα πιο πάνω επιβεβαιώνει πως ο πήχης ανέβηκε πάρα πολύ ψηλά σε σημείο που μόνο υπερηφάνεια σε κάνει να νιώθεις. Άρα δεν θα με ξένιζε εμένα προσωπικά αν στο πλαίσιο του ανταγωνισμού, όπως αυτός ορίζεται με τη σημερινή τράπουλα,

Δεν θα με ξένιζε προσωπικά αν στο πλαίσιο του ανταγωνισμού, όπως αυτός ορίζεται με τη σημερινή τράπουλα, ακόμη και μια ανακαίνιση ενός πρόσφατα «πειραγμένου» ξενοδοχείου να θεωρείται επιβεβλημένη.

ακόμη και μια ανακαίνιση ενός πρόσφατα «πειραγμένου» ξενοδοχείου να θεωρείται επιβεβλημένη. Σκοπεύω σύντομα να σας μεταφέρω στο χαρτί μια περιδιάβαση στις νέες αφίξεις – εννοείται με ένα bias προς το real estate τους, αλλά σήμερα θα αναφερθώ ακροθιγώς στις πρώτες εντυπώσεις από τους νέους μαγνήτες της Λεμεσού.

Αν ήταν να περιγράψω το Amara Hotel με δύο λέξεις θα το αποκαλούσα «διαχρονικά μοντέρνο». Σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να χαρακτηριστεί μινιμάλ – γεγονός που εμένα με χαροποιεί ιδιαίτερα, αλλά πάντα περί προσωπικού γούστου πρόκειται. Επιπλέον το δούλεψαν και πέτυχαν να έχουν πιο

του είδους. Εδώ θα εστιάσω προς το παρόν στο The Grill, το εστιατόριό του που αποτελεί τη σύγχρονη πρόταση του παραδοσιακού steakhouse. Ε, λοιπόν, δεν ξέρω τι θα κάνετε, αλλά βρείτε χρόνο να το επισκεφτείτε. Για άτομο που έχει καταναλώσει κάτι αγελάδες στέικ, σας λέω πως αποτελεί την καλύτερη πρόταση στην Κύπρο σήμερα και άνετα ανταγωνίζεται... ομόσταβλους του στο εξωτερικό. Θέλω και δημοσίως να δώσω τα συγκαρτητήριά μου στον σεφ ο οποίος ό,τι παρουσιάζε στο τραπέζι ήταν εξαιρετικό σε όλο το φάσμα μιας γαστρονομικής εμπειρίαςμ από την παρουσίαση, την κανονική ροή και πάνω απ' όλα τη γεύση. Όπως θα έλεγε και ο Gordon Ramsey «... packed with flavour and at the right seasoning...!». Εύγε και στο προσωπικό το οποίο διακριτικά ήταν πάντα εκεί και πάνω απ' όλα με χαμόγελο.

Αυτά είναι που θέλουμε να βλέπουμε και να απολαμβάνουμε και επιτέλους κάποιοι το κατάλαβαν και μπράβο τους. Όταν έχεις το προϊόν, θα έχεις τον πελάτη. Άμα φέρνει τον πελάτη και δεν έχεις προϊόν τότε πουλάς fish & chips σε Άγγλους.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ζωή

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 6 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2019

Με παραστάσεις αξιώσεων το 1ο Διεθνές Φεστιβάλ Λευκωσίας

Το Δημοτικό Θέατρο μια πλούσια κυψέλη πολιτισμού από τις 13/10 μέχρι τις 24/11

Το 1ο Διεθνές Φεστιβάλ Λευκωσίας θα πραγματοποιηθεί από τις 13 Οκτωβρίου μέχρι τις 24 Νοεμβρίου, στο ανακαινισμένο Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας, το οποίο για περισσότερο από έναν μήνα θα γίνει πολύβουρο πολιτιστική κυψέλη. Είναι σημαντικό να σταθεί κανείς στον χαρακτήρα που θέλει να αποκτήσει το φεστιβάλ, που είναι η συνύφανση διαφορετικών πολιτισμών, η Λευκωσία ως πόλη-πάρδειγμα πολυπολιτισμικότητας. Οι 20 και πλέον παραστάσεις και δράσεις του Φεστιβάλ συνθέτουν ένα φεστιβαλικό ψηφιδωτό όπου συνυπάρχουν το σύγχρονο με το κλασικό, το ρεμπέτικο με μουσικές του κόσμου και Κύπριοι δημιουργοί πλάι σε καλλιτέχνες παγκόσμιας

Οι 20 και πλέον παραστάσεις και δράσεις του Φεστιβάλ συνθέτουν ένα φεστιβαλικό ψηφιδωτό και απευθύνεται σε όλους.

Με ένα ομολογουμένως εντυπωσιακό καλλιτεχνικό πρόγραμμα η Λευκωσία μπαίνει δυναμικά στα πολιτιστικά πράγματα. Η διοργάνωση ενός φεστιβάλ που θα ανεβάζει τον πήχη και κάποια στιγμή οι πολίτες θα θέλουν κάτι διαφορετικό ήταν κάτι που έλειπε από την πρωτεύουσα.

εμβέλειας. Ο Γιώργος Παπαγεωργίου παρουσιάζοντας το πρόγραμμα του Φεστιβάλ σημείωσε ότι το Φεστιβάλ στοχεύει πάρα πολύ στην ισότητα πολιτών ασχέτως.

Το στοιχείο της πολυπολιτισμικότητας είναι πολύ σημαντικό και πρέπει –θεωρώ– να τονιστεί. Όπως είχε πει και ο δήμαρχος Λευκωσίας Κωνσταντίνος Γιωρκάτζης είναι υποχρέωση που έχουμε όλοι «να μπολιάσουμε τα παιδιά μας τόσο με τη δική μας κουλτούρα όσο και με κουλτούρες άλλων λαών, αλλά ήθελ, με στόχο να αποδεχτούν και να αγκαλιάσουν τη διαφορετικότητα και την ισότητα ανεξαρτήτως ηλικίας, φύλου, χρώματος, θρησκείας ή σεξουαλικού προσανατο-

λισμού». Ο καλλιτεχνικός διευθυντής του Φεστιβάλ Γιώργος Παπαγεωργίου είπε στην «Κ» ότι είναι σημαντικό να τονιστεί η ισότητα των πολιτών ασχέτως φύλου, θρησκείας, εθνικότητας. Βλέποντας κάποιος το πρόγραμμα που καταρτίστηκε από τα μέλη της επιτροπής του Φεστιβάλ αποπνέει αυτή την ισότητα, αφού έχουν επιλεγεί παραστάσεις που μιλάνε για το διαφορετικό, συμπλέκουν τους πολιτισμούς, θέτουν ερωτήματα και τονίζουν για κάποιους δυστοπικές εικόνες. Ως κεντρικός μοναδικός χώρος διεξαγωγής του Φεστιβάλ επελέγη από την Επιτροπή το ανακαινισμένο Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας, ένα εμβληματικό για την πόλη κτήριο. Σε αυτό το κτήριο αντηχούν για όποιον θέλει να ακούσει τα λόγια της Κυβέλης, όταν έπαιξε σε αυτό και με το φεστιβάλ η Ελληνίδα ηθοποιός επιστρέφει με την παράσταση «Πέντε πρόσωπα ζητούν δημοσιογράφο», σε σκηνοθεσία Κίρκης Κάραλη. Μα το χέρι του Θεάτρου είναι και ο Βαρνάβας Κυριαζής, ο οποίος επιστρέφει στο τόπο της δημιουργίας με την παράσταση που σκηνοθετεί «Οι πληγές του ανέμου», του Χουάν Κάρλος Ρούμπιο.

Μία ακόμη παράμετρος που πρέπει να τονιστεί είναι ότι το Φεστιβάλ θέτει τον ίδιο τον Δήμο της Λευκωσίας προ των ευθυνών του για τη διαμόρφωση συγκεκριμένης πολιτιστικής πολιτικής. Με το καταρτισθέν πρόγραμμα ο πήχης τίθεται ψηλά για όλους, δήμο και επιτροπή του Φεστιβάλ, αλλά και για την Πολιτεία την ίδια. Το έδαφος είναι σχεδόν παρθένο και στον πολιτιστικό καμβά του τόπου χρειάζονται πολλές ακόμα πινελιές για να ολοκληρωθεί.

Το λογότυπο

Το σήμα του Φεστιβάλ σχεδίασαν οι Περικλής Χριστοφορίδης και Δημήτρης Σωτηρίου και απεικονίζει αφαιρετικά το περίγραμμα των τειχών και τα δρομάκια της πόλης, που δημιουργούν έντονες συνδέσεις του παλιού με το καινούργιο και όλα μαζί συνυπάρχουν σε ένα πολύ ενδιαφέρον μωσαϊκό ανθρώπων, δράσεων, πολιτισμών.

Το πρόγραμμα

ΜΟΥΣΙΚΗ

«Πάμε γι' άλλες πολιτείες», Σταμάτης Σπανουδάκης

Χάλκινα πνευστά, παραδοσιακά όργανα, ορχήστρα εγχόρδων, ροκ μπάντα, κιθάρες, κλασικό πιάνο, τραγούδι, αλλά και χορωδία. Η Δύση συναντάει την Ανατολή, με τη Σμύρνη, το Βυζάντιο και τη σύγχρονη Ελλάδα. **Κυριακή, 13.10.2019, 8:30 μ.μ.**

Φωτεινή Βελεσιώτου: «Μούσες του Ρεμπέτικου»

Μια μουσική αναδρομή στις γυναίκες του Ρεμπέτικου: Μαρίκα Νίνου, Σωτηρία Μπέλλου, Χαρούλα Λαμπράκη, Καίτη Γκρέυ και άλλες. Μαζί με τη Φωτεινή Βελεσιώτου η νέα τραγουδίστρια Ανατολή Μαργιόλα (Ουζερί Τατσάνης). **Πέμπτη, 31.10.2019, 8:30 μ.μ.**

«Οι Ελεγείες του ρεμπέτικου» του Μιχάλη Τερζή

Κονσέρτο για πιάνο με την Ελένη Μουζάλα. Το έργο του Μιχάλη Τερζή είναι μεταγραφή και εναρμόνιση για πιάνο 17 ρεμπέτικων τραγουδιών κορυφαίων συνθετών. **Παρασκευή, 01.11.2019, 8:30 μ.μ.**

«Οκτώ βήματα»

Παραγωγή: Διεθνές Φεστιβάλ Λευκωσίας. Το Φεστιβάλ με τη στήριξη του συνθέτη Χρήστου Φιλίππου και του στιχουργού Πόλυ Κυριάκου παρουσιάζει οκτώ νέους Κύπριους ερμηνευτές στη σκηνή του Δημοτικού Θεάτρου Λευκωσίας. **Κυριακή, 10.11.2019, 6:00 μ.μ.**

«Παντού» του Αντρέα Παπαπέτρου

Μουσική εγκατάσταση με 5 λυρικούς τραγουδιστές και 9 μουσικούς παντού στο Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας. **Σάββατο, 09.11.2019, ώρα 4:30 μ.μ., 6:00 μ.μ., 7:30 μ.μ.**

ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ

«Outwitting The Devil» Καλλιτεχνική διεύθυνση - χορογραφία: Akram Khan

Εμπνευσμένο από πρόσφατα ανακαλυφθέν απόσπασμα του Βαβυλωνιακού έπους του Gilgamesh. Το νέο έργο του Akram (2019) είναι ένα συμπυκνωμένο έπος για την τελετουργία και τη μνήμη. **Σάββατο - Κυριακή, 26-27.10. 2019, 8:30 μ.μ.**

«Αστερισμοί» Σύλληψη / σκηνοθεσία: Enrique Cabrera Παραγωγή: Aracaladanza

Το μεσογειακό πνεύμα του μάστορα των χρωμάτων Joan Mir εμπνέει τη διεθνή χορευτική ομάδα από την Ισπανία. **Κυριακή, 03.11.2019, 8:30 μ.μ.**

9 από την Ομάδα Cas Public & Kopergieterij

Με σημείο εκκίνησης το πρόβλημα ακοής ενός εκ των χορευτών της ομάδας, η Καναδή χορογράφος Hélène Blackburn δημιουργεί μια παράσταση σύγχρονου χορού βασισμένη στη μουσική της 9ης Συμφωνίας του, ολοκληρωτικά κωφού, συνθέτη Μπετόβεν. **Σάββατο, 16.11.2019, 8:30 μ.μ.**

«Gold». Σύλληψη / χορογραφία / σκηνοθεσία: Λία Χαράκη. Παραγωγή: .pelma.Lia Haraki

Η Λία Χαράκη χορογραφεί τη δασκάλα της Ναδία Λοϊζίδου, με την Υακίνθη Λάγιο στον ήχο, σε μια παράσταση-ωδή στην ανεξάντλητη ενέργεια του γυναικείου σώματος μέσα στο χρόνο. **Τρίτη - Τετάρτη, 12-13.11.2019, 8:30 μ.μ.**

«Τειρεσίας». Σκηνοθεσία, χορογραφία, σκηνικά, κοστούμια, performer: Μιχάλης Θεοφάνους. Πρώτη παρουσίαση στην Κύπρο της

δουλειάς του Κύπριου χορευτή και χορογράφου Μιχάλη Θεοφάνους. Η μυθική φιγούρα του μάντη Τειρεσία, αλλά και η «διπλή» ζωή του, η τυφλότητα και η σεξουαλικότητα. **Δευτέρα, 21.10. 2019, 8:30 μ.μ.**

ΘΕΑΤΡΟ

«Θεία Κωμωδία» του Δάντη από την Ομάδα Vasistas, σε σκηνοθεσία Αργυρώς Χιώτη

Οκτώ ηθοποιοί κι ένα κουαρτέτο εγχόρδων μας σε ένα πνευματικό road trip με σταθμούς την Κόλαση, το Καθάρτήριο και τον Παράδεισο. Η παρουσίαση στο Φεστιβάλ Λευκωσίας πραγματοποιείται με την υποστήριξη της Στέγης Ιδρύματος Ωνάση. **Πέμπτη, 17.10.2019, 8:30 μ.μ.**

«Καθαρή πόλη», σκηνοθεσία - δραματολογία: Ανέστης Αζάς, Πρόδρομος Τσινικώρης

Μια παράσταση θεάτρου της πραγματικότητας με ηρώιδες - αλλά και ερμηνεύτριες - πέντε πραγματικές καθαριστριες από διαφορετικές χώρες. Η παρουσίαση στο Φεστιβάλ Λευκωσίας πραγματοποιείται με την υποστήριξη της Στέγης Ιδρύματος Ωνάση. **Σάββατο. 19.10.2019, 8:30 μ.μ.**

«Οι πληγές του ανέμου» του Χουάν Κάρλος Ρούμπιο, σε σκηνοθεσία Βαρνάβα Κυριαζή. Παραγωγή: Alpha Square

Ένα θεατρικό έργο διερεύνησης ταυτοτήτων και αποκάλυψης μυστικών που ανατρέπουν τα πρότυπα μιας κοινωνίας βασισμένης στην ισότητα και την ανισότητα. **Τετάρτη - Πέμπτη, 23-24.10.2019, 8:30 μ.μ.**

«Ελένη Volume IV» των Achim Wieland, Μάριου Ιωάννου. Παραγωγή: SRSDyours Ensemble

Ένα ημιαυτοβιογραφικό ταξίδι του Μάριου Ιωάννου που ξεσκεπάζει θέματα κοινωνικού ρόλου και ταυτότητας που ένας άνθρωπος συχνά καλείται να υπηρετήσει στη ζωή του. **Δευτέρα, 18.11.2019, 8:30 μ.μ.**

«Η κυρά της Ρω» του Γιάννη Σκαρπακά, σε σκηνοθεσία Κατερίνας Μπερδέκα. Παραγωγή: Λυκόφωρος

Η Φωτεινή Μπαξέβανη σε ένα συγκινητικό και βαθιά ανθρώπινο κείμενο που εμπνέεται από την ηρωική φιγούρα της Κυράς της Ρω. **Πέμπτη, 14.11.2019, 8:30 μ.μ.**

«Το παιδί και το δέντρο», σε σκηνοθεσία Φίλιππου Κωνσταντίνου Παραγωγή: Silver Spotlight.

Από τους δημιουργούς Άλεξ Παναγή και Κατερίνα Χριστοφίδου, ένα ολοκαίνουργιο παιδικό μιούζικαλ για την αγάπη, τη γενναιοδωρία και την επιβίωση. **Κυριακή, 24.11.2019, 11:30 π.μ.**

«Χίλια καράβια» της Natalie Haynes, σε σκηνοθεσία Μαγδαλένας Ζήρα, Μαρίας Καραλίδου και Αθηνάς Κόσιου. Παραγωγή: ΣΕΖΟΝ - Γυναίκες 2019-2021.

Είκοσι πέντε ηθοποιοί σε μια ολοήμερη αφήγηση του Τρωϊκού Πολέμου από την πλευρά των γυναικών. **Κυριακή, 17.11.2019, 11:00 π.μ. - 8:00 μ.μ.**

«Πέντε πρόσωπα ζητούν δημοσιογράφο», σε σκηνοθεσία Κίρκης Κάραλη. Παραγωγή: Διεθνείς Σχέσεις Πολιτισμού

Τρεις βραδιές με δραματοποιημένες συνεντεύξεις (αναλόγιο) του δημοσιογράφου και θεατρικού συγγραφέα Αλέκου Λιδωρίκη με σημαντικές γυναίκες προσωπικότητες του 20ού αιώνα: Μάρλεν Ντήτριχ, Μέρλιν Μονρόε, Κατίνα Παζινού, Κυβέλη και Ζωζώ Νταλμάς. **Δευτέρα, 28.10.2019, - Ζωζώ Νταλμάς, Τρίτη, 29.10.2019, - Κατίνα Παζινού, Κυβέλη. Τετάρτη, 30.10. 2019, - Μάρλεν Ντήτριχ, Μέρλιν Μονρόε. Ώρα παραστάσεων 8:30 μ.μ.**

Ατζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

6.10.19 - 12.10.19

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakis@kathimerini.com.cy

ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ

Στο πλαίσιο των θεατρικών εργαστηρίων της Τετάρτης που διοργανώνει ο ΘΟΚ τη πραγματοποιείται σεμινάριο με τον σκηνοθέτη Πάρι Ερωτοκρίτου, με τίτλο: «Τα Πρώτα Στάδια της Πρόβας - Εισαγωγή στη Θεατρική Σκηνοθεσία». Οι συμμετέχοντες μέσω πρακτικών ασκήσεων θα έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν και να εφαρμόσουν εργασία και εισηγήσεις ούτως ώστε να βοηθηθούν στα πρώτα στάδια σκηνοθεσίας ενός θεατρικού έργου. Το εργαστήριο είναι ανοικτό στο ευρύ κοινό και σε καλλιτέχνες που ενδιαφέρονται για τη σκηνοθεσία θεατρικών έργων, σε επαγγελματικό και ερασιτεχνικό επίπεδο. Τετάρτη 9 Οκτωβρίου, ώρα 4:00-7:00 μ.μ. Κτίριο ΘΟΚ. **Δηλώσεις συμμετοχής στο ταμείο ΘΟΚ, τηλέφωνο 77772717.**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ρεσιτάλ πιάνου με τον Αντρέι Γαβρίλοφ

Το διεθνές φεστιβάλ Κύπρια 2019 παρουσιάζει τον παγκοσμίως φήμης Αντρέι Γαβρίλοφ με έργα των Μοντέστ Μουσόργκσκι και Φραντς Λιστ. Ο Γαβρίλοφ ξεκίνησε την του καριέρα, κερδίζοντας τον διαγωνισμό Tchaikovsky το 1974. Έχει παίξει σε όλο τον κόσμο με σημαντικές ορχήστρες και με κάποιους από τους καλύτερους μαέστρους. Ο Andrei Gavrilov ήταν αποκλειστικός μουσικός της EMI και έχει κερδίσει διεθνείς διακρίσεις όπως είναι τα, Gramophone Classical Music Award, Grand Prix International du Discque de L'Academie Charles Crois, και το International Record Critics Award (IRCA). Η κριτική επιτροπή κριτικών μουσικής

τον ανακήρυξε τον «μεγαλύτερο πιανίστα του κόσμου».

Η συνειδητοποίηση του νοήματος και της αξίας της μουσικής του Μουσόργκσκι βρίσκεται ακόμα σε εξέλιξη. Μουσικοί της ευρωπαϊκής τζαζ και ροκ σκηνής άρχισαν να αποχρώσεις της ανθρώπινης φύσης και ψυχοσύνθεσης. Όπως και σε άλλα έργα του, ο Ιρλανδός συγγραφέας δεν ηθικολογεί και δεν φλυαρεί. Με λιπούς διαλόγους, πλούσιους, εξομολογητικούς μονολόγους και δράσεις που διαρκώς ανατρέπονται κατά το προσφιλέ του συνήθειο μας δίνει την εικόνα των τεσσάρων κατατρεγμένων πλασμάτων, όχι τόσο απ' αυτά που λένε, όσο από τις πράξεις και τις αλληλεπιδράσεις τους. Παίζουν: Στέλιος Ανδρονίκου, Μαρίνα Αργυρίδου, Οηοσίφορος Οηοσιφόρου, Ανδρέας Δανιήλ. Παραστάσεις, Λευκωσία Σατιρικό Θέατρο κάθε Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή μέχρι και 27 Οκτωβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. **Πληροφορίες 22312940, 22421609, satirikotheatro@cytanet.com.cy**

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Σόλο για Τρεις: «Αντρόνικος ή ο Ζωγκράφος»

Εμπνευσμένο από τη ζωή του ζωγράφου Κώστα Στάθη (1913-1987), το έργο της Ευρυδικής Περικλέους - Παπαδοπούλου τον συστήνει στο κυπριακό κοινό μέσα από μια ενδιαφέρουσα παράσταση, που αποκαλύπτει συγκλονιστικές πτυχές της

προσωπικότητας του ως μια πρωτοπόρα φυσιογνωμία της σύγχρονης κυπριακής ζωγραφικής. Στην πορεία του μονολόγου, ο χρόνος σμίγει με το παρόν και το παρελθόν, όπου εξελίσσεται ένας διάλογος με τον εαυτό του, αλλά και με πρόσωπα που σημάδεψαν με έντονο τρόπο τη ζωή του. Οι μνήμες τον καθοδηγούν πίσω στην παιδική του ηλικία στο χωριό του, στα φοιτητικά χρόνια στην Αθήνα, στον έρωτα της ζωής του, στην επιστροφή του στην Κύπρο, στις δόξες και στις αποτυχίες του. Τον Αντρόνικο υποδύεται ο ηθοποιός

Νεκτάριος Θεοδώρου. Τετάρτη 9 Οκτωβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Πολιτιστικό Κέντρο Πανεπιστημίου Κύπρου, Αρχοντικό Οδού Αξιοθέας, παλιά Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22894531 - 22894532, culture@ucy.ac.cy**

ΧΟΡΟΣ

Sketching a Dance, Ο κόσμος της Κύπρου με Γυναίκες

Το Echo Arts / Αριαννα Οικονόμου ανακοινώνει τη νέα του δημιουργία: «Sketching a Dance / Ο κόσμος της Κύπρου με Γυναίκες». Το έργο είναι μια συνεργασία της Echo Arts / Αριάννας Οικονόμου με την χορωδία Amalgamation & Friends της Βασιλικής Αναστασίου και τον συνθέτη Αντρέα Παναπέτρου. Πρόκειται για μία χορογραφική έρευνα με αφορμή το προσχέδιο «Ο Κόσμος της Κύπρου Με Γυναίκες» του Αδαμάντιου Διαμαντή (1900-1994), που ποτέ δεν ολοκληρώθηκε σε μνημειώδες έργο. Το προσχέδιο αποτελεί έδαφος ιερογλυφικής - συμβολικής - γραφής μνημονικών νύξεων που λειτουργούν ως ερεθίσματα για τη δημιουργία κίνησης μέσα από δομές που επι-

χειρούν να ερευνήσουν τα βιώματα των Γυναικών στις σχέσεις μεταξύ των: Σώμα - Μνήμη, Σώμα - Γη, Τόπος - Χρόνος. Στέγη Χορού Λευκωσίας, Παρθενώνος 25, Άγιος Ανδρέας, Λευκωσία. Τρίτη 15, Πέμπτη 17 και Παρασκευή 18 Οκτωβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. **Πληροφορίες: τηλέφωνο 22780960, 97772264, www.echoarts.info**

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Το παράλογο... και τ' άλογο

■ **έρετε ποιο** είναι το χειρότερο στην υπόθεση των παραστάσεων του Κα-■ στελλούτσι και της ακύρωσής τους λόγω του ζητήματος που προέκυψε με το άλογο; Η υποκρισία μας. Αυτό. Τώρα, αν το άλογο θέλει να είναι επί σκηνής ή όχι είναι ψευδοερώτημα. Δεν ξέρουμε ούτε αν θέλει ούτε αν δεν θέλει να είναι εκεί. Όπως και το κατοικίδιο μας, δεν ξέρουμε αν θέλει να είναι μαζί μας ή να τρέχει έξω μόνο του. Πάντως, η δική μου γάτα δεν έχω καταλάβει αν της αρέσει που έχει ένα διαμέρισμα για πάρτη της ή αν θα προτιμούσε να είχε μείνει στα χωράφια της Έγκωμης. Το σκέφτομαι πολλές φορές, τι θα ήθελε η γάτα μου; Απάντηση δεν έχω φυσικά. Και δεν νομίζω να έχει κανένας, όσο φιλόδοξος και αν είναι. Έτσι και με το άλογο, ανήκει ή δεν ανήκει στο θέατρο; Ρητορικό το ερώτημα, κανείς δεν μπορεί να το απαντήσει, κανείς είτε είσαι από την πλευρά του σκηνοθέτη είτε από την άλλη. Πολύ απλά γιατί το άλογο δεν μπορεί να εκφράσει την άποψή του. Άρα θα μου πείτε καλό είναι να το αφήσουμε

■ **απ' έξω.** Σωστό. Αλλά αν υποθέσουμε ότι ο σκηνοθέτης θέλει να το εντάξει σε ένα οργανικό σύνολο, ως κατά το δυνατόν ίσο με τους υπόλοιπους; Είναι πολλά τα ερωτήματα που τίθενται και προφανώς δεν υπάρχουν εύκολες απαντήσεις. Είμαι άνθρωπος καλών προθέσεων, όταν μου λέει κάποιος ότι έχουν τηρηθεί όλα τα προβλεπόμενα και αυτός είναι ένας θεσμός, αλλά και μια ολόκληρη θεατρική παραγωγή, τότε δεν έχω λόγο να πιστέψω το αντίθετο. Πολλά δε μάλλον όταν πρόκειται για τον Καστελλούτσι, του οποίου η διαλογική σχέση ζώα και θέατρο δεν είναι άγνωστη. Δυστυχώς, δεν πρόλαβα την παράσταση και δεν ξέρω αν όντως το άλογο στρεσαρίστηκε ή κακοποιήθηκε. Διάβασα και άκουσα διάφορα. Αλλά ας πάμε πίσω στην υποκρισία, δεν βρέθηκε κανείς τόσα χρόνια να δει πώς μεταφέρονται τα άλογα στον ιππόδρομο; Πώς διαβιβάζει; Επιτρέπεται να κάνουν κούρσες; Ερωτήθηκαν τα άλογα αν θέλουν να είναι αθλητές; Όχι, βέβαια, αλλά εκεί βλέπετε δεν είναι

εύκολο να θέτεις ερωτήματα; Στο θέατρο είναι ποιο εύκολο, βάζεις και τον υπουργό μπουτί και κάνεις τη δουλειά σου. Ε, μα δεν πάει έτσι. Θα πουν κάποιος ότι δεν έχει σημασία, αυτό είδαν αυτό κατήγγειλαν. Εντάξει, αλλά δεν θα πρέπει νομίζω να είμαστε τόσο ακριβοί στα πύτουρα και φτηνοί στο αλεύρι. Κυρίως όταν πρόκειται για ζητήματα που μόνο με διάλογο μπορούν να λυθούν. Θα σας πω ότι και εγώ δεν είμαι βέβαιος αν θέλω επί σκηνής όντα, των οποίων η βούληση δεν είναι ελεύθερη, αλλά επαναλαμβάνω, είμαι καλής προαίρεσης, αν ο δημιουργός θεωρεί ότι το ζώο είναι ισοδύναμο με τους άλλους συντελεστές και δεν κάνει τίποτε το μεμπτό και το επιλήψιμο, και με διαβεβαιώσει τότε θα τον πιστέψω, κατ' αρχήν. Αν δω, όμως, ότι με περιπαίζει, τότε θα αντιδράσω. Μπορεί η εισαγωγή ενός ζώου σε ένα δράμα να μου δείξει κάτι που δεν είχα παρατηρήσει, να δώ τι σχέση μου μαζί τους διαφορετικά... Τώρα στη συγκεκριμένη περίπτωση,

δεν είδα το άλογο, δεν μπορώ να ξέρω αν όντως ήταν στρεσαρισμένο, πάντως με μία καταγγελία το θέμα πήρε διαστάσεις, και μέχρι και ο υπουργός Παιδείας ενεπλάκη και οι εναπομείνουσες παραστάσεις ακυρώθηκαν. Πάντως, για άλλα ζητήματα δεν είδα τόσο σβετλάδα από τις κρατικές αρχές.

Για να το πάω λίγο παρακάτω, και να φύγω από το άλογο και την παρουσία ζώων επί σκηνής, σκέφτομαι τι θα γινόταν αν κάποιος διαμαρτυρόταν για ένα έργο ασεβές... α, έλασας, θα γινόταν όπως στην παράσταση του «Cock» στη Σωτήρα. Δεν ξέρω αν το θυμάστε. Διά τον φόβο των αντιδρώντων κατέβηκε η παράσταση, άρα καλά κρατεί η πολιτιστική μας ψυχία. Δεν έχουμε λύση τα θεματάκια μας ακόμα όσον αφορά τα ζητήματα της πολιτιστικής δραστηριότητας. Μοιάζει να θέλουμε να είμαστε μονίμως πολιτιστικά ορθοί, εμ δεν γίνεται. Και με άλλα έργα υπήρξαν ζητήματα, μαθαίνω ότι κόπικαν χορηγίες... αλθθεύει;

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

Υιοθετώντας έναν παππού ή μια γιαγιά

«**Τα γηρατειά** δεν είναι μάχη, είναι σφαγή!». Ομολογουμένως, η φράση αυτή από το μυθιστόρημα του Φίλιπ Ροθ «Καθέννας» δεν είναι και πολύ κατάλληλη για αρχή σχολίου που αναφέρεται στην τρίτη ηλικία. Έχει όμως την ακρίβεια του ρεπορτάζ, καθώς, όσο προχωρούμε στον 21ο αιώνα, φαίνεται πως θα πρέπει να συνηθίσουμε όλο και περισσότερο την εικόνα της φθοράς. Την περασμένη Τρίτη, 1 Οκτωβρίου, ήταν η Παγκόσμια Ημέρα Ηλικιωμένων, και η Ελληνική Γεροντολογική και Γηριατρική Εταιρεία έδωσε στη δημοσιότητα στοιχεία ενός δυσοίωνα μέλλοντος και δεν είναι η πρώτη φορά. Το 2050, λοιπόν, ο πληθυσμός της χώρας εκτιμάται ότι δεν θα ξεπερνά τα 10 εκατομμύρια (ενδεχομένως και τα 8,3 εκατ.), οι έφηβοι θα αντιπροσώπων στο 12% του πληθυσμού, η μέση ηλικία των κατοίκων θα αγγίζει τα 50 έτη και οι οικονομικά ενεργοί πολίτες θα είναι, στην καλύτερη περίπτωση, 3,7 εκατ.

Την ίδια ημέρα έγινε γνωστό ότι μαθητές και μαθήτριες από το 3ο Γενικό Λύκειο Αμπελοκήπων Θεσσαλονίκης σκοπεύουν να υιοθετήσουν το επόμενο χρονικό διάστημα παππούδες και γιαγιάδες από την περιοχή τους. Η καθ' όλα αξιέπαινη προσπάθεια δεν είναι μόνο μια παρηγορητική χειρονομία. Μέσα από την αντιστροφή της «υιοθεσίας», όπως την αναλαμβάνουμε, δίνουμε χώρο σε έναν άνθρωπο που διανύει τα τελευταία χιλιόμετρα του βίου του να μιλήσει, να μοιραστεί εικόνες, να ανακαλέσει μνήμες. Τις περισσότερες (αν όχι όλες) φορές που οι άνθρωποι αφηγούνται είναι γιατί αναζητούν έναν μάρτυρα για τη ζωή τους. Πού πήγαν, τι είδαν, τι είπαν, πώς αντέδρασαν. Γίνονται πρωταγωνιστές στο δικό τους σενάριο, αλλά χρειάζεται και κάποιος να ακούει. Εστω και ένας. Αλλιώς η σιωπή στοιχειώνει και η μοναξιά βαρύνει διπλά.

Τα στατιστικά στοιχεία δεν δολώνουν μόνο μια χώρα σε απόσυρση, αλλά και έναν πληθυσμό, πλειοψηφικό όπως προβλέπεται, σε μελαγχολία και, μικρότερη ή μεγαλύτερη, ανημπόρια. «Ηθελε να ζήσει, αλλά κανείς δεν μπορούσε να κάνει το παραμικρό ώστε να ζήσει έστω και λίγο παραπάνω», γράφει ο Ροθ στον «Κανένα» για τον ηλικιωμένο και ασθενή ήρωά του. «Τα γηρατειά είναι μια μάχη αδυσώπητη, και τη δίνεις όταν είσαι πιο αδύναμος από ποτέ και πιο ανίκανος από ποτέ να ξαναμπείς στον αγώνα».

Ακόμη κι αν είσαι γιαγιά και παππούς, το συναισθημα παραμένει το ίδιο. Γλυκαίνει, άραγε, κάρη στον ρόλο, η αγωνία ή όχι; Νιώθοντας ο ηλικιωμένος να περιβάλλεται από τους αγαπημένους του κερδίζει κάποιες μάχες καθημερινές, μικρές, ασημένιες για τους νεότερους; Είναι σημαντικό το αποτύπωμα. Αυτό που αφήνει ο ηλικιωμένος αλλά και αυτό που του επιτρέπουμε να αφήσει. Κι εδώ το σχέδιο για «υιοθεσία» των μαθητών της Θεσσαλονίκης προσφέρει μια ψευδαισθητική κληρονομιά. Ο παππούς και η γιαγιά, ακόμη και μετά το τέλος τους, επιβιώνουν στη μνήμη των νεότερων. Με γέλια, με τρυφερότητα, κριτικά, κάποτε ακόμη και με θυμό. Οι ιστορίες των ανθρώπων, προς το τέλος της ζωής τους, έχουν απ' όλα: προβλήματα υγείας, φόβο, πανικό, στωικότητα, ξεκαρδιστικά επεισόδια και την ίδια στιγμή τραγικά, απλώς η απόσταση του χρόνου μπερδεύει συχνά τις διαχωριστικές γραμμές, στέρνηση, ανεκπλήρωτα, διαστρέβλωση, δεσμούς αναλλοίωτους και δεσμούς παραμορφωμένους γιατί παρέμειναν ανεπεξέργαστοι, με πολλά φορτία.

Η συμπύλωση με την τρίτη ηλικία ξεκινάει από νωρίς. Δεν καταφθάνει ως επιφοίτηση. Χρειάζεται προετοιμασία με τον εαυτό. Γι' αυτό και οι γιαγιάδες και παππούδες (πραγματικοί ή εν δυνάμει) δεν πρέπει να απομονώνονται. Το δικό τους υλικό είναι πολύτιμο για να διευρυνθεί και να εμπλουτιστεί η εικόνα του κόσμου. Οι ιστορίες τους δεν είναι μόνο τα παραμύθια, τα στερεότυπα που κουράζουν με την επανάληψη, την έλλειψη φαντασίας. Κάτι να προσθέσουμε στο παζλ του γήρατος, που δεν είναι μόνο το λιγνιτικό συναισθηματικό ή το καθωστρέπει και αρεστό. Είναι και το αυινόποφο ρεαλιστικό. Οσμές, σώματα ταλαιπωρημένα, συρρικνωμένα, μονότονες ερωτήσεις, ίδιες φράσεις, ανάγκες που συχνά γίνονται δυσβάσταχτες για τους γύρω τους.

Η στοργή, όμως, δεν γεννιέται από την υποκρισία αλλά από την αλήθεια. Όταν μια ζωή ατενίζει την αυναπαρξία, έχει ανάγκη να ξέρει ότι κάποιος τον/τη νοιάζεται. Οτι δεν θα χαθεί χωρίς να έχει αποθηκευτεί στη σκέψη έστω και ενός ανθρώπου.

Το κορίτσι που το έθαψαν ζωντανό

Η «Αμίλητη», σε σύνθεση Δήμητρας Τρυπάνη και ποιητικό κείμενο Παντελή Μπουκάλα, ανεβαίνει στη Λυρική Σκηνή

Του **ΡΙΤΣΑΡΝΤ ΠΑΪΝ***

Υπάρχουν σιωπηρές αλήθειες και υπάρχουν σιωπηρά ψέματα. Οι σιωπηρές αλήθειες είναι συνήθως τόσο αυτονόπτες («η νύχτα ακουθεί την ημέρα») που δεν χρειάζεται να τις προφέρουμε. Τα ψέματα της σιωπής είναι πιο ισχυρά. Είναι πιο εύκολο να τα πεις, αλλά πιο οδυνηρά όταν έρχονται στο φως. Ξέρουμε πως είναι εκεί, αλλά δεν το παραδεχόμαστε. Συχνά είναι μάρτυρες στα ίδια αυτονόητα φαινόμενα: αγάπη, φόβος, άγχος, τα οποία αποτελούν το γενετικό υλικό των περισσότερων ζώων, ημών συμπεριλαμβανομένων.

Αυτό είναι το πλαίσιο στο οποίο βρίσκουμε τη Δήμητρα Τρυπάνη, μια πρωτοποριακή συνθέτρια, η οποία έχει σαλπάρει σε μία σειρά ανορθόδοξων εξερευνήσεων την ανθρωπίνης ψυχής με μια βαθιά, στο κέντρο τους, ανησυχία για τις πληγές, τη μελαγχολία, τη σύγκυση,

Βασίζεται σε αληθινή ιστορία. Τη δεκαετία του 1840, στη Μάνη, ένα κορίτσι, η Μηλιά, καταδικάζεται σε θάνατο από τον πατέρα της και τους πέντε αδελφούς της.

τον φόβο και την αστάθεια που οι άνθρωποι προκαλούν ο ένας στον άλλο και –πιθανώς πιο σημαντικά– στους εαυτούς τους. Είναι αντανakλάσεις μιας κοινωνίας που όπως αντιλαμβάνεται η ίδια, κυριαρχείται από πατριαρχικές αξίες και διεργασίες ταυτότητας του φύλου.

Μια νέα δουλειά, η «Αμίλητη», σε συνεργασία με τον Παντελή Μπουκάλα και την Katherine Wise, είναι μια συναρπαστική πρόκληση στην κοινώς αποδεκτή σοφία και στους μουσικούς κανόνες.

Το «ποιητικό κείμενο» είναι δημιουργία του διακεκριμένου ποιητή Παντελή Μπουκάλα, συντάκτη στην «Καθημερινή» και δύο φορές βραβευμένου των Ελληνικών Κρατικών Βραβείων Ποίησης και Κριτικής. Ο Μπουκάλας έχει εκδώσει πολλά έργα, μεταξύ των οποίων τον «Επιτάφιο» και το «Το αίμα της Αγάπης» (2017), με θεματικές οι οποίες υποστηρίζουν τον λόγο της ανάμειξης του στην «Αμίλητη».

Η Τρυπάνη ενδιαφέρεται για «τη βία ως συναισθηματική κατάσταση που ανθρώπου, τη φυσική ισχύ ως μια δύναμη που οδηγεί στη βαναυ-

Στο έργο, που έκανε πρεμιέρα στο Φεστιβάλ των Παξών τον Σεπτέμβριο, υπάρχει ένα φως στα βάθη του σκότους, ένα παράθυρο ευκαιρίας εάν η Τρυπάνη και οι ηθοποιοί της μπορέσουν να αναρριχηθούν και να απελευθερώσουν τα φαντάσματα της μνήμης.

σότητα. Είναι πολύ βαθύτερη στο είδος μας από τη θρησκεία ή τον πολιτισμό, επειδή αναδύεται από μια αρχετυπική πίστη τροφοδοτούμενη από τον φόβο που δημιουργεί εντάσεις».

Η ιστορία της «Αμίλητης» χρονολογείται από τη δεκαετία του 1840 στη χερσόνησο της Μάνης, και έχει υπάρξει ως βασική σιωπή στην οικογένεια της Τρυπάνη για όλο αυτό το διάστημα – μια ιστορία που τελικά έμαθε από τον παππού της. Ένα κορίτσι, η Μηλιά, που φέρεται να είναι «ακάθαρτη» τη νύχτα του γάμου της, επιστρέφεται στην οικογένειά της. Καταδικάζεται από τον πατέρα της και τους πέντε αδελφούς της να θαφτεί ζωντανή για να εξαγιστεί η οικογένεια από την ατιμία.

Η δουλειά της Τρυπάνη εστιάζεται στο σκοτάδι αυτών που είναι

συναισθηματικά πλεγμένοι. Οι τεκτονικές πλάκες της αλήθειας και της αναληθείας, των ειπωμένων και των ανεπίπτων, συναντώνται στην ταφή στη Μάνη. Αυτό εξηγεί γιατί ο πατέρας και οι αδελφοί στην «Αμίλητη» πληγώνονται στην ψυχή τους όσο το θαμμένο κορίτσι. Θρηνούν το κορίτσι επειδή αντιλαμβάνονται ότι οι ίδιοι έχουν γίνει συναισθηματικά νεκροί μέσω της πράξης τους. Η τρομερή φύση αυτής της πράξης είναι το χώμα των δικών τους τάφων.

«Αναμμένο κάρβουνο»

Ο Μπουκάλας περιγράφει το αίτημα της Τρυπάνη να γράψει το κείμενο, σαν να πήρε στα χέρια του «ένα αναμμένο κάρβουνο» – μια νέα εμπειρία γι' αυτόν, κυρίως καθώς η φύση της δουλειάς άνοιγε διάπλα-

τα τον απέραντο πόνο που κρύβεται μέσα της. Αυτός και η Τρυπάνη «πολιόρκησαν αυτόν τον σκληρό, τραγικό πυρήνα» ώσπου η λύση αναδύθηκε σε μια ενιαία γλώσσα μουσικής και ποίησης. Ο Μπουκάλας αναγνώρισε στην ιστορία της Τρυπάνη «ένα δράμα χρονικά πολύ παλιό, ωστόσο πολύ οικείο», τη μορφή της ανδρικής κυριαρχίας όπου οι άγραφοι κανόνες και οι παραδόσεις μιας μικρής κοινότητας μετατρέπουν «τη γυναίκα» που βρίσκεται «στην κυριότητα του συζύγου και του πατέρα της σε θύμα».

Η γνώση του δημοτικού τραγουδιού από τον Μπουκάλα τον είχε ήδη καταστήσει οικείο με «τον αναμφισβήτητο τρόπο όπου η αγάπη ζευγαρώνει με τη βία», εκεί όπου «η προσβολή της τιμής» συνιστά τον πυρήνα του δράματος.

Όπως η Τρυπάνη, η διεθνούς φήμης γλύπτρια Katherine Wise επιχειρεί να βρει νόημα σε έναν κόσμο άνευ νοήματος. «Θέλω να εκφράσω δημιουργικά ό,τι απορροφώ, ακούω και βιώνω στον κόσμο μέσα στον οποίο ζούμε. Συχνά σαστισμένη από τους τρόπους της ανθρωπότητας μες στον κόσμο, παίρνω την απόφαση να χρησιμοποιήσω τη δημιουργική διεργασία για να συμφιλιώθώ με τις τρομερές αρμονίες και δυσαρμονίες που υπάρχουν».

Η ανταπόκριση της Wise στην ανεπεξέργαστη, βασική ποιότητα και εσωτερική ενέργεια του υλικού της, προσείλκυσε την Τρυπάνη, η οποία το αναγνώρισε ως «πολύ θηλυκό και παθιασμένο» και παρατήρησε ότι αυτή «η εσωτερική θηλυκή δύναμη» θα μπορούσε να αποτελέσει ένα συμβολικό τρόπο

διατήρησης της ευάλωτης ψυχής της Μηλιάς σε μια μορφή «ιερού γλυπτού».

Ετσι η «Αμίλητη» θα αποτελεί τη διάρθρωση ενός ελληνικού μύθου ο οποίος είναι παγκόσμιος στις αρχετυπικές, ευρείες διαχωριστικές γραμμές. Πέρα από τη σιωπηρή ιστορία στην οικογένεια της Τρυπάνη, η «Αμίλητη» θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί ως μια αλληγορία για τις τόσες θαμμένες μνήμες της μοντέρνας κοινωνίας – ελληνικής ή ιρλανδικής, αγροτικής ή αστικής. «Θαμμένη ζωντανή» είναι επίσης κωδικό όνομα για άλλα είδη καταπίεσης, όπως η ομοφυλοφιλία και η λογοκρισία.

Ο «Τειρεσίας»

Το έργο παρουσιάζει τον «Τειρεσία», μία αναφορά στον τυφλό αμφιφυλόφιλο της ελληνικής μυθολογίας, και κατά συνέπεια στις ασάφειες, αμφιθυμίες, μισές αλήθειες, μισά ψέματα, ισχυρές και ανίσχυ-

Τα ψέματα της σιωπής είναι πιο ισχυρά. Είναι πιο εύκολο να τα πεις, αλλά πιο οδυνηρά όταν έρχονται στο φως. Ξέρουμε πως είναι εκεί, αλλά δεν το παραδεχόμαστε.

ρες πιθανότητες. Την άρνηση στο προφανές, την ηθελπημένη κώωση στα τραγούδια των στερημένων, την τυφλότητα στη λεπρή εικόνα της πολιτικής.

Αυτό που με εντυπωσιάζει σε αυτό το έργο είναι ότι η Τρυπάνη είναι σοφή. Η συναισθηματική της νοημοσύνη σε σύμπραξη με την ειλικρίνεια του κειμένου του Μπουκάλα και το «ιερό γλυπτό» στο σκηνικό της Wise, δημιουργούν κάτι όμορφο μέσα από τη σκληρή κτηνωδία της ανθρωπίνης φύσης. Υπάρχει ένα φως στα βάθη του σκότους, ένα παράθυρο ευκαιρίας εάν η Τρυπάνη και οι ηθοποιοί της μπορέσουν να αναρριχηθούν και να απελευθερώσουν τα φαντάσματα της μνήμης.

* Μετάφραση στα ελληνικά Βέρα Κονιδάρη.

 Το έργο ανεβαίνει στις 11, 12 και 13 Οκτωβρίου στην Εναλλακτική Σκηνή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος. Με αγγλικούς υπέρτιλους. Ώρες έναρξης: 20.30 (την Κυριακή στις 19.00).

ΚΡΙΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Του **ΝΙΚΟΥ Α. ΔΟΝΤΑ**

Ανάταση και χαμόγελο στο Φεστιβάλ Μπαρόκ της Αθήνας

Τρίτη χρονιά για το Φεστιβάλ Μπαρόκ της Αθήνας, το οποίο φέτος πραγματοποιήθηκε από τις 27 έως τις 29 Σεπτεμβρίου στο Μουσείο Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, στην Πλάκα. Με τη συνεργασία της προεδρίας του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου στην Ελλάδα και υπό την καλλιτεχνική διεύθυνση της Αναστασίας Μπλιώρη προσκλήθηκαν συγκροτήματα απ’ όλο τον κόσμο, όπως επίσης Έλληνες μουσικοί που ασχολούνται με την ιστορικό-κά εννημερωμένη ερμηνεία έργων της μπαρόκ εποχής.

Κατά την εναρκτήρια βραδιά στη σκηνή ανέβηκε το σύνολο Artemandoline Baroque Ensemble, γνωστό σε όσους παρακολουθούν τη σχετική δισκογραφία από τις εξαιρετικές ηχογραφήσεις του, μία από τις οποίες απέσπασε φέτος το «Διεθνές Βραβείο Κλασικής Μουσικής». Οι έξι μουσικοί απέδωσαν

έργα των Νταλ Αμπακο, Ντομένικο Σκαρλάτι, Ματέις, Βιβάλντι, Ριμπαλιάθ και έκλεισαν το πρόγραμμά τους με μία «Φολία» συνθέτη που παραμένει ανώνυμος.

Όλα τα έργα ερμηνεύτηκαν με όργανα εποχής, μπαρόκ μαντολίνα, μπαρόκ κιθάρα, μπαρόκ μάντολα, βιόλα ντα γκάμπα και τσέμπαλο. Το ηχητικό αποτέλεσμα,

Γεμάτη κέφι, χρώματα και ποίηση υπήρξε η συναυλία του Artemandoline Baroque Ensemble.

με τα λαμπερά ηχοχρώματα, την ακρίβεια των ερμηνευτών και την εκπληκτική διαύγεια που διατηρήθηκε παρά την αρμονική σύνθεση των ηχοχρωμάτων, άξιζε από

Οι έξι δεξιοτέχνες μουσικοί, εξοικειωμένοι με την αισθητική του μπαρόκ, απέδωσαν τα έργα με όργανα εποχής.

μόνο του. Απολάμβανε κανείς διαβαθμίσεις δυναμικής και τις λεπτές αποχρώσεις παρόλο που ο ήχος ήταν ηλεκτρικά ενισχυμένος, καθώς η συναυλία δόθηκε

στον υπέροχο κήπο του μουσείου.

Από την πρώτη νότα έγινε φανερό ότι το σύνολο αποτελείται από δεξιοτέχνες σολίστες άριστα εξοικειωμένους με την αισθητική

του μπαρόκ, οι οποίοι επιπλέον διέθεταν πλήρη έλεγχο των οργάνων στα οποία απέδιδαν τα έργα. Ηδη από το εναρκτήριο Κοντσέρτο του Νταλ Αμπακο, ένα από τα δώδεκα του έργου 6, εκτιμούσε κανείς τη μεγάλη φαντασία των διανθισμάτων σε κάθε επανάληψη μουσικής φράσης, όπως επίσης την ακρίβεια και τη διαύγεια ακόμα και στις πιο μεγάλες ταχύτητες. Είναι δε χαρακτηριστικό, ότι τα ζωηρά μέρη δεν ήταν απλώς επιδεικτικά γρήγορα. Αποκτούσαν ξεχωριστό χαρακτήρα μέσα από τους ιδιαίτερους τονισμούς, τις παύσεις και τις ανεπαίσθητες αυξομειώσεις στην ταχύτητα, στοιχία που προσέθεταν εκφραστικότητα στη μελωδική γραμμή.

Η πλαστικότητα και ο λυρισμός εκτιμήθηκαν ακόμα περισσότερο στα αργά μέρη των κοντσέρτων αλλά και στην υπέροχη «τοσκόνα» του Ματέις, συνθέτη ο οποίος

υπήρξε εξαιρετικά δημοφιλής στα τέλη του 17ου αιώνα, αλλά σήμερα παίζεται μόνο σπάνια. Στη σκιά παραμένουν επίσης τα έργα του Ισπανού Λούκας Ρουίθ ντε Ριμπαγιαθ, που έζησε επίσης τον 17ο αιώνα. Παρ’ όλα αυτά, η δική του «Σουίτα Ισπανικών χορών» την οποία επέλεξαν να παρουσιάσουν οι μουσικοί, υπήρξε μία ακόμα αποκάλυψη για την ομορφιά των ηχοχρωμάτων και την ποικιλία των ρυθμών.

Η ηδονή των χρωμάτων, η δικως όρια φαντασία στις παραλλαγές και στα διανθίσματα, όπως επίσης η έκφραση χάρη σε καθαρά μουσικά μέσα, αποτελούν ορισμένα από τα βασικά στοιχεία της τέχνης του μπαρόκ. Χάρη στους εξαιρετικούς μουσικούς του Artemandoline Baroque Ensemble δεν αποτέλεσαν ασκήσεις που εφαρμόστηκαν σχολαστικά, αλλά γέμισαν την ψυχή και χάρισαν απλόχερα το χαμόγελο.

Μπαίνω σε κάθε ρόλο του έργου που σκηνοθετώ

Ο διεθνώς καταξιωμένος σκηνοθέτης της όπερας «Υπνοβάτης» του Μπελίνι, Μάρκο Αρτούρο Μαρέλι μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΩ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ**

«Πώς αρχίζετε να δουλεύετε μια νέα παραγωγή;», ρωτά τον Μάρκο Αρτομόνο Μαρέλι, που κάθεται απέναντί μου. Ο σκηνοθέτης της όπερας «Υπνοβάτης» του Βιντσέντζο Μπελίνι, που κάνει πρεμιέρα στην Εθνική Λυρική Σκηνή σε λίγες ημέρες, είναι ένας γοητευτικός άνδρας που δεν «δείχνει» διόλου τα 70 του χρόνια, με εμφανή κομψού μορφή και επιχειρηματικό ταμπεραμέντο. Απαντά ύστερα από μια μικρή παύση. «Ακούω τη μουσική - ακούω τη μουσική - ακούω τη μουσική», λέει. «Μετά διαβάζω το λιμπρέτο. Ύστερα ξανακούω τη μουσική και ξαφνικά έρχεται η έμπνευση», προσθέτει, και ταυτόχρονα βγάζει έναν ήχο σαν η έμπνευση να σκάει τώρα μπροστά μας. «Η δεν έρχεται», ξαναλέει γελώντας πειρακτικά.

Το ραντεβού για τη συνέντευξη κανονίστηκε στο τέλος μιας πρόβας. Καθόταν σε ένα μικρό τραπέζι στην άκρη της σκηνής, γύρω του η γνωστή αναταραχή – τραγουδιστές μαζευαν τα πράγματά τους αποχωρώντας, βοηθοί ρωτούσαν τις τελευταίες λεπτομέρειες πριν από την επόμενη συνάντηση. Μπροστά του ένα τεράστιο τραπέζι καλυμμένο με λευκό τραπεζομάντιλο, κροπιάγνια, μερικά λουλούδια λευκά επίσης, ξύλινες καρέκλες εδώ κι εκεί ένα επίσημο γούμα που κι ο καλεσμένος του εγκατέλειπαν την τελευταία στιγμή. Στο βάθος, μια εντυπωσιακή κατασκευή ύψους 12 μέτρων και πλάτους 16 μέτρων καλύπτει ολόκληρη τη σκηνή: το ημικυκλικό διάδρομο σαλόνι ενός ανατορίου «βλέπει» από τα τεράστια παράθυρά του τις χιονισμένες Άλπεις. Ο Μάρκο Αρτούρο Μαρέλι σε αυτήν την παραγωγή υπογράφει.

Όταν ανεβάζω ένα έργο,
το προσεγγίζω κατ' αρ-
χήν με το συναίσθημα,
σαν σκηνογράφος· αλλά
ως σκηνοθέτης πρέπει
να είμαι πιο λογικός.

εκτός από τη σκηνοθεσία, τα σκηνικά και τους φωτισμούς.

«Δεν μιλάω καλά αγγλικά, τα γαλλικά μου είναι μέτρια, η γλώσσα μου είναι τα γερμανικά», έδωσα πριν αρχίσουμε. Και ζήτησε λίγο χρόνο για να πάρει αέρα και να καντίσει κι ένα τοιγάρο. Είναι κουρασμένος και εκνευρισμένος: θεωρεί ότι ο χρόνος προετοιμασίας για τις δύο διανομές με τις οποίες θα ανέβει η «Υπνοβόλη» στην Ελλάδα είναι λίγος, ο δε τρόπος δουλειάς διαφέρει σημαντικά από αυτόν της άλλα μεγάλα λυρικά θέατρα της Ευρώπης, που γνωρίζει καλά – είναι ένας από τους πιο επιτυχημένους σκηνοθέτες όπερας διεθνώς, η δε συγκεκριμένη παραγωγή, μια συμπαραγωγή της Κρατικής Όπερας της Βιέννης και της Βασιλικής Όπερας του Λονδίνου (2000/01), είναι δημοφιλής και πολυταξιδεμένη. Στην πορεία και με την πολύτιμη βοήθεια της βοηθού του Αϊλίν Σέντα Μποζοκ, η συζήτηση «κύλησε» σε τρεις γλώσσες με τη συνδρομή του Google translator. Και έτσι ξαναβρήκα το κέφι του.

«Όπερα, η πιο μαγική τέχνη»

«Ο πατέρας μου γεννήθηκε στην Ελβετία, η μητέρα μου στη Γερμανία. Λάτρευε την όπερα και το θέατρο. Μεγάλωσα και σπούδασα στη Ζυρίχη. Ξεκίνησα να δουλεύω ως

σκοπνογράφος, ήμουν πολύ καλός στο σχέδιο. Επίσης την περίοδο των σπουδών εργάσθηκα ως νηοπόιστος σε μικρούς ρόλους. Και έπαιζα βιολί. Στην πορεία σκέφτηκα να πάω στην Βιέννη για να γίνω βοηθός σκοπνοθέτης στην όπερα. Ημουν πολύ νέος και έπαιρνα όλες τις ευκαιρίες που μου δίνονταν. Για μένα η όπερα είναι η πιο μαγική τέχνη. Αυτό σημαίνει ότι η μουσική είναι η γλώσσα μου. Και το γεγονός ότι εργάζομαι για αυτήν είναι σαν δώρο από το πεπρωμένο. Η αδελφή μου, που είναι ψυχχανάλυτριά, μου έχει πει ότι είμαι τυχερός που κάνω αυτή τη δουλειά. Μπορώ να μετασχηματίζομαι σε εκατοντάδες χαρακτήρες, να μπαίνω σε κάθε ρόλο του έργου που σκοπνοθετώ. Εγώ ήμουν η Ηλέκτρα, ήμουν επίσης η Κόλδη. Ημουν ο Τριστάνος και ο Λό-ενγκριν. Είμαι η Αμίνα στην "Ύπνο-βάσιδα". Έτσι γνωρίζω καλύτερα τον εαυτό μου, έρχομαι πιο κοντά στην ψυχή μου».

Μιλάμε για την παράσταση: η «Υπνοβάτισ», λέει, είναι μία όπερα με υπέροχο μουσική και χαζή ιστορία. Εν ολίγοις, ένα πολύ δύσκολο έργο, γι' αυτό δεν παρουσιάζεται συχνά. «Ήξερα τι μουσική αλλά όχι το λιμπρέττο», σχολιάζει. «Τσαν λοιπόν μου ζήτησε η γνωστή Γαλλίδα σοπράνο και φίλη Ναταλί Ντεσέ να το παρουσιάσουμε στην Όπερα της Βιέννης, διάβασα για πρώτη φορά το κείμενο. Και είπα, “Αδύνατον. Δεν μπορώ να το κάνω!”». Αλλά το έκανε και έκτοτε η παράγωγή έγινε διάσημη. Έχει δώσει έως σήμερα 400 παραστάσεις στην Ευρώπη και υπάρχει πρόσκληση για να παρουσιαστεί στη Metropolitan Opera.

Η προσέγγισή του, η ιδέα να ταιριάζει τον μουσικό κόσμο του Μπελίνι με τον λογοτεχνικό του Τόμας Μαν από το περίφημο «Μαγικό βουνό», μεταφέροντας τη δράση του έργου σε ένα πανδοχείο ή σανατόριο στις ελβετικές Άλπεις, έχει δημι-

Την Παρασκευή (11/10) με την
όπερα «Υπνοβάτις» του Μπελίνι, που
παρουσιάζεται πάλι ύστερα από 40
χρόνια, η Λυρική Σκηνή εγκαινιάζει
τη νέα καλλιτεχνική σεζόν.

οιργάνει αίσθηση. «Ο Μπελίνι είναι συνθέτης που δημιουργεί μακριές, μαλακές μελωδίες σαν τον Σοπέν. Αυτές οι ατελείωτες μελωδίες φαίνεται σαν να καταργούν την έννοια του χρόνου. Ετσι γεννιούνται ο σκέψη ενός ανατορίτσι επάνω στα βουνά, όπως το περιγράφει ο Τόμας Μαν: η ασθένεια και η απομόνωση απομακρύνουν την καθημερινότητα και φέρνουν τη λησμονιά, όπως κάνει ο χρόνος. Ετσι, μέσα στον δικό τους κόσμο, ακούν μουσική από το γραμμόφωνο τα απογεύματα στο σαλόνι: άριες από όπερες του Βάγκνερ και του Βέρντι, ένα μπουκέτο υπέροχων ήχων».

«Ακούω τον χώρο»

Στα γενέθλια των 60 του χρόνων, και ύστερα από μια σημαντική βράβευση στη Δανία (Reumert Prize, 2009) για την προσφορά του στην όπερα, καλοί του φίλοι έφτιαξαν για εκείνον ένα βιβλίο με τον ποιητικό

τίτλο «Ακούω τον χώρο». Στην πραγματικότητα αυτός είναι και ο τρόπος με τον οποίο δημιουργεί.

Ο τρόπος μου στην όπερα είναι μαζι συναισθηματικός και εγκαρδιαστικός. Όταν ανεβάζω ένα έργο, το προσεγγίζω κατ' αρχήν με το συναισθήμα, σαν σκηνονόγραφος· αλλά ως σκηνοθέτης πρέπει να είμαι πιο λογικός. Το αποτέλεσμα είναι τις περισσότερες φορές ένα πάντρεμα. Από τον γάμο μεταξύ του σκηνονογράφου και του σκηνοθέτη, κάποιες φορές γεννιέται μια παθιασμένη ιστορία αγάπης κι άλλες ένα ανυπόφορο ζευγάρι», λέει. Συνεπώς είναι ένας σκηνοθέτης που ελγάνης πλήρως το set και τους τραγουδιστές;

«Συνήθως δίνω στην αρχή κάποιες οδηγίες, κάποια πακέματα στους τραγουδιστές. Λέω: «Σε έψαυ αυτό, δεσ εκείνο, διάβασε ετούτο». Στη συνέχεια μ' απασχολεί πολύ η χορογραφία της παράστασης, επειδή αυτή είναι πολύ σημαντική για την όπερα. Στις πράξεις γίνονται κάτι σαν μαμή, δηλαδή βοηθά στη γέννηση του μωρού – που είναι η παράσταση –, το βοηθά να βγει στον κόσμο. Αλλά πρέπει προηγουμένως να έχει σχηματιστεί μόνο του».

Την προσεχή Παρασκευή (11/10) θα δούμε την «Υπνοβάτιδα» στη Λυρική, που παρουσιάζεται πάλι έπειτα από 40 χρόνια. Η μουσική διεύθυνση είναι του Φίλιπ Μοσχέν και με αυτή την παραγωγή η ΕΛΣ ξεκινάει τη νέα καλλιτεχνική σεζόν.

«Ο Ντομίνγκο και η σύζυγός του βρίσκονταν στη Βιέννη όταν έγινε η πρεμιέρα», λέει ο Μαρέλι. «Αυτή ήταν η πρώτη φορά που το έργο υπήρξε υποφερτό!», μου είπαν μετά την παράσταση. Ξεράτε, τα κομπλιμέντα από τους συναδέλφους είναι τα πιο σημαντικά».

ΕΚΘΕΣΗ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΥ
ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

9 & 10
Οκτωβρίου

“ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ”

Δημοτικό Πολιτιστικό Κέντρο
“Πάνος Σολομωνίδης”

Εγκαίνια 9 Οκτωβρίου στις 7.00μ.μ
10 Οκτωβρίου 10.00π.μ - 7.00μ.μ

Υπό την αιγίδα του Δημάρχου Λεμεσού
Νίκου Νικολαΐδη

Διοργανωτές

Στηρίζουν

3^ο ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ

HALLOWEEN EDITION

ΠΑΡΚΟ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ
19 & 20 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2019 | 10:00πμ - 08:00μμ

ΔΑΣΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΛΕΜΕΣΟΥ, ΕΚΑΛΗ
26, 27 & 28 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2019 | 10:00πμ - 08:00μμ

Κολοκύθες για σκάλισμα και στόλισμα

Trick or Treat

Halloween πάρτυ & διασκέδαση

Ζαχαροτεχνίες & χειροποίητες καραμέλες

Βόλτες με άλογα και πόνυ

Συγκρουόμενες βαρκούλες

Αφήγηση "τρομακτικών" παραμυθιών

Τραμπολίνα bungee jumping

Τοξοβολία

Funfair

ΕΙΣΟΔΟΣ €2

ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ: TRICK OR TREAT
 HALLOWEEN PARTY & ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
 ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΕΣ - "ΤΡΟΜΑΚΤΙΚΟ" ΚΟΚΤΕΪΛ

Χορηγοί:

Χορηγοί επικοινωνίας:

Υποστηρικτές:

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του ΣΤΑΥΡΟΥ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗ

Το ημέτερον κάλλος

Οι εικόνες της έκθεσης, που συνεχίζεται στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο έως το τέλος Οκτωβρίου, είναι αληθινά αριστουργήματα.

*Με θλίβει η εικόνα
του βιαστικού
επισκέπτη που κοιτάει
χωρίς να βλέπει –
τον είδα και σε αυτή
την έκθεση.*

Στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο της Αθήνας συνεχίζεται μέχρι το τέλος Οκτωβρίου έκθεση βυζαντινών εικόνων από τη Θεσσαλονίκη, υπό τον τίτλο «Το ημέτερον κάλλος». Η έκθεση είχε αρχικά γίνει στη Μονή Βλατάδων (Θεσσαλονίκη, 1 Οκτωβρίου 2018 - 31 Μαρτίου 2019). Οι εικόνες της έκθεσης είναι διαλεγμένες μία μία, αληθινά αριστουργήματα. Χρονολογούνται από τον 12ο ως τον 18ο αιώνα, οι περισσότερες πάντως είναι της παλαιολόγιας περιόδου. Οποιος ενδιαφέρεται για τα αρχαιολογικά των εικόνων μπορεί να προσφύγει στον εξαιρετικό κατάλογο.

Η βυζαντινή εικόνα είναι η μεγάλη ars sacra του χριστιανισμού, στο πεδίο των εικαστικών τεχνών. Το γράφω χωρίς κανέναν δισταγμό ή αμφιβολία. Μόνο αυτή μπορούσε να εικονίσει τον Ιησού ως Χριστό, μόνο αυτή θεολογεί την Ανάστασή του και υποβάλλει την πίστη ότι δεν εξαντλούνται τα πάντα στα όρια του φυσικού κόσμου και των νόμων του. Αν αυτό ωστόσο δεν είναι, για εμένα τουλάχιστον, προς συζήτηση, εκείνο που χρειάζεται οπωσδήποτε να συζητήσουμε είναι το πώς αντιμετωπίζουμε σήμερα αυτές τις εικόνες, εμείς οι άνθρωποι, των Ορθόδοξων συμπεριλαμβανομένων, του μεταχριστιανικού κόσμου. Ξέρουμε πώς τις έβλεπαν παλιά, πώς στέκονταν απέναντί τους: ήταν αναπόσπαστο τμήμα της λατρείας του Θεού και της προσευχής, στον ναό και στο σπίτι, ήταν ιερές, στέκονταν μπροστά τους με ευλάβεια. Ναι, αλλά σήμερα;

Το γεγονός ότι κάνουμε αυτή τη συζήτηση με αφορμή μια έκθεση σε μουσείο μπορεί να έχει δώσει ήδη την απάντηση. Η εικόνα από τη στιγμή που μπαίνει στο μουσείο μετατρέπεται αυτομάτως σε πολιτιστικό αγαθό και σε αισθητικό αντικείμενο. Η αντιμετώπιση είναι πια μοιραία αρχαιολογική και αισθητική. Η σχέση στον περισσότερο ανθρώπων της Δύσης με τον χριστιανισμό είναι σήμερα, στην καλύτερη περίπτωση, αρχαιολογική. Ο χριστιανισμός έχει γίνει αξιοσέβαστη πολιτιστική κληρονομιά. Οι ίδιες οι εκκλησίες έχουν γίνει αρχαιολογικά μνημεία και μουσεία, σε πολλές από αυτές πληρώνεις κανονικά εισιτήριο για να μπεις μέσα, ακό-

μη μάλιστα και σε ορισμένες, στις πόλεις της Δυτικής Ευρώπης, που είναι εν λειτουργία και εξακολουθεί να τελείται η θεία λατρεία. Αν θέλουμε να μιλήσουμε αυστηρά από την άποψη της πίστης, όλη αυτή η κοσμοσυρροή στα χριστιανικά μνημεία είναι αδιάφορη. Μια φούκτα πιστών που λατρεύει τον Θεό και προσεύχεται σε μια καλύβα στην Αφρική μετράει περισσότερο, για την πίστη, από τα εκατομμύρια που επισκέπτονται τη Νοτρ Νταμ ή την Αγία-Σοφία. Αυτή είναι η πραγματικότητα σήμερα στον δυτικό κόσμο και δεν αλλάζει. Σε αυτή την πραγ-

ματικότητα μετέχουμε όλοι μας, ποιοί και μη ποιοί, όλοι σεβόμαστε τα έργα του παρελθόντος και θέλουμε να σωθούν και να συντηρηθούν. Αρχαιολογική και, στην καλύτερη περίπτωση, αισθητική είναι η στάση μας. Υπάρχουν ασφαλώς και οι περιβόητες για-ρίσδες που προσεύχονται μπροστά σε μια εικόνα, αδιαφορώντας παντελώς για σχολές, τεχντροπίες και χρονολογίες, αλλά, όσο και να τις σεβόμαστε, ως μη γίνουν άλλοθι για να παραβλέπουμε το πραγματικό.

Βλέποντας, λοιπόν, τις εικόνες για τις οποίες συζητάμε εδώ στο μουσείο, αντικρίζουμε ζωγραφική. Ήτε εικόνες βλέπουμε μέσα σε ένα μουσείο είτε Σεζάν, βλέπουμε ζωγραφική. Πρέπει, επομένως, πρώτα πρώτα να εκτιμήσουμε την αξία τους ως ζωγραφικής. Και να αρχίσουμε να μαθαίνουμε να τις διαβάζουμε, να μάθουμε τα μέσα τους, εξαιρετικά λιτά και απλά, τις τεχνικές τους, την ιστορία τους, τα θέματά τους και τη σχέση τους

με τη Βίβλο και την ιστορία των αγίων, και άλλα πολλά. Όσο περισσότερο γνωρίζουμε τη βυζαντινή εικονογραφία τόσο θα πειθόμαστε προσωπικά, και όχι επειδή το γράφουν κάποια εγχειρίδια, ότι πρόκειται για μεγάλη ζωγραφική, για μία από τις μεγάλες στιγμές της παγκόσμιας ιστορίας της ζωγραφικής. Επιπλέον, όσο βαθύτερα τη γνωρίζουμε τόσο καλύτερα θα κατανοούμε την ιδιαιτερότητά της, κάτι που ίσως οδηγήσει ορισμένους –λίγους– να θέσουν και ερωτήματα πέραν της αισθητικής. Καμία εικόνα, και η θαυμαστότερη, δεν οδήγησε ποτέ κανέναν στην πίστη. Μπορεί, όμως, να οδηγήσει κάποιον ευεπίφορο να αναρωτηθεί για το πνευματικό νόημά της. Μέχρι εκεί. Κάτι όμως που είναι ήδη σημαντικό.

Η ζωγραφική παιδεία είναι πάνω από όλα άσκηση του βλέμματος. Η ίδια η ζωγραφική σου μαθαίνει, «με καιρό και με κόπο», να βλέπεις. Επειδή με θλίβει η εικόνα του βιαστικού επισκέπτη που κοιτάει χωρίς να βλέπει –τον είδα και σε αυτή την έκθεση–, ως μου επιτραπεί να προτείνω στον καλοπροαίρετο, υποθετικό επισκέπτη το εξής. Αφού δει τη μικρή έκθεση με όση προσοχή διαθέτει, ας διαλέξει μια εικόνα και ας καθίσει ώρα πολλή, μόνος του, απέναντί της, να την κοιτάει και να τον κοιτάει. Εγώ διάλεξα την εικόνα του Χριστού Παντοκράτορα από τον Κολινδρό Πιερίας, του 14ου αιώνα. Ο Χριστός σε βάθος ωχροκάστανο, και όχι χρυσό, με καστανό προπλάσμα στο πρόσωπο και λιγοστό φως στο κέντρο του, και όλα αυτά σε εκπληκτικό χρωματικό συνδυασμό με τον χιτώνα και το μάτιο. Μόνο το Ευαγγέλιο φεγγαβολεί στο αριστερό χέρι του. Ας ακινητήσει ο καλός επισκέπτης εκεί μπροστά για ώρα, καθισμένος στο απέναντι παγκάκι. Ίσως τότε η αισθητική στάση οδηγηθεί ένα βήμα παραπέρα και ίσως –λέω ίσως– αναρωτηθεί και για τον τίτλο της έκθεσης. Δεν αποκλείεται, βάνω με τον νου μου, να του περάσει από τη σκέψη ότι το ημέτερον κάλλος δεν είναι ούτε ο ένδοξός μας βυζαντινισμός ούτε η Ορθοδοξία και το μεγαλείο της, αλλά το πρόσωπο του Χριστού, το φως και ο γλυκασμός της ωραιότητας του.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΑΝΤΩΝΗ ΠΑΣΧΟ

Ο Αντώνης Πάσχος γεννήθηκε το 1979, μεγάλωσε στις Σέρρες και ζει στην Αθήνα. Το «Μετά Βίας» (εκδόσεις Bell) είναι το δεύτερο μυθιστόρημά του και αφορά ένα αγόρι στη δεκαετία του '90, που στην προσπάθειά του να πάψει να είναι θύμα εκφοβισμού, θα μπει στον πειρασμό να περάσει στην απέναντι όχθη, εκείνη του θύτη.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Το «2666» του Μπολάνιο, το «Σκοτεινό δάσος» του Λιου Σίξιν και το «Στην πόλη των Ξένων» του Αγγελου Μανουσόπουλου.

Ποιος ήρωας/ηρώδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Ο Αττικός Φιντς στο «Όταν σκοτώνουν τα κοτούφια», για τον πρωισμό στην καθημερινότητά του.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντες και τεθνεώτες;

Για δείπνο καλώ συχνά τους εξαιρετικούς ομότεχνους, Ευθύμια Δεσποτάκη, Λευτέρη Κεραμίδα, Μιχάλη Μανωλιό και Βάσω Χρήστου. Η κ. Δεσποτάκη θα αναλάμβανε τον ρόλο της μαγείρισσας. Αφού έχω τη δυνατότητα, θα προσκαλέσω και μερικά ιερά τέρατα. Τον Ναμπόκοφ. Τον Στάινμπεκ. Τον Διαμαντή Φλωράκη.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
Οτι επί βουλγαρικής κατοχής στην πόλη μου, το πτύειν τιμωρούνταν με πρόστιμο.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Το «Αναζητώντας τον χαμένο χρόνο» και δεν μετανιώνω καθόλου που άργησα.

Το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
Το «Όταν τραγουδούσαν τα δέντρα» του δασκάλου μου, Στρατή Χαβιρά, του οποίου τη γραφή θαυμάζω.

«Μετά Βίας». Γράφετε για ένα επώδυνο ζήτημα, το μπουλινγκ. Το βιβλίο απευθύνεται σε εφήβους; Σε γονείς;

Είναι μυθιστόρημα ενηλικίωσης που απευθύνεται σε ενήλικες· σι-νεπώς μπορούν να το διαβάσουν με την ίδια άνεση και έφηβοι, οι οποίοι συχνά αποδεικνύονται εμβριθέστεροι αναγνώστες απ' τους ενήλικες. Αν και υπερβαίνει κάθε ρεαλιστική φιλοδοξία, αποτελώντας μάλλον λογοτεχνικό υλικό, θα ήταν ωραία να διπλοσκεφτόταν την άποψή του όποιος λέει ότι μια χαρά μεγάλωναν τα παιδιά και προτού γίνει της μόδας η λέξη μπουλινγκ.

Δεύτερο βιβλίο. Συναισθήματα, δυσκολίες, αγωνία μετά το βάπτισμα του πυρός.

Έχουν περάσει δέκα χρόνια από το πρώτο βιβλίο μου, οπότε έχω τον ενθουσιασμό, τη χαρά, αλλά και την αγωνία του πρωτοεμφανιζόμενου για δεύτερη φορά. Το νέο στην περίπτωση του «Μετά Βίας», εξαιτίας της βιωματικής μαγιάς του, είναι μια μικρή αμηχανία για την προσωπική έκθεση, αλλά και την πιθανότητα τούτσης του κεντρικού χαρακτήρα μ' εμένα.

Έχετε Facebook, Twitter, κ.τ.λ. Εμποδίζουν ή εμπλουτίζουν το γράψιμο και το διάβασμα;

Έχω Facebook, ναι, αλλά ευτυχώς δεν δυσκολεύομαι ιδιαίτερα να συγκεντρωθώ – ίσως φταίει που δεν έχω πολλούς φλύαρους φίλους και που έχω ρυθμίσει καλά τα φίλτρα για να βλέπω ό,τι πραγματικά μ' ενδιαφέρει. Φοβάμαι, ωστόσο, το επιφανειακό διάβασμα, στο οποίο παρασύρομαι και προσωπικά.

Πρώτα σε πωλήσεις

Ελληνική λογοτεχνία

1 «Ταξίδι στη Βενετία»
της Λένας Μαντά (Ψυχολογός)

2 «Αστέρια στην άμμο»
της Ρένας Ρώσση-Ζαΐρη (Ψυχολογός)

3 «Τα τάπερ της Αλίκης»
της Ελενας Ακρίτα (Διόπτρα)

4 «Στην άκρη του βράχου»
της Αλκυόνης Παπαδάκη (Διόπτρα)

5 «Μια φορά και ένα μωρό»
της Ρενέ Στυλιάρη (Queens publications)

Ξένη λογοτεχνία

1 «Η σιωπηλή ασθενής»
του Αλεξ Μιχαηλίδη (Διόπτρα)

2 «20 βήματα μπροστά»
του Χόρχε Μπουκάι (Opera)

3 «Το δέμα»
του Σεμπάστιαν Φίτσεκ (Διόπτρα)

4 «Πλν»
του Αντρίου Γκριρ Σιν (Δώμα)

5 «Μαχαίρι»
του Τζο Νέσμπο (Μεταίχιμο)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από τα βιβλιοπωλεία Public

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΟΤΖΙΑ

Εγκλημα χωρίς κάθαρση

ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ
Μονομαχία στην Ιερά Οδό
εκδ. Αγρς, σελ. 200

Για μια χώρα σαν την Ελλάδα που, σύμφωνα με τα στοιχεία της «Διεθνούς Διαφάνειας», κατέχει την προτελευταία θέση στην ευρωπαϊκή κατάταξη διαφθοράς –ακριβώς πάνω από τη Βουλγαρία και πολύ κάτω από τη Ρουμανία και την Κροατία– αποτελεί αίνιγμα γιατί η τεράστια πηγή μυθοπλαστικού υλικού που προσφέρουν η παρανομία, οι συνωμοσίες και οι διπλοί κώδικές της, απουσιάζει από την πεζογραφία της. Ο Ανδρέας Αποστολίδης αποτελεί τη μεγάλη εξαίρεση – όχι μόνον σήμερα στα χρόνια της κρίσης, αλλά και πολύ πριν από το 2010. Εξαίρεση δείχνει να αποτελεί και ο Πέτρος Μάρκαρης, καθώς και μερικοί από τους αστυνομικούς μυθιστοριογράφους. Το δικό τους, όμως, υλικό περισσότερο συνιστά συνέπεια, αποτελεί παρακολούθημα των αστυνομικών τους γρίφων, και όχι καυτή επικαιρότητα, επώδυνη κοινωνική πραγματικότητα η οποία μας αφορά φωτίζοντας κατατυπαστικά και οδυνήρα τη χώρα που ζούμε.

Η «Μονομαχία στην Ιερά Οδό» ανήκει στην ίδια κατηγορία του

αστυνομικού νουάρ όπως και τα παλαιότερα έργα του Αποστολίδη «Το φάντασμα του μετρό» (1996) και «Λοβοτομή» (2002). Και τα τρία κείμενα εκτυλίσσονται γύρω από μια τεράστια ποικιλία εγκλημάτων – φονικών, εμπρησμών, υποκλοπών, λαθρεμπορίας πετρελαίου, μίζας εξοπλιστικών, διακίνησης ναρκωτικών και κλοπής ιατρικών μηχανημάτων. Και στα τρία ορισμένα πρόσωπα επανέρχονται. Είναι επίσης φανερό πως ο ρόλος της αστυνομίας είναι σκοτεινός και πως τα όρια νομιμότητας και παρανομίας αποτελούν γκριζες ζώνες. Η άτυπη αυτή τριλογία δεν έχει γρίφους των οποίων η λύση θα επέτρεπε στη ζωή να επιστρέψει στην κανονικότητα της και δεν αναζητεί εγκληματίες τους οποίους ο αναγνώστης αγνοεί. Το άγνωστο αντιθέτως, που σταδιακά αποκαλύπτεται, είναι οι πολυπλοκότερες σχέσεις ανάμεσα στα πολυάριθμα δίκτυα του οργανω-

μένου εγκλήματος, οι δεσμοί που τα κυκλώματα παρανομίας σφυρηλατούν με τη νομιμότητα, και η υποστήριξη που, συνειδητά ή ασυνείδητα, η νομιμότητα τους παρέχει, μαζί με τις πολυσύνθετες σχέσεις θυμάτων και θυτών. Σαν αραχνιασμένος ιστός το πυκνότατο δίκτυο παρανομίας του Αποστολίδη αγκαλιάζει σφιχτά και ασφυκτικά τους πάντες και τα πάντα.

Στη «Λοβοτομή», στους κόλπους των αστυνομικών δυνάμεων συγκρούονταν εκείνοι που επιθυμούσαν συγκάλυψη των εγκλημάτων και εκείνοι που πάλευαν για την εξιχνίασή τους, με κατάληξη την ολοκληρωτική νίκη των πρώτων. Η κάθαρση ήταν αδύνατη, δεν υπήρχε ακτίδα φωτός. Ομοίως και στο «Φάντασμα του μετρό», η κάθαρση είναι αδύνατη με μοναδική διέξοδο την ανάλυση αυτοδικίας. Στη «Μονομαχία στην Ιερά Οδό» αντιθέτως, οι αστυνομικές δυνάμεις δεν παλεύουν πια να εξιχνιάσουν

εγκλήματα, όσο να χειριστούν καταστάσεις εφόσον οι εγκληματίες βρίσκονται ήδη στη φυλακή, από όπου εξακολουθούν όμως να διευθύνουν τις εγκληματικές ενέργειές τους. Ζήτημα κάθαρσης επομένως δεν υφίσταται γιατί το έγκλημα δεν πατάσσεται. Το μέγιστο που μπορεί να κάνουν οι άνθρωποι της ΕΛ.ΑΣ. είναι να παγιδεύσουν τους εγκληματίες για να τους οδηγήσουν σε αιματηρά ξεκαθαρίσματα λογαριασμών. Το θέμα της διάκρισης παρανομίας και νομιμότητας δεν τίθεται καν. Στη «Λοβοτομή» υπήρχε σύγκρουση «καλών» και «κακών», στη «Μονομαχία στην Ιερά Οδό» υπάρχουν μόνο συγκρούσεις μονάδων και ομάδων χωρίς θετικό ή αρνητικό πρόσημο. Και καθώς εμπλέκουν κάθε είδους επαγγελματίες και μη –την αστυνομία, τους πολιτικούς, τους εισαγγελέις, τους δημοσιογράφους, τους δικαστικούς αλλά και τους αντιπονητικούς «αγωνιστές»– τα δίκτυα της ανομίας αγκαλιάζουν εντέλει ολόκληρη την ελληνική ζωή. Τα αστυνομικά μυθιστορήματα του Ανδρέα Αποστολίδη τον αναδεικνύουν σε έναν βαθύτατα πολιτικό πεζογράφο μιας εποχής κατά την οποία η πολιτική μυθιστοριογραφία δεν έχει απλώς υποχωρήσει – έχει σχεδόν εξαλειφθεί.

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

KALIA REEFER/THE NY TIMES

GRAND PALAIS

EPH/CLERMONT-BLAN

EPH/SERGE CHIRKOV

ENVERHIRSCHWIEN MUSEUM

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Ο ζωγράφος Γκας βαν Σαντ

Η ιδιότητα του σκηνοθέτη δεν είναι αρκετή για τον 67χρονο Γκας βαν Σαντ, που από νεαρή ηλικία επιδιέχεται με επιτυχία και στη ζωγραφική. Αυτήν την περίοδο, παρουσιάζει μια νέα ενότητα έργων του στη Νέα Υόρκη. Η έκθεση, που αποτελείται από υδατογραφίες με ανδρικά γυμνά με αφαιρετική διάθεση, φιλοξενείται έως την 1η Νοεμβρίου στην γκαλερί Vito Schnabel στο Γκρίνουιτς Βίλλατζ. Είναι η πρώτη ατομική έκθεση του Γκας βαν Σαντ στη Νέα Υόρκη.

ΠΑΡΙΣΙ

Ελ Γκρέκο στο Γκραν Παλέ

Η μονογραφική έκθεση του Ελ Γκρέκο, όπως παρουσιάζεται ως τις 10 Φεβρουαρίου στο Γκραν Παλέ στο Παρίσι, είναι η μεγαλύτερη που έχει διοργανωθεί στη Γαλλία σε συνεργασία με το Art Institute του Σικάγου. Επιμελητής της έκθεσης είναι ο Guillaume Kientz, που είχε υπογράψει την προ ολίγων ετών μεγαλύτερη έκθεση για τον Βελάσκεθ, πάλι στο Γκραν Παλάε. Εργάζεται στο Kimbell Art Museum και είναι ειδήμων για τον Ελ Γκρέκο και τον Βελάσκεθ.

ΒΕΡΟΛΙΝΟ

Τα 50 χρόνια ενός συμβόλου

Ο Γερμανός φωτογράφος Τόμας Μπίλχαρντ ποζάρει μπροστά από τις φωτογραφίες του πύργου τηλεπικοινωνιών του Βερολίνου. Ο πύργος είναι αρχιτεκτονικό ορόσημο του Βερολίνου και πριν από λίγες ημέρες γιόρτασε τα 50 του χρόνια. Σχεδιασμένος από τον Γερμανό αρχιτέκτονα Χέρμαν Χέντσελμαν, ο πύργος της τηλεόρασης κατασκευάστηκε την περίοδο 1965-1969 στο τότε Ανατολικό Βερολίνο. Ο Τόμας Μπίλχαρντ είχε καταγράψει την ανέγερσή του.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Πένθος για την Τζέσι Νόρμαν

Από τις μεγαλύτερες σοπράνο των τελευταίων δεκαετιών, η Αμερικανίδα Τζέσι Νόρμαν ήταν μια πολύπλευρη προσωπικότητα που σφράγισε τον κόσμο της όπερας. Ο θάνατός της ήταν ένα από τα θλιβερά γεγονότα που σκίασαν τον κόσμο του πολιτισμού την περασμένη εβδομάδα. Η Νόρμαν απεβίωσε στα 74 της χρόνια και συνδέεται με υπέρλαμπες ερμηνείες όλου σχεδόν του οπερατικού ρεπερτορίου, από Βέρντι και Βάγκνερ έως Στράους και Πουλένκ.

ΒΙΕΝΝΗ

Η Εποχή του Χαλκού στην Αυστρία

Νεότερα ευρήματα από αρχαιολογικές ανασκαφές στην Αυστρία, στη μικρή πόλη Φέσεντορφ, στα ανατολικά της χώρας, έδωσαν νέο υλικό στους αρχαιολόγους. Τα ευρήματα χρονολογούνται στην τελευταία περίοδο της Εποχής του Χαλκού (π. 1.500 π.Χ.) και είναι πηλίνα δοχεία που χρησιμοποιούνταν για τη σίτιση βρεφών. Βρέθηκαν ως κτερίσματα σε παιδικούς τάφους και σε τάφους νεογέννητων. Το υλικό διοχετεύθηκε από το Μουσείο Enver Hirsch της Βιέννης.

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

DEZENEN

Η σκηνή της σύγχρονης τέχνης στην Τουρκία

ΕΣΚΙ ΣΕΧΙΡ

Το νέο μουσείο στο Εσκι Σεχίρ, αφιερωμένο στη σύγχρονη σκηνή, ξεκίνησε τη ζωή του με ισχυρές αντιφάσεις. Το Odunpazari Modern Museum είναι ένα εντυπωσιακό κτίριο με κύριο υλικό το ξύλο και σκοπό έχει να συνδράμει στην τόνωση της σύγχρονης τέχνης έξω από την Κωνσταντινούπολη, που είναι εδώ και χρόνια, παρά τα σκαμπανεβάσματα, ένα από τα ισχυρά διεθνή κέντρα. Το μουσείο, όμως, του Εσκι Σεχίρ εγκαινιάστηκε τον Σεπτέμβριο του 2019 με ένα έρ-

γο του Ρετζέπ Ταγί Ερντογάν, μια απλή ζωγραφική σε καμβά που απεικονίζει ένα αραβικό γράμμα. Όπως και να το δει κανείς, η κίνηση αυτή αντιβαίνει το πνεύμα ενός μουσείου αφιερωμένου στην πρωτοπορία, και όπως γράφουν οι «Νιου Γιόρκ Τάιμς», σε πρωτοσέλιδο άρθρο τους, αφιερωμένο στην αναζωογόνηση της σκηνής σύγχρονης τέχνης στην Τουρκία, ξεκίνησε την πορεία του με μια ισχυρή πολιτική σκιά. Τα εγκαίνια με έργο του Ερντογάν ήταν ευθεία προσβολή στους πολλούς

και καλούς σύγχρονους Τούρκους καλλιτέχνες που εκθέτουν στο νέο μουσείο του Εσκι Σεχίρ. Παρά τη δυσοίωση πολιτική εμπλοκή, το Odunpazari Modern Museum είναι μια επιβεβαίωση πως η Τουρκία προσπαθεί να ανανεώσει το στίγμα της ως μία χώρα με κεντρικό ρόλο στη διεθνή σκηνή σύγχρονης τέχνης.

Το κτίριο, σε αντίστιξη με το σύγχρονο πρόσωπο του Εσκι Σεχίρ (που έχει αναπτύξει αστική κοινότητα αναπλάσεων), είναι έργο του αρχιτεκτονικού γραφείου του Ιά-

πωνα αρχιτέκτονα Κένγκο Κούμα, με ισχυρή διεθνή παρουσία (ένα από τα έργα που δουλεύει τώρα είναι το Εθνικό Στάδιο της Ιαπωνίας). Το Εσκι Σεχίρ απέχει μόλις 120 χιλιόμετρα από την Κωνσταντινούπολη, όπου η Μπενάλε είναι μείζον διεθνές γεγονός. Αυτήν την περίοδο εγκαινιάστηκε ένα νέο κτίριο αφιερωμένο στη σύγχρονη τέχνη. Είναι το νέο κτίριο του Arter, το μουσείο του Ιδρύματος Kots, που με την ευκαιρία των 50 χρόνων δράσης του Ιδρύματος, μετακόμισε σε νέο, εντυ-

πωσιακό κτίριο στην καρδιά της Κωνσταντινούπολης, στη συνοικία Dolapdere. Το κτίριο έχει ενδιαφέρουσα σύγχρονη αρχιτεκτονική και σε αντίθεση με τον ιαπωνικό μινιμαλισμό του μουσείου στο Εσκι Σεχίρ, εκπέμπει τον δυναμισμό που ταιριάζει με τη λειτουργία του. Το νέο Arter είναι κτίριο που σχεδιάστηκε από το αρχιτεκτονικό γραφείο Grimshaw Architects του Λονδίνου. Όλοι μιλούν για τη δυναμική επιστροφή της Κωνσταντινούπολης στη σύγχρονη σκηνή της τέχνης.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Το τελευταίο τραγούδι της Τζέσι Νόρμαν

Η Τζέσι Νόρμαν δεν υπάρχει πια, είπε ο κύριος Γκρι. Η κορυφαία δραματική υψίφωνος πέθανε πριν από λίγες ημέρες, στα εβδομήντα τέσσερά της, και όπως συμβαίνει με τις μεγάλες φωνές, όλους τους μεγάλους μουσικούς, τους μεγάλους καλλιτέχνες γενικά που χάνονται, άφησε πίσω της ένα σωρό αναμνήσεις, που δεν είναι άλλες από τις ερμηνείες της, τα τραγούδια, τις μουσικές της. Ο,τι δηλαδή την κάνει να είναι ακόμη παρούσα. Οπότε ζήτησα από τον κύριο Γκρι να ξεχωρίσει μερικές από αυτές τις στιγμές της αένας παρουσίας της. Ένα ελάχιστο δείγμα: 1. «Mon cœur s'ouvre à ta voix»: Η φημισμένη άρια από την όπερα «Σαμψών και Δαλιδά» του Καμίγ Σεν-Σανς. «Απαλά η καρδιά μου ξυπνά στο άκουσμα της φωνής σου», τραγουδά η Δαλιδά στη δεύτερη πράξη, σε μια σκηνή στην οποία

Αφησε πίσω της ένα σωρό αναμνήσεις, που δεν είναι άλλες από τις ερμηνείες της, τα τραγούδια, τις μουσικές της.

προσπαθεί να ξελογιάσει τον Σαμψών για να της παραδώσει το μυστικό της υπέρανθρωπης δύναμής του. Η Νόρμαν ερμήνευε σε πολλά ρεσιτάλ της την ατμοσφαιρική, άκρως ρομαντική, σπαρακτική αυτή άρια (που κανονικά προορίζεται για μεσόφωνους) ίσως διότι με την ερμηνεία της φωτίζει τα πιο σκοτεινά σημεία της σύνθεσης: η Δαλιδά είναι ερωτευμένη, την ίδια στιγμή όμως προσπαθεί να ξεγελήσει, να παγιδεύσει τον αγαπημένο της. Η

A27/ADAM BUTLER

Η σπουδαία Τζέσι Νόρμαν, πολλά χρόνια πριν, στην παράσταση «Ο ιερός Ελινγκτον» στο Μπάρμικαν του Λονδίνου. Η μεγάλη υψίφωνος «έφυγε» στα 74 της.

εσωτερική της σύγκρουση αποκρυσταλλώνεται μοναδικά μέσα από την ερμηνεία της Νόρμαν. 2. «Amazing Grace»: Ο παραδοσιακός, κλασικός αμερικανικός

χριστιανικός ύμνος που είναι ταυτισμένος με την ιστορία των ανεξάρτητων Ηνωμένων Πολιτειών. Η δύναμή του, τόσο μουσικά όσο και στιχουργικά, είναι τέτοιος όμως

που υπερβαίνει την ιστορική συγκυρία μέσα στην οποία γράφτηκε. Εδώ η Νόρμαν μοιάζει να μνησεί όχι μόνον την πατρίδα της ή τον χριστιανισμό, αλλά αυτό που ο καθένας μέσα του μπορεί να αισθανεται και να βιώνει σαν θάυμα της ζωής, της δικής του ζωής, σαν το όνειρο που τον βρίσκει εκεί που δεν το περιμένει. 3. «Deep River»: Η Νόρμαν συχνά ερμήνευε με εκπληκτικό τρόπο τα σπρίτσοουαλ, μνημώντας αυτήν τη φορά όχι μόνον την παράδοση της πατρίδας της γενικά αλλά της φυλής της. Με το μέταλλο της φωνής της εδώ εκφράζει μοναδικά όλο τον καμμό αλλά και την πίστη των Αφροαμερικανών σε ένα καλύτερο αύριο. 4. «Stormy Weather»: Το κλασικό τζαζ στάνταρντ που ανέδειξε κυρίως η Μπίλι Χόλιντνι, η Νόρμαν το απογειώνει με τον δικό της τρόπο,

συνοδεία ενός εκπληκτικού κουαρτέτου (ειδικά το πιάνο και τα βουρτσάκια των κρουστών προσδίδουν άλλον αέρα στο κομμάτι). Η εκδοχή του κλασικού αυτού τραγουδιού περιλαμβάνεται στο τζαζ άλμπουμ της Νόρμαν, το «Roots: My Life, My Song». 5. «Im Abendrot»: Αυτή είναι η πιο αγαπημένη στιγμή της Τζέσι Νόρμαν για τον κύριο Γκρι. Το αριστουργηματικό τελευταίο άσμα από τα «Τέσσερα τελευταία τραγούδια» του Ρίχαρντ Στράους. Ο πιο γλυκός, ο πιο ανατριχιαστικός και συγκινητικός αποχαιρετισμός στη ζωή, που η Νόρμαν μετατρέπει στον βαθύτερο και πιο αληθινό ύμνο στην ίδια τη ζωή. Η φωνή της Νόρμαν εκτοξεύεται μαζί με τη μουσική. Όσοι την αγάπησαν θα τη θυμούνται γι' αυτό το τελευταίο τραγούδι και για όλα τα άλλα τραγούδια της που τους έχουν σημαδέψει.

Η παράσταση «Πατέρας» (αριστερά) ανεβαίνει στις 9 Οκτωβρίου στο θέατρο «Αποθήκη», ενώ το «Ανθρωποι και ποντίκια» (δεξιά), που σημείωσε πέρυσι μεγάλη επιτυχία, συνεχίζει και φέτος, από τις 17 Οκτωβρίου, στο θέατρο Cartel.

Θέλω να ταρακουνώ τους θεατές

Ο Βασίλης Μπισμπίκης μιλάει στην «Κ» για τις τέσσερις παραστάσεις που σκηνοθετεί και τον σκληρό λόγο τους

Συνέντευξη στη ΓΙΩΤΑ ΣΥΚΚΑ

Ο Βασίλης Μπισμπίκης είναι από τους νικητές της περυσινής θεατρικής σεζόν. Κατάφερε να φέρει το πιο ετερόκλητο κοινό στον Τεχνικό Cartel, ένα θέατρο ανάμεσα σε χωράφια, απορριμματοφόρα και μάντρες ανακύκλωσης του δήμου, στον Βοτανικό. Εκεί, Αγίας Αννης και Μικέλη 4, γεννήθηκε αυτό το θέατρο πριν από έξι χρόνια, με πολλή δουλειά, με ανακυκλώσιμα υλικά, με τη συμπαράσταση των φίλων, αλλά και με θυμό. Θυμό για τα απαγορευτικά ενοίκια που ζητούσαν διάφοροι επιτήδειοι στην Αθήνα της κρίσης, από νέους ανθρώπους που διψούσαν να εκφραστούν. Τότε, οι Βασίλης Μπισμπίκης, Παναγιώτης Σούλης και Φαίη Τζήμα βρήκαν το έρμη μηχανουργείο και το μεταμόρφωσαν στο Cartel, κοντά στον σταθμό Ελαιώνα. Και τώρα, σκίζουν με το «Ανθρωποι και ποντίκια» του Τζον Στάινμπεκ, που σκηνοθέτησε πέρυσι ο ηθοποιός με έντονο ρεαλισμό και συνεχίζει, από τις 17 Οκτωβρίου για δεύτερη σεζόν.

Κρουπιέρης στα 20 του μέχρι τα 23, δούλεψε όμως και κρεοπώλης, υδραυλικός, «ό,τι μπορείς να φανταστείς», ο συνομιλητής μας είναι ψημένος στη ζωή. «Στο Λουτράκι μεγάλωσα, είχε φτιαχτεί το καζίνο, έπαιρνα καλά χρήματα. Όμως, η απελπισία στο βλέμμα των παικτών δεν αντεχόταν. Δεν ήμουν λιγόψυχος, της πιάτσας παιδί ήμουν, αλλά αυτή τη νοσηρή κατάσταση δεν μπορούσα να την αντιμετωπίσω».

Η ερασιτεχνική θεατρική ομάδα Λουτρακίου ήταν διέξοδος. Σε μια παράσταση που έπαιξαν στην Επίδαυρο εκτός του επίσημου φεστιβάλ, τον είδε ο Τάσος Ρούσος, διευθυντής τότε της δραματικής σχολής του Εθνικού Θεάτρου. «Μου είπε "εσύ πρέπει να έρθεις στο Εθνικό"». Νόμιζα ότι απλά θα πάω και θα γραφτώ. Ήμουν άσχετος. Τελικά η ιστορία κόλλησε στο γεγονός ότι δεν είχα απολυτήριο Λυκείου. Δεν μπορούσε να κάνει τίποτα ο Ρούσος. Σκέφτηκα αφού ήρθα στην Αθήνα, ας πάω σε μια σχολή. Διάλεξα της Μαίρης Βογιατζή-Τσαγκα γιατί ήταν η φτηνότερη. Είχα έναν καταπληκτικό δόσκολο, τον Βασίλη Ρίτσο και τον ακολούθησα».

Με τη Συνοδινού

Ο Β. Μπισμπίκης ήταν από τα παιδιά «που έφυγαν κυνηγημένα από τα σχολεία, πολύ ατίθασος». Οσο ήταν στη σχολή τον διάλεξε για μια παράσταση η Άννα Συνοδινού και έμεινε μαζί της τέσσερα χρόνια. «Ήταν τεράστιο σχολείο. Τη λάτρευα και με αγαπούσε κι αυτή. Αυστηρή, δίκαιη, έμαθα την κλασική παιδεία σε σχέση με την τραγωδία. Ήταν ένα πανεπιστήμιο η Συνοδινού για την αρχαία τραγωδία».

Στο «Ανθρωποι και ποντίκια» (μετάφραση - ελεύθερη απόδοση της Σοφίας Αδαμίδου) βλέπει μια σκληρή και βαθιά ανθρώπινη ιστορία διαψευσμένων ονείρων. Την αγωνιώδη, συγκινητική προσπάθεια των ανθρώπων του μόχθου για επιβίωση. Η ιστορία δεν εκτυλίσσεται στην Αμερική του μεγάλου κραχ,

“

Πέρυσι στον Βοτανικό έρχονταν και κυρίες με ψηλοτάκουνα και ακριβά αυτοκίνητα. Είναι χαρά να βλέπω κι έναν άλλο κόσμο που δεν έχει καμία εικόνα για τον λούμπεν κόσμο της παράστασης.

Κάποιοι θεατές έβγαιναν μετά την παράσταση και τους άκουγα να βρίζουν, απενοχοποιημένοι. Υπήρχαν όμως και κάποιοι που σοκάρωνταν.

αλλά σε μια μάντρα ανακύκλωσης, στην περιοχή του Βοτανικού, δίπλα από τα hotspots των μεταναστών και προσφύγων.

«Οι παραστάσεις που κάνω είναι λαϊκές, με πολιτική ματιά. Ο χαμός που γίνεται με αυτή την παράσταση νομίζω ότι έχει να κάνει με τη φόρμα της ιστορίας. Ο κόσμος είδε κάτι ακραία ρεαλιστικό, σε κάποιες περιπτώσεις ίσως και νατουραλιστικό και ποιητικό, αλλά μέσα σε μια αλήθεια που τον ξεπερνούσε. Ο υποκριτικός κώδικας δημιούργησε μια απρόσμενη εμπειρία στον θεατή. Σα να ήταν ντοκιμαντέρ».

Τα βράδια πέρυσι στον Βοτανικό, έτρεχε ένα ετερόκλητο θεατρικό κοινό. Παραδέχεται ότι ανάμεσα στους θεατές, ήταν και «κυρίες με ψηλοτάκουνα και ακριβά αυτοκίνητα, κυρίες που πάνε και στη Στέγη. Θεατρόφιλο κοινό είναι και αυτή η κατηγορία. Είναι χαρά να βλέπω κι έναν άλλο κόσμο. Παρουσιάζει μεγαλύτερο ενδιαφέρον, γιατί δεν έχουν καμία εικόνα για τον λούμπεν κόσμο της παράστασης. Ίσως, μάλιστα, αυτά τα έργα αφορούν περισσότερο αυτό το κοινό».

Ο ωμός και οξυς τρόπος άλλους τους λυτρώνει κι άλλους τους απωθεί. «Κάποιοι θεατές έβγαιναν μετά την παράσταση και τους άκουγα να βρίζουν, απενοχοποιημένοι. Υπήρχαν όμως και κάποιοι που σοκάρωνταν, «αυτοί που αρνούνται ότι στη ζωή υπάρχει κι αυτό το κομμάτι. Όταν θέλεις να κάνεις νατουραλισμό ή ακραίο ρεαλισμό δεν μπορείς να μη χρησιμοποιήσεις αυτή τη γλώσσα, είτε οι ήρωες ζουν σε μια μάντρα ανακύκλωσης

Ήταν από τα παιδιά «που έφυγαν κυνηγημένα από τα σχολεία, πολύ ατίθασος». Κρουπιέρης στα 20 του μέχρι τα 23, δούλεψε όμως και κρεοπώλης, υδραυλικός, «ό,τι μπορείς να φανταστείς». Ο Βασίλης Μπισμπίκης είναι ψημένος στη ζωή.

είτε σε ένα μεγαλοαστικό σπίτι».

Τολμηρό είναι και το σκηνοθετικό ύφος του Β. Μπισμπίκη και στην παράσταση του «Πατέρα», που ανεβαίνει στις 9 του μηνός στο Θέατρο «Αποθήκη». Στη νέα του ανάγνωση, το έργο του Στρίντμπεργκ μεταφέρεται στην Ελλάδα του σήμερα, παραμονή Πρωτοχρονιάς σε ένα μεσοαστικό σπίτι όπου δύο σύζυγοι συγκρούονται αδυσώπητα για την κυριαρχία πάνω στο παιδί τους. «Δεν ήμουν σε φάση να δουλίσω έξω από τον δικό μας χώρο. Αλλά ήταν ιδέα του Τάσου Ιορδανίδη να δούμε μαζί και με τη Μαρίνα Αολάνογλου ένα έργο. Λόγω του φίλου το έκανα αλλά χαίρομαι τώρα».

Ο ίδιος πρότεινε τον «Πατέρα», «γιατί η επιλογή ενός έργου έχει

να κάνει με τη θεματολογία που με αφορά ως άνθρωπο στη συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Στο «Ανθρωποι και ποντίκια» με ερέθιζε το θέμα της φιλίας και αναζητώσα ένα έργο για να το χρησιμοποιήσω ως όχημα. Ο Στρίντμπεργκ αγγίζει μια άλλη πλευρά: Είμαι σε γάμο, έχω ένα παιδί 6,5 ετών, θέλω να μιλήσω γι' αυτό που τώρα καταλαβαίνω καλύτερα. Το ίδιο και ο Τάσος. Είμαστε σαραντάρηδες, γονείς».

Τα διαχρονικά θέματα

Στην παράσταση, λέει, κρατάει τα περισσότερα ζητήματα που θίγει ο δραματουργός. Κάποια άλλαξαν. «Δεν μπορεί, για παράδειγμα, να κρατήσουμε ότι την κηδεμονία την ορίζει ο πατέρας 100%, αυτό συ-

νέβαινε το 1887. Υπάρχουν ωστόσο διαχρονικά θέματα: η πάλη των δύο φύλων, το θέμα της εξουσίας, η σχέση με τη μάνα, η ανατροφή ενός παιδιού. Ολα είναι αφορμές για να ανταλλάξει το ζευγάρι χτυπήματα κάτω από τη ζώνη. Βιώνουν μεταξύ τους έναν ανελέητο πόλεμο, αλλά, όταν έρχονται αντιμέτωποι με τον θάνατο, αλλάζουν. Για εμένα αυτό είναι ο πυρήνας του έργου: όταν αντιμετωπίζεις τη ζωή σου μέσα από τον εγωισμό γίνεται γελοίο, και στην πιο μεγάλη απειλή το κακό γαληνεύει».

Οι ήρωες εδώ έχουν τα ονόματα των ηθοποιών. Δίνεται επίσης έμφαση στην κακή οικονομική κατάσταση και τονίζεται η σκληρή γλώσσα όπως και στο έργο του

Τζον Στάινμπεκ: «Μόνο που εδώ δεν έχουμε λούμπεν προλεταριάτο, αλλά μεσοαστούς με ακραία σκληρό λόγο».

Ο «Άρνης» της Σοφίας Αδαμίδου που ερμηνεύει ο Τάσος Σωτηράκης, είναι μία ακόμη παράσταση στο Cartel (για την ιστορία και τους αγώνες του Άρη Βελουχιώτη), που συνεχίζει με φόρα για τρίτη σεζόν. «Αυτό το έργο χτυπάει στην πληγωμένη υπερηφάνεια των Ελλήνων. Έρχονται 90άρηδες, ακόμα και σε μαξίδια. Υπάρχει, άλλωστε, ένα γενικότερο ενδιαφέρον για την Ιστορία. Έχουμε ανάγκη να μάθουμε». Εδώ οι αντιδράσεις του κοινού είναι διαφορετικές: «Επαναστατικές. Φωνάζουν και κλαίνε».

Και αν όλα αυτά δεν σας φαίνονται ήδη αρκετά ενδιαφέροντα και τολμηρά, σημειώστε ότι τον Φεβρουάριο του 2020 στο Cartel θα ανέβουν «Τα κόκκινα φανάρια» του Αλέκου Γαλανού με ηθοποιούς μεταμορφωμένους σε τρανσέξουαλ. Η ιστορία δεν θα διαδραματίζεται στην Τρούμπα του '60 και στις ιερόδουλες της περιοχής, αλλά στην Αθήνα του 2019, στην ομοφοβία, στην εκμετάλλευση κ.ά.

Ο στόχος

«Δεν θέλω η παράσταση που θα δουν οι θεατές να τοποθετείται στο 1963, επειδή θα έπαιρναν μια απόσταση. Θα καταλάβαιναν τα διαχρονικά θέματα που θίγονται, αλλά θα τα παρακολουθούσαν αναπαυτικά. Εγώ, αντίθετα, θέλω να ταρακουνώ και να ξεσηκώνω τον θεατή. Δεν με ενδιαφέρει αν σιχαθεί, αν βρει απωθητικό το αποτέλεσμα, αλλά κάτι να του συμβεί, να νιώσει. Ακόμη κι αν φύγει, κάτι σημαίνει». Ο ίδιος θα παίξει τη Μαντάμ Παρί, το ρολό που έπαιξε η Δέσπω Διαμαντίδου στην ταινία, ενώ η Νικολέτα Κοτσαπλίδου τον ρόλο της Αλεξάνδρας Λαδικού, η Γεωργιάνα Νταλάρα της Μαίρης Χρονοπούλου, ο χορογράφος Δημήτρης Παπάζογλου θα υποδυθεί την Κατερίνα, που ερμήνευσε στην ταινία η Ηρώ Κυριακάκη κ.ά.

Ο Β. Μπισμπίκης και οι συνεργάτες του εξακολουθούν να εργάζονται με τον ίδιο τρόπο, «να φτιάχνουμε σκηνικά και κοστούμια από τις μάντρες ανακύκλωσης, όλοι μαζί να καθαρίζουμε τον χώρο. Το μπαμ που έγινε πέρυσι μάς έδωσε δύναμη να ρισκάρουμε περισσότερο, να κάνουμε ακόμη πιο γενναίες παραγωγές με πολλούς ηθοποιούς, ισότιμα ποσοστά για όλους, πληρωμένα ένσημα. Ζούμε μέσα από το Cartel, συντηρώντας τόσο κόσμο. Αν το σκεφθείς είναι σπουδαίο. Πέτυχε, λειτούργησε, αποδίδει, με μια ομάδα που έχουμε τον ίδιο υποκριτικό κώδικα. Γιατί αλλού, δεν είναι έτσι».

Και τώρα, μετά 18 χρόνια στις σκηνές, τι ζητάει από το θέατρο; «Να είμαι ευτυχισμένος σ' αυτό, και με την ομάδα γύρω μου, να κάνουμε θέατρο σε υγιείς συνθήκες και όχι σε νοσηρό κλίμα. Θέλω οι παραστάσεις που κάνω να έχουν κοινωνικό αποτύπωμα, να ταρακουνούν. Οσο για το θεατρικό τοπίο, πιστεύω πως θα αλλάξει προς το καλύτερο».

Μια γοητευτική εξίσωση ζωής

Η προσωπογραφία του διαπρεπούς μαθηματικού Κωνσταντίνου Καραθεοδωρή κινείται ανάμεσα στον μύθο και στην ιστορία

ΕΛΠΙΔΟΦΟΡΟΣ ΙΝΤΕΖΜΠΕΛΗΣ
Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή,
Μυθιστορηματική Βιογραφία
εκδ. Μένανδρος, 2019, σελ. 221

Του ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΑΚΗ

Ο Καραθεοδωρή, παγκοσμίως κορυφαίος μαθηματικός, τακτικό μέλος της Ακαδημίας Αθηνών από το 1926, με εντελώς ασυνήθιστη ευρυμάθεια και γλωσσομάθεια –γεννήθηκε στο Βερολίνο το 1873 και πέθανε στο Μόναχο το 1950–, έχει απασχολήσει εκατοντάδες ερευνητές.

Διερωνώνται, επομένως εύλογα πολλοί, τι καινούργιο θα μπορούσε να προσφέρει το βιβλίο που παρουσιάζουμε εδώ. Η απάντηση υπάρχει στον υπότιτλό του. Ο Ιντζέμπελς, δόκιμος συγγραφέας, έχοντας στο ενεργητικό του ένα ακόμα βιβλίο για τον Καραθεοδωρή, παρουσιάζει ιδιοφυώς σε 21 ευσύνοπτα κεφάλαια πτυχές της πολυκύμαντης ζωής του κεντρικού ήρωα του έργου κινούμενος ανάμεσα στον μύθο και στην ιστορία, στην αντικειμενική παρουσίαση και στη μυθοπλαστική αφήγηση. Δεν ασχολείται ορθώς με τα εξειδικευμένα γνωστικά αντικείμενα στα οποία διέπρεψε ο βιογραφούμενος, αφού μόνο αμυχανία προξενούν στους πολλούς έννοιες που συνδέονται άμεσα με τα επισημονικά του επιτεύγματα.

Η ζωή του Καραθεοδωρή είναι ένα συγκλονιστικό μυθιστόρημα. Έτσι ακριβώς παρουσιάζεται εδώ σε άψογο νεοελληνικό λόγο και σε μια προσεκτικά μελετημένη κειμενική ροή στην οποία εγκατασπείρονται λέξεις-κλειδιά και σπάνιες φωτογραφίες που αποκωδικοποιούν το DNA

Οι **συνάδελφοι** του Καραθεοδωρή στα μεγάλα πανεπιστήμια του κόσμου έτρεφαν απεριόριστη εκτίμηση στο πρόσωπό του και θαυμασμό για το έργο του με προεξάρχοντα τον Αϊνστάιν. Αντίθετα, Έλληνες ομότεχνοί του και ορισμένοι άλλοι συμπατριώτες του τον υπονόμεισαν.

Ο Ιντζέμπελς προσφέρει στον απαιτητικό αναγνώστη ένα εξαιρετικό πολυτροπικό κείμενο, με πλούσιο, επιλεγμένο φωτογραφικό υλικό και σπάνια τεκμήρια.

μιας μεγαλοφυΐας. Ευνοήθηκε από τη μοίρα καθώς μεγάλωσε σε αριστοκρατικό περιβάλλον, χτυπήθηκε όμως ανελέητα από συμφορές, με πρώτη την ορφάνια που βίωσε χάνοντας τη μητέρα του στην τρυφερή ηλικία των έξι ετών. Εζησε ασυνήθιστες τιμές και δόξες, όπως και μεγάλες απογοητεύσεις από διαφυσμένες προσδοκίες. Το όραμα

του Βενιζέλου για το Ιωνικό Πανεπιστήμιο Σμύρνης, το οποίο ενστερνίστηκε με ζήλο, έσβησε άδοξα με τη Μικρασιατική Καταστροφή. Οι προσπάθειές του για τη βελτίωση της εκπαίδευσης και ιδίως η επιμονή του «να βάλει τάξη στο χάος των Πανεπιστημίων της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης», έμειναν χωρίς αντίκρισμα.

Το 1930 ο Καραθεοδωρή τόνιζε στο μνημειώδες Υπόμνημά του (σ. 109): «Το Πανεπιστήμιον Αθηνών παρουσιάζει πολλές ελλείψεις. Οι φοιτηταί εισέρχονται ακατάρτιστοι. Ολίγοι καθηγηταί έχουσιν ή και ευρίσκουσι την ευκαιρίαν να καλλιεργούν την επιστήμην και να δημοσιεύουν πρωτοτύπους εργασίας». Ηρθε δύο φορές στη χώρα του, για να προσφέρει τις πολύτιμες υπηρεσίες του στην αναδιάρθρωση

της επιστημονικής έρευνας και της παιδείας και έφυγε πικραμένος και τις δύο φορές.

Οι συνάδελφοί του στα μεγάλα πανεπιστήμια του κόσμου έτρεφαν απεριόριστη εκτίμηση στο πρόσωπό του και θαυμασμό για το έργο του με προεξάρχοντα τον Αϊνστάιν. Αντίθετα, Έλληνες ομότεχνοί του και ορισμένοι άλλοι συμπατριώτες του τον υπονόμεισαν.

Επιστήμη και λογοτεχνία

Ο Ιντζέμπελς συνείρει το πραγματικό με το φανταστικό, την επιστήμη με τη λογοτεχνία. Περιγράφει με ζωντανά χρώματα και με λυρικές εξάρσεις που ανακαλεί η φθινοπωρινή βροχή, τη 13η Σεπτεμβρίου, ημέρα γέννησης του Καραθεοδωρή. Η σκηνοθετική τακτική του συγγραφέα είναι γεμάτη εκπλήξεις. Οι εν-

δυματολογικές περιγραφές ατονούν μπροστά στην ασύλληπτη παρουσίαση επί σκηνής τριών μεγαλοφυών ανδρών. Το απλό άκουσμα του ονόματός τους προκαλεί δέος: Μαξ Πλανκ - Κωνσταντίνος Καραθεοδωρή - Αλβέρτος Αϊνστάιν. Ποια μοίρα και ποια σύμπτωση έφερε τα τρία αυτά φωτεινά αστέρια, το ένα δίπλα στο άλλο, εκπέμποντας και οι τρεις μαζί τόσο εκτυφλωτική λάμψη; Μία τέτοια ασυνήθιστη συνάντηση μόνο ένας αληθινός τεχνίτης του λόγου μπορεί να περιγράψει με τα ρίγη που δημιουργεί το δέος.

Από τις σελίδες του βιβλίου παραλαύνουν εμβληματικές προσωποκότητες, όπως ο Ελευθέριος Βενιζέλος, ηρωικές μορφές, όπως ο Μητροπολίτης Σμύρνης Χρυσόστομος, αλλά και αμφιλεγόμενα πρόσωπα, όπως ο σκοτεινός Αριστοείδης Στεργιάδης.

Ο **συγγραφέας** με μια προσεκτικά μελετημένη κειμενική ροή αποκωδικοποιεί το DNA μιας μεγαλοφυΐας.

Οι παρατιθέμενες επιστολές στο δεύτερο μέρος του βιβλίου περιέχουν άγνωστα στοιχεία της ανθρώπινης πλευράς του βιογραφούμενου. Το 1901 γράφει στην «αδελφούλα» του Λίκα (Ιουλίττα): «Να με γράψης όταν τελειώσουν τα σιγάρα σου, διά να στείλω άλλα». Μερικές δεκαετίες αργότερα το Πανεπιστήμιο Αθηνών εξακολουθούσε να προσφέρει ως χριστουγεννιάτικο δώρο στους καθηγητές του μια κούτα τσιγάρα. Το 1902 γράφει:

«Σεβαστέ μου Πάτερ, ... Ελπίζω να μου έστειλεις χρήματα, έχω μεγάλην ανάγκην αυτών».

Ο Ιντζέμπελς προσφέρει στον απαιτητικό αναγνώστη ένα λογοτεχνικό έργο αξίας, ένα εξαιρετικό πολυτροπικό κείμενο, με πλούσιο, προσεκτικά επιλεγμένο φωτογραφικό υλικό και σπάνια τεκμήρια, σε ένα αισθητικά τέλειο βιβλίο, αντάξιο της φήμης ενός Καραθεοδωρή.

PIK1

Ο ΠΙΟ ΑΔΥΝΑΜΟΣ ΚΡΙΚΟΣ ΤΡΙΤΗ ΣΕΖΟΝ

8 παίκτες, ένας όμως μπορεί να κερδίσει έως €5,000 καθημερινά. Όλοι οι παίκτες που θα πάρουν μέρος στη φετινή σεζόν θα μπουν στην κλήρωση για ένα MITSUBISHI SUV ASX αξίας €17,900 προσφορά του ομίλου Πιλακούτα κι ένα ταξίδι στη Νέα Υόρκη για δύο άτομα, έξι βράδια προσφορά του XENOS TRAVEL. Επίσης σε όλους τους παίκτες θα δίνεται εκπτωτικό κουπόνι από την Electroline.

Τηλ. για συμμετοχές: 99-135135 και 99-005050
Facebook: @Ο ΠΙΟ ΑΔΥΝΑΜΟΣ ΚΡΙΚΟΣ

Παρουσίαση:
Τάσος Τρύφωνος

Επιμέλεια Παραγωγής - Σκηνοθεσία:
Μόνικα Φανουρίου, Ανδρέας Γ. Ανδρέου

Δευτέρα με Παρασκευή
7.00 μ.μ.
PIK 1

PIK1

ΚΑΠΟΤΕ ΤΟ '80

Πρόκειται για μια κωμική σειρά, ένα κυπριώτικο σκετς συνεχείας, που εκτυλίσσεται κατά τη δεκαετία του 1980. Σ' ένα μικρό χωριό της επαρχίας, τον Καζανιά, όλα κυλούν ήρεμα, ο Θεός να τα κάνει ήρεμα δηλαδή, μιας που συμβαίνουν διάφορα κωμικοτραγικά. Τίποτα όμως τόσο δυνατό και έντονο, όσο ο σεισμός που γίνεται, με αποτέλεσμα τέσσερις από τους κατοίκους της Ακλήνας, του διπλανού χωριού, να μετακομίσουν μόνιμα στον Καζανιά. Το γεγονός αυτό θα επιφέρει ριζικές αλλαγές στην καθημερινότητα και των μεν και των δε.

Σάββατο και Κυριακή
7.20 μ.μ.

Ο Αρθουρ που έγινε «Τζόκερ»

Ρεσιτάλ ερμηνείας από τον Γιοακίν Φίνιξ στο σκοτεινό φιλμ του Τοντ Φίλιπς

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Ηδη από το πρώτο πεντάλεπτο της προβολής καταλαβαίνει κανείς πως ο Τοντ Φίλιπς δεν είχε καμία πρόθεση να κάνει εδώ μια «κομίστικη» ταινία, με τους όρους που τις έχουμε συνηθίσει τα τελευταία χρόνια. Αυτό που φαίνεται να είχε κατά νουν ήταν να πλάσει και να στήσει ανθρώπους με σάρκα και οστά. Για την ακρίβεια, ο δημιουργός επιτυχημένων κωμωδιών όπως «Hangover» και «Μη σπρώχνεις, έρχομαι» συνεργάζεται στο σενάριο με τον Σκοτ Σίλβερ («The Fighter», «8 Mile») για να αφηγηθούν μαζί έναν κατασκότεινο μύθο και όχι απλώς την ιστορία ενός διάσημου σούπερ κακού.

Ο Αρθουρ Φλεκ είναι ένας σαραντάρνης άνδρας, ο οποίος ζει ακό-

μη με τη μητέρα του – πατέρα δεν γνώρισε ποτέ. Ονειρό του είναι να διακριθεί ως σταντ-απ κωμικός, ωστόσο προς το παρόν δουλεύει, όχι και τόσο επιτυχημένα, σαν κλόουν στη μάλλον εκθρική Γκόθαμ Σίτι της δεκαετίας του 1980. Παντού γύρω του ο Αρθουρ συναντά την περιφρόνηση, την αδικία και τις κλειστές πόρτες και, σε συνδυασμό με τις δικές του φτωχές κοινωνικές δεξιότητες, καταλήγει ένας απόβλητος. Καθώς οι απογοητεύσεις σωρεύονται, η ήδη υφέρπουσα παράνοια και ένα τρομακτικό, εκδικητικό πνεύμα θα πάρουν πλέον το τιμόνι.

Άγρια κοινωνία

Ο Χοακίν Φίνιξ, ο οποίος επί της ουσίας μοιράστηκε –και δικαίως– τον Χρυσό Λέοντα του Φεστιβάλ Βενετίας με τον σκηνοθέτη, παραλαμβάνει άξια τη σκυτάλη από τον Χιθ Λέτζερ, δημιουργώντας άλλον έναν συναρπαστικό Τζόκερ. Ο δικός του, ωστόσο, δεν είναι εξαρχής ένας φοβερός αντιήρωας που σπέρνει την τρέλα, αλλά ένας απλός άνθρωπος που λυγίζει κάτω από τις αναποδιές της ζωής, του παρελθόντος του και των «κενών» που δημιουργεί μια άγρια κοινωνία. «Είναι ιδέα μου ή επικρατεί όλο και μεγαλύτερη τρέλα εκεί έξω;» λέει σε μια αποστροφή του ο Αρθουρ.

Με σκληρά ρεαλιστική ματιά και αρκετό μαύρο χιούμορ, το φιλμ μάς βάζει να ακολουθήσουμε με τον ήρωα στον Γολγοθά του

Με σκληρά ρεαλιστική ματιά και αρκετό μαύρο χιούμορ, το φιλμ μάς βάζει να ακολουθήσουμε τον ήρωα στον Γολγοθά του και –μέσω της σωματικής ερμηνείας του Φίνιξ– να αισθανθούμε σχεδόν κάθε εκατοστό του πόνου του.

και –μέσω της σωματικής ερμηνείας του Φίνιξ– να αισθανθούμε σχεδόν κάθε εκατοστό του πόνου του. Ο κόσμος του είναι αυτός των ματαιωμένων ονείρων και της απατηλής λάμψης της τηλεόρασης. Ο ίδιος, λόγω ενός παράξενου συνδρόμου, ξεσπάει σε νευρικά γέλια όταν αισθάνεται λυπημένος ή οργισμένος. Και η οργή του είναι μπόλικη, τη βλέπουμε να μαζεύεται σε όλη τη διάρκεια και είμαστε περίπου βέβαιοι για το βίαιο ξέσπασμα του φινάλε. Μια έκρηξη οργής που δικαιώνει το σοφό χτίσιμο της αγανάκτησης, που διαρθρώνεται σιγά σιγά για να φτάσουμε σε ένα ξέφρενο φορτίσιμο.

Όλα αυτά σε ρυθμούς και ατμόσφαιρα ψυχολογικού θρίλερ που κλιμακώνεται διαρκώς, κυριεύοντας τον νου του θεατή και δημιουργώντας σταδιακά την αγωνία που ταυτίζεται με εκείνη του ήρωα. Το μάλλον βεβαιωμένο κλείσιμο του ματιού στον μύθο του Μπάτμαν στο τέλος είναι από τα ελαχίστα ψεγάδια ενός κατά τα άλλα χορταστικού συνόλου.

ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Στο «Ενήλικο στην αίθουσα», ο Κώστας Γαβράς βασίζεται στο βιβλίο «Ανικητοί ηττημένοι» του Γιάννη Βαρουράκη, περιγράφοντας την κρίσιμη διαπραγμάτευση του α΄ εξαμήνου του 2015. Ο Χρήστος Λούλης ερμηνεύει εξαιρετικά τον πρώην υπουργό Οικονομικών, ωστόσο αντί του καθαρού πολιτικού θρίλερ ο Γαβράς επιλέγει τον δρόμο ενός δράματος με κωμικοτραγική υφή, η οποία υπογραμμίζεται και από το «πειραγμένο» στυράκι του Αλεξάντρ Ντεσιπλά.

Πολλές από τις σκηνές «πίσω από κλειστές πόρτες» είναι συναρπαστικές, ωστόσο ο ρυθμός δεν είναι πάντα το ίδιο καλός, καθώς σε αρκετές φάσεις η ταινία φλερτάρει επικίνδυνα με το είδος του δραματοποιημένου ντοκιμαντέρ.

Στο «Αμερικανικό όνειρο», η νεαρή μητέρα ενός αγοριού από τη Ρουμανία εργάζεται ως νοσοκόμα στις ΗΠΑ με προσωρινή βίζα. Όταν αυτή θα λήξει, η γυναίκα αποφασίζει να παντρευτεί έναν ασθενή της προκειμένου να εξασφαλίσει την πράσινη κάρτα. Η διαδικασία έκδοσης, ωστόσο, θα αποδειχθεί τραυματική εμπειρία. Εξαιρετική η ερμηνεία της Μαρίνα Μανοβίτσι.

Στο «Αυγό» ο Κινέζος σκηνοθέτης Κουάν' αν Γουάγκ ταξιδεύει στη Μογγολία προκειμένου να παρουσιάσει ένα φιλοσοφημένο φιλμ, βγαλμένο από έναν κόσμο ελάχιστα γνωστό στη σύγχρονη δυτική πραγματικότητα. Μέσα στην απέραντη στέπα, ένας νεαρός αστυνομικός βρίσκεται να φυλάσσει το πτώμα μιας δολοφονημένης γυναίκας στη διάρκεια της νύχτας. Σε βοήθειά του σπεύδει μια σκληροτράχηλη ντόπια, με τους δυο τους να συνευρίσκονται τελικά και τη γυναίκα να μένει έγκυος. Η πράξη, που διόλου τυχαία ήταν, ξεκινά μια νέα σειρά γεγονότων με φόντο την πολύ σκληρή ζωή της υπαίθρου, αλλά και το αρχαιότερο όλων των μυθολογικών θεμάτων: την αγάπη.

PIK1

ΤΗΛ.: 22862000

22.40 The Angels Share

07.30 Θεία λειπουργία

10.00 Καμώματα τζι αρώματα

Κωμική σειρά εποχής.

11.00 Road Trip - (Ε)

Με την Ελένη Ξένου.

11.30 Χωρίς αποσκευές - (Ε)

Ταξιδιωτική εκπομπή.

12.00 Χάλκινα χρόνια, II - (Ε)

Κυριακή σειρά εποχής.

Αμύνεσθαι περί πάτρης

13.30 Ταξιδιωτική εκπομπή.

14.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**

ArtCafe, III - (Ε)

Εκπομπή πολιτισμού.

15.15 Άκου να δεις - (Ε)

Κωμική σειρά.

16.15 Τετ - Α - Τετ - (Ε)

«Μαρίνα Μαλένβ - Βαρνάβας Κυριαζής».

17.30 Σπίτι στη φύση - (Ε)

Περιβαλλοντική εκπομπή.

18.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)**

18.20 Πεταλούδα - (Ε)

Δραματική σειρά.

18.50 Χωρίς αποσκευές - (Ε)

Ταξιδιωτική εκπομπή.

19.25 Κάποτε το '80

Νέα κωμική σειρά, με τους Δέσποινα Χρυσάνθου, Αιμιλία Σέλλιν, κ.ά.

20.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**

Αθλητική Κυριακή

Τετ-Α-Τετ - (Ε)

21.30 Talk-sho (Best of)

22.40 Το μερίδιο των αγέλων

Δραματική κομεντί, με τους Πολ Μπράνγκαν, Τζον Χένσο, κ.ά.

23.30 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**

23.35 Συνέχεια της ταινίας

00.15 Άκου να δεις - (Ε)

01.15 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)**

02.15 Αθλητική Κυριακή - (Ε)

02.45 Τετ - Α - Τετ - (Ε)

PIK2

ΤΗΛ.: 22862000

22.10 The Good Wife

07.30 Παιδική ζώνη

α. Ολίβια

β. Ντετέκτιβ Νόντι

γ. Μπέμπα και οι κάρτες

δ. Πιμ και Πίμπα

ε. Ο πεινασμένος Χένρι

στ. Οι Σούπερ Γουίνγκς

ζ. Τα παπούτσια της Φράνι

η. Η Μάρθα μιλά

θ. Ο Σούπερ Γουόι

ι. Ο Ροζ Πάνθηρας

11.00 Στη Χώρα του Γιατί - (Ε)

11.30 Παιδική ζώνη

α. Παιχνιδιούπολη

β. Μπέμπα και οι κάρτες

γ. Πιμ και Πίμπα

δ. Οι Σούπερ Γουίνγκς

ε. Παπούτσια της Φράνι

13.20 Παιδική ζώνη

16.00 National Geographic:

World's First Floating

LNG Factory

Ντοκιμαντέρ.

16.50 Το μικρό σπίτι

στο λιβάδι - (Ε)

Κλασική σειρά.

17.40 Το πλοίο της αγάπης - (Ε)

(Love Boat, VI)

Κλασική σειρά.

18.30 Road Trip

Μουσική εκπομπή

με την Ελένη Ξένου.

19.00 Παγκόσμιο

Πρωτάθλημα Στίβου

Απευθείας μετάδοση από την Ντόχα του Κατάρ.

21.50 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική)**

22.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική)**

22.10 Η καλή σύζυγος - (Ε)

(The Good Wife, VII).

23.45 Road Trip - (Ε)

Με την Ελένη Ξένου.

00.15 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)**

00.35 ΓΙΟΥΡΝΙΟΥΣ

OMEGA

ΤΗΛ.: 22477777

21.05 Το κόκκινο ποτάμι

05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει

Ενημερωτική εκπομπή.

09.45 Έλα χαμογέλα

Ψυχαγωγική εκπομπή με

τους Σίσσυ Χρηστίδου,

Παύλο Σαμασιόπουλο,

Κωνσταντίνo Βασάλο,

Ελένη Βουλγαράκη.

13.00 Τροχός της τύχης - (Ε)

Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη και τη

Βάλια Χατζηθεοδώρου.

15.00 Χαρούμενος ταξιδιώτης

Ταξιδιωτική εκπομπή, με

τον Αλέξ. Ταρμαουντά.

16.00 Greece's Next Top Model

Ριάλιτι μόδας.

18.00 **OMEGA NEWS**

18.10 X-Factor - (Ε)

Μουσικό ριάλιτι, με τους

Μελίνα Ασλανίδου, Γιώργο Θεοφάνους, Χρήστο

Μόστορα, Μιχάλη Τσασού-

σάπουλο. Παρουσίαση:

Δέσποινα Βανδή.

20.10 **OMEGA NEWS**

21.05 Το κόκκινο ποτάμι

Πρεμιέρα - Δραματική

σειρά εποχής, με τους

Ιωάννη Παπαζήση, Ανα-

στασία Παντούση, κ.ά.

23.00 Αληθινά εγκλήματα

(True Crime). Θρίλερ,

με τους Κλιντ Ίστοντ,

Αϊζέια Ουάσινγκτον κ.ά.

00.40 AR3NA - (Ε)

Δραματική σειρά, με

τους Κώστα Αποστολάκη,

Ζέτα Δούκα, κ.ά.

01.40 Ζωή μου - (Ε)

Δραματική σειρά.

02.40 DanSing Junior - (Ε)

Παιδικό talent show.

03.40 Ευτυχείτε - (Ε)

ANT1

ΤΗΛ.: 22200200

21.20 The Final Four

06.10 Πρωινή ενημέρωση

06.40 Σκύλος με τη γάτα - (Ε)

Κωμική σειρά.

07.30 Ιδιαίτερα για κλάματα

Κωμική σειρά.

08.45 Φίλα τον βάρσάχο σου

Κωμική σειρά.

09.20 Μην ψαρώνεις - (Ε)

Κωμική σειρά.

10.10 Πέτα τη φριτζέζα - (Ε)

Κωμική σειρά.

12.00 Υγεία πάνω απ' όλα

Κοινωνική εκπομπή.

12.50 Την πάτησα - (Ε)

Κωμική σειρά.

13.30 Εσύ στον κόσμο σου - (Ε)

Κωμική σειρά.

15.00 La Casa De Mikel - (Ε)

Σατιρική εκπομπή.

17.00 Αν ήμουν πλούσιος - (Ε)

Κωμική σειρά.

18.00 **Τα νέα του ANT1 σε 10΄**

18.10 Αν ήμουν πλούσιος - (Ε)

19.30 Μην ψαρώνεις, II

Κωμική σειρά, με τους

Μαρία Λεκάκη, Θοδωρή

Αθερίδη, κ.ά.

20.20 **Τα νέα του ANT1**

21.20 The Final Four

Πρεμιέρα

Μουσικό talent show.

00.00 **Τίτλοι ειδήσεων**

00.15 Football stories -

Πρεμιέρα. Ντοκιμαντέρ

που καταγράφει την πο-

δοσφαιρική κοινότητα

κάθε χώρας.

01.10 Game of thrones, VI

Δραματική σειρά δράσης

και περιπέτειας.

«Bloodof my blood».

02.00 Έγκλημα και πάθος - (Ε)

Αστυνομική σειρά

02.50 Ποτέ δεν ξέρεις - (Ε)

ΣΙΓΜΑ

ΤΗΛ.: 22580100

21.00 The Voice of Greece

05.50 Οι Τάκκοι - (Ε)

Κωμική σειρά.

06.20 Όσο έχω εσένα - (Ε)

Κωμική σειρά.

07.20 Food n' Friends

Μαγειρικό show, με τον

Δημήτρη Σκαρμούτσο

και τον Ηλία Φουντούλη.

08.00 Αλλού δημερωμένοι - (Ε)

Κυριακή κωμική σειρά.

09.00 Μαζί σου

Ψυχαγωγική εκπομπή με

την Τατιάνα Στεφανίδου.

11.00 Guess my age - (Ε)

Τηλεπαιχνίδι,

με τον Γιάννη Λιάγκα.

12.00 Παραδοσιακή βραδιά-(Ε)

Ψυχαγωγική εκπομπή.

14.00 Boom! - (Ε)

Τηλεπαιχνίδι, με τον Σάκη Τσιμιανίδη.

15.00 Θα γίνει της

πολυκατοικίας - (Ε)

Κωμική σειρά.

Ένας εξωτικός αλλά βάνανυσος κόσμος

Το νέο μυθιστόρημα της Ελίφ Σαφάκ ανοίγει τις καλά σφραγισμένες πύλες των οθωμανικών παλατιών και χαρεμιών

Η Ελίφ Σαφάκ, πολυβραβευμένη Τουρκοβρετανίδα συγγραφέας, με 17 βιβλία στο ενεργητικό της, ακτιβίστρια των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ελευθερίας έκφρασης, των γυναικών και των μειονοτήτων στην Τουρκία, έχει αποκτήσει διεθνή φήμη, αλλά έχει υποστεί και διώξεις, καθώς δεν διστάζει να θίγει θέματα ταμπού, όπως η αρμενική γενοκτονία. Σε λίγες ημέρες κυκλοφορεί στα ελληνικά από τις εκδόσεις Ψυχογιός το μυθιστόρημα «Ο μαθητευόμενος αρχιτέκτονας» με το οποίο μας μεταφέρει στον εξωτικό, αλλά και σκληρό, βάνανυσο, κόσμο των οθωμανικών παλατιών και χαρεμιών, των ευνούχων και των αρχιτεκτόνων που έθεσαν τα θεμέλια για μερικά από τα σημαντικότερα αριστουργήματα της οθωμανικής αρχιτεκτονικής. Σήμερα η «Κ» προδημοσιεύει χαρακτηριστικό απόσπασμα από το βιβλίο.

H.M.

ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

«Κανένas δεν μπορούσε να πει με βεβαιότητα πόσες ψυχές κατοικούσαν μέσα από τα τείχη του παλατιού. Ο Τάρας ο Σιβήριος, που είχε ζήσει στον κόσμο πιο πολύ απ' όσο μπορούσε να θυμηθεί κανείς, είπε πως ήταν τόσες όσες και τ' αστέρια του ουρανού, οι τρίχες στη γενειάδα του προσκυνητή, τα μυστικά που πλανιόνταν με τους λόντος*. Άλλοι πίστευαν πως ήταν τουλάχιστον τέσσερις χιλιάδες. Μερικές φορές ο Τζαχάν έπιανε τον εαυτό του να κοιτάζει τις γιγάντιες πύλες που τους χώριζαν από τους εσωτερικούς περιβόλους και ν' αναρωτιέται τι είδους άνθρωποι ζούσαν στην άλλη πλευρά.

Δεν ήταν ο μόνος που φλεγόταν από περιέργεια. Όλοι οι δαμαστές ζώναν που γνώριζε κουτσομπόλευαν ψιθυριστά τους ποικίλους ενοίκους του παλατιού – τον επικεφαλής των ζαχαροπλαστών που έφτιαχναν τον καλβιά, τον αρχιτελετάρχη, τους δοκιμαστές που γεύονταν όλα τα πιάτα προτού φτάσουν στο τραπέζι του ηγεμόνα. Λαχταρώντας να μάθουν περισσότερα γι' αυτούς, οι δαμαστές κουτσομπόλευαν πολύ στα σοβάρá, απολαμβάνοντας όλο το κουβεντολόι, που ήταν γλυκό σαν καραμελωμένη ζάχαρη στο στόμα τους. Πάνω απ' όλα, τους γοή-

«**Πάνω απ' όλα**, τους γοήτευαν οι παλλακίδες και οι οδάλισκες. Το γεγονός ότι ήταν αθέατες σε όλους τους άνδρες, εκτός από τον σουλτάνο και τους ευνούχους, επέτρεπε στους δαμαστές να τις φαντάζονται με όποιον τρόπο ήθελαν».

Αιχμαλώτιζαν αγόρια από τα πιο απομακρυσμένα μέρη της Αφρικής και τα ευνοούχιζαν. Όσα επιζούσαν στέλνονταν με καράβι στην Ιστανμπούλ.

τευαν οι παλλακίδες και οι οδάλισκες. Το γεγονός ότι ήταν αθέατες σε όλους τους άνδρες, εκτός από τον σουλτάνο και τους ευνούχους, επέτρεπε στους δαμαστές να τις φαντάζονται με όποιον τρόπο ήθελαν. Με τον νου τους μπορούσαν να ζωγραφίζουν ελεύθερα τα πρόσωπα των γυναικών, ανέκφραστα και γεμάτα υποσχέσεις, σαν άγραφες περγαμνές. Κανένas δεν

μπορούσε να κουτσομπολεύει τις ευνοούμενες του σουλτάνου, ούτε καν ψιθυριστά, εκτός κι αν ήταν η σουλτάνα, που όλοι έδειχναν να τη μισούν κι ένιωθαν πως είχαν δικίο να τη συκοφαντούν.

Είχαν ακούσει ένα σωρό ιστορίες για το χαρέμι, κάποιες ήταν αληθινές, οι περισσότερες φανταστικές. Τις πύλες του φρουρούσαν μαύροι ευνούχοι οι οποίοι είχαν μουνουχιστεί τόσο άγρια, που μπορούσαν να ουρούν μόνο με τη βοήθεια ενός σωλήνα που κουβαλούσαν στο ζωνάρι τους. Αφότου το Ισλάμ απαγόρευσε κάθε είδους ευνουχισμό, χριστιανοί και Εβραίοι διακινητές προσλάμβαναν σκλάβους εμπόρους να κάνουν τη δουλειά τους αλλού. Αιχμαλώτιζαν αγόρια από τα πιο απομακρυσμένα μέρη της Αφρικής και τα μουνουχιζάν. Όσα επιζούσαν αγοράζονταν από το παλάτι και στέλνονταν με καράβι στην Ιστανμπούλ. Πολλά αγόρια πέθαι-

ναν στο ταξίδι και τα πτώματά τους ρίχνονταν στη θάλασσα. Αν ήταν τυχερά κι είχαν ταλέντο, προδεδευαν. Έτσι, μια αμαρτία για την οποία κανένas δε φορωνόταν το φταίξιμο, αν και όλοι συνέβαλλαν σ' αυτήν, εξακολουθούσε να υφίσταται. Ο Σάνγκραμ είπε πως δεν τους αφαιρούσαν μόνο τ' αχamνά, αλλά πολύ συχνά και την καρδιά τους. Τη συμπνία που εκείνοι είχαν στερηθεί στο παρελθόν τώρα την αρνιόνταν σε όλους. Αν μία παλλακίδα δοκιμάζε ν' αποδράσει, οι ευνούχοι ήταν οι πρώτοι που θα την ξετρυπώναν.

Το χαρέμι συνέχιζε να ζει στο παλάτι, κρυμμένο αλλά ισχυρό. Το ονόμασαν νταρουσαντέ – «Σπίτι της Ευτυχίας». Ένα προς ένα τα δωμάτια και οι αίθουσές του έλεγαν πως επικοινωνούσαν με την κρεβατοκάμαρα της Βαλιντέ, της μητέρας του σουλτάνου. Επί χρόνια, εκείνη και μόνο εκείνη επέλεγε με σχολαστικότητα ό,τι έτρωγαν,

έπιναν, φορούσαν κι έκαναν κάθε μέρα εκατοντάδες γυναικες. Ούτε ένα φλιτζάνι καφέ δεν έβραζε, ούτε ένα τραγούδι δεν τραγουδιόταν, ούτε μία παλλακίδα δεν τραβούσε το βλέμμα του σουλτάνου χωρίς τις ευλογίες της. Ο Πρώτος Μαύρος Ευνούχος ήταν ανέκαθεν τ' αυτιά της και τα μάτια της. Τώρα όμως εκείνη δεν ζούσε πια. Κι όλη της η δύναμη, και πολύ περισσότερα πέρα απ' αυτήν, είχε περάσει στα χέρια της σουλτάνας.

Χιουρέμ ήταν το όνομά της, κι όμως πολλοί την αποκαλούσαν μάγισσα, ζάντι. Από θαυμαστές κι από εχθρούς είχε ένα σωρό. Έλεγαν πως είχε κάνει μάγια στον σουλτάνο, δηλητηριάζοντας τη βυσσινάδα του, σκορπίζοντας μαντζούνια κάτω από το μαζιλάρι του, δένοντας τα ρούχα του με ξόρκια τις νύχτες με πανσέλινο. Σπάζοντας μια παράδοση τριακοσίων χρόνων, ο σουλτάνος την είχε παντρευτεί σε μια τελετή τόσο

Το εξώφυλλο του βιβλίου που θα κυκλοφορήσει σε λίγες μέρες από τις εκδόσεις Ψυχογιός.

πολυτελή που ήταν ακόμα το θέμα συζήτησης σε όλες τις ταβέρνες, τα μπορντέλα και τα οποιοτεία της πόλης. Και το αγόρι μπορεί να μην ήξερε τίποτε από ταβέρνες, μπορντέλα και οποιοτεία, ο Σάνγκραμ όμως ήξερε και τρελαινόταν να διαδίδει κουτσομπολιά εδώ κι εκεί. Τα περισσότερα απ' όσα γνώριζε ο Τζαχάν για ό,τι συνέβαινε μέσα κι έξω από το παλάτι από εκείνον τα είχε μάθει.

Μάγισσα ή όχι, η σουλτάνα είχε αδυναμία στα παράξενα πράγματα κι έκανε τα πάντα προκειμένου να τα συλλέγει. Τον πιο μικρόσωμο θηλυκό νάνο της αυτοκρατορίας ή ένα μουσικό κουτί με κρυφά χωρίσματα* μια χωριατοπούλα με επιδερμίδα σαν της σαύρας ή ένα κουκλόσπιτο στολισμένο με πετράδια – τα έκανε δικά της όλα με τον ίδιο ενθουσιασμό. Καθώς αγαπούσε τα πουλιά, επισκεπτόταν συχνά το κλουβί. Ένας παπαγάλος εκεί ήταν ο αγαπημένος της –ένas μακάο με πράσινη κοιλιά και άλικο φτερά– και του είχε μάθει μια ντουζίνα λέξεις, τις οποίες το πουλί πρόσφερε κρῶζοντας με την άσχημη φωνή του όποτε πλησίαζε ο σουλτάνος σουλεϊμάν, κάνοντάς τον να χαμογελάει. Η Χιουρέμ απολάμβανε να ταΐζει τις γαζέλες και τα πουλάρια, όμως σπάνια, αν όχι ποτέ, περνούσε χρόνο με τα άγρια ζώα. Τόσο το καλύτερο, σκέφτηκε ο Τζαχάν, γιατί τη φοβόταν. Και πως να μη φοβόταν μια γυναίκα που διάβαζε τον νου κι έκλεβε ψυχές; >>>

* Ισχυρός άνεμος που φυσάει από τη θάλασσα. Η λέξη προέρχεται από την ελληνική «νότος» και αρχικά σήμαινε τον νότιο άνεμο. (Σ.τ.Μ.)

Ο... μαθητής που συνάρπαζε τους φοιτητές απαιτώντας πολλά

Μια προσωπογραφία - κριτική σύνθεση για τον μεγάλο φιλόλογο, που θέλει να τον τιμήσει χωρίς να βριθεί εγκωμίων

ΝΙΚΟΣ Δ. ΒΑΡΜΑΖΗΣ
Δημήτρης Ν. Μαρωνίτης (1929-2016): Ο εμπάθης δάσκαλος, ο πολύτροπος φιλόλογος, ο ανένδοτος διανοούμενος, ο ισοβίτης της γλώσσας εκδ. Γράφημα, Θεσσαλονίκη 2019, σελ. 167

Της **ΝΕΝΑΣ ΚΟΚΚΙΝΑΚΗ**

Δημήτρης Ν. Μαρωνίτης: Μια ξεχωριστή μορφή, ένας δάσκαλος - πθοποιός που συμερίζεται με το κοινό του τη μέθη της αμεσότητας της επαφής μαζί του. «Εμπάθης», αφού ως δάσκαλος, κατά τη μαρτυρία των μαθητών του ήταν παθιασμένος: αναστάτωνε τις αίθουσες και τα αμφιθέατρα, συνάρπαζε τους φοιτητές, απαιτούσε πολλά και κάποιους δυσαρεστούσε. Όσο για το ομηρικό επίθετο «πολύτροπος», του προσδίδεται «για τη φιλολογική του ευκινησία, και την άνεση με την οποία κινήθηκε τόσο στην κλασική όσο και στη νεοελληνική γραμματεία, διευρύνοντας τα πεδία της φιλολογικής ερμηνείας». Ο Μαρωνίτης «διά βίου ανένδοτος», ανυποχώρητα συνεπής στις αρχές και στις πεποιθήσεις του διακρίθηκε για την αιχμηρή ακρίβεια της

γλώσσας του, τις υπολογισμένες αποχρώσεις της και την πειθαρχημένη νεολογιστική της ροπή. Δίκαια ο μαθητής του, κλασικός φιλόλογος, επίκουρος καθηγητής του τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του

Ο Μαρωνίτης, ανυποχώρητα συνεπής στις αρχές και στις πεποισθήσεις του, διακρίθηκε για την αιχμηρή ακρίβεια της γλώσσας του.

ΑΠΘ με γνωστικό αντικείμενο τη διδακτική των αρχαίων ελληνικών (1999-2004) Νίκος Βαρμάζης τον χαρακτηρίζει «ισοβίτη της γλώσσας», αρχαίας και νέας.

Στο συγκεκριμένο έργο, μια προσωπογραφία, αφιερωμένη στους αποφοίτους του Πειραματικού Σχολείου Θεσσαλονίκης, ο Νίκος Βαρμάζης μετά το κατατοπιστικό χρονολόγιο και προκειμένου να δι-ασφαρνίσει τα τέσσερα επίθετα του

Το εξώφυλλο του βιβλίου που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Γράφημα.

υποτίτλου, παραθέτει έναν εύστοχο πρόλογο με μαρτυρίες ανθρώπων που με τον τρόπο τους συνεισέφεραν στην ολοκλήρωση του πονήματος: «... λογαριάζω τη συνεισφορά όλων, όσων έγραψαν για τη ζωή και το έργο του ως ένα είδος ομηρικού συμποσιακού εράνου, τουτέστιν ως «ρεφενέ» στη μνήμη του Μαρωνίτη». Ο ίδιος, από τους πρεσβύτερους μαθητές του, στηριγμένος στην πολύχρονη προσωπική γνω-

ριμία μαζί του, περιδιαβάει την πνευματική πορεία του από τον καιρό της γνωριμίας τους (1956-57), όταν ο δευτεροετής Βαρμάζης παρακολουθούσε τις συναρπαστικές και άκρως θεατρικές παραδόσεις του δασκάλου: «Το δασκαλικά ήταν ό,τι καλύτερο μου έτυχε στη ζωή μου. Από την ιδιότητα του δασκάλου προέκυψε και η δημόσια συμπεριφορά μου. Οποιος ασκεί το δασκαλικά, ξέρει ότι δεν μπορεί να είναι δάσκαλος δίχως να είναι μαθητής...», λέει ο Μαρωνίτης σε συνέντευξή του. Για τον αυτό του απέρριπτε τον όρο «καθηγητής»: «Δεν είχα ποτέ ύψος καθηγητή στη ζωή μου», έλεγε, «ούτε δημόσια, ούτε κατ' ιδίαν».

Με δάσκαλο τον προικισμένο αυτόν άνθρωπο αναγκάζοσυν να υπερβείς τον εαυτό σου. Δεν ήταν μόνο οι υψηλές απαιτήσεις του και ο τρόπος που σε κρατούσε πάντα σε ένταση, αλλά και η συνδυαστική του σκέψη που αργότερα άνοιξε νέους δρόμους στο έργο σύγχρονων ποιητών. Ο Μαρωνίτης δεν υπήρξε ο σχολαστικός φιλόλογος. Ήταν εκείνος που «τα γραμματικά και συντακτικά εργαλεία, βεβαρημένα λόγω της σχολικής κατάχρησης, τα

μετέτρεπε σε χρήσιμα κλειδιά στην ερμηνεία των κειμένων».

Θεατράνθρωπος και θεατρόφιλος συνδέθηκε ιδιαίτερα με τους ανθρώπους του θεάτρου και εμφανιζόταν ευχαρίστως μπροστά στο κοινό είτε ως μεταφραστής τραγικών, είτε ως αναγνώστης ομηρικών ραψωδιών που ο ίδιος είχε μεταφράσει.

Οι μεταφράσεις

Εχοντας δώσει μεγάλη βαρύτητα στη διδασκαλία από μετάφραση, υπήρξε μεταφραστής του Ηροδότου αρχικά για να επιδοθεί στη συνέχεια στη μετάφραση των ομηρικών επών, την οποία και ολοκλήρωσε «με βασική απαίτηση τον διαισθητικό και ψυχικό συντονισμό με το ομηρικό κείμενο». Σχετικές εργασίες άρχισε να δημοσιεύει μετά τη μεταρρύθμιση του '64. Με παρηγοσία, εντιμότητα και πάθος έγραφε και την επιφυλλίδα του «Βήματος» σχεδόν μέχρι το τέλος της ζωής του (1971-2016).

Αντιδογματικός διανοούμενος της Αριστεράς δεν κρυβόταν στην ασφάλεια του παρασκηνίου, ούτε παρίστανε τον απαθή παρατηρητή. Επόμενο να συλληφθεί (τρεις

φορές) στη διάρκεια της επταετίας και να βασανιστεί στα κρατητήρια της ΕΑΤ-ΕΣΑ. Το λογοτεχνικό του κείμενο «Μαύρη γαλήνη» γράφτηκε σε χαρτοπετσέτες στη φυλακή (...). Η στροφή του προς τη σύγχρονη λογοτεχνία εγκαταστάθηκε με τη δημοσίευση τον περιοδικό «Κριτική» του Μανόλη Αναγνωστάκη, το '61. Με εντελώς προσωπικό τρόπο σκέψης ο Μαρωνίτης «δεν προσδένεται σε τρέχουσες θεωρίες λογοτεχνίας, γιατί παίρνει από αυτές μόνο ό,τι μπορεί να θεθεί στην υπηρεσία της δικής του θεωρητικής οπτικής» (Νάσος Βαγενάς).

Κλείνοντας, επισημαίνουμε ότι το πόνημα του Βαρμάζη δεν βρίσκεται εγκωμίων. Πρόκειται για μια κριτική σύνθεση που ουσιαστικά θέλει να τιμήσει τον μεγάλο Δάσκαλο. Τον δημιουργό τον τιμούμε αληθινά όταν καταδεικνύουμε ότι το έργο του αντέχει στον αντικειμενικό έλεγχο. Ακόμα κι όταν εκείνος σταμάτησε τη μάχη αφήνοντας το έργο του να τη συνεχίσει. Οι σύγχρονοι αλλά και οι νεότεροι του θεωρούν τον Μαρωνίτη ζωντανό και αισθάνονται ότι δεν έχουν το δικαίωμα να βάλουν την τελεία και παύλα.

The
Economist

EVENTS

#EconCyprusSummit

15TH CYPRUS SUMMIT

Cyprus: Thriving unimpeded? Europe: In need of a new narrative

More than 40 distinguished speakers from the USA & Europe
have confirmed for the 15th consecutive year including:

John Peet
Political and Brexit editor
The Economist

Nicos Anastasiades
President
Cyprus

Klaus Regling
Managing director
European Stability
Mechanism (ESM)

Wess Mitchell
Former US assistant
secretary of state
for European
and Eurasian affairs

David Harris
Chief executive officer
American Jewish
Committee (AJC), USA

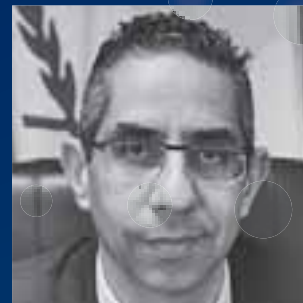
**Nikos
Christodoulides**
Minister of foreign affairs
Cyprus

Harris Georgiades
Minister of finance
Cyprus

**Yiorgos
Lakkotrypis**
Minister of energy,
commerce and industry
Cyprus

Savvas Angelides
Minister of defence
Cyprus

Evgenios Evgeniou
CEO, PwC Cyprus

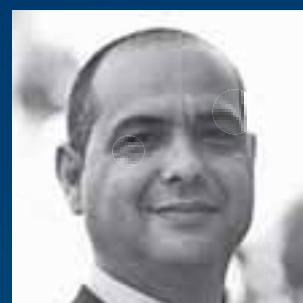
**Demetra
Kalogerou**
Chairwoman
Cyprus Securities
and Exchange Commission

Elias Kassis
Vice-president North
Africa, MENA division
Total Exploration
& Production

Don Bagley
Vice-president, exploration
and new ventures, Europe,
Russia, Caspian, MENA,
ExxonMobil International

Yiannos Trisokkas
Managing partner
Henley & Partners Cyprus

Anita Tuladhar
Mission chief for Cyprus
International Monetary
Fund (IMF)

© Hazlis & Rivas advertising

NOVEMBER 4TH - 5TH 2019
Hilton Park Nicosia

In collaboration with:

www.hazliseconomist.com

www.cyprus2019.economist.com

@The Economist SE Europe Events

@Economist_SEUR

The Economist SE Europe Events

The Economist SE Europe Events

Platinum sponsor:

Bank of Cyprus

Premium gold sponsor:

Premium energy sponsor:

ExxonMobil

Gold sponsor:

H&P Henley & Partners

Silver sponsor:

**European
University Cyprus**

Silver sponsor:

POBUCA

Communication sponsor:

H KAOHMEPINH

Contributors:

NESPRESSO

HANIKIAN
LAW FIRM

Proclium
Creative Services

ARTECNICO
VIDEO PRODUCTION | PHOTOGRAPHY | MULTIMEDIA

Airline carrier:

AEGEAN
A STAR ALLIANCE MEMBER

Supported by:

**CYPRUS
CHAMBER OF
COMMERCE AND
INDUSTRY**